

**İXTİRALAR,
FAYDALI MODELƏR,
SƏNAYE NÜMUNƏLƏRİ**

**ИЗОБРЕТЕНИЯ,
ПОЛЕЗНЫЕ МОДЕЛИ,
ПРОМЫШЛЕННЫЕ
ОБРАЗЦЫ**

"SƏNAYE
MÜLKİYYƏTİ"
RƏSMİ BÜLLETEN

1996-Cİ İLDƏN NƏŞR EDİLİR
ИЗДАЕТСЯ С 1996 ГОДА

ОФИЦИАЛЬНЫЙ
БЮЛЛЕТЕНЬ
"ПРОМЫШЛЕННАЯ
СОБСТВЕННОСТЬ"

DƏRC OLUNMA TARİXİ

20.06.2004

ДАТА ПУБЛИКАЦИИ

BAKİ

№ 2

BAKY

2004

İxtiralara aid biblioqrafik məlumatların müəyyənləşdirilməsi üçün beynəlxalq İNİD kodları

- (11) - patentin nömrəsi
- (19) - dərc edən idarə və ya təşkilatın kodu və yaxud digər identifikasiya vasitəsi
- (21) - iddia sənədinin qeydiyyat nömrəsi
- (22) - iddia sənədinin verilmə tarixi
- (23) - sərgi ilkinliyi tarixi
- (31) - ilkin iddia sənədinin nömrəsi
- (32) - ilkinlik tarixi
- (33) - ilkinlik ölkənin kodu
- (43) - iddia sənədinin dərc edilmə tarixi
- (45) - patentin dərc edilmə tarixi
- (46) - ixtira düsturunun dərc edilmə tarixi
- (51) - beynəlxalq patent təsnifatının indeksi (indeksləri) (BPT)
- (54) - ixtiranın adı
- (56) - informasiya mənbəyinin siyahısı
- (57) - ixtiranın referatı və ya düsturu
- (60) - keçmiş SSRİ-nin mühafizə sənədlərinin növü və nömrəsi
- (62) - ilk iddia sənədinin nömrəsi və verilmə tarixi
- (66) - geri götürülmüş iddia sənədinin nömrəsi və verilmə tarixi
- (71) - iddiaçı(lar), ölkənin kodu
- (72) - ixtiranın müəllifi, ölkənin kodu
- (73) - patent sahibi, ölkənin kodu
- (74) - patent müvəkkili və ya nümayəndə barəsində iddia sənədində göstərilibsə, onun haqqında məlumat və yaşadığı yer
- (86) - PCT üzrə iddia sənədinin qeydiyyat nömrəsi və verilmə tarixi
- (87) - PCT üzrə iddia sənədinin dərc edilmə tarixi və nömrəsi

Международные коды ИНИД для идентификации библиографических данных, относящихся к изобретениям

- (11) - номер патента
- (19) - код или другие средства идентификации ведомства или организации, осуществившей публикацию
- (21) - регистрационный номер заявки
- (22) - дата подачи заявки
- (23) - дата выставочного приоритета
- (31) - номер приоритетной заявки
- (32) - номер приоритета
- (33) - код страны приоритета
- (43) - дата публикации заявки
- (45) - дата публикации патента
- (46) - дата публикации формулы изобретения
- (51) - индекс(ы) Международной патентной классификации
- (54) - название изобретения
- (56) - список источников информации, если он дается отдельно от текста описания изобретения
- (57) - реферат или формула изобретения
- (60) - вид и номер охранного документа бывшего СССР
- (62) - дата подачи и номер первоначальной заявки
- (66) - дата подачи и номер отозванной заявки
- (71) - сведения о заявителе(ях), его(их) местожительстве или местонахождении
- (72) - сведения об изобретателе(ях), его(их) местожительстве
- (73) - сведения о патентовладельце(ах), его(их) местожительстве или местонахождении
- (74) - сведения о представителе или патентном поверенном, если он указан в заявке, его местожительстве
- (86) - номер и дата подачи международной заявки (по процедуре PCT)
- (87) - номер и дата публикации международной заявки (по процедуре PCT)

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
STANDARTLAŞDIRMA, METROLOGİYA VƏ PATENT ÜZRƏ
DÖVLƏT AGENTLİYİ
RƏSMİ BÜLLETEN "SƏNAYE MÜLKİYYƏTİ"**

Baş redaktor - X.M.Məsimova
Baş redaktorun birinci müavini - M.M.Seyidov
Baş redaktorun müavini - Y.S.Babayev
Redaksiya şurası: Məsimova X.M. - şuranın sədri, Seyidov M.M. - sədr müavini;
üzləri – Hacıyev Z.T., Muxtarov M.H., Rəsulova S.M., Hacıyev R.T., Rüstəmov G.S.,
Əfəndiyev A.V., Vəliyev N.M., Babayev Y.S.

**АЗЕРБАЙДЖАНСКАЯ РЕСПУБЛИКА
ГОСУДАРСТВЕННОЕ АГЕНТСТВО ПО СТАНДАРТИЗАЦИИ,
МЕТРОЛОГИИ И ПАТЕНТАМ
ОФИЦИАЛЬНЫЙ БЮЛЛЕТЕНЬ "ПРОМЫШЛЕННАЯ СОБСТВЕННОСТЬ"**

Главный редактор - X.M.Масимова
Первый заместитель главного редактора - M.M.Сеидов
Заместитель главного редактора - Бабаев Я.С.
Редакционный совет: Масимова X.M. - председатель, Сеидов M.M. - заместитель председателя;
Гаджиев З.Т., Мухтаров М.Г., Расулова С.М., Гаджиев Р.Т., Рустамова Г.С.,
Эфендиев А.В., Велиев Н.М., Бабаев Я.С.

MÜNDƏRİCAT

İXTİRALARA DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

A. İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.....	6
B. Müxtəlif texnoloji proseslər.....	
C. Kimya və metallurqiya.....	
D. Toxuma mallar və kağız.....	
E. Tikinti, mədən işləri.....	
F. Mexanika, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsat, partlatma işləri.....	
G. Fizika.....	
H. Elektrik.....	

İXTİRALAR ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	
Sistematik östəricisi.....	

SƏNAYE NÜMUNƏSİNƏ DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

SƏNAYE NÜMUNƏLƏRİ ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	
Sistematik östəricisi.....	

İXTİRA PATENTLƏRİ HAQQINDA MƏLUMATLARIN DƏRCİ

A. İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.....	
B. Müxtəlif texnoloji proseslər.....	
C. Kimya və metallurqiya.....	
E. Tikinti, mədən işləri.....	
F. Mexanika, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsat, partlatma işləri.....	
H. Elektrik.....	

İXTİRA PATENTLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	
Sistematik göstəricisi.....	
Patent verilən iddia sənədlərin say göstəricisi.....	

СОДЕРЖАНИЕ

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ЗАЯВКАХ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

A. Удовлетворение жизненных потребностей человека.....	
B. Различные технологические процессы.....	
C. Химия и металлургия.....	
D. Текстиль и бумага.....	
E. Строительство, горное дело.....	
F. Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.....	
G. Физика.....	
H. Электричество.....	

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

Нумерационный указатель	
Систематический указатель	

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ЗАЯВКАХ НА ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ.....

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ

Нумерационный указатель	
Систематический указатель	

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ПАТЕНТАХ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

A. Удовлетворение жизненных потребностей человека.....	
B. Различные технологические процессы.....	
C. Химия и металлургия.....	
E. Строительство, горное дело.....	
F. Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.....	
H. Электричество.....	

УКАЗАТЕЛИ ПАТЕНТОВ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

Нумерационный указатель	
Систематический указатель.....	
Нумерационный указатель заявок, по которым выданы патенты.....	

İXTİRAYA DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

BÖLMƏ A

İNSANIN HƏYATI TƏLƏBATLARININ TƏMİN EDİLMƏSİ

A 01

(21) a2002 0202

(22) 29.10.2002

(51)⁷A 01B 19/02, 35/02

(71)(72) Həsənov Rəhil Qurban oğlu, Quliyev Həsən Yusif oğlu, Novruzov Xasay Yusif oğlu (AZ)

(54) Torpaqbecərən alət.

(57) İxtira kənd təsərrüfatı maşınqayırmasına, xüsusən torpağı səpinqabağı becərən alətlərə aiddir. İxtiranın məsələsi alağ otlarının kəsilməsi, torpağın yumşaldılması və onun üst səthinin hamarlandırılması yolu ilə torpağın səpinqabağı becərmə keyfiyyətini yaxşılaşdırılmasıdır. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunub ki, torpaqbecərən alət, çərçivə birləşdirici element və üfqi tirlər üzərində şahmat qaydasında düzülmiş dişlərdən ibarət ağır mala şəklində olub, ixtiraya əsasən, qabaq apancı üfqi tirlər üzərində kronşteynlər yerləşdirilib, kronşteynlərin üzərində isə pəncəli kultivator dayaqları quraşdırılıb, belə ki, alətin arxa tiri üzərində yüngül malalar yerləşdirilib. Həmçinin, ixtiraya əsasən çərçivə eninin uzunluğuna nisbəti 1,5-2,3 həddində, dişin uzunluğunun kultivator dayağının pəncərəsinin ucundan çərçivəyə qədər olan uzunluğuna nisbəti isə 1,9-2,5 həddindədir.

(21) a2002 0154

(22) 14.08.2002

(51)⁷A 01B 35/20

(71)(72) Quliyev Həsən Yusif oğlu, Əliyev Qurban İsa oğlu, Həsənov Rəhil Qurban oğlu, Allahyarov Fərid Salman oğlu, Kuznetsov Yuri Akimoviç, Allahverdiyev Elxan Rəcəb oğlu, İsgəndərov Elçin Barat oğlu, Əliyev Rəhman Məmməd oğlu (AZ)

(54) Torpaq becərən iş orqanı.

(57) İxtira kənd təsərrüfatı maşın qayırmasına, əsasən torpaqbecərən alətlərə aiddir. İxtiranın məsələsi torpaqbecərən iş orqanının istismar xarakteristikasının yüksəldilməsidir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, torpaqbecərən iş orqanı, pəncə ilə birləşmək üçün yan tərəflərində oyuqları olan dayaq və fiksator daxil olmaqla, ixtiraya əsasən, hər iki pəncənin bıçaqları dayaq başmağının oyuqlarına taxılan fiqurlu - ziqzaqşəkilli sonluqla hazırlanıb, bu zaman oyuqlar iki tərəfdən açıq və hərəkət istiqamətində sağ və soldan bərkidilmə imkanlı, bir-birinə nəzərən köndələn-perpendikulyar yerinə yetirilib və ona aşağı qat torpaqyumşaldıcısı dayağı əlavə edilib. İş orqanının belə hazırlanması onun universal və etibarlı olmasını, minimal müqavimətlə torpağın pilləli becərməsini

təmin edir. Bu iş orqanını yastıkəsən pəncə kimi və ya yastıkəsən pəncənin çıxarılıb, əvəzinə dayaqlı yumşaldıcı birləşdirib dərinədən yumşaldıcı kimi işlətmək olar.

(21) a2002 0189

(22) 14.10.2002

(51)⁷A 01B 73/00

(71)(72) Məmmədov Ramiz Musa oğlu, Quliyev Həsən Yusif oğlu, Novruzov Xasay Yusif oğlu, Kuznetsov Yuri Akimoviç (AZ)

(54) Asma kultivator-səpən maşınları aqreqatlaşdırən qoşqu.

(57) İxtira kənd təsərrüfatı maşınqayırmasına aiddir. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, asma kultivator səpən maşınları aqreqatlaşdırən qoşqu, asqılı iki təkərli gediş və mil daxil olmaqla, ixtiraya əsasən, təkərli gedişin oxu üzərində daxilində ştoku olan hidrosilindr yerləşmiş içi boş şaquli dayaq quraşdırılıb, dayağın üzərinə asqı qolları bərkidilmiş həlqə geydirilib, bu zaman, milin boşluğunda bir ucu hidrosilindr ştokunun barmağı ilə, digər ucu milin dişləri ib bərkidilmiş tros yerləşdirilib, belə ki, tros təkər gedişi oxundan və dönən oynaq həlqə vasitəsilə hidrosilindrlə əlaqəsi olan dayağın oxunda yerləşdirilmiş diyircəkdən keçir. Həmçinin, ixtiraya əsasən, dayaq daxilində yerləşmiş hidrosilindr ştokunda yarıqlı yolla və həlqə ilə əlaqələnmiş barmaq var, belə ki, yarıqlı yol dayağın aşağı hissəsində düzxətli, daha sonra spiralvari yerinə yetirilib. Təklif olunan qoşqunun istifadəsi ilə kənd təsərrüfatı maşınının iş vəziyyətindən nəqliyyat və əksinə vəziyyətlərə gətirilməsi tezləşir, nəqliyyat qabarıqları və material tutumu azalır.

(21) a2002 0112

(22) 18.06.2002

(51)⁷A 01C 7/00; A 01B 79/02

(71)(72) Əliyev Şikar Abbas oğlu, Qaziyev Arif Tofiq oğlu, Quliyev Həsən Yusif oğlu, İskəndərov Elçin Barat oğlu (AZ)

(54) Tərəvəz əkinlərində qoruyucu bitki cərgələrinin yaradılması üsulu.

(57) Tərəvəz əkinlərində qoruyucu bitki cərgələrinin yaradılması üsulu kənd təsərrüfatı istehsalına, ən dəqiqi tərəvəzçiliyə aiddir. İstifadəsi: tərəvəz əkinlərində qoruyucu bitki cərgələrinin yaradılmasında. İxtiranın mahiyyəti tərəvəz əkinlərində qoruyucu bitki cərgələrinin yaradılmasında qoruyucu bitki kimi adi razyanadan (Foenkulum Vulgara Mill) istifadə olunur ki, onun toxumları payızdan, ya da yazda əsan bitkilərin səpinindən və ya şitil əkinindən 50 gün əvvəl səpilir.

(21) a2001 0120**(22) 07.06.2001****(51)⁷A 01C 15/16****(71) Azərbaycan Texnologiya Universiteti (AZ)****(72) Babayev Şahlar Mahmud oğlu, Məlikov Telman Qulu oğlu, Məlikov Əhməd Qulu oğlu, Süleymanov İbrahim Qara oğlu (AZ)****(54) Dozator.**

(57) İxtira yeyinti sənayesi maşınqayırmasına aiddir, ondan həmçinin səpələnən materialların dozalaşdırılması üçün qurğular yaradılmasında da istifadə etmək olar. İxtiranın məqsədi dozalaşdırıcının texnoloji imkanlarını yüksəltməkdir. Qarşıya qoyulmuş məqsədə onunla nail olunur ki, dozalaşdırıcı, qonşu divarlara nisbətən yerini dəyişmək imkanı ilə quraşdırılmış hərəkətli yaylaşdırılmış divar ilə bunker saxlamaqla, lentli nəqlediricinin aparıcı barabanı zəncir ötürməsi vasitəsilə, altında onun səthinə və yumruqlara nisbətən aralıq ilə, bunkerin hərəkətli divarının davamı olan lingin Π-şəkilli hissəsi quraşdırılmış yumruqlu disk ilə kinematik əlaqəlidir, belə ki, Π-şəkilli hissə rezin barmaqla təchiz edilmişdir.

(21) a2002 0155**(22) 14.08.2002****(51)⁷A 01G 3/04, 17/02****(71)(72) Vəliyev Heydər İsa oğlu, Əliyev Qurban İsa oğlu, Məmmədov Nəbi Əli oğlu, Quliyev Həsən Yusif oğlu, İsmayılov Məhərrəm Musa oğlu, İsgəndərov Elçin Barat oğlu, Əliyev Rəhman Məmməd oğlu (AZ)****(54) Kənd təsərrüfatı bitkilərini budayan qurğunun iş orqanı.**

(57) Kənd təsərrüfatı bitkilərini budayan qurğunun iş orqanı kənd təsərrüfatı istehsalının mexanikləşdirilməsinə əsasən, üzümçülükdə işlərin mexanikləşdirilməsinə, bilavasitə isə üzüm zoğlarının cavan budaqlarının budanmasına aiddir. İxtiranın məsələsi budamanın keyfiyyətinin yüksəldilməsidir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, kənd təsərrüfatı bitkilərini budayan qurğunun iş orqanı, aparıcı disk üzərində quraşdırılmış, bıçaq şəklində hazırlanmış rotor tipli işçi elementlərdən, onların altında yerləşdirilmiş əks kəsən elementlərdən ibarət olub, hər işçi element bıçağının kəsən tili ikitərəfli itilənərək və sinusoidal əyri üzrə yerinə yetirilərək, bir tərəfin kəsən tilinin sinusoida əyrisi arxa tərəfin kəsən tilinin sinusoida əyrisinə nəzərən yarım dövr sürüşdürülərək, ixtiraya əsasən, hər bir sinusoidal bıçağın ön və arxa hissələrində diaqonal boyunca yerləşən düzbucaqlı kəsiylər yerinə yetirilib, sinusoidal kəsici tillərin itilənməsi yalnız sinusoidin çökək yerlərində aparılıb. Təklif olunan iş orqanının tətbiqi ilə keyfiyyətsiz budanan zoğların miqdarı azalır, prosesə sərf olunan enerjiyə qənaət olur.

(21) a2003 0139**(22) 25.06.2003****(51)⁷A 01H 1/04; A 61K 35/78****(71)(72) Ağabəyli Rəna Ağaxan qızı, Qasımova Tubuxanın Elman qızı (AZ)****(54) Genmüdafiedici xassələrə malik olan kompozision preparat.**

(57) İxtira kənd təsərrüfatına və farmakologiyaya, məhz antimutagen aktivliyə malik olan bitki mənşəli bioloji aktiv preparatlara aiddir və ionlaşdırıcı şüalanmanın, ksenobiotiklərin, və qocalmanın mutagen effektinin qarşısını almaq üçün istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi bitki xammalı əsasında yeni kompozision preparatın yaradılması yolu ilə, təsiredici maddələrin qatılıqlarının geniş intervalında genmüdafiedici xassələrə malik olan vasitələrin arsenalmı genişləndirməkdir. Bu məsələ onunla həll olunur ki, genmüdafiedici xassələrə malik olan kompozision preparat tərkibində bitki ekstraktlarının qarışığını saxlayar ki, qarışıq qatılıqları 0,001 mkq/ml olan xardal kökünün, əncir budaqlarının və qarğıdalı cücərtilərinin ekstraktlarından ibarətdir.

(21) a2003 0026**(22) 10.02.2003****(51)⁷A 01J 9/04****(71) Azərbaycan Texnologiya Universiteti (AZ)****(72) Xəlilov Ramiz Talib oğlu, Həsənova Nazilə Ramiz qızı (AZ)****(54) Süd soyuducusu.**

(57) İxtira kənd təsərrüfatı məhsullarının, xüsusən də südün soyudulması üçün texnoloji avadanlığa aiddir və südçülük müəssisəsində və fermalarda südün ilkin soyudulması üçün istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi südü soyutma effektini artırmaqdır. Qarşıya qoyulmuş məsələnin həlli üçün süd soyuducusu vanna içərisində yerləşdirilmiş süd flyaqlarından və onun üst tərəfindəki soyuq su çənindən və çiləyicilərdən ibarət olub, ixtiraya görə, qurğu əlavə olaraq, hava istiqaməlandırıcıları və hava cərəyanı çadırı ilə, vanna isə dayaq üzərində qurulmuş və reduktordan, valdan, dəstəkdə yığılmış dönmə mexanizmi ilə təchiz olunmuşdur.

(21) a2001 0143**(22) 16.07.2001****(51)⁷A 01M 7/00****(71) Azərbaycan Texnologiya Universiteti (AZ)****(72) Babayev Şahlar Mahmud oğlu, Məlikov Telman Qulu oğlu, Məlikov Əhməd Qulu oğlu, Sadıxov Ruslan Nazim oğlu (AZ)****(54) Əl çiləyicisi.**

(57) İxtira kənd təsərrüfatı maşınqayırmasına aiddir, ondan zərərverici, xəstəlik və əlaq otlarına qarşı maye halında kimyəvi preparatların tətbiqində istifadə edilir. İxtiranın məsələsi əl çiləyicisinin texnoloji imkanlarının artırılmasıdır. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, əl çiləyicisi kimyəvi məhlul çənindən, nasosdan, manometrlə, çiləyici udluqla təmin olunmuş çiləyici ştanqdan, kimyəvi məhlul çəni ilə çiləyici ştanqı üç girişli kran vasitəsilə əlaqələndirən ştanqdan ibarət olub, ixtiraya əsasən, çiləyici ştanq içliyi ilə sət əlaqədə olan, ştanq boyu yerdəyişmə və ətrafında dönmə imkanına malik üfqi boru, onun üzərində üst çiləyici ucluğun vəziyyətini nizamlayan içlik. dəstək və alt çiləyici ucluğun vəziyyətini nizamlayan ikinci ştanq içliyi ilə təmin olunub, belə ki, alt çiləyici ucluğun vəziyyətini nizamlayan ikinci ştanq içliyi üfqi borunun sət əlaqədə olduğu ştanq içliyinin altında yerləşib və fırlanan maye bölücüsü ilə əlaqəlidir. Ucluqlarla əlaqədə olan və tıxacla gövdədən ibarət fırlanan maye bölücüsünün tıxacında gövdə ilə görüşdüyü nöqtədə mərkəzi bucağı α , diametri

$$d = 2R \sin \alpha / 2,$$

harada ki, R- tıxacın radiusu, $\alpha \leq 12^\circ$; və iki yanaşı kanalın mərkəzi oxları arasındakı bucaq 90° olan dörd ədəd, gövdəsində isə tıxacla görüşdüyü nöqtədə mərkəzi bucağı 6α , diametri $d_1 = 2R \sin 6\alpha / 2$, və mərkəzi oxları arasındakı bucaq 90° olan iki ədəd və mərkəzi bucağı α , diametri $d = 2R \sin \alpha / 2$ və mərkəzi oxları arasındakı bucaq $90^\circ + \alpha$ olan iki ədəd radial kanallar açılmışdır.

A 21

(21) a2003 0044

(22) 27.02.2003

(51)⁷A 21C 1/06

(71)(72) Məmmədov Ramiz Musa oğlu, Bayramov Eldəniz Ənvər oğlu, Quliyev Həsən Yusif oğlu, İsgəndərov Elçin Barat oğlu (AZ)

(54) Fasiləsiz xəmiryoğuran maşın.

(57) İxtira çörəkbişirmə, makaron və qənnadı sənayesində xəmiryoğuran maşınlarla aiddir və çörəkbişirmə və biskvit üçün xəmir yoğrulmasında tətbiq oluna bilər. İxtiranın məsələsi xəmirin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və enerji sərfinin azaldılmasıdır. Fasiləsiz xəmiryoğuran maşın, arakəsmə ilə qarışdırma və plastifikasiya kameralarına bölünmüş, qəbul və çıxış borucuları olan üfqi silindrik gövdədən, kameralarda yerləşən qarışdırıcı və plastifikasiya iş orqanlarından, gövdənin oxu üzrə bərkidilən və boyuna və eninə kanalları olan mərkəzi pərli valdan, onun hər iki tərəfində arakəsmədə diametr müstəvisində quraşdırılan şnekli valdan və çərçivə şəklində pərləri olan valdan, plastifikasiya iş orqanı isə pərli valda bərkidilən istiqamətləndirici konus və yiv üzrə düzülmüş ekssentriklərdən və axırıncılara geydirilən disk-plastifikatorlardan ibarət olub, ixtiraya görə, disk plastifikatorlar ekssentriklərdə diyircəkli yastıqlarda oturdulmuş və elastik antiadqeziv

materialdan hazırlanmış, bir tərəfi gövdəyə bərkidilən və fiqurlu deşikləri olan lövhəyə, digər tərəfi isə plastifikasiya kamerasının qapağına tərpnəməz birləşdirilmiş köynəklə təchiz olunmuşlar. Disk-plastifikatorlar köynəyin daxiliində diametr müstəvisində mərkəzi pərli valın oxuna perpendikulyar istiqamətdə fırlanmaq imkanı ilə quraşdırılmışlar.

(21) a2003 0001

(22) 03.01.2003

(51)⁷A 21D 8/02, 13/08

(71) (71) Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Qurbanov Nüsrət Heydər oğlu, Hacıyev Faiq İsgəndər oğlu, Əsgərova Ceyran Əsgər qızı, Qurbanova Afilə Ali qızı (AZ)

(72) Qurbanov Nüsrət Heydər oğlu, Hacıyev Faiq İsgəndər oğlu, Əsgərova Ceyran Əsgər qızı, Qurbanova Afilə Ali qızı (AZ)

(54) Unlu bulka və kulinar məmulatları üçün mayalı xəmirin istehsal üsulu.

(57) İxtira qida sənayesinə aiddir və unlu bulka və kulinar məmulatlarının bəzədilməsi üçün yarımfabrikatların hazırlanması üsullarına şamil edilir. İxtiranın məsələsi unlu bulka və kulinar məmulatları üçün, yarımfabrikat hazırlanması zamanı əlavələr vurulması hesabına uzun müddət saxlana bilən mayalı xəmirin sadələşdirilmiş texnologiya və resept ilə istehsalı üsulunu yaratmaqdır. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, suyun, mayanın və onun bircinsli kütlə halına qədər qarışdırılması ilə xəmirin hazırlanmasını, xəmirin qızcırma üçün saxlanılmasını, sonradan xəmirə şəkərli duz məhlulu və un əlavə edilməsini, xəmirin yoğrulması və alınan mayalı xəmirin saxlanılmasını nəzərdə tutan unlu bulka və kulinar məmulatları üçün mayalı xəmirin istehsal üsulunda, xəmirin hazırlanması zamanı onun tərkibinə bitki yağı, su və çuğundur pektini əsasında emulsiya-yarımfabrikat vurular, xəmirin və yoğrulmuş mayalı xəmirin saxlanılmasını 1 saat ərzində həyata keçirirlər.

A 23

(21) a2002 0176

(22) 27.09.2002

(51)⁷A 23B 7/10

(71) Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Qurbanov Nüsrət Heydər oğlu, Əsgərova Ceyran Əsgər qızı, Hacıyev Faiq İsgəndər oğlu (AZ)

(72) Qurbanov Nüsrət Heydər oğlu, Əsgərova Ceyran Əsgər qızı, Hacıyev Faiq İsgəndər oğlu (AZ)

(54) Pərpətöyünün konservləşdirilməsi üsulu.

(57) İxtira qida sənayesinə aid edilir və tərəvəzlərin konservləşdirilməsi üsullarına daxildir. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, qabaqcadan təmizlənmiş, yuyulmuş və doğranmış pərpətöyün saplaqlarının suda

pörtlədilməsi, suyunun axıdılması üçün ələkdə saxlanması, ədviyələr əlavə edilməklə bankalara yığılması, üzərinə duz ilə sirkənin tökülməsini nəzərdə tutan pərpətöyünün konservləşdirilməsi üsulunda, komponentlərin. aşağıdakı kütlə faizi nisbətində, ədviyələr kimi sarımsaq, cəfəri göyərtisi, şirin və acı bibərdən hazırlanmış içlikdən istifadə edirlər, suyu ayrılmış pərpətöyünü isə duzlayırlar və 2 gün ərzində soyuqda saxlayırlar, bundan sonra hazırlanmış pərpətöyünü içliklə urvalayırlar (qanşdırırlar) və sterilizə edilmiş bankalara yığırlar:

Fərpətöyün	65
Şirin bibər	8,0
Sarımsaq	2,0
Cəfəri göyərtisi	4,0
Acı bibər	2,0
5%-li sirkə	18,5
Duz	6.0

Bu zaman, içliyin yuyulmuş və xırdalanmış komponentləri üzərinə əvvəlcədən duz ilə sirkə tökürlər. Təklif olunan üsul yaxşılaşdırılmış dad və ətir xassələrinə, saxlanma prosesində stabilliyini saxlamaqla yaxşılaşdırılmış xarici görünüşünə malik konservləşdirilmiş pərpətöyün alınmasına imkan verir, sənayedə və ev şəraitində konservləşdirmədə geniş tətbiq oluna bilər.

(21) a2003 0002

(22) 03.01.2003

(51)⁷A 23L 1/04

(71) Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti,
Qurbanov Nüsrət Heydər oğlu, Əmiraslanov
Tahir İdris oğlu, Əsgərova Ceyran Əsgər qızı,
Musayev Nizami Xıdır oğlu (AZ)

(72) Qurbanov Nüsrət Heydər oğlu, Əmiraslanov
Tahir İdris oğlu, Əsgərova Ceyran Əsgər qızı,
Musayev Nizami Xıdır oğlu (AZ)

(54) Çalınmış peçenyenin alınması üçün
kreməbənzər qənnadı kütləsinin istehsal üsulu.

(57) İxtira qida sənayesinə, xüsusən də kreməbənzər qənnadı kütlələrinin, məsələn, kremlər, içliklər, zefir, pastianın istehsal üsuluna aid edilir və çalınmış peçenyenin alınması üçün istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi, kreməbənzər qənnadı kütləsinin istehsal üsulunu sadələşdirmək və məmulatların keçyfiyyətini yaxşılaşdırmaqdır. Qarşıya qoyulan məsələ onunla yerinə yetirilir ki, çalınmış peçenyenin alınması üçün kreməbənzər qənnadı: kütləsinin istehsal üsulu, jele əmələgətirici komponentin suda və bitki yağında həll edilməsi, onun çalınmış yumurta zülalı ilə qarışdırılması, dad və ətirli əlavələrin daxil edilməsi alınan kütlənin son dəfə çalınması yolu ilə olub, jele əmələgətirici komponenti su və şəkər tozunda həll edilməsini həyata keçirirlər, onu bitki yağı, limon turşusu və kalsium-laktat qarışığı ilə qarışdırırlar və çalırırlar, bundan sonra alınan qarışığı çalınmış yumurta zülalı və bişirilmiş meyvə püresi ilə qarışdırırlar, çalınmış peçenyenin formaya salınmasını və 90-105°C

temperaturda 2-2,5 saat ərzində qurudulmasını aparırlar, bu zaman çalınmış yumurta zülalının bişirilmiş meyvə şirəsi ilə birləşdirilməsini 80-90°C temperaturda çalmaqla həyata keçirirlər.

(21) a2002 0066

(22) 10.04.2002

(51)⁷A 23L 1/22; G 01G 19/22

(71) Azərbaycan Texnologiya Universiteti (AZ)

(72) Babayev Şahlar Mahmud oğlu, Melikov
Telman Qulu oğlu, Əsədov Adil Mehdi oğlu,
Orucov Cəlaləddin Cəmil oğlu (AZ)

(54) Qida məhsullarının duzluluğunun təyini üçün
qurğu.

(57) İxtira yeyinti sənayesində istifadə olunan qurğulara, xüsusən də xəmir məhsullarının və digər yeyinti məhsullarının duzluluğunun təyin edilməsi üçün qurğulara aiddir. İxtiranın məsələsi qurğunun texnoloji imkanlarını artırmaqdır. Qarşıya qoyulmuş məsələyə nail olmaq üçün qida məhsullarının duzluluğunun təyini üçün birləşdirici naqillərlə qida mənbəyinə birləşdirilmiş iki elektrodlu paneldən ibarət qurğuda, ixtiraya görə, panel vertikal üzrə yerləşdirilmiş, mərkəzdə duzluluğun optimal həddinə, 3% aşağı və 3% yuxarı qiymətlərə müvafiq üç ədəd yaşıl işıq saçan diodla təmin edilmiş, onların üstündə və altında isə duzluluğun həddənkənar giymitlərinin siqnallarına uyğun sarı və qırmızı işıqsaçan diodlar yerləşdirilmişdir. Elektrodlardan biri qeyri-keçirici materialdan hazırlanmış milin ucunda yerləşdirilmiş, digəri isə vəziyyətini təsbit təsbit etmək üçün nəzərdə tutulan qayka-vint cütünün köməyi ilə yerini dəyişmək imkanı ilə hazırlanmışdır.

(21) a2002 0175

(22) 27.09.2002

(51)⁷A 23L 1/24

(71) Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (AZ)

(72) Qurbanov Nüsrət Heydər oğlu, Əsgərova
Ceyran Əsgər qızı, Tağıyev Mərdan Məhəmməd
oğlu (AZ)

(54) Mayonez.

(57) İxtira qida sənayesinə, xüsusən də mayonez istehsalına aid edilir. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, bitki yağı, emulqator, quru yağsızlaşdırılmış süd, nişasta, duz, şəkər və sudan ibarət olan mayonez tərkibində komponentlərin aşağıdakı nisbətində emulqator kimi bağça pərpətöyünü tozunu saxlayır, kütlə %:

Bitki yağı	48-52
Bağça pərpətöyünü tozu	2-3
Quru yağsızlaşdırılmış süd	3-4
Nişasta	2-3
Şəkər	2-3
Duz	2-2,5

Su qalanı
Təklif olunan üsul mayonezin keyfiyyətini yaxşılaşdırmağa, qidalılığı və bioloji dəyərliliyi artırmağa, uşaq və pəhriz qidalanması üçün nəzərdə tutularaq buraxılan mayonezlərin çeşidini genişləndirməyə imkan verir.

(21) a2003 0040
(22) 27.02.2003
(51)⁷A 23L 1/300
(71) «YENİ TEX» kompaniyası (AZ)
(72) Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu, Quvalov Abbas Abdurəhman oğlu (AZ)
(54) Bioloji aktiv əlavə.

(57) İxtira yeyinti sənayesinə, xüsusilə orqanizmdə ümumi tonusun qaldırılmasını stimullaşdıran qida əlavələrinə aiddir. Bioloji aktiv əlavə mineral adsorbent və biostimullaşdırıcı vasitədən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, mineral adsorbent kimi hissəciklərinin ölçüsü 2-5 mkm olan Aydağ yatağının aktivləşdirilmiş seoliti - klinoptilolit və təmizlənmiş dolomit, biostimullaşdırıcı vasitə kimi vitamin və ya multivitamin və ya bitki xammalı, və əlavə olaraq PMS-100 markalı polimetilsiloksan mayesini komponentlərin aşağıdakı nisbətində saxlayır, kütlə %:

Dolomit	1-10
Polimetilsiloksan mayesi PMS-100	3-5
Biostimullaşdırıcı vasitələr	1-10
Seolit	qalanı

burada, o, vitamin kimi A və ya B və ya C və ya D və ya E vitaminlərindən, bitki xammalı kimi nanə və ya kəklik otu və ya çaytikanı sırasından dərman bitkilərinin ekstraktından, həbləşdirilmək üçün, əlavə olaraq, əlaqələndirici, məsələn təbii baldan ibarət olur.

A 24

(21) a2003 0049
(22) 10.03.2003
(51)⁷A 24B 15/18
(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Radiasiya Problemləri İnstitutu (AZ)
(72) Rüstəmov Vasif Rüstəm oğlu, Kərimov Valeh Kərim oğlu, Qəribov Adil Abdulkalıq oğlu, Nəsirova Xəlida Yadulla qızı, Əliyev Səlimxan Mehrəli oğlu, Abbasova İradə Bəhlul qızı (AZ)
(54) Tütün tüstüsündə nikotin və qətranların miqdarının azaldılması üsulu.

(57) İxtira tütün sənayesinə aid olub, tütün tüstüsündə zərərli komponentlər (nikotin və qətranlar) olmayan siqaretlərin hazırlanmasında istifadə edilə bilər. İxtiranın məsələsi tütün tüstüsündə nikotin və qətranların miqdarının azaldılmasıdır. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, tütün xammalının oksidantlarla işlənməsini nəzərdə tutan tütün tüstüsündə nikotin və qətranların miqdarının

azaldılması üsulunda, oksidant kimi, 15-30 kq tütün xammalına 1 kq hesabı ilə götürülmüş itburnu meyvələrinin (Rosa majalis Herrm) sulu ekstraktından istifadə edirlər.

A 61

(21) a2003 0099
(22) 20.05.2003
(51)⁷A 61B 17/04
(71)(72) Babayev Etibar Yunis oğlu (AZ)
(54) Exinokkokoektomiyadan sonra fibroz boşluğun ləğv edilməsi üçün tikiş.

(57) İxtira cərrahlığa aiddir və qaraciyərin exinokkokoektomiyasından sonra fibroz boşluğunun ləğv edilməsi üçün istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi exinokkokoektomiyadan sonra fibroz boşluğun ləğv edilməsi üçün effektiv cərrahi tikişin yaradılmasıdır. Bu məsələ onunla həll olunur ki, exinokkokoektomiyadan sonra fibroz boşluğun ləğv edilməsi üçün tikiş büzməli çoxcərgəli yerinə yetirilmişdir, beləki, 1-ci cərgə mərkəzdə, sonrakılar isə uzunluğu hər bir tikiş üçün boşluğun ölçüsündən asılı olaraq təyin ediləh çevrə üzrə bir-birindən 2-3 sm məsafədə yerləşir, hər bir sonrakı tikiş birləşmə nöqtəsindən əvvəlki ilə birləşir, fibroz boşluqda qoyulacaq tikişaralarının ümumi sayı isə bu düstur üzrə təyin edilir:

$$F=2\pi nR_{\sigma},$$

burada, F-fibroz boşluqda qoyulacaq tikişaralarının ümumi sayıdır;

n-bir cərgədə olan tikişaralarının sayıdır;

σ -büzməli tikiş ətrafında səthi gərilmə əmsəlidir.

(21) a2003 0012
(22) 17.01.2003
(51)⁷A 61C 8/00; G 03C 5/16
(71)(72) Əliyev Əziz Camil oğlu (AZ)
(54) Stomatoloji implantant və abatment arasındakı mikroaralıqların kutegenoloji yolla aşkar edilməsi üsulu.

(57) İxtira tibb sahəsinə, məhz stomatologiyaya aiddir və dişlərin protezləşdirilməsinə aiddir. İxtiranın məsələsi - protezin qeyri-düzgün modelləşdirilməsi zamanı yaranan mexaniki problemlərin və implantant ətrafındakı yumşaq toxumaların bakterial infeksiyasının əmələ gəlməsinin qarşısının alınmasıdır. Qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, radioqrafik stentin köməyiylə quraşdırılmış abatmentin ortoqonal proeksiyası ilə intraoral periapikal rentgenoqrafiyadan ibarət olan stomatoloji implantant və abatment arasındakı mikroaralıqların rentgenoloji yolla aşkar edilməsi üsulunda implantant-abatment səthi və rentgen borusunun konusu arasında paralelliyi təmin edirlər, 0,100 və 200 mkm müxtəlif intervallı mikroaralıqlı implantant-abatment səthinə 0, 5, 10, 15

və 20 dərəcə bucaq altında rentgenoqramlar alırlar və implantant-abatment səthinin qiymətləndirilməsini aparırlar. İmplantant-abatment səthi arasındakı paralelliyi onunla təmin edirlər ki, radioqrafik stentin pilyonkasaxlayanının yuxarı hissəsini kəsirlər.

(21) a2002 0182

(22) 01.10.2002

(51)⁷A 61F 2/06; A 61L 33/10

(71)(72) Hacıyev Nazim Əli oğlu (AZ)

(54) Magistral damarların zədələnməsi zamanı orqanların müvəqqəti qan ilə təchizatı üçün qurğu.

(57) İxtira tibbə, məhz damar cərrahiyyəsinə aiddir. Qarşıya qoyulmuş məqsəd çoxdəfəli kəsri və daimi damcılı regional antikoagulyant terapiyası üçün optimal imkanlar yaratmaqdan ibarətdir. Magistral damarların zədələnməsi zamanı orqanların müvəqqəti qan ilə təchizatı üçün qurğu silikon üçağzlı boru şəklində yerinə yetirilmiş endoprotezdən ibarət olub, üçağzlı boru iki işıq yeri olan borudan ibarətdir və mərkəzində onun kiçik işıq yerində düz bucaq altında əyilmiş yoğun və kütləşmiş, möhkəm və hermetik olaraq şprislə birləşdirilmiş mikroirriqatora möhkəm və hermetik birləşmiş iynə yerləşir. Təklif olunan qurğu zədələnməmiş damarlarda ağır fəsadların qarşısını almağa və sonrakı rekonstruktiv-bərpa əməliyyatı üçün vaxtın udulmasına imkan verir.

(21) a2003 0041

(22) 27.02.2003

(51)⁷A 61K 7/02, 7/035

(71) «YENİ TEX» kompaniyası (AZ)

(72) Xəlilov Eiçin Nüsrət oğlu, Xəlilova Tamilia Şirin qızı, Quvalov Abbas Abdurəhman oğlu, Xəlilov Yasin Xələf oğlu, Cəforov Əşrəf Əlabbas oğlu (AZ)

(54) Kosmetik tərkib.

(57) İxtira kosmetik vasitələrə, o cümlədən antiseptik səpkilərə və kosmetik pudralara aiddir. Təklif olunan ixtiranın məqsədi yüksək udma və ion mübadilə xassələrinə malik olan səpki və kosmetik pudra kimi yeni kosmetik vasitələrin yaradılması üçün xammal bazasının genişləndirilməsidir. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, mineral əsas, doldurucular, kosmetik əlavələrdən ibarət kosmetik tərkib mineral əsas kirni tərkibində klinoptilolit miqdarı 75%-ə qədər olan seolit tərkibli süxur saxlamaqla komponentlərin nisbət aşağıdakı kimidir, kütlə üzrə %-lə:

Seolit-klinoptilolit	30-75
Kosmetik əlavə	1-2
Doldurucu	qalanı

Alınmış kosmetik vasitələr narıdispers olub, pudra halında sifətin dərisinə yaxşı yatır, sifətin dərisinə tərəvət və yumşaqılıq verir, dərini ultrabənövşəyi

şüalardan qoruyur, sifətin dərisinin parlaqlığını aradan qaldırır, xüsusilə burun nahiyəsində səpki halında yüksək gigiyenik xassələrə malik olur, o cümlədən xoşagəlməyən iyləri kənar edir, pəncənin həddindən çox tərləməsinə azaldır, həmçinin bakterisid keyfiyyətlərə malik olub, ayaqda olan xırda yaraların sağalmasını sürətləndirir və ora xəstəlik əmələ gətirən bakteriyaların düşməsinin qarşısını alır.

(21) a2003 0039

(22) 27.02.2003

(51)⁷A 61K 7/16

(71) «YENİ TEX» kompaniyası (AZ)

(72) Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu, Quvalov Abbas Abdurəhman oğlu, Cəforov Əşrəf Əlabbas oğlu, Xəlilov Yasin Xələf oğlu (AZ)

(54) Dişlərin təmizlənməsi üçün kompozisiya.

(57) İxtira tibbə, məhz kosmetologiya sahəsinə aiddir. Təklif olunan ixtiranın məqsədi yüksək təmizləmə əmsalı və zəif abrazivliyi olan yumşaq ucuz diş tozunun yaradılmasından ibarətdir. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, dişləri təmizləmək üçün alümosilikatlardan, əlaqələndirici agentlərdən olan kompozisiya, tərkibində alümosilikat kimi tərkibində 75%-ə qədər klinoptilolit olan seolit tərkibli süxur, əlaqələndirici agent kimi polimetilsiloksan PMS-100, və əlavə olaraq aptek çobanyastığının və yunan qozunun yarpaqlarının ekstraktlarını, maqnezium-oksidi, talk və təbaşiri aşağıda götürülmüş nisbətə saxlayır, kütlə %:

Talk	15-20
Təbaşir	25-40
PolimetilsiloksanPMS-100	1-2
Ətirləyici	1-2
Maqnezium-oksidi	3-5
Aptek çobanyastığının ekstraktı	1-2
Yunan qozunun yarpaqlarının ekstraktı	1-2
Seolit	qalanı

(21) a2003 0030

(22) 18.02.2003

(51)⁷A 61K 7/48

(71) «YENİ TEX» kompaniyası (AZ)

(72) Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu, Quvalov Abbas Abdurəhman oğlu, Xəlilov Yasin Xələf oğlu, Cəforov Əşrəf Əlabbas oğlu (AZ)

(54) Üz və boyun dərisinə qulluq etmək üçün kosmetik maska.

(57) İxtira kosmetik vasitələrə, xüsusilə kosmetik maskalara aiddir. Təklif olunan ixtiranın məsələsi kosmetik vasitələrə qoyulan bütün tələblərə cavab verən tərkibin işlənilib hazırlanmasından ibarətdir. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, narıdispers sorbent və ətirləyici əsasında olan üz və boyun

dərisinə qulluq etmək üçün kosmetik maska tərkibində narindispers sorbent kimi seolit və kaolin, və əlavə olaraq, aşağıdakı nisbətdə götürülmüş talk, sink-oksidi, sink-stearat və polimetilsiloksan saxlayır, kütlə %:

Talk	20-25
Sink oksid	10-25
Kaolin	10-15
Sink stearat	5-10
Polimetilsiloksan	0-2
Ətirləyici	1-2
Seolit	qalanı

(21) a2003 0098

(22) 20.05.2003

(51)⁷A 61M 27/00

(71)(72) Babayev Etibar Yunis oğlu (AZ)

(54) Fole kateter-balonunun qaraciyərin exinokokkozunun paliativ cərrahi müalicəsi zamanı drenaj kimi tətbiqi.

(57) İxtira cərrahlığa aiddir və qaraciyər exinokokkozunun paliativ cərrahi müalicəsi zamanı fibroz boşluğun drenajlanması üçün istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi qaraciyər exinokokkozunun paliativ cərrahi müalicəsi zamanı qalıq boşluğun drenajlanmasının effektivliyini yüksəltməklə əməliyyatdan sonrakı fəsadların qarşısını almaqdır. Bu məsələ Fole kateter-balonunun qaraciyərin exinokokkozunun paliativ cərrahi müalicəsi zamanı drenaj kimi tətbiqi ilə həll olunur.

(21) a2003 0034

(22) 20.02.2003

(51)⁷A 61N 2/04

(71)(72) Ağayev Böyükkişi Ağa oğlu, Rəhimov Rəhim Məhəmməd oğlu, Məmmədov Əliniyaz Əli oğlu, Sultanzadə Zahid Müzəffər oğlu (AZ)

(54) Aşağı tezlikli maqnitoterapiya aparatı.

(57) İxtira aşağı tezlikli maqnit sahəsi ilə müxtəlif terapevtik və cərrahi iltihab xəstəliklərinin müalicəsi üçün tibbi cihazlara aiddir. İxtiranın məsələsi sxemin sadələşdirilməsi və aparat ölçülərinin kiçildilməsidir. Məsələ onunla həll olunub ki, aşağı tezlikli maqnitoterapiya aparatı, qida mənbəyi, idarəedici sinusoidal rəqs generatoru, amplitud diskriminatoru şəklində idarəedici impuls formalaşdırıcısı, maqnit sahə intensivliyinin tənzimləyicisi, uzlaşdırıcı düyün və induktor daxil olmaqla, ixtiraya əsasən, amplitud diskriminatorunun birinci girişi, ikinci çıxışı idarəedici sinusoidal rəqs generatoru vasitəsilə amplitud diskriminatorunun ikinci girişinə qoşulan qida mənbəyinin birinci çıxışına qoşulub, amplitud diskriminatorunun çıxışı isə induktor üçün yuvaları olan uzlaşdırıcı düyünün birinci girişinə birləşib, uzlaşdırıcı düyünün ikinci girişi isə qida mənbəyinə

qoşulmuş maqnit sahəsi intensivliyinin tənzimləyicisinə birləşib.

(21) a2003 0075

(22) 18.04.2003

(51)⁷A 61N 2/04

(71)(72) Ağayev Böyükkişi Ağa oğlu, Rəhimov Rəhim Məhəmməd oğlu, Məmmədov Əliniyaz Əli oğlu, Əliyev Sabir Allahyar oğlu (AZ)

(54) Aşağı tezlikli maqnitoterapiya üçün induktor.

(57) İxtira tibbə, xüsusilə aşağı tezlikli maqnitoterapiya üçün tibb qurğularına aid olub, qanınboşluğunda əməliyyatdan əvvəl və sonra xəstəliyin müalicəsi üçün aşağı tezlikli maqnitoterapiyada tətbiq edilə bilər. İxtiranın məsələsi qarınboşluğunun aşağı tezlikli maqnitoterapiyasında istifadə edilməsi üçün induktorun qabarit ölçülərinin kiçildilməsi və maqnit induksiyası qiymətinin tənzimlənməsidir. Məsələ onunla həll olunub ki, aşağı tezlikli maqnitoterapiya üçün induktor, ferromaqnit içlikdən ibarət olub, içlik yüksək nikelli permaloydan hazırlanıb və iki hissədən ibarətdir ki, onlar bir-birindən izolyasiya materialı ilə izolə olunmaqla ümumi sarğı ilə əhatə olunub.

BÖLMƏ B

MÜXTƏLİF TEXNOLOJİ PROSESLƏR

B 22

(21) a2002 0086

(22) 30.04.2002

(51)⁷B 22D 27/02

(71) Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu «Dənizneftqazlayihə» (AZ)

(72) Kərimov Məcid Zahid oğlu, Süleymanov Bağır Ələkbər oğlu, Salmanov Vidadi Əmirxan oğlu (AZ)

(54) Anodların tökülmə üsulu.

(57) İxtira ərintilərin metallurjiyası sahəsinə aid olmaqla, polad qurğuların korroziyadan elektro-kimyəvi mühafizəsi üçün istifadə edilən alüminium anodların tökülməsi zamanı istifadə edilə bilər. İxtira, qalvanik anod ərintisində intermetallik birləşmələrin ilkin kristallarının yaranmasının qarşısını almaqla homogen dənəvər strukturlu ərinti almaq üçün kristallaşma prosesinin nizamlanmasının asanlaşdırılması məsələsinə aiddir. İxtiranın mahiyyəti anod ərintisinə soyudulan kristallizatorun divarlarından keçən maqnit sahəsi tətbiq etməklə anodun alınması və onu dərəcəli kristallizatorundan çıxarılması prosesindən ibarətdir. Anod ərintisinin bərkiməsi, kollektorla əhatə olunmuş kristallizatorun baş verir. Soyuducu su, su xəttinin kollektora girişində yerləşdirilmiş maqnit qurğusu vasitəsilə, 18-38 kA/m gərginlikli maqnit sahəsində əvvəlcədən işlənir və 1,5-3,8 m/san axın

sür-əti ilə kollektora verilir. Belə şəraitdə ərintinin soyudulması 130-350 dərəcə/dəq temperatur gradienti ilə baş verir. Təklif edilən ixtirada kristallizatorun konstruksiyası sadələşdirilir və tələb olunan fiziki-mexaniki və korroziya xassələrinə malik olan anod ərintisinin alınması prosesinin tənzimlənməsi asanlaşdırılır.

B 60

(21) a2001 0130

(22) 02.07.2001

(51)⁷ B 60L 5/42; H01R 41/02

(71) Neftin, qazın qeotexnoloji problemləri və kimya ETİ (AZ)

(72) Babayev Sabir Həbib oğlu, Əhmədov Paşa Mədət oğlu, Qaziyev Rauf Abdulla oğlu (AZ)

(54) Cərəyanqəbuledici hazırlanması üçün kompozisiya.

(57) Nəzərdə tutulan ixtira nəqliyyat maşınqayırmasına aiddir və şəhər elektrik nəqliyyatı üçün nəzərdə tutulan cərəyanqəbuledicinin optimal tərkibini təyin etməklə əlaqədardır. Cərəyanqəbuledici kontakt elektrik məfüllərindən cərəyanı qəbul edib, güc və köməkçi elektrik qurğularına verilməsini təmin edir. İxtiranın məsələsi cərəyanqəbuledici hazırlanması üçün kompozisiyanın yaradılmasını, şəhər elektrik nəqliyyatı üçün nəzərdə tutulan, keyfiyyətcə möhkəm, kiçik sirtünmə əmsalına, yüksək yeyilməyədavamlığa və elektrikkeçirilməsinə malik olmasıdır. Qoyulmuş məsələ kompozisiyanın yaradılması ilə həll edilir, birləşdirici element kimi fenolformaldehid qətranı, doldurucu element kimi isə - mis və qrafit ovuntularının qarşısından hazırlanmış, tutumu kütlə faiz nisbətindədir: fenolformaldehid qətranı 30-35, mis 35-40 və qalanı qrafit. Məmulat cərəyanverici ilə tam əlaqədə elektrikkeçirməklə və yeyilməyədavamlılığı ilə özünü etibarlı element kimi göstərdi.

B 63

(21) a2003 0090

(22) 02.05.2003

(51)⁷ B 63B 35/44; E 21B 7/12

(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Kərimov Zəhid Hacı-Bala oğlu, Məmmədov Nazim Fərhad oğlu, Qurbanov Həmid Yarməmməd oğlu (AZ)

(54) Suayırıcı kəmərin kürəvi kompensatoru.

(57) İxtira yarımaldma üzən qurğudan neft və qaz qyularının qazılması zamanı qazma alətini dəniz suyundan təcrid edən suayırıcı kəmərin kürəvi kompensatoruna aiddir. İxtiranın məsələsi dairəvi elementlərin işçi səthləri arasında sirtünmə əmsalını azaltmaqla kürəvi kompensatorun uzun ömürlüyünü təmin etməkdir. Qarşıya qoyulan məsələnin həlli üçün, kürəvi kompensator üst və alt flanslardan, gövdədən,

kipləşdirici həlqələrdən, bərkidici boltlardan və rım boltlardan ibarət olub, ixtiraya əsasən, alt flansın işçi səthində açılmış yuvalarda mis və ya bürünc lövhələr yerləşdirilib

BÖLMƏ C**KİMYA VƏ METALLURGIYA****C 01**

(21) a2003 0004

(22) 08.01.2003

(51)⁷ C 01B 13/10

(71)(72) Paşayev Arif MirCəlal oğlu, ehdiyev Arif Şəfaət oğlu, Quliyev Arif Zülfüqar oğlu, Nizamov Telman İnayət oğlu, Səmədov Əzəb Sadiq oğlu, Nuriyev Mikayil Əziz oğlu, Hüseynov Zeynal Bala oğlu, İsayev Ənvər İsa oğlu, Mürşüdoğlu İlqar Göycə oğlu, Nizamov Anar Telman oğlu (AZ)

(54) Portativ ozonator.

(57) İxtira tibbdə, yeyinti sənayesində, məişət xidmətində və s. sahələrdə dezinfeksiya tədbirlərinin aparılması üçün elektrik sintezi ilə havadan ozonun alınması qurğularına aiddir. Təklif edilən portativ ozonatorun məsələsi ozon generatorunun girişinə verilən gərginliyin və eləcə də gücün qiymətinin dəyişməsi yolu ilə «ozon-hava qarışığının» alınmasının məhsuldarlığını tənzimləmək imkanıdır. Bu elə təmin edilir ki, qurğuda körpünün diodlarından birinə normalaçıq və normalbağlı vəziyyətləri olan və düzləndirici diod körpüsünə bir-və ikiyanmpriodlu düzləndirmə rejimində işləməyə imkan verən yeni çevirici kontakt qoşulmuş, müqavimət-tutum müddətverici dövrəsindəki müqavimət isə səliss tənzimlənen kimi yerinə yetirilmişdir.

C 02

(21) a2003 0065

(22) 11.04.2003

(51)⁷ C 02 F 1/28; B 01 J 20/02, 20/12

(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Kimya Problemləri İnstitutu (AZ)

(72) Yaqubov Əli İbrahim oğlu, Şirəliyeva Elmira Mürsəl qızı, Nuriyev Əli Nəcəfqulu oğlu, Muradova Nişabur Məmmədəli qızı (AZ)

(54) Çirkab sularının təmizlənməsi üçün sorbent.

(57) İxtira sənaye və məişət çirkab sularının, xüsusib üzvi çirkablardan, kation boyalardan təmizlənməsi sahəsinə aiddir və çirkab sularının yüksək qatılıqlı üzvi çirkablardan təmizlənməsində, o cümlədən, toxuculuq, sellüloza-kağız müəssisələrinin lif boyama sexlərində istifadə oluna bilər. Çirkab sularının təmizlənməsi üçün sorbent komponentlərin aşağıdakı nisbətində gil

mineralı - Fe(III) formalı bentonit və «Gəncə» flokokoaqulyantından ibarətdir, q/1:

Fe(III) formalı bentonit 0,5-0,9
Flokokoaqulyant 3,14-6,24

İddia olunan sorbent tərkibində Daş-Salahlı yatağından olan bentonit gilini saxlayır. Zərif dispersli Daş-Salahlı bentonitinin üçvalentli dəmir ionu ilə modifikasiyası bentonitin optimal məsaməli strukturunu təmin edir, boya assosiatlarının, kationların mineralın məsamələrinə girməsini yaxşılaşdırır, sorbentin sorbsiya tutumunu artırır. İxtiranın istifadə olunması çirkab sularının yüksək qatılıqlı kation boyalardan effektiv təmizlənməsinə imkan verir.

C 05

(21) a2003 0051

(22) 11.03.2003

(51)⁷C 05D 5/00; C 05B 1/02

(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Ramazanova Zümrüd Ramazan qızı, İbrahimova Sinduz Məmməd qızı, Mustafayeva Gülnurə Mustafa qızı, Məmmədov Vaqif Cavad oğlu, Alosmanov Mirəli Seyfəddin oğlu (AZ)

(54) Superfosfatın alınma üsulu.

(57) İxtira qeyri-üzvi maddələrin texnologiyasına, xüsusən də gübrələrin alınması üsuluna aiddir. İxtiranın məsələsi - yerli ehtiyatlar hesabına xammalın çeşidinin genihləndirilməsi, məhsulun anbarda yetişdirilmə müddətinin qısaldılması, əlavə qida elementi - maqnezium ilə zənginləşdirilmə hesabına superfosfatın keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasıdır. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, xammalın sulfat turşusu ilə parçalanması, məhsulun kamera və anbar yetişməsinə özündə cəmləyən təklif olunan üsulda xammal kimi (80-70):(20-30) nisbətində götürülmüş apatit konsentrasi və dolomitdən istifadə edirlər, bu zaman sulfat turşusunun 59,4-71,48%-ni apatit konsentrasi, qalan hissəsini isə dolomitin parçalanmasına verirlər, bundan sonra horraları qarışdırırlar.

C 07

(21) a2001 0069

(22) 10.04.2001

(51)⁷C 07C 5/48

(31) 9819645.4

(32) 10.09.1998

(33) GB

(86) PCT/GB 99/02955 07.09.1999

(87) WO 00/15587 23.03.2000

(71) BP Kemikals Limited (GB)

(72) Qriffs Devid Çarlz, Maunders Barri Martin,

Vudfin Vilyam Terens (GB)

(74) Məmmədova X.N. (AZ)

(54) Mono-olefinlərin alınması üsulu.

(57) İxtira iki və daha artıq karbon atomu olan qazaoxşar parafinli karbohidrogenlərin dehidrogenləşməsi yolu ilə mono-olefinlərin alınmasına, xüsusən də etanın, propanın və butanların avtotermik krekinqi yolu ilə mono-olefinlərin alınmasına aiddir. İxtiranın məsələsi elə bir üsulun yaradılmasıdır ki, bununla sintez-qazı ayırmaq və onu daha faydalı məhsula çevirmək və beləliklə, iqtisadi itkiləri azaltmaq və prosesin iqtisadi effektivliyini artırmaq olsun. Ən azı iki karbon atomu olan qazaoxşar parafinli karbohidrogen tərkibli ilk xammaldan mono-olefinin alınması üsulu, hansiki molekulyar oksigen tərkibli qazla birgə avtotermik krekinq qurğusuna verilir, orada onlar katalizatorun iştirakı ilə, və yaxud onsuz oksidləşdirici dehidrogenləşmə reaksiyasına girirlər və tərkibində bir, və ya daha artıq mono-olefin(lər) və sintez-qaz olan məhsul əmələ gəlir, alınan məhsul sintez-qaza və bir, və ya daha artıq mono-olefin(lərə) bölünür və bir, və ya daha artıq mono-olefin(lər) ayrılır. Sonra ayrılmış sintez-qazı, ola bilsin əlavə sintez-qazla, FT-katalizatorlu FT-reaktora verirlər, orada dizel diapazonunda qaynayan nafta və karbohidrogenlərdən ibarət olan FT-məhsulun alınması üçün sintez-qaz FT-şəraitində reaksiyaya uğradılır. Alınan FT-məhsulu dizel diapazonlu karbohidrogen fraksiyasına və nafta fraksiyasına bölürlər, sonra isə göstərilən karbohidrogen fraksiyası ayrılır və nafta fraksiyası xammal kimi avtotermik krekinq qurğusuna qaytarılır.

(21) a2003 0013

(22) 21.01.2003

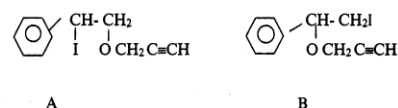
(51)⁷C 07C 43/166; C 23F 11/04

(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Qarayev Siyavuş Fərhad oğlu, Talıbov Güləhməd Mirəhməd oğlu, Mehdiyeva Venera Zaman qızı, Ağayev Nazim Möhsün oğlu (AZ)

(54) Fenilyodetanolların sadə propargil efirlərinin qarışığı poladın korroziyasının turşu inhibitoru kimi.

(57) İxtira poladın korroziyasının turşu inhibitoru kimi fenilyodetanolların sadə propargil efirlərinin qarışığına aiddir. Poladı turşu korroziyasından yüksək dərəcədə mühafizə etmək qabiliyyətinə malik (A) və (B) formullu

fenilyodetanolların sadə propargil efirlərinin qarışığı - 2-fenil-2-yod-(A) və 2-fenil-1-yod-(B) etanollar sintez edilmişdir.

- (21) a2003 0091
(22) 02.05.2003
(51)⁷C 07D 277/04; C 10M 133/58, 135/36
(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademik Ə.M.Quliyev adına Aşqarlar Kimyası İnstitutu (AZ)
(72) Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu, Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu, Məmmədova Tamilla Gündüz qızı, Əliyev Əli Binnət oğlu, İsmiyev Arif İdris oğlu, Hacıyeva Müşəfərim Adil qızı (AZ)
(54) 2-izopropil-3-(N-feniI)-5-butoksimetil 1,3-tiazolidin sürtkü yağlarına antimikrob aşqar kimi.

(57) İxtira üzvi kimya sahəsinə, xüsusilə sürtkü yağlarına antimikrob aşqar kimi istifadə olunan heterotsiklik birləşmələr sinfinə aiddir. İxtiranın məqsədi aşqarın nisbətən kiçik qatılıqları ilə sürtkü yağlarının antimikrob xassələrini effektiv yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir. Bu məqsədə yüksək antimikrob xassə göstərən yeni üzvi birləşmənin - 2-izopropil -3-(N-feniI)-5-butoksimetil 1,3-tiazolidinin sintezi ilə nail olunur.

- (21) a2003 0056
(22) 03.04.2003
(51)⁷C 07 D 309/30
(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Y.H.Məmmədaliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu (AZ)
(72) Kərimov Məcid Zahid oğlu, Hüseynov Fazil Əşrəf oğlu, Hüseynov Mehdi Əskər oğlu (AZ)
(54) Qazlift quyularının istismar üsulu.

(57) İxtira neft və qazçıxarma sənayesinə aid olub, məhz qazlift quyularının istismar üsuluna məxsusdur. İxtiranın məqsədi - qazlift quyularının hasilat üzrə potensial imkanlarından səmərəli istifadə etmək və istismar prosesində qarbohidrogen qazları itkisinin qarşısını almaqdan ibarətdir. Məqsədə nail olmaq üçün nisbətən dərin olmayan qazlift quyularında qazı boruarxası fəzaya vermək və işçi təzyiqli tənzimləməklə laya düşən depressiyanı mümkün olan böyük həddə, quyuağzı təzyiqli isə mədən yığıcı sistemindəki təzyiqdən yuxarı həddə saxlanılır. Təklif olunan yeni üsulun üstünlüyü ondadır ki, mövcüd üsullardan fərqli olaraq, qazlift quyularının potensial imkanlarından səmərəli istifadə edilməklə onların neft və qaz hasilatı artırılır.

- (21) a2002 0089
(22) 02.05.2002
(51)⁷C 07D 333/02, 333/10, 333/48
(71) Bakı Dövlət Universiteti (AZ)

- (72) Məhərrəmov Abel Məmmədli oğlu, Nağıyeva İnarə Tofiq qızı, Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu (AZ)
(54) 3,4-dibrom-2,5-dimetiltiofen 1-monooksidin alınması üsulu.

(57) İxtira üzvi sintez sahəsinə aiddir. 3,4-dibrom-2,5-dimetiltiofen 1-monooksidin təklif olunan yeni sintez üsulu satıxdan alınan hidrogen peroksid ilə qızdırmaqla oksidləşmə yolu ilə onunla fərqlənir ki, prosesin temperaturu aşağı salınır və nəzərdə tutulan məhsulun çıxım 30% yuxarı qaldırılır. Proses metanol mühitində etilendiamintetrasirkə turşusu ilə Al₂O₃-ə kordinə edilmiş üçvalentli dəmir katalizatorun iştirakı ilə 3,4-dibrom-2,5-dimetiltiofen : hidrogen peroksid = 1:15 nisbətində 50-55°C temperaturunda aparılır.

C 08

- (21) a2003 0067
(22) 14.04.2003
(51)⁷C 08J 5/20
(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)
(72) Bilalov Yaşar Mahmud oğlu, Əliyeva Gülnarə Arif qızı, Şahmalıyev Əllağa Mustafa oğlu, İbrahimova Sinduz Məmməd qızı, İsmayılova Rugiyə Ələsgər qızı (AZ)
(54) İondəyişdirici qətranın alınma üsulu.

(57) İxüra sorbentlər, kompleks əmələ gətiricilər kimi və başqa məqsədlər üçün istifadə sintetik iondəyişdirici qətranların alınması üsullarına aiddir. İxtiranın məsələsi - iondəyişdirici fiziki-kimyəvi göstəricilərini saxlamaqla sürətləndirilmiş və sadələşdirilmiş texnoloji proses ilə iondəyişdirici qətranın alınmasıdır. Qoyulan məsələ onunla həll olunur ki polimer karkasın alınması və sulfolaşdırma yolu ilə ona ionogen qrupların daxil edilməsindən ibarət olan təklif edilən iondəyişdirici qətranın alınma üsulunda polimer karkası polistiroulun butilkauçukla 180-190°C temperaperaturda 3-5 dəqiqə müddətində mexaniki-kimyəvi modifikasiyası ilə alırlar.

- (21) a2003 0036
(22) 24.02.2003
(51)⁷C 08L 23/16, 61/14, 63/10; C 08J 7/04
(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)
(72) Bilalov Yaşar Mahmud oğlu, Naibova Tamilla Muxtar qızı, Abdullayeva İradə Qurban qızı, Əmirov Fariz Əli oğlu, Məmmədov İsa Seyfulla oğlu (AZ)
(54) Korroziyaya qarşı qoruyucu suemulsiya örtükləri üçün kompozisiya.

(57) İxtira aqressiv mühitlərdə istismar olunan metal konstruksiyaların suemulsiya qoruyucu örtüklər ilə korroziyadan qorunması sahəsinə aiddir. Təklif olunan

ixtirada kompozisiyanın tərkibinə aşağıdakı komponentlər daxildir (k.%):

Üçlü etilen-propilen sopolimeri (CKЭПТ-60)
4,62-5,49

Texniki karbon
0,26-0,31

Epoksid qətranı (ED-20)
0,37-0,44

Sulfanol
0,025-0,027

Modifikasiya olunmuş fenolformaldehid qətranı
2,10-1,60

Polietilenpoliamin
0,14-0,16

Benzin-su qarışığı (1:1 nisbətində)
qalanı

İxtira örtükaltı korroziyanın sürətini 60% azaltmağa və örtüyün metala yapışmasını 3-4 dəfə yüksəltməyə imkan verir.

C 09

(21) a2002 0170

(22) 18.09.2002

(51)⁷C 09D 109/06, 201/08; C 08L 101/08

(71) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat və Layihə Qaz
İnstitutu (AZ)

(72) Əliyev Eldar Yunis oğlu, Nəsirov Rafiq Əli
oğlu, Muxtarova Şura Ağabala qızı, Səttarova
Validə Rasim qızı, Muxtarov Muxtar Yavər oğlu
(AZ)

(54) Polimer kompozisiyası.

(57) İxtira yüksək molekullu birləşmələr əsasında örtük tərkiblərinə aiddir, və mühafizə örtükəri kimi və lak-boya materiallarının alınmasında istifadə edilə bilər. Üzvi əlaqələndirici kimi qaynama temperaturu 120-200° C hüdudunda olan ağır piroliz qətranı, plastifikator-CKC-30 ARKP markalı butadien-stirol kauçuku, və doldurucu-piqmentlərdən ibarət olan polimer kompozisiyası təklif olunur ki, komponentlərin nisbəti aşağıdakı kimidir, küt. %-lə :

Ağır piroliz qətranı 70-80

CKC-30 ARKP markalı butadien-stirol kauçuku 5-10

Doldurucu-piqmentlər 15-20

Polimer kompozisiyası elastik, yüksək adgeziya və şaxtaya davamlılıq xassələrinə malikdir.

(21) a2003 0023

(22) 31.01.2003

(51)⁷C 09K 3/00; E 21B 37/06

(71) «Dənizneftqazlayihə» Dövlət Elmi-Tədqiqat və
Layihə İnstitutu

(72) Kərimov Məcid Zahid oğlu, Vəliyev Müzəffər Ələkbər oğlu, Əliyeva Afaq İlham qızı (AZ)

(54) Asfalt-qətran-parafın çöküntülərindən təmizləmək üçün tərkib.

(57) İxtira neft çıxarma sənayesinə aid olub, asfalt, qətranı və parafın çöküntülərinin təmizlənməsi üçün istifadə ola bilər. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, asfalt-qətran-parafın çöküntülərini təmizləmək üçün tərkib suda həll olan deemulqator, yüngül spirtlər və dizel yanacağının istehsalından alınan qələvi tullantılarından ibarətdir, suda həll olan deemulqator kimi isə, tərkibində komponentlərin növbəti nisbətində, molekullar çəkisi 3000-3600 olan propilen oksidin polimerini saxlayır, kütlə % ilə :

Propilen oksidin polimeri, mol. Çək. 3000-3600
1,5-3,0

Yüngül spirtlər (etil və ya izopropil spirt)
2,5-7,0

Dizel yanacağının istehsalından alınan qələvi tullantıları qalanı

Təklif olunan tərkib asfalt-qətran-parafın çöküntülərinin əmələ gəlməsinin qarşısının alınma effektivliyini yüksəltməyə imkan verir.

(21) a2003 0024

(22) 04.02.2003

(51)⁷C 09K 3/18; B 64D 15/00, 15/10

(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının
Y.H.Məmmədaliyev adına Neft-Kimya Prosesləri
İnstitutu (AZ)

(72) Arif Həsən oğlu Həsənov, Musa İsmayıl oğlu
Rüstəmov, Akif Həmid oğlu Əzizov, Rəhim Səttar
oğlu Əlimərdanov, Anatoli Aleksandroviç Kudinov
(AZ)

(54) Buzlaşmadan qoruyucu, onun alınma üsulu və səthin buzlaşmadan qorunma üsulu.

(57) İxtira buzlaşma qoruyucularının alınması və istifadə olunması sahəsinə aiddir. Təklif olunan ixtira özündə buzlaşma qoruyucusunun tərkibini onun alınma üsulunu və hava gəlməru və digər obyektlərin səthlərinin buzlaşmadan qorunma üsulunu əks etdirir. Buzlaşma qoruyucusu qlikol-su qarışığı olaraq, korroziyanın və köpüklənmənin qarşısını ala bilən aşqarlardan-benzotriazol və polimetilsiloksan, həm də izopropil spirti və monoetanolamindən təşkil olunaraq, komponentlərin aşağıdakı kütlə %-i ilə cəmindən ibarətdir:

Propilen qlikol 45-60

Izopropil spirti 5-15

Benzotriazol 0,015-dən az olmayaraq

Monoetanolamin 0,4-0,5

Polimetilsiloksan 0,015-dən az olmayaraq

Qalanı su

Buzlaşma qoruyucusunun alınma üsulu, hesablanmış miqdarda götürülən komponentlərin 50-60°C-də tam həll olunmaya qədər qarışdırılması, soyudulması və izopropil spirti ilə suyun əlavə

olunmasından ibarətdir. Metallik səthlərin buzlaşmadan qorunması onların buzlaşma qoruyucusu ilə işlənməsinin təzyiqlik altında səthdə müdafiə edici plynka əmələ gəlməyə qədər püskürülməsi yolu ilə həyata keçirilir. Buzlaşma qoruyucusunun alınma üsulu sadə və iqtisadi baxımdan əlverişlidir və butövlükdə həmin ixtira metallik səthlərin qorunmasını nazik davamlı plynka əmələ gətirməklə tam təmin edir.

C 10

(21) a2002 0213

(22) 08.11.2002

(51)⁷C 10M 101/02, 135/18, 137/04

(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının

Aşqarlar Kimyası İnstitutu (AZ)

(72) Abdullayev Bəylər İbrahim oğlu, Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu, Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu, Musayeva Bella İskəndər qızı, Qəhrəmanov Xalid Tofiq oğlu (AZ)

(54) Neft-mədən avadanlığının mancanaq dəzgahlarının reduktorları üçün yağ.

(57) İxtira neftkimya sahəsinə, konkret olaraq neftmədən avadanlığının mancanaq dəzgahlarının reduktorlarının mexaniki ötürücülərində və aqreqatlarda işləyən yağlara aiddir. İxtiranın məsələsi neftmədən avadanlığının mancanaq dəzgahlarının reduktorlarında yağların il boyu - həm yay, həm də payız-qış mövsümlərində işləmə bilməsini təmin etməkdən, bu yağların istismar xassələrini yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, neftmədən avadanlığının mancanaq dəz-reduktorları üçün yağ, mineral yağ əsaslı olub, mineral yağ əsası kimi İ-40A sənaye və «C» markalı ox yağlarının 40:60 nisbətində götürülmüş qarışığını və əlavə olaraq siyirməyə N,N-dietilditiokarbamin turşusunun metallil efiri (ИХП-14М), özlülüyü qarşı ditio-turşusunun sink duzu (ДФ-11), özlülüyü qarşı Viskopleks 2-670, depressator kimi Viskopleks 5-309, körüklənməyə qarşı polimetilsiloksan (PIMC-200A) aşqarlarından il paketini, komponentlərin aşağıdakı nisbətində saxlayır, kütlə, %-lə:

N,N-dietilditiokarbamin turşusunun metallil efiri (ИХП-14М)	1,0 - 2,5
Ditiofosfat turşusunun sink duzu (ДФ-11)	0,5-1,2
Viskopleks	2-670
1,0-2,0	
Viskopleks	5-309
0,5-0,8	
Polimetilsiloksan (PIMC-200A)	0,001 - 0,003
Mineral yağ (İ-40A sənaye və «C» markalı ox yağlarının 40:60 qarışığı)	100-ə qədər

C 11

(21) a2002 0024

(22) 13.03.2002

(51)⁷C 11B 3/06

(71) Zeynalov Sərdar Bahadur oğlu (AZ)

(72) Zeynalov Sərdar Bahadur oğlu, Ruşnaz İradə Rəhim qızı, Soltanov Aydın Əkrəm oğlu, Manafov Nizami Əhmədiyə oğlu, Şuqubov Oktay Ənvər oğlu (AZ)

(54) Texniki baliq yağlarının təmizlənməsi üsulu.

(57) İxtira yağların kimyəvi reaksiyalarla təmizlənməsi sahəsinə, əsasən, baliq yağının təmizlənməsinə aiddir. Baliq yağı dəri, lak-boya sənayesində, sabunbişirmə, əcazılıq, həmçinin, xalq təsərrüfatının digər sahələrində istifadə olunur.

Texniki baliq yağının təmizlənməsi üsulunu onların hesablanmış monoetanolamin miqdarı ilə otaq temperaturunda 50-60 dər. ərzində və ya 40-50°C temperaturunda 15-20 dər. ərzində emalı və sonra sentrifuqa vasitəsilə çöküntünün ayrılması ilə yerinə yetirirlər. Təklif olunan üsul texnoloji cəhətdən sadə, iqtisadi cəhətdən sərfəli (monoetanolamin- əmtəə məhsuludur) və sənaye miqyasında yerinə yetirilməsi çox perspektivlidir.

C 22

(21) a2003 0031

(22) 18.02.2003

(51)⁷C 22 C 21/10

(71) Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu «Dənizneftqazlayihə» (AZ)

(72) Kərimov Məcid Zahid oğlu, Süleymanov Bağır Ələkbər oğlu, Salmanlı Vidadi Əmirxan oğlu (AZ)

(54) Alüminium əsaslı ərinti.

(57) İxtira alüminium əsaslı ərintilər metallurgiyası sahəsinə, xüsusilə dəniz suyunda yüksək elektrokimyəvi xassətərə malik yüksək effektiv alüminium əsaslı ərintilərin axtarışına aiddir. İxtiranın məsələsi ilkin alüminium A8 əsasında yüksək elektrokimyəvi və mühafizəedici (protektor) xassəli anod ərintisinin işləyib hazırlanmasıdır. İxtiranın mahiyyəti tərkibinə sink, indium, manqan, dəmir, mis, silisium daxil olan alüminium əsaslı anod ərintisi, əlavə olaraq, tərkibində komponentlərin aşağıdakı nisbətində sirkonium, əsas kimi isə A8 markalı ilkin alüminium saxlayır, kütlə %:

Sink	4,0-5,0
Indium	0,01-0,02
Manqan	0,08-0,10
Sirkonium	0,01-0,02
Dəmir	0,12-dən çox olmayaraq
Mis	0,01 -dən çox olmayaraq
Silisium	0,10-dən çox olmayaraq
A8 markalı alüminium	qalanı

Təklif olunan ərinti əsasında istehsal edilmiş anodlar yüksək elektrokimyəvi və mühafizəedici (protektor) xassələrə malikdir. Təklif olunan ixtiranı tətbiq etməklə dəniz sualtı hidrotexniki qurğularının

korroziyadan, korroziya kövrəkləşmələri və çatlamalarından etibarlı mühafizəsini təmin edəcəkdir.

BÖLMƏ D**TOXUMA MALLAR VƏ KAĞIZ****D 03**

(21) a2003 0037

(22) 26.02.2003

(51)⁷D 03D 47/26

(71)(72) Fərzəliyev Məzahir Həmzə oğlu, Cəfərov Elman Novruz oğlu, Fərzəliyev Asiman Məzahir oğlu (AZ)

(54) Əsnəkləri dalğavari hərəkət edən toxuyucu dəzgahı üçün parçaəmələgətirici qurğu.

(57) İxtira toxuculuq maşınqayırmasına aiddir. İxtiranın məsələsi, parçaəmələgətirici qurğunun valının girişlərinin sayını artırmaqla və parçanın işçi kənarında yerləşən arqaç saplarına mexaniki təsiri azaltmaqla məhsuldarlığı artırmaqdır. Qoyulmuş məsələ onunla həll edilmişdir ki, əsnəkləri dalğavari hərəkət edən toxucu dəzgahı üçün parçaəmələgətirici qurğu, val üzərində yığılmış vurucu lövhələrdən və lövhələrin çevrəsi böyünca yerləşən və hündürlükləri lövhənin fırlanma istiqamətinin əksi istiqamətində artan, dişlərdən ibarət olub, ixtiraya görə, vurucu lövhələrin hər biri çevrəsinin 90°-ni əhatə edən və qarşılıqlı bucaq altında yerləşən iki komplekt eyni hündürlüklü, eyni adlı dişlərlə təchiz olunmuşdur, bunlar elə yerləşir ki, birinci komplektin sonuncu vurucu dişinin təpəsinin başlanğıcı parçanın işçi kənarında olduqda, ikinci komplektin birinci dişinin təpəsinin başlanğıcı ariş saplarının əmələ gətirdiyi əsnəyin əvvəlində olur.

BÖLMƏ E**TİKİNTİ, MƏDƏN İŞLƏRİ****E 21**

(21) a2002 0044

(22) 02.04.2002

(51)⁷E 21B 3/13

(71) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu (AZ)

(72) Bağırov Mikayıl Kazım oğlu, Camalov İbrahim Muradxan oğlu, Qasımov Azər Mirzə oğlu, Səlimov Tofiq İmamverdi oğlu, Rəhimov Ali Şəmistan oğlu, Rzayev Əkrəm Xəlil oğlu, Əhmədov Sabir Mustafa oğlu (AZ)

(54) Neft layına təsir üsulu.

(57) İxtira neftçıxarma sənayesinə, xüsusən neft laylarına təsir üsullarına aiddir. İxtirada qoyulmuş

məsələ, layın yüksəkkeçiricilikli təbəqələrinin qismən təcrid olunması azkeçiricilikli təbəqələrinin isə əsla təcrid olunmaması yolu ilə neftin sıxışdırılmasında layın əhatə əmsalının artırılmasından ibarətdir. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, neft layına maye şüşə (Na₂SiO₃) kimyəvi reagent və sudan ibarət kompozisiyanın vurulması yolu ilə məlum təsir üsulunda kompozisiyaya kimyəvi reagent kimi dizel-qələvi tullantısı (DQT) əlavə olunur, su kimi isə dəniz suyu qatılır, bu halda layın quyudibi sahibinin yüksəkkeçiricilikli təbəqəsi kompozisiya vurulmazdan əvvəl 363K-dan az olmayan temperaturaya qədər qızdırılır. İxtiranın tətbiqinin müsbət səmərəsi ondan ibarətdir ki nefti işçi agentlə sıxışdırarkən layın əhatə əmsalının artması, son nəticədə neftvermə əmsalının artmasına səbəb olur.

(21) a2002 0203

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 7/21

(71)(72) Məcidov Həsən Nurəli oğlu (AZ)

(54) Pərli genişləndirici.

(57) İxtira quyulann qazılması sahəsinə, qazma prosesində quyulmuş lüləsinin genişləndirilməsi üçün tələb olunan avadanlıqlar sinfinə aiddir. İxtirada qarşıya qoyulan əsas məsələ boru kəmərinin daxilindəki izali təzyiqli yerin üstündən dəyişdirməklə genişləndiricinin pərlərinin açılması prosesində pərlərə düşən burucu momenti avtomatik tənzimləmək yolu ilə qazmanın effektivini artırmaqdır. Qarşıya qoyulan məsələyə onunla nail olunur ki, pərli genişləndirici gövdədən, pərlərdən və pərlərin açılması üçün izafi təzyiqlin təsirdən hərəkətə gələn porşəndən ibarət olub, ixüraya əsasən, porşenin səthində və pərlərin yan üzündə üçgedişli spiralvari yiv şəklində dişlər açılmış, porşenin daxilində isə həmin izafi təzyiqlə hesablanmış vintlə bağlanan yəhər yerləşdirilmişdir. Hər bir pərin dişinin sərbəst porşenin silindrik hissəsindəki üçgedişli spiralvari yivlə əlaqələnmə yerindən asılı olaraq, pərlərin açılma dərəcəsi müəyyənləşdirilir. Pərlərin dişləri ilə sərbəst porşenin dişlərinin daima əlaqəli olması, pərlər açılan zaman izafi təzyiqlin qiymətinin dəyişdirilməsilə onlara düşən burucu momentin tənzimlənməsinin yer üstündən mümkün olması, pərlərin açılma dərəcəsinin hər birinin digərindən asılı olmaması və s. təklif olunan ixtiranın üstünlükləridir.

(21) a2002 0208

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 10/26; E 21B 10/60

(71)(72) Məcidov Həsən Nurəli oğlu (AZ)

(54) Qazma başlığı.

(57) İxtira qazma alətlərinə, məhz qazma prosesində süxur nümunələrindən kernin götürülməsi üçün istifadə olunan avadanlıqlara aiddir. İxtirada qarşıya qoyulan

məsələ - qazma başlığının istismar göstəricilərini yaxşılaşdırmaqdan və işləmə qabiliyyətini artırmaqdan ibarətdir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, qazma başlığı, bərk xəlitədən armirlənmiş işçi və profilləşdirici yan üzvləri olan pərli gövdədən ibarət olub, ixtiraya əsasən, gövdənin mərkəzi keçidi ekranla məhdudlaşdırılıb, hər bir pər kanal ilə yerinə yetirilib, belə ki, kanalın yuxarı hissəsi gövdədə ekrandan yuxarı açılmış deşiklə, kanalın aşağı hissəsi hidromonitor ştuser vasitəsilə gövdənin aşağı ucundakı deşiklə birləşib.

(21) a2002 0207

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 10/42

(71)(72) Məcidov Həsən Nurəli oğlu, Əmirov Rəhim Güləhməd oğlu (AZ)

(54) Pərli balta.

(57) İxtira neft-qaz quyularının qazılması sahəsinə, məhz quyuların qazılmasında istifadə olunan avadanlığa aiddir. İxtiranın məsələsi pərli baltalarla qazma prosesinin effektivliyinin artırılmasından, onun təhlükəsiz işi üçün pərlərin gövdəyə qaynaq olunma prosesinin aradan qaldırılmasından ibarətdir. Məsələ onunla həll olunub ki, pərli balta gövdədən, kəsən üzvləri bərk xəlitədən olan lövhələrlə, kənar səthləri isə-bərk xəlitədən olan ştirlərlə armirlənmiş pərlərdən, hidromonitor düyündən ibarət olub, ixtiraya əsasən, pərlər qoşa-simmetrik hazırlanıb və kəsən iizləri parabolik şəkildə olub, üzərində müxtəlif pillələrdə yuvalar yerləşdirilib, belə ki, bərk xəlitədən olan lövhələr yuvalarda aşağı pillədə bir sıralı, orta pillədə iki sıralı, yuxarı pillədə üç sıralı bərkidilib və baltanın ümumi oxuna nəzərən pilləvari əks piramida şəklindədir və həmçinin pərli balta, ixtiraya əsasən, bütöv tökmə monolit konstruksiya şəklində hazırlanıb.

(21) 99/001614

(22) 13.08.1999

(51)⁷E 21B 33/02; C 10M 169/04

(71) Azərbaycan Neft Maşınqayırma İnstitutu (AZ)

(72) Qəhrəmanov Xəlid Tofiq oğlu (AZ)

(54) Kipləyici.

(57) İxtira dərinlik-nasos üsulu ilə neft hasilatında, xüsusilə manəçanaq dəzgahlarının kibrəc düyünlərində istifadə olunan kipləyicilərinin alınması sahəsinə aiddir. Bu növ avadanlığın ən tez yeyələn düyünlərindən biri quyuyüstü kibrəcdir ki, bunun da vəzifəsi ştokla qaldırıcı boru arasından neftin axmasının qarşısını almaqdır. Bu ixtiranın məqsədi elə bir kipləyici qaratmaqdır ki, o, məlum kipləyicilərə nisbətən elə böyük axıcılığa malik olsun ki, 2-3 mm ölçüsündə olan boşluqları doldura bilsin və elə bir elastikliyə malik olcun ki, bu boşluqda sıxılıb açıla bilsin və hermetikliyi təmin etsin. Qoyulmuş miqsdə

qatmaq üçün yeni tərkibli kompozision kipləyici material təklif olunur. Bu materialın tərkibinə daxildir: eni 2-4 mm, qalınlığı 0,3-0,6 mm olan mexaniki üsulla alınmış ftoroplast yonqarı (65-80 kütlə %); armatol-238 markalı kipləyici yağ (20-25 kütlə %); ölçüsü 3 mm-dən çox olmayan taxta yonqarı (5-10 kütlə %). Təklif olunan kompozisiyası hazırlanan kipləyici, özlülük və elastiklik xüsusiyyətlərinə malik olduğuna görə quyuağzı kibrəcin işləmə müddətini, məlum olan kipləyicilərə nisbətən 2-3 dəfə artırmış, eyni zamanda soyuqadavamlığını, istiyə davamlığını və maddən suyunu, neftə, hidrogen sulfid mühitə və s. davamlığını sübut etmişlər.

(21) 99/001298

(22) 07.12.1998

(51)⁷E 21B 33/13

(71) İsmayilov Aydın Cahangiroviç (AZ)

(72) Məmmədov Nazim Həsən oğlu, İsmayilov Aydın Cahangiroviç, Yusifov Rauf Əli Yusif oğlu, Bayramov Müsənnif Müstəcib oğlu, Abdullayev Teymur İbrahim oğlu, Bağirov Əli Əli Səttar oğlu (AZ)

(54) Layın təcrid olunması üsulu.

(57) İxtira neftçixarma sənayesinə, xüsusən lay suları axınının selektiv təcrid olunmasına aiddir. İxtiranın məqsədi – layın neftə körə keçiriciliyini azaltmadan yüksək keçiricikli lay qatları və zonalarının təcrid olunmasıdır. Qoyulmuş məsələ məlum tərkiblə (50% su + 50% neftdən ibarət emulsiya) keçiriciliyə görə qeyribircinsli laylara süyün təmrid edilməsinin səmərəliliyini artırmaqla həll edilir. Bunun üçün məlum tərkibin kiçik keçiricikli zona və qatlara hopmasının qarşısı alınır. Belə ki, əvvəl laya bufer mayesi (20-30% su, qalanı 0,1-0,2%-li deemulqatorlu neft) süzülmə təzyiqindən çox təzyiqdə vurulur, sonra təzyiq kəçürülür və təcridedicilə tərkib bufer mayesinin vurma təzyiqindən az təzyiqdə laya vurulur. Ancaq bu təzyiq çox keçiricikli sulanmış zona və qatlarla bufer mayesinin süzülmə təzyiqindən çox olmalıdır. Üsulun texniki-iqtisadi səmərəsi layın neftə keçiriciliyini saxlamaqla yüksək keçiricikli sulaşmış zona və qatların təcrid olunmasından irəli gəlir.

(21) a2002 0171

(22) 26.09.2002

(51)⁷E 21B 33/16

(71) Azərbaycan Neft Sənayesi Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə institutu (AzNETLİ) (AZ)

(72) Süleymanov Eldar Məmməd oğlu, Məmmədov Samir Məsud oğlu (AZ)

(54) Quyuda sement körpüsünün quraşdırılması üsulu.

(57) İxtira neft və qaz quyularının qazılmasına, xüsusən, sement körpülərinin quraşdırılması

üsullarına aiddir. İxtirada məsələ - qəzasız, mexaniki yüklərə davam gətirən, hermetik sement körpüsü yaratmaqdır. Qarşıya qoyulan məsələ aşağıdakı kimi həll olunur məlum üsul sement məhlulunun qazma və ya nasos-kompressor boruları vasitəsilə «УКЗЦ» tipli qurğunun nəzarəti altında iki sementləmə tıxacı arasına vurulmasından ibarətdir, sement körpüsünün aşağı hissəsinə rezin-lövə tıxac bərkitmək, yuxarı hissəyə isə sement məhlulunu daxili hidrodinamik dəşikləri olan bütöv rezin sementləmə tıxaclarından istifadə etməklə, sement körpüsü quraşdırılan intervalda mərkəzləşdirilən borulardan nəql edilməklə vurmaq lazımdır.

(21) a2002 0040

(22) 02.04.2002

(51)⁷E 21B 33/138

(71) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu (AzNSETLİ) (AZ)

(72) Kazımov Şükürəli Paşa oğlu, Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu, Nağıyev Arif Çarkəz oğlu, Novruzov İlqar Valeh oğlu, Əfəndiyev Teymur İbrahim oğlu (AZ)

(54) Neft quyulanda qum təzahürünün qarşısının alınması üsulu.

(57) İxtira neft sənayesinə, əsasən zəif sementlənmiş kollektor suxurlarından təşkil olunmuş neft yataqlarının istismarında qum təzahürünün qarşısının alan üsullarına aiddir. Qarşıya qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, neft quyularında qum təzahürünün qarşısının alınmasında quyudibi sahəyə portlandsement, neft, həllədiçi xlor turşusu və sudan ibarət tamponaj məhlulunun məlum vurulması üsulunda tamponaj mehluluna əlavə olaraq dənəvari əhəng daşı və kalsium xlor qatılır və tamponaj məhlulunun ümumi həcminə nisbətən aşağıdakı tərkibdə götürülür, %-lə

Portlandsement	58-61
Dənəvari əhəng daşı	4-7
Neft	2 -3
Xlor turşusu (həllədiçi)	6,3-8
Kalsiyum xlor	0,7-1
Su	24 -26

Təklif olunan üsulun tətbiqindən alınan iqtisadi səmərə, qum təzahürünün təsiri ilə əlaqədar təmirlərin sayının azalması, quyunun təmirarası işləmə müddətinin artması və çıxarılan əlavə neftin hesabına əldə edilir.

(21) a2003 0087

(22) 29.04.2003

(51)⁷E 21B 33/138

(71) «Qum adası» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)

(72) Hüseyinov Vaqif Qulu oğlu, Useynov Ələmdar Useyn oğlu, Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu, Babayev Rəvan Cəfər oğlu, İbrahimov Abdulla

Cabbar oğlu, Qafarova Gülyetər Mikayıl qızı, Ağazadə Oqtay Dadaş oğlu (AZ)

(54) Quyuya axan lay sularının izolə edilməsi üçün tərkib.

(57) İxtira neft sənayesinə, məhz neft və qazçıxarma quyularının istismarına aiddir və quyuya daxil olan lay sularının izolə edilməsində istifadə edilə bilər. Quyuya axan lay sularının izolə edilməsi üçün tərkib gil, polimer, sudan ibarət olub, tərkibində komponentlərin kütlə faizi ilə nisbətində, polimer kimi akril-nitril-butadien stirol sopolimerinin suda 5%-li məhlulunu və əlavə olaraq, sement saxlayır:

Gil	35-40
Polimer	0,5-1
Sement	5-7
Su	qalanı

Təklif olunan tərkib lay sularının izolə edilmə səmərəliliyini 90-99%-ə qədər artırmağa imkan verir.

(21) a2003 0111

(22) 30.05.2003

(51)⁷E 21B 33/138

(71) «Abşeronneft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)

(72) Seyidov Mircəfər Mirəli oğlu, Səfiyev İman Qəmbər oğlu, Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu, Seyidov Mirmehdi Mircəfər oğlu, İbrahimov Abdulla Cabbar oğlu, Qafarova Gülyetər Mikayıl qızı, Zeynalova Rəna Əli qızı (AZ)

(54) Zəif sementlənmiş laylarda qum təzahürünün qarşısını almaq üçün tərkib.

(57) İxtira neftçıxarma sənayesinə aiddir, və bilavasitə zəif sementlənmiş laylarda qum təzahürünün qarşısını almaq üçün istifadə olunur. Zəif sementlənmiş laylarda qum təzahürünün qarşısını almaq üçün tərkib sement məhlulundan ibarət olub, əlavə olaraq, tərkibində komponentlərin aşağıdakı kütlə %-i ilə nisbətində silisium 4-oksidi əsaslı alunit filizinin emalından alınan istehsalat tullantısı saxlayır:

Sement	35-40
Alunit filizinin emalından alınan istehsalat tullantısı	20-25
Su	qalanı

(21) a2003 0112

(22) 30.05.2003

(51)⁷E 21B 33/138

(71) «Abşeronneft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)

(72) Seyidov Mircəfər Mirəli oğlu, Səfiyev İman Qəmbər oğlu, Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu, Qafarova Gülyetər Mikayıl qızı, Həsənova Eteri Həsən qızı, Abdullayev Həşim Əhmədağa oğlu, Seyidov Mirmehdi Mircəfər oğlu (AZ)

(54) Quyudibi zonanın dağılmasının qarşısını almaq üçün tərkib.

(57) İxtira neftçixarma sənayesinə aiddir, və bilavasitə quyudibi zonanın dağılmasının qarşısını almaq üçün istifadə oluna bilər. Quyudibi zonanın dağılmasının qarşısını almaq üçün tərkib sement, polimer və sudan ibarət olub, polimer kimi akril- nitril və butadien stirolun calaq sopolimerinin qələvi ilə hidrolizi məhsulunun suda 5%-li məhlulunu komponentlərin aşağıdakı kütlə %-lə nisbətində saxlayır:

Sement	50-55
Sopolimer	11,66-16,66
Su	qalanı

(21) a2002 0056

(22) 04.04.2002

(51)⁷E 21B 43/00(71) Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu
«Dənizneftqazlayihə» (AZ)(72) Kərimov Məcid Zahid oğlu, Hüseynov Fazil
Əsrəf oğlu, Hüseynov Mehdi Əskər oğlu (AZ)

(54) Qazlift quyularının istismar üsulu.

(57) İxtira neft və qazçıxarma sənayesinə aid olub, məhz qazlift quyularının istismar üsuluna məxsusdur. İxtiranın məqsədi - qazlift quyularının hasilat üzrə potensial imkanlarından səmərəli istifadə etmək və istismar prosesində qarbohidrogen qazları itkisinin qarşısını almaqdan ibarətdir. Məqsədə nail olmaq üçün nisbətən dərin olmayan qazlift quyularında qazı boruarxası fəzaya vermək və işçi təzyiqi tənzimləməklə laya düşən depressiyanı mümkün olan böyük həddə, quyuağzı təzyiqi isə mədən yığıcı sistemindəki təzyiqdən yuxarı həddə saxlanılır. Təklif olunan yeni üsulun üstünlüyü ondadır ki, mövcüd üsullardan fərqli olaraq, qazlift quyularının potensial imkanlarından səmərəli istifadə edilməklə onların neft və qaz hasilatı artırılır.

(21) a2002 0195

(22) 17.10.2002

(51)⁷E 21B 43/00

(71)(72) Məmmədov Samir Məsud oğlu (AZ)

(54) Quyuda flyuid təzahürünün ləğv edilməsi üsulu.

(57) İxtira neft və qaz quyularının qazılmasına, xüsusilə quyularda flyuid təzahürünün ləğvi üsullarına aiddir. İxtiranın məqsədi texniki-iqtisadi səmərənin artırılması və flyuid təzahürlü layın özünütəcrid etməsi üzrə aparılan işlərin davamiyyətinin azadılmasıdır. Qoyulan məqsədə onunla nail olunur ki, quyu ağzının hermetikliyini və quyuda laym özünütəcrid etməsini özünə daxil edən, quyuda flyuid təzahürünün ləğv edilməsi üsulunda flyuid təzahürlü layda hidrogeomexaniki rezonansı, hidravlik kanal vasitəsilə tezliyi flyuid təzahürlü layın dağ süxur massivinin

xüsusi tezliyinə bərabər olan quyu ağzının növbə ilə dəyişən hermetikləşdirilməsi və hermetiksizləşdirilməsi yolu ilə təzyiqin pulsasiyasını həyəcandıraraq yaradırlar, belə ki, bu tezliyi aşağıdakı bərabərliklə təyin edirlər.

$$E = \frac{1}{\sqrt{h \cdot \beta \cdot \rho \cdot H}}$$

harada: h - flyuid təzahürlü layın hündürlüyü, m;
β - flyuid təzahürlü lay süxurunun sıxılması, sm²/kq;
ρ - yuxarı yataq süxurlarının sıxlığı, kq/m³;
H - flyuid təzahürlü layın yatma dərinliyi, m.

Müsbət səmərə quyunun dərinliyindən asılı olaraq bir neçə milyard manata başa gələn əlavə maili quyunun qazılmasının alınması ilə əldə edilir.

(21) a2002 0204

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 43/00

(71)(72) Məcidov Həsən Nurəli oğlu, Həsənov Ramiz Əliş oğlu, Əmirov Rəhim Güləhməd oğlu, Bağirov Oktay Elman oğlu, Həsənov Əliş Ramiz oğlu (AZ)

(54) Özütənzimlənən kipləşdirici kürəli klapın.

(57) İxtira quyuların sementləməsi üçün nasos qurğularına, məhz özlü (Nyuton qanununa tabe olmayan) məhlulları vuran nasos qurğularının klapın düyünlərinə aiddir. İxtirada qarşıya qoyulan məsələ kürəli klapın düyünlərinin sürtünmədən yeyilməsini azaltmaqla uzunmüddətli kipləşdirmə qabiliyyətinin təmin edilməsindən ibarətdir. Qarşıya qoyulan məsələnin həlli üçün, özütənzimlənən kipləşdirici kürəli klapanıçlikli gövdədən, yəhərdən və kürədən ibarət olmaqla, ixtiraya görə, klapın kürəsi xotik düzülüşü iri dənəciklər formasında dənəvər dolduruculu kompozit materialla doldurulmuş və gövdə daxilində yerləşdirilmiş içlikdə dairəvi əsaslı üçbucaq şəklində istiqamətləndirici yuvalar açılmışdır.

(21) a2002 0206

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 43/00

(71)(72) Məcidov Həsən Nurəli oğlu, Həsənov Ramiz Əliş oğlu, Bağirov Oktay Elman oğlu, Əmirov Rəhim Güləhməd oğlu (AZ)

(54) Horizontal quyunun əyri hissəsinin qazılması üçün yığım.

(57) İxtira quyuların qazılması sahəsinə, məhz horizontal quyuların əyri hissəsinin qazılmasında istifadə olunan yığımlara aiddir. İxtiranın əsas məsələsi, qazma məhlulunun hidromonitor effektivindən istifadə etməklə quyu dibi yığıcı ilə horizontal

quyuların əyri hissəsinin qazılma effektivliyinin artırılması və quyu lüləsinin əyrilik radiusunun quyu ağızından tənzimlənməsini təmin etməkdir. Qarşıya qoyulmuş məsələni həll etmək məqsədilə, horizontal quyuların əyri hissəsinin qazılması üçün yığılmış qazma borularından, baltadan, əyri keçiricidən ibarət olmaqla, ixtiraya görə, dirsək şəkilli keçiricinin hər iki qolunun ucuna, bir tərəfində şaquli istiqamətdə hərəkət edə bilən və mərkəzi oxa nəzərən eksentrik düzülmüş sərbəst kürəciklər silsiləsinə malik yumruqlar geydirilmiş boruların mərkəzi oxunda yan səthi sərbəst kürəciklərlə əlaqəli hidromonitor içlik birləşdirilmiş və içliyin yayma konsentrik yaym üstündə iynəvari ştuser yerləşdirilmişdir.

(21) a2002 0057

(22) 04.04.2002

(51)⁷E 21B 43/12(71) Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu
«Dənizneftqazlayihə» (AZ)

(72) Kərimov Məcid Zəhid oğlu, Hüseynov Fazil Əsrəf oğlu, Hüseynov Mehdi Əsgər oğlu (AZ)

(54) Qazkondensat quyularında quyudibi təzyiqin təyin edilmə üsulu.

(57) İxtira neft və qazçıxarma sənayesinə aid olub, məhz qazkondensat quyularında quyudibi təzyiqin təyin olunma üsuluna məxsusdur. İxtiranın məqsədi - hidrostatik təzyiqdən aşağı lay təzyiqi şəraitində istismar olunan qaz-kondensat quyularında quyudibi təzyiqin dəqiq təyin olunmasını təmin etməklə, onların istismar üzrə potensial imkanlarından səmərəli istifadə etməkdən ibarətdir. İxtiranın mahiyyəti ondadır ki, hidrostatik təzyiqdən alçaq lay təzyiqi şəraitində qazkondensat quyularında quyudibi təzyiqin qiyməti istismarın rejim parametrlərindən istifadə olunmaqla müəyyən edilir, həmçinin quyu gövdəsinin aşağı hissəsində yığılmış maye sütununun hündürlüyü nəzərə alınır və təklif edilən düsturla hesablanır.

(21) a2002 0221

(22) 28.11.2002

(51)⁷E 21B 43/16, 43/22

(71) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu (AzNSETLİ) (AZ)

(72) Əliyev Yolçu Misir oğlu, Kazımov Şükürəli Paşa oğlu, Rəhimov Cavid Əbdüllətif oğlu, Mehdiyeva Lalə Vasif qızı, Allahverdiyev Qədir Müzəffər oğlu (AZ)

(54) Layın quyudibi sahəsinə təsir üsulu.

(57) İxtira neft sənayesinə aid olub, əsasən, neft hasilatının intensivləşdirilməsi üsullarına aiddir. İxtirada qoyulmuş məsələ layda eyni zamanda su-neft emulyasiyasının parçalanmasına nail olmaqla layın quyudibi sahəsinə təsirin səmərəliliyini artırmaqdan ibarətdir. İxtirada qoyulmuş məsələ onunla həll olunur

ki, quyudibi sahəyə yağ-qelevi tullantısı (YQT) vurmaqdan ibarət məlum üsuldə əlavə olaraq, yağ-qələvi tullantısı ilə bərabər quyuya YQT həcmi 0,84-1,2% miqdarında izoami spirti vurulur. Təklif olunan ixtiradan səmərə quyudibi sahədə emulsiyaların parçalanması nəticəsində laydan su-neft qarışığının süzülməsi prosesinin yaxşılaşması hesabına alınır.

(21) 99/001302

(22) 29.10.1998

(51)⁷E 21B 43/20

(71) İsmayılov Aydın Cahangiroviç (AZ)

(72) Məmmədov Nazim Həsən oğlu, İsmayılov Aydın Cahangiroviç, Yusifov Rauf Əli Yusif oğlu, Əliyev Yunus Xasay oğlu, Babayev Müseyib Baba oğlu (AZ)

(54) Qeyribircinsli layın şulaşdırılması üsulu.

(57) İxtira neftçıxarma sənayesinə, o cümlədən lay təzyiqinin saxlanması üsullarına aiddir. İxtiranın məqsədi qeyribircinsli layın neftvermə əmsalını artırmaqdır. Qoyulan məsələ məlum konturxarici şulaşdırmada suyun yüksək və kiçik tempdə növbələməklə vurulan suyun həcmi repressiya zonasının məsələlərin 5-25% həcmində vurulması ilə həll edilir. Üsulun texniki-iqtisadi səmərəsi qeyribircinsli layın neftverməsinin artırılmasından irəli gəlir.

(21) a2002 0205

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 43/29

(71)(72) Məcidov Həsən Nurəli oğlu (AZ)

(54) Qazma baltasının yuma düyünü.

(57) İxtira süxurdağıdıcı alətlərə, məhz qazma baltasının yuma düyününə aiddir. İxtirada qoyulan məsələ, quyunun dibini daha keyfiyyətli, dağıdılmış süxur hissəciklərindən təmizləməklə, qazılmanın effektivliyini artırmaqdır. Qoyulmuş məsələ belə həll edilir ki, qazma baltasının yuma düyünü, yuma kanalları olan gövdə və pərlə icra orqanı daxil olmaqla, ixtiraya görə baltada əlavə olaraq mərkəzi kanaldan pərlərin yan səthinə qədər uzanan və çıxışları çarpaz müstəvilərdə yerləşən pilləli yuma kanalları açılmışdır.

(21) a2002 0042

(22) 02.04.2002

(51)⁷E 21B 43/32

(71) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu (AzNSETLİ) (AZ)

(72) Bağırov Mikayıl Kazım oğlu, Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu, Kazımov Şükürəli Paşa oğlu, Nağıyev Arif Çərkəz oğlu, Əfəndiyev

**Teymur İbrahim oğlu, Əhmədov Güloğlan
Xanoğlan oğlu (AZ)**

(54) Neft quyularında lay sularının təcridi üsulu.

(57) İxtira neft sənayesinin, xüsusən neft quyularında lay və daban sularının təcridinə aiddir. İxtirada qarşıya qoyulan məsələ suların quyuya gəlmə yollarının təcridinin keyfiyyətini və etibarlılığını artırmaqdır. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, QT-na 2%-poliakrilamid məhlulundan 1,0-1,5% əlavə etdikdə alınan elastik külənin adgeziya xassəsi çox kütlə yaradan maddələrin etaplar üzrə başlanğıc həcmnin 65%-35%-ilə vurduqda laydakı su kanallarının tam və hərtərəfli bərabər tıxanmasını təmin edir və əməliyyatın sonunda sement məhlulunun vurulması elastik külənin geriye quyuya çıxarılmasının qarşısını alır. İxtiranın tətbiqindən alınan iqtisadi səmərə çıxarılan əlavə neftin və suyun çıxarılmasına sərf olunan xərclərin azalması hesabına əldə edilir.

BÖLMƏ F

**MEXANİKA, İŞIQLAMA, İSİTMƏ, MÜHƏRRİK
VƏ NASOSLAR, SİLAH VƏ SÜRSAT,
PARTLAMA İŞLƏRİ**

F 16

(21) a2003 0218

(22) 29.10.2003

(51)⁷F 16K 3/24

(31) 2001115576

(32) 08.06.2001

(33) RU

(86) PCT/RU 02/00280 06.06.2002

(87) WO 02/101270 19.12.2002

(71) Malina Pyotr Vasilyeviç (RU)

(72) Malina Pyotr Vasilyeviç (RU), Kurlov

Aleksandr Viktoroviç (UA)

(74) Orucov R.K. (AZ)

(54) Klapan.

(57) İxtira boru kəməri armaturasına aiddir və əsasən yüksək təzyiqli boru kəməri magistrallarında, işçi mühitin yüksək sərtləri zamanı, işçi mühitin axınının idarə edilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. Texniki nəticə onun hesabına əldə edilir ki, klapan, giriş və çıxış deşikləri olan gövdə, klapan yəhəri, intiqal ilə birləşdirilmiş bağlayıcı element və kipləndirici düyünlərdən ibarət olub, gövdədə yəhərlə sət birləşmiş, tökmə dəliyi olan silindrik içlik quraşdırılmışdır, bağlayıcı element isə, birinin xarici diametri təxmini onun ikinci hissəsinin daxili diametrinə bərabər olan bir-birilə bağlı iki silindrik hissədən ibarət içiboş oymaq şəklində yerinə yetirilmişdir və silindrik içliyin xarici səthi boyu qayıtma-irəliləmə hərəkəti etmək imkanı ilə yerinə yetirilmişdir. İxtiranın reallaşdırılması bağlayıcı elementin hərəkəti zamanı tələb olunan qüvvə sərfinin

azaldılmasına və klapanın işinin sabitliyinin artırılmasına imkan verir. Bununla əlaqədar olaraq, klapan mühitin istənilən təzyiqində işçi xassəbrin sabitliyini təmin edir ki, bu da iddia olunan klapanın məlum konstruksiyalı klapanlara nisbətən vacib üstünlüyünü təşkil edir.

(21) 99/001535

(22) 11.05.1999

(51)⁷F 16L 3/10

**(71) Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu
«Dənizneftqazlayihə» (AZ)**

**(72) Əfəndiyev Tofiq Xalid oğlu, Məmmədov Fazil
Əliağa oğlu, Quliyev Mübariz Maşallah oğlu
(AZ)**

(54) Dik borunun platformaya bərkidilməsi üçün quruluş.

(57) İxtira tikintiye aiddir və magistral sualtı boru kəmərlərin cəkilşində dik boruların dəniz platformaya bərkidilməsi üçün istifadə oluna bilər.

İxtiranın məqsədi dik boruların dəniz platformaya bərkidilməsi üçün məlum ixtiraların nöqsanları aradan götürməklə onların etibarlılığını əhəmiyyətli dərəcədə yüksəltməkdən və digər texniki göstəricilərin yaxşılaşdırılmasından ibarətdir.

Güman olunan ixtiranın yeniliyinə aşağıdakılar aiddir: xomutları birləşdirən qısa boru, teleskopik boru birləşməsi şəklində yerinə yetirilmiş, onun xarici borusunun sərbəst ucuna sıxaqlı bərkidilmişdir. Tərtibatın tərkibinə kövdə, onun daxilində yerləşdirilmiş və gövdəyə boltlara bağlanmış, daxili borunun kecməsi imkanına və daxili konuslu səthə malik olan qapaq, onun konuslu səthi ilə təmasda olan, teleskopik birləşmənin daxili borusunu sıxan konusu plaşkalar daxildir.

BÖLMƏ G

FİZİKA

G 01

(21) a2002 0106

(22) 06.06.2002

(51)⁷G 01N 21/25, 33/48

(71) Topçiyeva Şəfiqə Ənvərovna (AZ)

**(72) Topçiyeva Şəfiqə Ənvərovna, Əliyev Fəziz
Şamil oğlu, Abiyev Hüseyn Əzizulla oğlu (AZ)**

(54) İlan zəhərinin tə'yin edilməsi üsulu.

(57) İxtira biologiya və tibb sahələrinə, xüsusilə zəhərli ilanların dişləməsi zamanı zəhər toksinlərinin qatılığının analizi üçün ilan zəhərinin tə'yin edilməsi üsullarına aiddir. İxtiranın mahiyyəti odur ki, ilan zəhərinin təyin edilməsi üsulu paramaqnit zərrəciklərin elektron halını və onların mürəkkəb kimyəvi

proseslərdə iştirak etməsini aydınlaşdırmaqla, zülalların EPR spektrinin registrasiyası yolu ilə olub, Zaqafqaziya gürzəsinin qurudulmuş zəhərini Vipera lebetina obtusa diametri -4 mm olan molibden şüşədən hazırlanmış ampulaya qoyurlar və spektroskopik parçalanma faktoru $g = 2.00548$ və xəttlərin eni $\Delta H = 0.87$ mTl olan, 330-340 mTl oblastını əhatə edən, zəhər komponentlərinin bioloji aktiv mərkəzlərinin effektivliyi təyin edən xarakterik simmetrik EPR signalı verən, dalğa uzunluğu - 3 sm, ifrat yüksək tezlik sahəsinin gücü 1.58 mVt və maqnit sahəsinin intensivliyi 330-340 mTl intervalında olan RG-1306 radiospektrometrinin EPR rezonatorunda quraşdırırlar.

(21) a2003 0066

(22) 14.04.2003

(51)⁷G 01N 25/20; G 01N 9/00

(71) Bakı Dövlət Universiteti (AZ)

(72) Əsgərov Bəhram Mehralı oğlu (AZ)

(54) Qaz mühitində ikiatomlu molekulların elektrik dipol momentinin təyini üsulu.

(57) İxtira molekulyar fizika sahəsinə, məhz ikiatomlu molekulların məxsusi elektrik dipol momentinin eksperimental təyininə aiddir. Bu ixtiranın məsələsi qaz mühitində ikiatomlu molekulların dipol momentinin təyin olunmasının dəqiqliyini artırmaqdır. İxtiranın mahiyyəti polyar qazın istilik tutumunun xarici elektrik sahəsi olmadıqda və elektrik sahəsində otaq temperaturunda ölçməkdən ibarətdir. Dipol momentini istilik tutumunun nisbi dəyişməsi, elektrik sahəsi və temperatur arasındakı analitik münasibəti nəzərə alaraq, təyin edirlər.

(21) a2003 0084

(22) 25.04.2003

(51)⁷G 01N 33/70, 33/573, 33/49

(71) Əzizov Vəsadət Əli oğlu, Əfəndiyev İsmayıl Namiq oğlu, Azərbaycan Tibb Universiteti (AZ)

(72) Əzizov Vəsadət Əli oğlu, Əfəndiyev İsmayıl Namiq oğlu (AZ)

(54) Kəskin zəhərlənmələrdə intoksikasiya indeksinin təyini üsulu.

(57) İxtira təbabətdə, xüsusən toksikologiyaya aiddir və orqanizmin endogen intoksikasiyasının obyektiv səviyyəsinin təyini üçün istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi endogen intoksikasiyanın səviyyəsinin təyininin və kəskin ekzogen zəhərlənməsi olan xəstələrdə detoksikasiya terapiyasının keçirilməsinə göstərişlərin dəqiqliyini artırmaqdır. Bu məsələ onunla həll olunur ki, kəskin zəhərlənmələrdə intoksikasiya indeksinin təyini üsulu qan serumunda orta molekulların (OM), leykositar intoksikasiya indeksinin (Lİİ) və kreatinin (K) səviyyəsinin müəyyən edilməsindən ibarət olub, əlavə olaraq, əvvəlcədən qaraciyər fermentlərinin - alaninaminotransferazının

(AlAT) və aspartatamintransferazının (AsAT) göstəricilərini təyin etməklə, yekun intoksikasiya indeksini (Yİİ) bu düsturla təyin edirlər:

$$YII = \sqrt{\left(\frac{OM_n - OM_r}{\sigma_1}\right)^2 + \left(\frac{K_n - K_r}{\sigma_2}\right)^2 + \left(\frac{LII_n - LII_r}{\sigma_3}\right)^2 + \left(\frac{AlAT_n - AlAT_r}{\sigma_4}\right)^2 + \left(\frac{AsAT_n - AsAT_r}{\sigma_5}\right)^2}$$

burada,

Yİİ - yekun intoksikasiya indeksi;

OM_n , K_n , LII_n , $AlAT_n$, $AsAT_n$ - OM , kreatinin, LII , $AlAT$ və $AsAT$ -nın normal göstəricilərinin orta qiyməti;

OM_r , K_r , LII_r , $AlAT_r$, $AsAT_r$ - bu göstəricilərin real qiyməti;

σ_1 , σ_2 , σ_5 - donorlarda klinik analizlərin nəticələrinə görə alınan hər bir əlamətin orta normal göstəricisinin qiymətinin dispersiyası.

(21) a2003 0022

(22) 31.01.2003

(51)⁷G 01V 5/10

(71) Geofizika və Mühəndis Geologiyası İstehsalat Birliyinin AzərGeofizika Elmi-Tədqiqat İnstitutu (AZ)

(72) Rəhmanov Rəqib Ramiz oğlu, Bağirov Mikayıl Kazım oğlu, Ələsgərov Ələsgər Kazım oğlu, Süleymanov Qəhrəman Süleyman oğlu, Həmidova Gülnarə Əsgər qızı (AZ)

(54) Layların cari neftdoymasının təyin olunması üsulu.

(57) İxtira geofizikaya, məhz quyuların geofiziki tədqiqatı üsullarına, xüsusilə işlənmənin sonuncu mərhələsində yataqların impulsu neytron-neytron karotajından (İNNK) istifadə etməklə cari neftdoymasının təyin olunmasına aiddir. İxtiranın məsələsi cari neftdoyması yüksək olan layların seçilməsi üçün aparılan İNNK işlərinin səmərəsini yüksəltməkdir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, işlənmənin son mərhələsində olan yataqların quyu kəsilişlərində impulsu neytron-neytron karotajının aparılması yolu ilə layların cari neftdoymasının təyin olunması üsulunda, istilik və ya istilik-kimyəvi üsulla layların quyuətrafi zonasını asfalt-qətran komponentlərindən və yüksək minerallaşma dərəcəsi olan sudan təmizləyirlər, bundan sonra impulsu neytron-neytron karotajını aparırlar.

(21) a2003 0055

(22) 25.03.2003

(51)⁷G 01V 11/00

(71) Geofizika və Mühəndis Geologiyası İstehsalat Birliyinin AzərGeofizika Elmi-Tədqiqat İnstitutu (AZ)

(72) Kərimov Kərim Məmmədخان oğlu, Məlikov Teyfur Qiyas oğlu, Həmidov Ənvər Məhəmməd oğlu, Süleymanov Qəhrəman Süleyman oğlu (AZ)

(54) Faydalı qazıntı yataqlarının axtarışı və kəşfiyyatı üsulu.

(57) İxtira geologiyaya, məhz faydalı qazıntı yataqlarının axtarışı və kəşfiyyatı üsullarına aiddir. İxtiranın məsələsi axtarış-kəşfiyyat işlərinin səmərəliliyinin artırılması və faydalı qazıntı yataqlarının axtarışı və kəşfiyyatı üsulunun optimal variantının seçilməsidir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, verilən tipli qazıntının sənaye əhəmiyyətli yığıntılarının müəyyən edilməsi yolu ilə faydalı qazıntı yataqlarının axtarışı və kəşfiyyatı üsulunda qeyri-səlis sistem - Fuzzu sistem prinsipindən istifadə etməklə, öyrənilən geoloji mühitli və bu mühitdə yerləşən yataqları qeyri-səlis sistem, onların parametrlərini isə bu sistemin tərkib elementləri kimi nəzərdən keçirirlər, burada bu parametrlər məcmularının mənsubiyyət funksiyasının tapılmış qeyri-səlis qiymətləri əsasında bir neçə alternativ arasında yuxanda göstərilən seçimi etməyə imkan verən kriteriləri təyin edirlər.

G 06

(21) 93/000129

(22) 26.05.1993

(51)⁷G06F; G 09B; H 04B; G 08C

(71)(72) Myaqqov Yuri Qriqoryeviç (AZ)

(54) Biotexniki uyğunlaşdırılmaqla əmrlərin şifrənməsi üçün sistem.

(57) İxtira hesablama texnikasına, neyrobionikaya və üçüncü siqnal sisteminə və koordinat-motor (KM) kvazinitq refleksinə əsaslanan məlumat texnologiyasına aiddir. Sistem, görmə cəlb edilmədən əl barmaqlarının hərəkəti ilə formalaşan KM simvollarla universal məlumatın distansion daxil edilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. İxtiranın məsələsi KM simvollarının multisiqnal şifrənməsi hesabına prototipin sisteminin tətbiq sahinin genişləndirilməsindən və avtomatika, EHM, PK və tibb texnikası cihazlarının müxtəlif qurğularına avropa və şərq əlifbalarının işarələrinin impulslarla verilməsindən ibarətdir. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, biotexniki kontroller şəklində yerinə yetirilmiş əmrlərin formalaşdırıcısından və ardıcıl birləşdirilmiş göndərişin şifrənməsi blokundan ibarət olan əmrlərin şifrənməsi üçün sistemdə biotexniki kontrollerin çıxışları və göndərişin şifrənməsi blokunun girişləri arasında ardıcıl birləşmiş matrisaların səhifəsinin dəyişdirici açarı və səhifənin şifrənin yerdəyişmə bloku quraşdırılmışdır. Matrisaların səhifəsinin dəyişdirici açarı sazlama qabağı siqnalın yaddaş yuvasına, ümumiləşmə elementinə, dəyişdirmənin proqramının işə salma düyününə, zona şifratoruna və YOX elementinə malikdir. Səhifənin şifrənin yerləşdirmə bloku registrə, kommutatora, iki VƏ YOX elementinə, iki YOX elementinə və hesablama triggerinə malikdir. Zona şifratoru üç YOX elementinə və üç VƏ YA-nı İSTİSNA EDƏN elementə malikdir. Biotexniki

kontroller barmaqların KM aktivliyinin kontrlateral yerləşmiş birinci və ikinci deşifratordan (DŞ) ibarətdir ki, onların da hər biri ikincidən beşinciyə qədər əl barmaqlarının birinci və ikinci aktivlik bloklarına və aktivlik blokunun çıxışları ilə birləşmiş simvolun kodunun formalaşdırıcısına malikdir. İkinci aktivlik blokunun çıxışları DŞ-un ikinci çıxışları və kontrlateral DŞ-un KM simvolları kodunun formalaşdırıcısının ikinci girişləridir, həmçinin çıxışları ilə DŞ-un üçüncü çıxışlarına birləşmiş sazlama qabağı vericilərin üçüncü blokundan ibarətdir.

(21) a2002 0111

(22) 17.06.2002

(51)⁷G 06F 3/02; G 08C 19/18; G 09B 21/00; H 03K 17/945

(71)(72) Myaqqov Yuriy Qriqoryeviç (AZ)

(54) Biotexniki uyğunlaşdırılmaqla əmrlərin şifrənməsi üçün sistem və matrisaların səhifəsinin çevirgəci.

(57) Biotexniki uyğunlaşdırılmaqla əmrlərin şifrənməsi üçün sistem, görmədən istifadə etmədən universal informasiyanın distansion klavişsiz daxil edilməsi və universal panel sensorların əl barmaqların təması ilə hərəkətdən formalaşmış koordinat-nitq (KN) və motor simvollarının ikibaytlı kodlaşdırılması üçün nəzərdə tutulmuşdur. İxtiranın məsələsi əmrlərin formalaşmasının dəqiqliyini artırmaq və sistemin sadələşdirilməsi ilə yerinə yetirilir ki, sistemin tərkibində, ardıcıl birləşmiş deşifratordan, skanə blokundan, zona vericiləri blokundan, matrisaların səhifəsinin çevirgəcindən, səhifələrin təyini blokundan, göndərişlərin şifrənməsi blokundan ibarət biotexniki nəzarətçi kimi hazırlanmış əmrlər formalaşdırıcısı olmaqla, ixtiraya görə, deşifratör koordinat-nitq aktivliyi ilə, saitlərin və cingilti-kar samitlərin daxil edilməsi üçün universal taktıl panellərdən, sətir vericiləri bloklarından, birinci və ikinci sətir kodu formalaşdırıcılarından ibarət təması-giriş bloku saxlayan hazırlanmışdır. Matrisaların səhifəsinin çevirgəci yaddaş blokundan və zona şifratorundan ibarətdir, onun ümumiləşdirici elementdən, sürüşmə registrindən və bölücüdən ibarət taymeri və eləcə də səs mənbəi olan tonal kaskadı var.

BÖLMƏ H

ELEKTRİK

H 02

(21) a2002 0161

(22) 04.09.2002

(51)⁷H 02H 3/32; H 02J 3/12

(71) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Energetika və Enerjilayihə İnstitutu (AZ)

(72) Məmmədیارov Orxan Səməd oğlu, Qasimov Əsgər Hüseyin oğlu, Ələkbərli Azər Faiq oğlu, Zərbiyeva Nuridə Feyzulla qızı (AZ)
(54) Paylaşdırıcı şəbəkədə gərginliyin keyfiyyətini qiymətləndirən qurğu.

(57) İxtira elektrotexnika sahəsinə aiddir və gərginliyin səviyyəsinin dəyişmə rejiminə fəsiləsiz nəzarət və onun keyfiyyətini qiymətləndirmək üçün nəzərdə tutulmuşdur, məsələn, paylaşdırıcı şəbəkələrdə elektrik enerjisi istehlakçılara verilən gərginliyin keyfiyyətinin normalara uyğunluğuna nəzarət və onun keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilə bilər. Paylaşdırıcı şəbəkənin gərginliyinin keyfiyyətini qiymətləndirən qurğu təklif olunmuşdur ki, buna, tərkibində elektron blokları saxlayan qidalandırıcı gərginliyi avtomatik tənzimləyən qurğu daxildir, qurğuya əlavə olaraq nəzarətdə olan yük düyününün ikinci gərginlik vericisi, birinci, ikinci və üçüncü zaman cəmləyiciləri, həmçinin nəzarətdə olan gərginliyin qoyuluşunu formalaşdıran elementlər daxil olunmuşdur, həm də nəzarətdə olan yük düyününün gərginliyinin ikinci vericisinin girişi gərginliyi avtomatik tənzimləyən qurğunun qeyri-həssaslıq zonasını formalaşdıran və dəyişən elementin çıxışına birləşdirilir, çıxışı isə öz aralarında paralel birləşmiş, dördədən az olmayan gərginlik səviyyəsinin sərhəd buraxıla bilən minimal, buraxıla bilməyən minimal, sərhəd buraxıla bilməyən maksimal və buraxıla bilməyən maksimal qoyuluş qiymətinin formalaşmasına nəzarət edən elementlərin girişinə birləşdirilir, axırncıların çıxışlarına isə həmin ardıcılıqda uyğun olaraq gərginlik səviyyələrinin zaman elementləri qoşulur, birinci, ikinci, üçüncü zaman cəmləyiciləri gərginlik səviyyəsinin zaman elementlərinin çıxışına qoşulur. Gərginliyin səviyyəsinin dəyişmə rejiminə fəsiləsiz nəzarəti təmin edən elektron sxeminin tətbiqi, qurğunun funksional imkanlarını genişləndirir, bu da paylaşdırıcı şəbəkənin qidalandırıcı gərginliyinin keyfiyyətini daim qiymətləndirməyə şərait yaradır.

(21) a2002 0110

(22) 17.06.2002

(51) H 02J 3/12

(71)(72) Abdullayev İbrahim Hiiseyn oğlu, Ələkbərli Azər Faiq oğlu (AZ)

(54) Yük altında şəbəkə gərginliyinin avtomatik tənzimləmə qurğusu.

(57) İxtira istehlakçıları elektrik enerjisi ilə təchizatı sahəsinə aiddir və xüsusi ilə də bilavasitə istehlakçıda yük altında şəbəkə gərginliyinin avtomatik tənzimləmə qurğusu kimi istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi yük altında şəbəkə gərginliyinin avtomatik tənzimləmə yolu ilə elektrik, enerjisinin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaqdır. İxtiranın məsələsi onunla həll olunub ki, yük altında şəbəkə gərginliyinin avtomatik tənzimləmə qurğusu, çevirgəcin elektrik kontaktlarına birləşmiş budaqları olan yüksək və alçaq gərginlikli

dolaqlardan ibarət transformatorndan, çevirgəcin vəziyyət göstəricisindən ibarət olub, ixtiraya əsasən əlavə olaraq mühərriklə, zəncir ötürməli üçpilləli reduktorla, addım mexanizmilə sayğacla, çıxışı mühərrik, üçpilləli reduktorun aparən və aparılan valları vasitəsi ilə çevirgəclə birləşmiş addım mexanizminə qoşulan avtomatik idarəetmə bloku ilə təchiz olunub, belə ki, çevirgəcin elektrik kontaktları transformatorun idarəedicisi girişinə, çıxışı isə avtomatik idarəetmə blokunun birinci girişinə birləşib, avtomatik-idarəetmə blokunun ikinci girişi saygac və üçpilləli reduktorun aparən valı ilə birləşib.

(21) a2002 0215

(22) 13.11.2002

(51)⁷H 02M 7/515

(71)(72) Paşayev Arif MirCəlal oğlu, Mehdiyev Arif Şəfayət oğlu, Nizamov Telman İnayət oğlu, Nuriyev Mikayil Əziz oğlu, İsayev Ənvər İsa oğlu, Mürşüdoğlu İlqar Göycə oğlu, Nizamov Anar Telman oğlu (AZ)

(54) Yüksək tezlikli invertor.

(57) İxtira fizika və texnika sahəsinə aid olub, ölçmə texnikasında, ultrasəsli işləyən texnoloji qurğularda xüsusi ilə hidroakustik qurğuların təsirlənmə sistemlərində, eləcə də ozonun elektrosintez reaktorunun qidalanması üçün istifadə olunmaq üçün nəzərdə tutulmuşdur. Təklif edilən yüksək tezlikli invertorun məsələsi, işləyən kanalın bağlı tiristorunun öz-özünə açılmasının bütün n-cüt tiristorlar bağlandıqdan sonra rəqslərin sönməməsi və rəqs konturlarında enerjinin toplanması səbəbindən yükə yaranan əlavə enerjinin qarşısını almaqdır. Qarşıya qoyulan məsələ elə həll olunur ki, yüksək tezlikli invertor, bir giriş sıxacları ilə bir-birinə bağlanmış və hər biri müvafiq tiristor cütü ilə ardıcıl qoşulan n-saylı tiristordan ibarət olub, tiristor cütləri digər giriş sıxacları ilə bir-birinə bağlanıb və hər birinin orta nöqtəsi köməkçi kondensatorla şuntlanmış və kodensatorla transformatorun n-saylı birinci tərəf dolaqlarının birindən yığılmış rezonans konturunun bir ucuna qoşulub rezonans konturlarının digər çıxışları, giriş sıxaclarına paralel qoşulmuş iki kondensatorun yaratdığı dövrənin orta nöqtəsinə qoşulub, transformatorun ikinci tərəf dolağı isə çıxış sıxaclarına qoşulmaqla, hər n saylı cüt ardıcıl tiristorların arasına, orta nöqtəsi müvafiq ardıcıl rezonans konturuna birləşən drossel dolağı və ona paralel birləşən kondensator daxil edilmiş, transformatorun n saylı birinci dolaqlarından birinə paralel olaraq, simistordan və söndürücü müqavimətdən ibarət ardıcıl dövrə qoşulmuşdur.

H 04

(21) 2001 0146

(22) 19.07.2001

(51)⁷H 04B 9/00

(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)

(72) İbrahimov Bayram Qənimət oğlu (AZ)

(54) İnteqral optik abunəçi rabitə qurğusu.

(57) İxtira impuls texnikası və çevricilər oblastının optik rabitə texnikasına aid olub, optik lifli informasiya veriliş sistemləri və rəqəm rabitə aparatlarında istifadə oluna bilər. Təklif olunana inteqral optik abunəçi rabitə qurğusunda sürətliliyini artırılmasını təmin etmək üçün birinci komparatorun çıxışı əks əlaqə dövrəsi vasitəsilə bir-başa birinci razılaşdırıcı qurğu ilə qoşularaq, elektrik optik çevricinin idarəedicisi girişinə birləşib. Göstərilən blokların qarşılıqlı əlaqəsinin köməyi ilə protatipdə olan əlavə blokları eninə impuls qurğusu, birinci və ikinci yaddaş qurğuları, impuls generatoru, sürüşməni çıxma bloku və cəmləyicini əvəz edir. Komparatorun qayaq siqnalı razılaşdırıcı gücləndiricinin hissetmə siqnalına uyğun gəlməsi üçün səs-küy siqnalının orta səviyyəsi giriş informasiya siqnalını səviyyəsindən böyük olmamağı ilə optik rabitə şəbəkələrində optik siqnalın verilişini və qəbulunu təmin etmək üçün birinci və ikinci komparatorların əks əlaqə dövrlərindən effektiv istifadə etmə yolu ilə şüa diodunun itkisinin qarşısı alınır və fotodioda qoşulmuş ikinci əks əlaqə dövrəsi ümumi sayda çevrici blokların sayını azaldaraq inteqral optik abunəçi rabitə qurğusunda ixtiranın əsas məsələsi olan sürətliyin artırılmasına imkan verir.

edir, informasiya sürüşmə registrinin çıxışından multipleksorun girişinə verilir, bu da bir-birindən fərqlənən bir neçə sinxronlaşdırılmış impuls siqnalınının 4 bitlik xəttinin seçilməsini və hazırlanmasını yerinə yetirir, bundan sonra siqnal növbəti işlənmə üçün analizatorun girişinə daxil olur.

(21) a2003 0085

(22) 28.04.2003

(51)⁷H 04J 1/05

(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)

(72) Əliquliyev Elşən Ağa oğlu (AZ)

(54) Çıxış istiqamətlərində rabitə kanallarının paylanma qurğusu.

(57) İxtira elektrik rabitəsi sahəsinə aiddir və xüsusi ilə telekommunikasiya informasiya sistemləri üçün rabitə kanallarının paylanma qurğusu kimi istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi çıxış istiqamətində rabitə kanallarının buraxma qabiliyyətinin artırılmasıdır. Çıxış istiqamətlərində kanalların paylanma qurğusu təklif olunur, o bir-birilə birləşdirilmiş kanalın hesab blokundan, kodlaşdırma blokundan, birinci yaddaş blokundan, 12 dərəcəli prosessordan, multipleksordan və sürüşmə registrindən ibarətdir və əlavə olaraq, bir-birilə birləşdirilmiş müqayisə blokundan, cəmləyicidən, məntiqi «VƏ» elementindən, impulslar sayğacından, ikinci yaddaş blokundan ibarət analizatorla təchiz olunmuşdur, bu halda hər rabitə kanalı üzrə multipleksorun çıxışları müqayisə blokunun girişləri ilə birləşmiş, onun çıxışı cəmləyici məntiqi «VƏ» elementi vasitəsilə sürüşmə registrinin girişinə birləşmiş, axırınının çıxışı birinci əks əlaqə dövrəsi vasitəsilə multipleksorun idarəedicisi girişinə birləşdirilərək, birinci yaddaş blokunun çıxışından informasiyanın sürüşmə registrinə daxil olmasını təmin

İXTİRALAR ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

SAY GÖSTƏRİCİSİ

İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)
93/000129	C 06F G 09B H 04B G 08C	a2002 0111	G 08C 19/18 G 09B 21/00 H 03K 17/945	a2002 0213	C 10M 135/18 C 10M 137/04	a2003 0041	A 61K 7/035
99/001298	E 21B 33/13	a2002 0112	A 01C 7/00	a2002 0215	H 02M 7/515	a2003 0044	A 21C 1/06
99/001302	E 21B 43/20	a2002 0139	A 01B 79/02	a2002 0221	E 21B 43/16	a2003 0049	A 24B 15/18
99/001535	F 16L 3/10	a2002 0154	G 01R 17/20	a2002 0221	E 21B 43/22	a2003 0051	C 05 D 5/00
99/001614	E 21B 33/02	a2002 0155	A 01B 35/20	a2003 0001	A 21D 8/02	a2003 0055	C 05B 1/02
a2001 0069	C 07C 5/48	a2002 0161	A 01G 3/04 A 01G 17/02	a2003 0002	A 21D 13/08	a2003 0056	G 01V 11/00
a2001 0120	A 01C 15/16	a2002 0170	A 01G 17/02 H 02H 3/32 H 02J 3/12	a2003 0004	A 23L 1/04	a2003 0065	C 07 D 309/30
a2001 0130	B 60L 5/42	a2002 0171	C 09D 109/06 C 09D 201/08 C 08L 101/08	a2003 0004	C 01B 13/10	a2003 0066	C 02F 1/28
a2001 0143	H 01R 41/02	a2002 0175	E 21B 33/16	a2003 0012	A 61C 8/00 G 03C 5/16	a2003 0066	B 01J 20/02 B 01J 20/12
a2001 0146	A 01M 7/00	a2002 0176	A 23L 1/24	a2003 0012	C 07C 43/166	a2003 0066	G 01N 25/20
a2002 0024	C 11B 3/06	a2002 0182	A 23B 7/10	a2003 0013	C 23F 11/04	a2003 0067	G 01N 9/00
a2002 0040	E 21B 33/138	a2002 0189	A 61F 2/06	a2003 0022	G 01V 5/10	a2003 0067	C 08J 5/20
a2002 0042	E 21B 43/32	a2002 0195	A 61L 33/10	a2003 0022	C 09K 3/00	a2003 0075	A 61N 2/04
a2002 0044	E 21B 3/13	a2002 0202	A 01B 73/00	a2003 0023	E 21B 37/06	a2003 0084	G 01N 33/70
a2002 0056	E 21B 43/00	a2002 0203	E 21B 19/02	a2003 0024	C 09K 3/18	a2003 0084	G 01N 33/573
a2002 0057	E 21B 43/12	a2002 0204	A 01B 35/02	a2003 0024	B 64 D 15/00	a2003 0085	G 01N 33/49
a2002 0066	A 23L 1/22	a2002 0205	E 21B 7/21	a2003 0026	B 64D 15/10	a2003 0087	H 04J 1/05
a2002 0066	G 01G 19/22	a2002 0206	E 21B 43/00	a2003 0030	A 01J 9/04	a2003 0087	E 21B 33/138
a2002 0086	B 22D 27/02	a2002 0207	E 21B 43/29	a2003 0030	A 61K 7/48	a2003 0090	B 63B 35/44
a2002 0089	C 07D 333/02	a2002 0208	E 21B 10/42	a2003 0031	C 22C 21/10	a2003 0091	E 21B 7/12
a2002 0089	C 07D 333/10	a2002 0213	E 21B 10/26	a2003 0031	C 09K 3/18	a2003 0091	C 07D 277/04
a2002 0106	C 07D 333/48		E 21B 10/60	a2003 0034	C 09K 3/18	a2003 0091	C 10M 133/58
a2002 0106	G 01N 21/25		C 10M 101/02	a2003 0034	B 64 D 15/00	a2003 0091	C 10M 135/36
a2002 0106	G 01N 33/48			a2003 0036	B 64D 15/10	a2003 0098	A 61M 27/00
a2002 0110	H 02J 3/12			a2003 0036	A 01J 9/04	a2003 0098	A 61M 27/00
a2002 0111	G 06F 3/02			a2003 0037	A 61K 7/48	a2003 0099	A 61B 17/04
				a2003 0039	C 22C 21/10	a2003 0111	E 21B 33/138
				a2003 0039	A 61N 2/04	a2003 0112	E 21B 33/138
				a2003 0036	C 08L 23/16	a2003 0139	A 01H 1/04
				a2003 0036	C 08L 61/14	a2003 0139	A 61K 35/78
				a2003 0036	C 08L 63/10	a2003 0218	F 16K 3/24
				a2003 0036	C 08L 63/10		
				a2003 0036	C 08J 7/04		
				a2003 0037	D 03D 47/26		
				a2003 0039	A 61K 7/16		
				a2003 0040	A 23L 1/300		
				a2003 0041	A 61K 7/02		

SİSTEMATİK GÖSTƏRİCİSİ

İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi
A 01B 19/02	a2002 0202	A 61N 2/04	a2003 0034	C 10M 133/58	a2003 0091	E 21B 43/32	a2002 0042
A 01B 35/02	a2002 0202	A 61N 2/04	a2003 0075	C 10M 135/18	a2002 0213	E 21B 7/12	a2003 0090
A 01B 35/20	a2002 0154	B 01J 20/02	a2003 0065	C 10M 135/36	a2003 0091	E 21B 7/21	a2002 0203
A 01B 73/00	a2002 0189	B 01J 20/12	a2003 0065	C 10M 137/04	a2002 0213	F 16K 3/24	a2003 0218
A 01B 79/02	a2002 0112	B 22D 27/02	a2002 0086	C 10M 169/04	99/001614	F 16L 3/10	99/001535
A 01C 15/16	a2001 0120	B 60L 5/42	a2001 0130	C 11B 3/06	a2002 0024	G 01G 19/22	a2002 0066
A 01C 7/00	a2002 0112	B 63B 35/44	a2003 0090	C 22C 21/10	a2003 0031	G 01N 9/00	a2003 0066
A 01G 17/02	a2002 0155	B 64 D 15/00	a2003 0024	C 23F 11/04	a2003 0013	G 01N 21/25	a2002 0106
A 01G 3/04	a2002 0155	B 64D 15/10	a2003 0024	C07C 43/166	a2003 0013	G 01N 25/20	a2003 0066
A 01H 1/04	a2003 0139	C 01B 13/10	a2003 0004	D 03D 47/26	a2003 0037	G 01N 33/48	a2002 0106
A 01J 9/04	a2003 0026	C 02F 1/28	a2003 0065	E 21B 10/26	a2002 0208	G 01N 33/49	a2003 0084
A 01M 7/00	a2001 0143	C 05 D 5/00	a2003 0051	E 21B 10/42	a2002 0207	G 01N 33/573	a2003 0084
A 21C 1/06	a2003 0044	C 05B 1/02	a2003 0051	E 21B 10/60	a2002 0208	G 01N 33/70	a2003 0084
A 21D 13/08	a2003 0001	C 06F	93/000129	E 21B 3/13	a2002 0044	G 01R 17/20	a2002 0139
A 21D 8/02	a2003 0001	C 07 D 309/30	a2003 0056	E 21B 33/02	99/001614	G 01V 11/00	a2003 0055
A 23B 7/10	a2002 0176	C 07C 5/48	a2001 0069	E 21B 33/13	99/001298	G 01V 5/10	a2003 0022
A 23L 1/04	a2003 0002	C 07D 277/04	a2003 0091	E 21B 33/16	a2002 0171	G 03C 5/16	a2003 0012
A 23L 1/22	a2002 0066	C 07D 333/02	a2002 0089	E 21B 33/138	a2002 0040	G 06F 3/02	a2002 0111
A 23L 1/24	a2002 0175	C 07D 333/10	a2002 0089	E 21B 33/138	a2003 0087	G 08C	93/000129
A 23L 1/300	a2003 0040	C 07D 333/48	a2002 0089	E 21B 33/138	a2003 0111	G 08C 19/18	a2002 0111
A 24B 15/18	a2003 0049	C 08J 5/20	a2003 0067	E 21B 33/138	a2003 0112	G 09B	93/000129
A 61B 17/04	a2003 0099	C 08J 7/04	a2003 0036	E 21B 37/06	a2003 0023	G 09B 21/00	a2002 0111
A 61C 8/00	a2003 0012	C 08L 101/08	a2002 0170	E 21B 43/00	a2002 0056	H 01R 41/02	a2001 0130
A 61F 2/06	a2002 0182	C 08L 23/16	a2003 0036	E 21B 43/00	a2002 0195	H 02H 3/32	a2002 0161
A 61K 35/78	a2003 0139	C 08L 61/14	a2003 0036	E 21B 43/00	a2002 0204	H 02J 3/12	a2002 0110
A 61K 7/02	a2003 0041	C 08L 63/10	a2003 0036	E 21B 43/00	a2002 0206	H 02J 3/12	a2002 0161
A 61K 7/035	a2003 0041	C 09D 109/06	a2002 0170	E 21B 43/12	a2002 0057	H 02M 7/515	a2002 0215
A 61K 7/16	a2003 0039	C 09D 201/08	a2002 0170	E 21B 43/16	a2002 0221	H 03K 17/945	a2002 0111
A 61K 7/48	a2003 0030	C 09K 3/00	a2003 0023	E 21B 43/20	99/001302	H 04B	93/000129
A 61L 33/10	a2002 0182	C 09K 3/18	a2003 0024	E 21B 43/22	a2002 0221	H 04B 9/00	a2001 0146
A 61M 27/00	a2003 0098	C 10M 101/02	a2002 0213	E 21B 43/29	a2002 0205	H 04J 1/05	a2003 0085

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLMİŞ
İXTİRA PATENTLƏRİ HAQQINDA MƏLUMATLARININ DƏRCİ**

BÖLMƏ A

İNSANIN HƏYATI TƏLƏBATLARININ TƏMİN EDİLMƏSİ

A 01

(11) i2003 0177

(21) a2000 0205

(22) 21.11.2000

(51)⁷A 01C 1/00, 1/06

(43) 01.04.2003

(71)(73) Məmmədova Siddiqə Rza qızı, Əliyev Qəmbiz Alı oğlu, Qurbanov Rüstəm Əli oğlu, İmanov Nəriman Məmməd oğlu (AZ)

(54) Lifli pambıq toxumlarını çeşidləyən qurğu.

(57) Lifli pambıq toxumlarını çeşidləyən qurğu elektrik mühərriki vasitəsilə fırladılan barabandan, çeşidlənmiş fraksiyalann toplandığı tutumdan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, fırlanan baraban tərponməz koaksial silindrde yerləşdirilir, yuxarı hissəsi köndələndən örtülür, kəsiyde trapesiya formalı, barabanın şaquli oxuna nəzərən 30° bucaq altında yerinə yetirilərək daxildən elastik material ilə örtülmüş doldurma pəncərə funksiyasını daşıyır və boşaldığı pəncərədən maye verilməsi üçün forsunka ilə təchiz olunur, barabanın səthi büzməli rezinlə örtülür və doldurma pəncərəsi altında olan hissəsi vintvari simə malikdir.

(11) i2003 0176

(21) a2001 0054

(22) 15.03.2001

(51)⁷A 01C 1/06

(43) 01.04.2003

(71)(73) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Bitki Mühafizəsi İnstitutu (AZ)

(72) Məmmədova Siddiqə Rza qızı, Əliyev Qəmbiz Alı oğlu, Hüseynov Cəbrayıl Hacıbaba oğlu (AZ)

(54) Mədəni bitki toxumlarını dərmanlayan qurğu.

(57) 1. Mədəni bitki toxumlarını dərmanlayan qurğu, toxum və kimyəvi preparatlar bunkerlərindən, komponent dozatorlarından, qapağı boşaltma və doldurma pəncərələri ilə təmin olunmuş qarışdırıcı şnekdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, şnek lenti və daxili səthi elastik materialla - rezinlə örtülən qapaqlı iki gedişli lentşəkilli vint şəklində hazırlanır.

2. Bənd 1 üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, şnekin vinti diametri 3 mm qədər olan kapron konsol oxlar dəstəsindən ibarət pərlər şəklində yerinə yetirilir.

(11) i2003 0175

(21) 98/001176

(22) 24.01.1994

(51)⁷A 01H 1/02

(43) 01.04.2003

(71)(72)(73) Səfərov Muqəddət Hidayət oğlu (AZ)

(54) Xiyarların hibridləşdirilməsi üsulu.

(57) Xiyarların hibridləşdirilməsi üsulu müxtəlif valideyn sortların meyvələrinin köndələn kəsiklərinin qarşılıqlı köçürülməsi, birləşdirilməsi, bir araya sığışdırılması və hermetik bərkidilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, çarpazlaşdırılan sortların meyvələrinin kəsilməsini, çiçək solan kimi, ondan 1-2 sm aralıda həyata keçirirlər.

A 23

(11) i2003 0191

(21) a2000 0022

(22) 16.02.2000

(51)⁷A 23L 1/27

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Yeyinti Sənayesi Elmi-Tədqiqat İnstitutu (AZ)

(72) İsmayilov Rauf Cəlal oğlu, Qasimov Fəxrəddin Yunis oğlu, Əskərova Alla Şahlar qızı, Əzimov Əzim Mustafa oğlu (AZ)

(54) Kərə yağının boyanması üçün təbii rəng.

(57) Safior və ya zəfəran piqmentlərinin təbii rəng kimi camış südü əsasında olan kərə yağının boyanması üçün tətbiqi.

(11) i2003 0189

(21) a2002 0025

(22) 13.13.2002

(51)⁷ A 23L 1/29; A 21D 2/36

(43) 01.04.2003

(71)(72)(73) Musayev Nazim İsmayıl oğlu, Tağıyev Sərxan Əbülfəz oğlu (AZ)

(54) Pəhrizli un məmulatlarının istehsalı üçün fitoəlavənin (onun variantlarının) kompozisiyası.

(57) Pəhrizli un məmulatlarının istehsalı üçün fitoəlavənin (onun variantlarının) kompozisiyası ətirli-ədviiyyat və dərman bitkilərinin qarışığından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində 1 kq una (q) ilə ya:

Gəcəvər kökü	10-15
Andızkökü	10-15
Cirə toxumu	10-12
Gicitkən yarpağı	10-12
Cirə toxumu	10-12

ya

Istiotlu nanə yarpağı	5-7,5
Razyana toxumu	10-12
Cirə toxumu	10-12
Zirə toxumu	10-12

ya

Qaraçörək toxumu	10-15
Razyana toxumu	10-12
Cirə toxumu	10-12
Zirə toxumu	10-12
Zəncəfil kökü	5-7,0
Istiotlu nanə yarpağı	10-12

və ya

Istiotlu nanə yarpağı	5-7,5
Qaraçörək toxumu	18-20
Cirə toxumu	10-12
Zirə toxumu	10-12
Razyana toxumu	10-12

saxlayır.

(11) i2003 0164

(21) a2001 0082

(22) 26.04.2001

(51)⁷A 23L 1/015; A 23I 1/211, 1/212

(43) 30.10.2002

(71)(72)(73) Paşayev Arif Mir Cəlal oğlu, Mehdiyev Arif Şəfaət oğlu, Nizamov Telman İnayət oğlu, Lapin Feliks Aleksandroviç, Nuriyev Mikayıl Əziz oğlu, Nizamov Anar Telman oğlu, İsayev Ənvər İsa oğlu (AZ)

(54) Zeytunun emal qurğusu.

(57) Zeytunun emal qurğusu giriş və çıxış ştuserləri, sabit cərəyan mənbəyi ilə birləşmiş müsbət və mənfi elektrodları, mühiti anod və katod zonalarına ayıran ionkeçirməyən arakəsməli elektrolit vannadan ibarət olmaqla onunla fərqlənir ki, katod zonası emal ediləcək meyvələr yerləşən, yan tərəfləri süzgeç, alt hissəsi yuxarı daralan konusvari dəşikli, şaquli istiqamətdə aşağı -yuxarı hərəkət etdirilən səbətlə təchiz edilmişdir.

(11) i2003 0166

(21) a2001 0081

(22) 26.04.2001

(51)⁷A 23L 1/015; A 23I 1/211, 1/212

(43) 30.10.2002

(71)(72)(73) Paşayev Arif Cəlal oğlu, Mehdiyev Arif Şəfaət oğlu, Nizamov Telman İnayət oğlu, Vəliyev Mahir Yolçu oğlu, Lapin Feliks Aleksandroviç, Nuriyev Mikayil Əziz oğlu, Nizamov Anar Telman oğlu (AZ)

(54) Zeytunun emal qurğusu.

(57) Zeytunun emal qurğusu giriş və çıxış ştuserləri, sabit cərəyan mənbəyi ilə birləşmiş müsbət və mənfə elektrodları, mühiti anod və katod zonalarına ayıran ionkeçirməyən arakəsməli elektrolit vannadan ibarət olmaqla onunla fərqlənir ki, sabit cərəyan mənbəyi idarəolunan düzləndiricidən hazırlanıb və onun idarə dövrəsi ardıcıl birləşdirilmiş sinxronlaşdırıcıdan, impuls formalaşdırıcısı və gücləndiricisindən ibarətdir, həm də formalaşdırıcının birinci girişi idarə və indikasiya panelinin birinci çıxışı ilə, ikincigirişi isə vannada temperaturun cari qiymətini ölçən verici ilə cərəyanı tənzimləyən blokun birinci çıxışı və girişi ilə əlaqələndirilib, ikinci çıxışı isə idarə və indikasiya panelinin birinci girişinə birləşdirilib, sonuncunun ikinci və üçüncü çıxışları isə uyğun olaraq cərəyanı tənzimləyən blokun ikinci girişinə və gəza signalı blokuna birləşdirilib, idarəolunan düzləndiricinin güc girişi və sinxronlaşdırıcının signal girişi isə şəbəkəyə qoşulub.

A 24

(11) i2003 0138

(21) a2002 0003

(22) 07.01.2002

(51)⁷A 24B 3/10, 3/18, 15/00

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Səriyev Eldar Bəhram oğlu(AZ)

(54) Orqanizmə təsir göstərən zərərli maddələrin azadılmasına dair tütün və tütün məhsullarının emalı üsulu.

(57) Orqanizmə təsir göstərən zərərli maddələrin azadılmasına dair tütün və tütün məhsullarının emalı üsulu, onunla fərqlənir ki, emal karbon sorbenti ilə aparılır, tərkibində tütünün buxarlanma məhsulları olan ventilyasiya edilən hava axını həmin karbon sorbentindən buraxılır, bu zaman hava axını qapalı sistemdə sirkulyasiya edir, emal isə tütün və tütün məmulatlarının qurudulma və/və ya saxlanılma mərhələsində keçirilir.

A 61

(11) i2003 0155

(21) a2001 0125

(22) 19.06.2001

(51)⁷A 61B 17/00, 17/122

(43) 28.06.2002

(71)(72)(73) Yusubov Yunis Əmiraslan oğlu, Bilalov Sahib Yaqub oğlu (AZ)

(54) Hemostatik sıxac.

(57) Hemostatik sıxac basıcı və sıxıcı-fiksəedici hissələrdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, basıcı hissə aşağı hissədə, səthində ovalvari manipulyasiya pəncərələri yerləşən, kəsik dairəvi içibəş konus şəklində, yuxarı hissədə, daxili səthi yarımsferik formaya malik və xarici səthi üzrə, başətrafi bərkidilən kəmərlər keçirmək üçün iki ellepsşəkili qulpu olan qayka bağlamaq üçün yiv olan silindr şəklində yerinə yetirilmişdir, sıxıcı-fiksəedici hissə isə bir ucunda yarımsferik başlığı olan vintdən, kəmərlər keçirmək üçün iki ellepsşəkili deşiyi olan ötürücü qaykadan və dəstəkdən ibarətdir.

(11) i2003 0162

(21) a2001 0116

(22) 05.06.2001

(51)⁷A 61B 17/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Tibb Universiteti (AZ)

(72) Bayramov Nuru Yusif oğlu, Sultanov Həsən Abbas oğlu, Rüstəmov Ədalət Məhəmmədli oğlu, Demirçi Salim, Cümşüdoğ Cümşüd Həsən oğlu, Rzayev Tarverdi Mirzəli oğlu (AZ)

(54) Qaraciyərin rezeksiyasından sonra qaraciyər çatışmazlığının proqnozlaşdırılması üsulu.

(57) Qaraciyərin rezeksiyasından sonra qaraciyər çatışmazlığının proqnozlaşdırılması üsulu əməliyyatdan əvvəl indosianin yaşılının qandan təmizlənməsi dərəcəsinin təyin edilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, qaraciyərin rezeksiyasından əvvəl qaraciyərin çıxarılacaq payımm gətirici damarlarına əməliyyat vaxtı sıxıcılar qoyurlar, eyni zamanda indosianin yaşılının qandan təmizlənməsi dərəcəsinin müəyyən edilməsini təkrar edirlər və əməliyyat vaxtı və əməliyyatdan əvvəl boyağın qandan təmizlənməsi dərəcəsinin nisbətini hesablayırlar, bu zaman nisbətini 3-dən çox olması qaraciyərin rezeksiyasından sonra qaraciyər çatışmazlığının yüksək riskini proqnozlaşdırır.

(11) i2003 0167

(21) a2001 0152

(22) 03.08.2001

(51)⁷A 61B 17/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Əliyeva Elmira Ağəəli qızı (AZ)

(72) Əliyeva Elmira Ağəəli qızı, Əzizov Akif Həmid oğlu, Hüseynov Əskər Böyük oğlu, İsayev Hidayət Bilal oğlu (AZ)

(54) Peritonit zamanı qarın boşluğunun sanasiyası üçün tərtibat.

(57) Peritonit zamanı qarın boşluğunun sanasiyası üçün tərtibat daxil olan və çıxan drenajlardan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, əlavə olaraq iki yarımkeçirici membran təbəqəsindən yerinə yetirilmiş, dəlikləri olan torba ilə təchiz edilmişdir, bu zaman bir hissə drenajlar torbaya daxil olur, digərləri torbanın dəliklərindən çıxarırlar, yarımkeçirici membran təbəqəsi isə polovinilpirrolidondan yerinə yetirilmişdir.

(11) i2003 0170

(21) a2001 0136

(22) 09.07.2001

(51)⁷A 61B 17/60

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu (AZ)

(72) Cəlilov Yaşar Rəftar oğlu (AZ)

(54) Onurğa sütunun deformasiyalarının cərrahi müalicəsi üçün.

(57) Onurğa sütunun deformasiyalarının cərrahi müalicəsi üçün qurğu xırda rombvari dişcikli-kərtikli, ovalabənzər-uzunsov perforasiyalı və lövhələrin bir-birinə bərkidilməsi elementləri olan qövsvari lövhələrdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, lövhələr bir ucunda qabanq-çökük əyilmişlər, həmin ucda yumru deşiyə, əks ucunda düz oval sonluqlara malikdirlər və iki ucunda oval sonluqları və bir ucunda yumru deşiyi olan, düz yerinə yetirilmiş iki lövhə ilə şarnirlə birləşdirilmişlər, şarnir isə dərin düz kərtikləri olan dördbucaqlı qayka ilə birləşdirilmişdir.

(11) i2003 0179

(21) a2001 0108

(22) 30.05.2001

(51)⁷A 61K 35/08

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Əliquliyev Ramazan İsmail oğlu, Əliquliyev Abbas Ramazan oğlu, Abdullayev Nadir Məmməd oğlu (AZ)

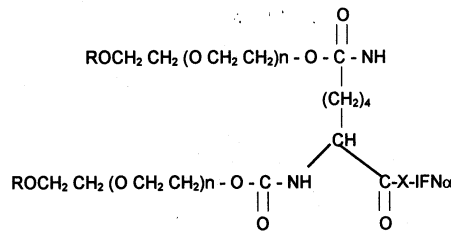
(54) Natrium-sulfatlı hidrokarbonat tipli mineral sulardan quru qalıqın alınması üsulu.

(57) Natrium-sulfatlı hidrokarbonat tipli mineral sulardan quru qalıqın alınması üsulu mineral suyun buxarlandırılmasından, soyudulmasından, onun karbon dioksidilə işlənməsi və qurudulmasından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, buxarlandırmanı 40-45°C temperaturda, suyun ilkin həcmi 1/130-1/200-nə qədər olmaqla, soyudulması

isə təbii yolla günəş istixanalarında aparılırlar, sonra alınan qatı məhlulu karbon dioksidi ilə 2 atm.təzyiqdə 10 dəqiqə müddətində işləyirlər və 30 kHz tezlikdə ultrasəsə, 5 dəqiqə ərzində təsir etməklə qurudurlar.

- (11) i2003 0151
 (21) 98/001171
 (22) 29.04.1997
 (51)⁷A 61K 37/66
 (31) 60/018834
 (32) 31.05.1996
 (33) US
 (43) 29.12.2000
 (71)(73) F.HOFFMANN - LA ROCHE AG (CH)
 (72) Paskal Sebastian Baylom, Alisia Valleyo Polleroni (CH)
 (74) Kazım-zadə A.K. (AZ)
 (54)

(57) 1. Formulu aşağıdakı kimi olan fizioloji fəal PEG- α -IFN konyuqatı

burada R və R' bir-birindən asılı olmayaraq kiçik molekululu alkili ifadə edir;

X, NH və ya O-i ifadə edir; n və n' cəmi 600-dən 1500-ə qədər olan tam ədədlərdir; və bu konyuqatda polietilenqlikol zvenolarının orta molekul kütləsi 26000 Da -dan 66000 Da-ya kimidir.

2. 1 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, polietilenqlikol zvenolarının molekul kütləsi təxminən 45000 Da-ya kimidir.

3. 2 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, polietilenqlikol zvenolarının molekul kütləsi təxminən 40000 Da-dır.

4. 1 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, R və R' metil radikalını ifadə edir.

5. 1 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, X, NH qrupunu ifadə edir.

6. 1 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, α -IFN $\alpha 2a$ -IFN-dən ibarətdir.

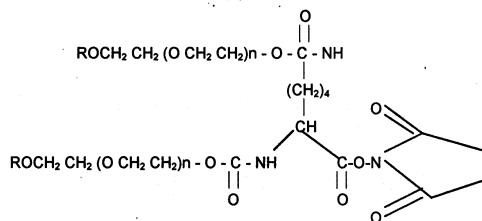
7. 1 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, n və n'-in orta cəmi 850-dən 1000-ə qədərdir.

8. 1 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, R və R' metili ifadə edir; X – NH qrupunu ifadə edir; α -IFN $\alpha 2a$ -IFN-dən ibarətdir; və n və n'-in biri və ya hər ikisi 420 -yə bərabərdir.

9. 1 bənd üzrə konyuqat, onunla fərqlənir ki, R və R' metili ifadə edir; X-NH-dır; α -IFN $\alpha 2a$ -IFN-dən ibarətdir; və n və n'-in biri və ya hər ikisi 520-yə bərabərdir.

10. 1 bənd üzrə konyuqat, α -IFN-lə müqayisədə daha yüksək antiproliferativ fəallığa və daha az virus əleyhinə fəallığa malikdir.

11. 1-10 bəndləri üzrə PEG- α -IFN (α -IFN PEG ilə kovalent birləşmişdir) konyuqatının alınma üsulu, onunla fərqlənir ki, PEG kimi 2 formulu üzrə reaqentdən istifadə edilir

12. İmmunomodulyator pozuntuların, məs. şişlərin və infeksiyon xəstəliklərin müalicəsi və ya profilaktisi üçün 1-10 bəndlərindən biri üzrə tərkibində PEG- α -IFN olan farmasevtik kompozisiya və terapevtik inert daşıyıcı.

A 62

(11) i2003 0182

(21) a2002 0027

(22) 18.03.2002

(51)⁷A 62C 5/00

(43) 01.04.2003

(71)(73) "YENİ -TEX" Kompaniyası (AZ)

(72) Kərimov Faiq Qafar oğlu, Paşayev Məmməd Rəsul oğlu, Əhmədov Vəliyəddin Nüsfət oğlu (AZ)

(54) Toz odsöndürəni.

(57) Toz odsöndürən sifonlu borulu, ucluqlu və bağlayıcı-buraxıcı mexanizmlə odsöndürən toz üçün çəndən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, bağlayıcı-buraxıcı mexanizmin ucluğu konusvari giriş və çıxış arasında sürətvərmə sahəsi ilə silindr şəklində yerinə yetirilmişdir.

BÖLMƏ B.

MÜXTƏLİF TEXNOLOJİ PROSESLƏR

B 01

(11) i2003 0152

(21) 99/001307

(22) 06.00.1998

(51)⁷B 01D 15/08, 53/14

(31) 08/633.270

(32) 16.04.1996

(33) US

(43) 29.12.2000

(86) PCT/US 97/05824 21.03.1997

(71)(73) Mobil Oil Corporation (US)

(72) Gelsing James Ouen (US)

(74) Kazım-zadə A.K. (AZ)

(54) Həllədicilərdən karbohidrogenlərin kənar edilməsində kömür filtrlərinin absorbsiya effektivliyini təyin edilməsi üsulu.

(57) 1. Həllədicilərdən karbohidrogenlərin ayrılması zamanı istifadə edilən kömür filtrlərin absorbsiya effektivliyini təyin edilməsi üsulu, onunla fərqlənir ki, filtrlənmiş həllədicilərdə əldə etmək üçün həllədicinin nümunəsi kömür filtdən keçdikdə n sonra götürülür; sonra həm karbohidrogenlərin, həm də filtrlənmiş həllədicidə həllədicinin nisbi sahələrinin hesablanması nisbi kəmiyyətlərini almaq məqsədilə nümunə qaz xromatoqrafından buraxılır; və qaz xromatoqrafı vasitəsilə əldə olunmuş sahələrin hesablanması üçün nisbi kəmiyyətlər, karbohidrogenlər və həllədicilərin üçün müvafiq etalon əmsallardan istifadə edilməklə, karbohidrogenlərin və həllədicinin müvafiq miqdarlarına çevrilir, regenerasiya olunmuş həllədicilərdə onu kömür filtdən buraxdıqdan sonra karbohidrogenlərin tam tərkibini müəyyən etmək məqsədilə, və deməli, nümunənin götürüldüyü anda filtrin karbohidrogenləri absorbsiya etməsinin effektivliyini təyin etmək üçün.

2. 1 bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, etalon qiymət olaraq müvafiq karbohidrogenlər və həllədicilərin üçün aşağıdakı nisbətdə hesablanmış zəifləmə əmsalları RF istifadə olunur

$$RF = [(12 \times C) + H] / [12 \times C \times 1,33467],$$

burada C-karbon atomlarının sayı,

H-hidrogen atomlarının sayı.

3. 1 və 2 bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, karbohidrogenlərin həllədicidən ayrılması zamanı istifadə olunan kömür filtrin absorbsiya effektivliyini müəyyən etmək üçün istifadə edirlər, turşu qazlarını karbohidrogenin turşu qaz axınından ayırarkən, həllədicini turşu qazların xaric edilməsilə regenerasiya edirlər ki, bundan sonra karbohidrogenləri, həllədicini ki, turşu qazları ilə birlikdə turşu qaz axınından absorbsiya olmuşdular, xaric etmək üçün onu kömür filtdən buraxırlar, bu zaman regenerasiya olunmuş filtrlənmiş həllədicilərdə turşu qazlarını turşu qaz axınından xaric etmək üçün təkrar istifadə edilir; özü də kömür filtrin regenerasiya olunmuş həllədicidən karbohidrogenlərin ayrılması zamanı filtrin absorbsiya effektivliyini təyin edilməsi regenerasiya olunmuş həllədicinin kömür filtdən keçdikdən sonra mütəmadi olaraq nümunələr götürmək yolu ilə aparırlar;

bu zaman regenerasiya olunmuş filtrlənmiş həlledicidə kömür filtrdən buraxıldıqdan sonra qalan karbohidrogenlərin miqdarı yol verilməz həddə çatdıqda kömür filtr dəyişdirilir.

4. 3 bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, turşu qazları - hidrogen sulfid və/və ya karbon dioksidir, həlledicinin tərkibində isə üzvi amin vardır.

5. 4 bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, həlledicini tərkibində üzvi amin və sulfolan / tsiklo – tetrametil sulfon vardır.

6. 3-5 bəndlərdən hər hansı birinə uyğun üsul onunla fərqlənir ki, karbohidrogenlərin və həlledicinin müvafiq miqdarlarının tapılması üçün, karbohidrogenlərin və filtrlənmiş regenerasiya olunmuş həlledicinin qaz xromatoqrafiyası vasitəsilə alınmış sahələrin hesablanması nisbi kəmiyyətlərini, karbohidrogenlər və həlledici üçün müvafiq etalon qiymətlərdən istifadə etməklə, karbohidrogenlərin və həlledicinin müvafiq miqdarlarını çevirirlər.

(11) i2003 0180

(21) a2001 0126

(22) 20.06.2001

(51)⁷B 01D 53/18

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Əliquliyev Ramazan İsmayıl oğlu, Əliquliyev Şixəli Ramazan oğlu, Əliquliyev Abbas Ramazan oğlu, Abdullayev Nadir Məmməd oğlu (AZ)

(54) Qazayırıcı.

(57) Qazayırıcı sütunun gövdəsindən, giriş borusundan, su və qaz çıxış borularından, səpələyicidən və paylayıcıdan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, qazayırıcının sütununun gövdəsi elleps formasında yerinə yetirilmişdir, səpələyici lövhə qıf formasına malikdir, paylayıcı çəpərlər şahmat qaydası ilə gövdənin yan divarlarına söykənməklə yerləşdirilmişdir, beləki, 1,3-2 Volt gərginliyi saxlamaq üçün sırada cüt olmayan lövhələr gövdədən elektrikə qarşı təcrid olunmuşdur və elektrik kontaktları ilə təchiz olunmuşdur.

B 03

(11) i2003 0195

(21) a2001 0141

(22) 16.07.2001

(51)⁷B 03C 9/00; C 02F 1/46

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Texnologiya Universiteti (AZ)

(72) Məmmədov Elşad Ərşad oğlu (AZ)

(54) Çirkab sularının elektrokatalitik üsulla təmizlənməsi üçün axın xətti.

(57) Çirkab sularının elektrokatalitik üsulla təmizlənməsi üçün axın xətti duzhəlledicidən, təmiz su çənlərindən, ventilyasiya qurğusundan, cərəyan düzləndiricisindən, kommunikasiya vasitələrindən, nasoslardan, rotametrədən, qarışdırıcıdan və elektrolizyordan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, elektrolizyor giriş, çıxış və radial pəncərələri olan üfqi futlyardan və onunla heç bir əlaqədə olmadan içərisində sərt yerləşdirilmiş şnekədən ibarətdir və müvafiq olaraq, katod və anodla əlaqələndirilmişdir.

B 63

(11) i2003 0148

(21) 99/001398

(22) 20.08.1998

(51)⁷B 63B 21/50

(43) 28.06.2002

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) Breyvik, Kore; Smedal, Arne; Syuvertsen, Kore (NO)

(74) Məmmədova X.N. (AZ)

(54) Gəmiləri daimi lövbərdə saxlayan sistem və dənizin dibinə atılan lövbər.

(57) 1. Gəmiləri daimi lövbərdə saxlayan sistem, xüsusən, neft və qaz hasilatı ilə bağlı əməliyyatlar üçün olub, harada ki, gəmi daha yaxşısı burun hissədə daimi lövbərdə saxlama vasitəsilə təchiz edilmişdir, harada ki, dənizin dibində yerləşən daha yaxşısı sorucu lövbər, qravitasiya lövbəri və ya yerə çalınan lövbər şəklində stasionar lövbər qurğusu şəklində yerinə yetirilmiş, lövbər trosu üçün dönmə qurğusu ilə təchiz edilmiş lövbər qurğusu, lövbər qurğusunu gəmidə quraşdırılmış daimi lövbərdə saxlama vasitəsi ilə birləşdirən, ən azı bir lövbər trosu və lövbər trosunun orta hissəsinə bərkidilmiş üzən cisim var, onunla fərqlənir ki, üzən cisim elə yerinə yetirilmişdir ki, lövbərdə saxlama zamanı, o, bir qayda olaraq, suyun altında olur, sistemə isə əlavə olaraq anaput saxlayır, bu da lövbər trosunun aşağı hissəsində yerinə yetirilmişdir və xarici uclarına göstərilən anaputun daha yaxşı çiyinlərin oxu ətrafında dönmə imkanı ilə quraşdırılmış trosları bərkidilmiş iki konsol çiyinə malik dönmə qurğusuna bərkidilmişdir.

2. Dənizin dibinə atılan lövbər xüsusən dənizdə neft və qaz hasilatı ilə bağlı, əsasən, gəmiləri və ya digər üzən qurğuları daimi lövbərdə stasionar saxlamaq üçün olub, daha yaxşısı, dənizin dibində sorma, ağırlıq qüvvəsi və ya yerə çalınma hesabına bərkidilərək və dönmə qurğusundan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusu gəmidən gələn ən azı iki lövbər trosu üçün bərkidici elementlərlə təchiz olunub, belə ki, lövbər dənizin dibində olarkən dönmə qurğusunun dönmə oxu təxminən şaquli yerləşir, bu halda göstərilən bərkidici elementlər xarici ucları onlara anaputun trosları kimi göstəribn lövbər troslarının bərkidilməsi üçün xidmət edən iki konsol çiyinə malikdirlər, göstərilən troslar isə daha yaxşı çiyinlərin üfqü oxu ətrafında dönmə imkanı ilə quraşdırılmışdır.

(11) i2003 0150

(21) 99/001304

(22) 20.08.1998

(51)⁷B 63B 21/50; E 21B 43/01

(43) 28.06.2002

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) Syuvertsen, Kore (NO)

(74) Məmmədova X.N. (AZ)

(54) Dənizdə karbohidrogenlərin hasili üçün sistem və dənizin dibinə salınan lövbər.

(57) 1. Dənizdə karbohidrogenlərin hasili üçün sistem, daimi lövbərdə dayanan və əsasən burun hissəsində daimi lövbərdə saxlama vəsaiti ilə təshiz olunan gəmidən və ya üzən vəsaitdən istifadə etməklə, dənizin dibində yerləşən, çox zaman sovurucu, qravitasiya və ya yerə çalınan, həm də lövbər trosu üçün və ona bərkidilən üzən cisim və aşağı ucu karbohidrogenlər və ya digər axar məhsullar üçün ən azı iki kanala malik dönmə qurğusu ilə birləşən, hasil olan məhsulun nəql edən ən azı bir elastik qol şəklində hazırlanmış yuxarı qalxan boru üçün dönmə qurğusu ilə təmin olunan lövbər şəklində stasionar lövbər vəsaitindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, gəmi lövbərdə dayanarkən üzən cisim bir qayda olaraq, dənizin səthindən aşağıda olur və lövbər trosunun orta hissəsinə bərkidilir, lövbər trosunun aşağı hissəsi dönmə qurğusuna daxil olan çəngələ birləşdirilir, bu zaman çəngəl, əsasən xarici ucları şarnirlə dönmə qurğusunun tərəflərinə və qarşı ucları lövbər trosuna bərkidilən iki paralel olan barmaqla malikdir.

2. 1-ci bənd üzrə sistem onunla fərqlənir ki, üzən cismin yaxınlığında lövbər trosuna sət miləbənzər birləşdirici element qoyulmuşdur, bununla belə, üzən cisim bu birləşdirici elementlə birləşmişdir.

3. 1 və 2-ci bəndlər üzrə sistem onunla fərqlənir ki, qol, əsasən, özünün aşağı hissəsində üzən elementlərlə təchiz olunub.

4. 1 və 2-ci bəndlər üzrə sistem onunla fərqlənir ki, qol, əsasən, özünün orta hissəsində lövbər trosuna bərkidilən üzən cisimdən asılmışdır.

5. 2 və 4-cü bəndlər üzrə sistem onunla fərqlənir ki, qolun aşağı ucu dönmə qurğusunun mərkəzi hissəsi ilə birləşmiş və dönmə qurğusundan, əsasən, çəngəlin barmaqları arasının ortasında aralanır.

6. 5-ci bənd üzrə sistem onunla fərqlənir ki, bütün lövbərdə dayanma hallarında qol dönmə qurğusundan, lövbər trosunun aşağı hissəsi və ya çəngəlin barmaqlarına nisbətən horizontalla daha kiçik bucaq altında aralanır.

7. 1-6-cı bəndlərdən istənilən hər biri üzrə sistem onunla fərqlənir ki, qolun uzunluğu və üzmə qabiliyyəti ona suyun içərisində lövbər trosunun altından keçməyə imkan verir.

8. Dənizin dibinə salınan lövbər, hasilat gəmisinin etmək və üzən vəsaitin vasitəsilə dənizdə karbohidrogen hasilində istifadə olunmaq üçün, əsasən dənizin dibinə, sovurulma, ağırlıq qüvvəsi və yerə çalınma ilə bərkidilən, ona, gəmidən gələn ən azı bir lövbər trosu üçün bərkidici elementlərə, axar məhsulu nəql edən qol üçün birləşdirici elementə və dənizin dibindəki quruluşa birləşmək üçün yararlı axar məhsul keçən, ən azı iki açıq keçidə və ya kanala malik dönmə qurğusu daxil olmaqla onunla fərqlənir ki, dənizin dibinə yaxın yerdə dönmə qurğusunun dönmə oxu təxminən şaquli vəziyyətdə yerləşir, dönmə qurğusu göstərilən bərkidici elementlərə malik xarici ucları şarnirlə dönmə qurğusunun tərəflərinə və əks ucları ən azı bir lövbər trosu ilə birləşmək üçün nəzərdə tutulan iki paralel barmaq şəklində göstərilən çəngəllə təchiz olunmuşdur.

9. 8-ci bənd üzrə lövbər onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusunda bərkidici elementlər birləşdirici elementdən daha aşağı səviyyədə yerləşirlər.

10. 8 və 9-cu bəndlər üzrə lövbər onunla fərqlənir ki, bir tərəfdən faktiki olaraq lövbər özü, digər tərəfdən onun praktiki olaraq bütün qalan hissələri, xüsusilə dönmə qurğusu bir-birindən açılan birləşdirici elementlərin köməyiylə elə ayrılı bilər ki, göstərilən digər hissələr təmir, xidmət və ya dəyişilmək üçün yuxarıya qaldırılı bilsin.

11. 8, 9 və ya 10-cu bəndlər üzrə lövbər onunla fərqlənir ki, ona üstədən faktiki lövbərə dayanan, əsasən ondan ayrılı bilmə imkanı ilə lövhə və çərçivə şəklində əsas daxildir, bu halda əsas dönmə qurğusu üçün dayaq elementi ilə təchiz olunub, əsasda isə dənizin dibindəki hasilat qurğusundan gələn boru kəmərləri, kabellər və s. üçün birləşdiricilər quraşdırılmışdır.

12. 11-ci bənd üzrə lövbər onunla fərqlənir ki, göstərilən birləşdiricilər göslərilən boru kəmərlərinin, kabellərin və s. birləşdirilməsi və ayrılması imkanı ilə hazırlanmışdır.

13. 8-12-ci bəndlərdən istənilən hər biri üzrə lövbər onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusunun silindrik xarici gövdəsi faktiki lövbərə nəzərən dönmə imkanı ilə quraşdırılmışdır və göstərilən birləşdirici elementlərə malikdir, bununla belə göstərilən dönmə qurğusunun gövdəsi üçün pəncə, axar məhsulun nəqli üçün birləşdirilmiş qolun və ya qalxan borunun yaratdığı əyici qüvvələrin ehtimal ki, göstərilmiş dayaq elementi və əsas dayaq elementi və əsas vasitəsilə dönmə qurğusunun daxili elementlərini yüklənmədən, ehtimal ki, faktiki lövbərə lövbər trosu ilə ötürülməsi imkanı ilə hazırlanmışdır.

14. 13-cü bənd üzrə lövbər onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusunda göstərilən daxili elementlərə malik mərkəzi mütəhərrik özək faktiki lövbərin özünə nisbətən bir qədər hərəkətli qurulmuşdur.

15. 8-14-cü bəndlərdən hər hansı biri üzrə lövbər onunla fərqlənir ki, idarəedici kabel üçün birləşdirici detal dönmə qurğusunun yuxarı hissəsində yerləşir, dönmə qurğusu isə elektrik birləşmələri, məsələn, kontaktlı həlqə ilə elektrik qurğusu üçün örtüyə malikdir.

BÖLMƏ C

KİMYA VƏ METALLURGIYA

C 01

(11) i2003 0198

(21) 99/001495

(22) 30.11.1999

(51)⁷C 01B 19/00

(43) 28.06.2002

(71)(73) Azərbaycan Resp. Elmlər Akademiyası Qeyri-üzvi və Fiziki Kimya institutu (AZ)

(72) Əlicanov Ələkbər Mədağa oğlu, Məmmədov Faiq Məmmədağa oğlu, Əliyev Özbəy Misirxan oğlu (AZ)

(54) Qurğuşun tellurid əsasında termoelektrik material.

(57) Qurğuşun tellurid əsasında termoelektrik material generatorların müsbət və mənfi qolları üçün olub, onunla fərqlənir ki, onların tərkibində əlavə olaraq diselenid nikelin inqredientləri növbəti nisbətdə mövcuddur, mol %:

PbTe 96,0-99,4

NiSe₂ 0,6-4,0

(11) i2003 0140

(21) a2001 0200

(22) 05.12.2001

(51)⁷C 01F 7/50

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Bafadarova Hökümə Bafadar qızı, İbrahimova Sinduz Məmməd qızı, Alosmanov Mirəli Seyfəddin oğlu, Bafadarova Zemfira Malik qızı, Xocayev Həsən Xoca oğlu (AZ)

(54) Alüminium flüoridin alınma üsulu.

(57) Alüminium flüoridin alınma üsulu alüminium tərkibli xammalın silisiumheksaflüorid turşusu ilə işlənməsindən, alınan məhsuldan silisium 4-oksit çöküntüsünün ayrılmasından, məhluldan üç hidratlı alüminium flüoridin kristallaşmasından, məhsulun süzülməsindən və qurudulmasından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, alüminium tərkibli xammal kimi nisbəti (70:30)-K65:35) olan alüminium hidrokسيد və qırmızı şlam qarışığından istifadə edirlər, bunu normadan 50% miqdarında götürülmüş silisiumheksaflüorid turşusu ilə qarşıdırırlar və alınan horranı 80-85°C temperatura qədər qızdırdıqdan sonra üzərinə silisiumheksaflüorid turşusunun qalan hissəsini əlavə edirlər.

(11) i2003 0200

(21) a2000 0219

(22) 13.12.2000

(51)⁷C 01G 47/00; C 25B 1/00

(43) 30.10.2002

(71)(73) Azərbaycan Respublikasının Milli Elmlər Akademiyasının Qeyri-Üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu (AZ)

(72) Məmmədova Sevər Vəqif qızı, Məmmədov Mehman Nəsib oğlu (AZ)

(54) Rенийum disulfidin alınma üsulu.

(57) Turş məhluldan renium disulfidin alınma üsulu onunla fərqlənir ki, renium disulfidi elektrolizlə katod üzərində çökdürülmüş təbəqə şəklində, tərkibi $1 \cdot 10^{-3} - 4 \cdot 10^{-3}$ mol/l NH_4ReO_4 , 0,1-0,2 mol/l $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$, 1,05-1,2 mol/l H_2SO_4 - dan ibarət, pH 2-2,5 olan elektrolit məhlulundan, elektrolitin temperaturu 30-40°S, cərəyan sıxlığı 3,5-7 A/dm², elektroliz müddəti 0,5-1 saat olmaqla və qarışdırmaqla alırlar.

C 06

(11) i2003 0188

(21) a2001 0175

(22) 16.10.2001

(51)⁷C 06B 31/02

(43) 01.04.2003

(71)(73) «AZERSEOLİT» Sahələrarası Elmi-Sənaye Birliyi (AZ)

(72) Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu, Qəhrəmanova Xalidə Tofiq qızı, Əhmədov Vəliyəddin Nüsrət oğlu, Paşayev Məmməd Rəsul oğlu, Yuzbaşeva Lalə Nazim qızı, Kulişev Şöhrət Vəli oğlu (AZ)

(54) Partlayıcı maddələr və yandırıcı qarışıqlar üçün oksidləşdiricilərin alınması üsulu.

(57) 1. Partlayıcı maddələr və yandırıcı qarışıqlar üçün oksidləşdiricilərin alınması üsulu, azot turşusu ilə ammoniyakın, qələvi və qələvi-torpaq metallarının qarşılıqlı təsirindən, sonra alınmış alüminium nitratın və işlənilməmiş nitrat turşusunun ammoniyakla qarşılıqlı təsirindən, alüminium hidroksid çöküntüsünü məhluldan qismən və ya tam ayrılmaqla və tərkibində ammonium nitrat, qələvi və qələvi-torpaq metallarının nitratları olan məhlulun, harada ki ammonium nitratın, qələvi və qələvi-torpaq metallarının nitratlarının nisbəti emala verilmiş azot turşusunun sərfi ilə tənzimlənir, alınmasından ibarət olub onunla fərqlənir ki, qələvi və qələvi-torpaq metalların alümosilikatları kimi, 68%-li nitrat turşusu ilə emal olunmuş Ay-Dağ klinoptilolitdən istifadə edirlər, alınan duz məhlulunu nəmliyi tam yox olana qədər buxarlandırırırlar.

2. 1-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, həm 10-40 kütlə %-lə seolit saxlayan zənginləşməmiş təbii klinoptilolitdən, həm də ki 50-70 kütlə %-lə zənginləşmiş klinoptilolitdən istifadə edirlər.

C 07

(11) i2003 0178

(21) a2001 0202

(22) 07.12.2001

(51)⁷C 07C 21/22

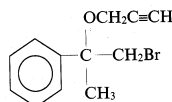
(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Qarayev Siyavuş Fərhad oğlu, Talıbov Güləhməd Mirəhməd oğlu, Nuriyeva Ülviyyə Qafar qızı, Məmmədova Pərvin Şamxal qızı, Quliyeva Dilarə Məmməd qızı (AZ)

(54) 6-brom-5-metil-5-fenil-4-oksa-1-heksin sürtkü yağlarına antimikrob aşqar kimi.

(57) Formulu

olan 6-brom-5-metil-5-fenil-4-oksa-1-heksin sürtkü yağlarına antimikrob aşqar kimi.

(11) i2003 0146

(21) a2001 0063

(22) 27.03.2001

(51)⁷C 07C 37/16

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Ağayev Əkbər Əli oğlu, Şaxtaxinskaya Pəri Turabxan qızı, Tağıyev Dilqəm Bəbir oğlu (AZ)

(54) Orto-və para-etflfenollar qanşığının alınma üsulu.

(57) O- və p-alkilfenollar qarışığının alınma üsulu yuxarı temperaturda, atmosfer təzyiqində şaklidəyişdirilmiş H-mordenit katalizatoru iştirakı ilə fenolların aşağı spirtlərlə alkillaşması yolu ilə olub, onunla fərqlənir ki, fenol və 2-metilfenolun etanolla alkillaşmasını fenetol və ya 2-metil fenetolun və aşağıda göstərilmiş tərkibli (kütlə %) katalizatorun iştirakı ilə həyata keçirirlər:

Nikel və ya palladium 0,1-3,0

Dəmir (III) sulfat 0,1-1,0

H-mordenit (SiO₂/Al₂O₃=25÷45:1) 71,0-78,8

Al₂O₃ 100-ə qədər qalan

(11) i2003 0181

(21) a2000 0097

(22) 20.04.2000

(51)⁷C 07C 37/16

(43) 28.02.2003

(71)(73) Ağayev Əkbər Əli oğlu (AZ)

(72) Ağayev Əkbər Əli oğlu, Qarayeva İradə Eyvaz qızı, Quliyev Telman Dadaş oğlu (AZ)

(54) Vinilfenolların alınma üsulu.

(57) Vinilfenolların alınma üsulu, alkifenolun yuxarı temperaturda, atmosfer təzyiqində durulaşdırıcı və tərkibində dəmir və xrom oksidləri olan katalizatorun iştirakı ilə dehidrogenləşdirilməsi yolu ilə olub onunla fərqlənir ki, aşağıda göstərilmiş tərkibli (kütlə %) katalizatorun iştirakı ilə dehidrogenləşməyə etilfenol və onun metil homoloqlarını da məruz edirlər:

CoO 6,7-30,3

Fe₂O₃ 15,3-68,6

Al₂O₃ 0,1-78,0

Cr₂O₃ 0,1-1,0

(11) i2003 0197

(21) a2000 0149

(22) 30.05.2000

(51)⁷C 07C 335/02

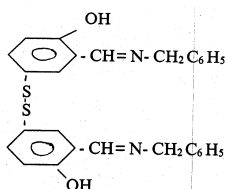
(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının Aşqarlar Kimyası İnstitutu (AZ)

(72) Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu, Əliyev Şahmərdan Ramazan oğlu, Babai Rə'nə Mirzəli qızı, Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu, Həsənova Sara Əli qızı, Əliyev Fuad Yusif oğlu (AZ)

(54) Bis(3-benzilazometin-4-hidroksifenil) disulfidin sürtgü yağlarına mühafizəedici aşqar kimi.

(57) Bis(3-benzilazometin-4-hidroksifenil) disulfidin formulu

sürtgü yağlarına mühafizəedici aşqar kimi.

C 08

(11) i2003 0190

(21) a2002 0014

(22) 18.02.2002

(51)⁷C 08L 23/06

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)

(72) Abbasov Təyyar Fərzulla oğlu, Salmanov Muxtar Ərzulla oğlu, Quliyev Müsafir Mozahir oğlu (AZ)

(54) Polimer kompozisiyası.

(57) Polimer kompozisiyası yüksək təzyiqli polietilen və susuzlaşdırılmış naftalan neftindən ibarət olmaqla, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində əlavə olaraq ftalimidi aşağıdakı komponentlərin nisbətində saxlayır (kütlə %):

Yüksək təzyiqli polietilen	99,6
Susuzlaşdırılmış naftalan nefti	0,3
Ftalimid	0,1

(11) i2003 0158

(21) a2002 0006

(22) 18.01.2002

(51)⁷C 08L 95/00, G 10C 3/02

(43) 28.02.03

(71)(73)(72) Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu, Sadıxov Fikrət Məmməd oğlu, Novruzov Yusif İsmixan oğlu, Qaraisayev Nizami Məcid oğlu, Fərhadova Gülarə Tağı qızı, Babayev Əbülfəz İsmayıl oğlu, Allahverdiyev Əlipaşa Əlimurad oğlu, Kazimov Sabir Məmmədali oğlu, İbrahimov Hikmət Camal oğlu (AZ)

(74) Məmmədova B.A. (AZ)

(54) Birləşdirici, tərkibində birləşdirici olan asfaltbeton, asfaltbetonun alınma üsulu.

(57) 1. Birləşdirici bitum əsasında olub, onunla fərqlənir ki, o, əlavə olaraq pirokondensatın bərk oliqomerini komponentlərin aşağıdakı nisbətində saxlayır (kütlə %):

Pirokondensatın bərk oliqomeri 10-20
Bitum BN 60/70 100-ə qədər

2. Asfaltbeton tərkibində birləşdirici və mineral doldurucu saxlayaraq, onunla fərqlənir ki, birləşdirici komponentlərin aşağıdakı miqdarında 1:/10:5/ nisbətində BN 60/70 markalı bitum və pirokondensatın bərk oliqomeri qarışıqından ibarətdir, kütlə %-lə:

Birləşdirici 6-12
Mineral doldurucu 100-ə qədər

3. Asfaltbetonun alınma üsulu, yüksək temperaturda birləşdiricinin komponentlərinin hesablama miqdardarının əvvəlcədən qarışdırılmasından və homogenlənməyədək qarışıqın qarışdırılmasından, sonradan homogenləşmiş qarışıqda mineral doldurucunun əlavə edilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, mineral doldurucunu 1:/10:5/ nisbətində götürülmüş BN 60/70 markalı bitum və pirokondensatın bərk oliqomeri qarışığına əlavə edirlər və qarışdırmanı 90-100°C-də aparırlar.

C 09

(11) i2003 0153

(21) a2001 0090

(22) 03.05.2001

(51)⁷C 09D 4/00, 5/08

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Naibova Tamilla Muxtar qızı, Musayeva Ədilə Yusif qızı (AZ)

(54) Örtük kompozisiyası.

(57) Örtük kompozisiyası əlaqələndirici, doldurucu və üzvi həlledici daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki o, əlaqələndirici kimi tereftaldiamid-fenol-formaldehid (TFFO) və epoksi-dian oliqomerləri (ED-20); doldurucu kimi boksit şlamı, həlledici kimi isə - asetonu, komponentlərin aşağıdakı nisbətində saxlayır, kütlə %-lə:

Tereftaldiamid-fenol-formaldehid oliqomeri	25-35
Epoksi-dian oliqomeri	5-15
Boksit şlamı	5-10
Aseton	qalanı

(11) i2003 0183

(21) a2002 0011

(22) 12.02.2002

(51)⁷C 09D 5/08; C 23F 11/02

(43) 01.04.2003

(71)(73) (71) Beynəlxalq Elmi-Teəniki Kompleksi "İNTERGEO-TETİS" (AZ)

(72) Mustafayev Surxay Tahə oğlu, Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu (AZ)

(54) Korroziyaya qarşı örtük.

(57) Korroziyaya qarşı örtük BN 60/90 markalı bitum və həlledicidən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində aşağıdakı nisbətdə götürülmüş həlledici kimi C₇-C₉ karbohidrogenləri fraksiyalarının qarışığını və əlavə olaraq, 1002 molekül çəkili poliefiruretan qətranı, K markalı poliizosianat saxlayır, kütlə %:

Poliefiruretan qətranı (M.ç. 1002)	20-30
«K» markalı poliizosianat	20-30
BN 60/90 markalı bitum	23-25
Həlledici	qalanı

(11) i2003 0193

(21) a2002 0002

(22) 04.01.2002

(51)⁷C 09D 109/00, 161/10, 163/00

(43) 01.04.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Naibova Tamilla Muxtar qızı, Musayeva Ədilə Yusif qızı, İsmayılova Ruqiyə Ələsgər qızı (AZ)

(54) Qoruyucu örtük üçün kompozisiya.

(57) Qoruyucu örtük üçün kompozisiya əlaqələndiricidən, doldurucudan, üzvi həlledici asetonndan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, komponentlərin aşağıdakı nisbətində əlaqələndirici kimi asetamid-fenolformaldehid və epoksidian oliqomerləri ED-20, doldurucu kimi texniki kömür və əlavə olaraq, butadien nitril kauçuku SKN-26 saxlayır, kütlə%:

Asetamid-fenolformaldehid oliqomeri	25-35
Epoksidian oliqomeri	5-15
Butadien nitril kuçuku	1-3
Texniki kömür	5-10
Aseton	qalanı

(11) i2003 0141

(21) a2002 0009

(22) 28.01.2002

(51)⁷C 09J 111/00, 161/10

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Naibova Tamilla Muxtar qızı, Abdullayeva İradə Qurban qızı (AZ)

(54) Yapışqan kompozisiyası.

(57) Yapışqan kompozisiyası butadien-nitril kauçuku, modifikasiya olunmuş fenolformaldehid oliqomeri, sink oksid, maqnezium oksid, həlledici və etilasetatdan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o tərkibində oliqomer kimi o-aminfenilenmonomaleinamid-fenolformaldehid oliqomerini, həlledici kimi asetonu komponentlərin aşağıdakı nisbətində sax-layır (kütlə hissəvi):

Butadien-nitril kauçuku	100
O-aminfenilenmonomaleinamid-fenolformaldhid oliqomeri	50-100
Sink oksid	1-5
Maqnezium oksid	4-12
Etilasetat	150-350
Aseton	150-350

C 10

(11) i2003 0174

(21) a2000 0186

(22) 22.08.2000

(51)⁷C 10G 9/00, 9/36; F 28D 7/10

(43) 28.02.2003

(31) 98.104821

(32) 27.02.1998

(33) RU

(86) PCT/RU 99/00038 11.02.1999

(71)(73) COOLBROOK LIMITED (VG)

(72) Buşuyev Vladimir Andreyeviç (RU)

(74) Məmmədova B.A. (AZ)

(54) Aşağımolləkullu olefinlərin alınması üsulu, karbohidrogenlərin pirolizi üçün reactor və piroliz qazlarının tovlanması üçün aparat.

(57) 1. Karbohidrogenlərin pirolizi ilə aşağımolləkullu olefinlərin alınması üsulu, ilkin xammalın qızdırılması və buxarlandırılması, buxarhəlledici ilə qarışdırılması, qarışığın kürəkli reaktorda pirolis temperaturuna kimi qızdırılması, piroliz qazlarının soyudulması və sonra onların bölünməsi daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, qarışığın pirolis temperaturuna kimi qızdırılmasını kürəkli reaktorun işçi boşluğunda dövr edən isti piroliz qazları ilə, piroliz reaksiyasının davam etmə müddəti ilə müqayisədə sayılmaz dərəcədə kiçik olan zaman müddətində qarışdırılması yolu ilə həyata keçirirlər.

2. B.1 görə üsul onunla fərqlənir ki, xammalın və buxar-həlledicinin qızdırılması iki mərhələdə həyata keçirirlər, bu zaman ikinci mərhələdə qızdırılmanı kürəkli reaktordan çıxan piroliz qazında olan istiliyin işlədilməsi hesabına istilik mübadiləediciyə aparırlar.

3. Karbohidrogenlərin pirolizi üçün reactor, xammalın gətirilməsi və piroliz qazlarının apanılması üçün istiqamətləndirici kürəkləri və boru qolları olan gövdəni və kürək çəiəngli işçi çarxı saxlayaraq, onunla fərglənir ki, gövdədə isti piroliz qazlarının dövr etməsi üçün həlqəvi boşluq hazırlanmışdır, ona istiqamətləndirici kürəklər və kürək çəiəngini saxlayan işçi çarx daxildir, xammalın gətirilməsi və piroliz qazlarının aparılmasından ötrü olan boru qolları göstərilmiş boşluqla birləşir.

4. B.3 görə reactor onunla fərglənir ki, gövdə futlyar və ona bərkidilmiş daxili istiyədavamlı örtükdən ibarətdir, bu zaman futlyar içəridən istilik izolə edicisi ilə örtülmüşdür.

5. Piroliz qazlarının tovlanması üçün aparat, soyudulan və qızdırılan mühitin divarla bölünən həcmələrinə malik istilik mübadilə-edicisindən ibarət olub, onunla fərglənir ki, oüçağızlı boru və ucluq, qəbuledici kamera və qarışdırılma kamerası ilə təchiz olunub, həm də, ejektorun qarışdırma kamerası və üçağızlı borunun boru qollarından biri soyuducu mühitin həcmi ilə birləşmişdir, ejektorun qəbuledici kamerası isə üçağızlı borunun digər boru qolu ilə birləşdirilmişdir.

(11) i2003 0185

(21) a2000 0204

(22) 20.11.2000

(51)⁷C 10G 47/14; C 10G 69/02

(31) M199A002; M12000 A001819

(32) 19.11.1999; 04.08.2000

(33) İT

(43) 30.10.2002

(71)(73) Agip Petroli S.p.A; Eni Technologie S.p.A (İT)

(72) Kalemma Vinçentso, Pereqo Karlo, Peratello Stefano, Pavoni Silviya, Quantsiroli Silviya (İT)

(74) Məmmədova X.H. (AZ)

(54) Xətti karbohidrogenlər qarışığından orta distillyatların alınması üsulu.

(57) 1. Xətti karbohidrogenlər qarışığından orta distillyatların alınması üsulu, ən azı 20%-i qovma temperaturu 370°C-dən yuxarı yüksəkqaynayan fraksiyalar olan xətti karbohidrogenlər qarışığından istifadə edilərək, göstərilən karbohidrogenlər qarışığının hidrogenin iştirakı ilə yüksək temperatur və təzyiqdə, həmin yüksəkqaynayan fraksiyanın ən azı 40%-nin 370°C -dən aşağı temperaturda qovula biləcək karbohidrogenlər fraksiyasına konversiyası üçün kifayət edən vaxt ərzində qızdırılması həyata keçirilən hidrokrekinq əməliyyatından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, göstərilən hidrokrekinq əməliyyatını altlığa çəkilməmiş, alümosilikatın qızdırılmış rentgenoamorf qelindən silisium oksidi ilə aluminium oksidi arasında $\text{SiO}_2/\text{Al}_2\text{O}_3$ olan mol nisbəti 30-dan 500 qədər intervalda, səthi sahəsi 500-dən 1000 m²/q intervalda, məsamələrin 10-dan 4×10^{10} m (10-dan 40A qədər intervalda orta diametrində məsaməliyi 0,2-dən 0,8 ml/q intervalda dəyişən turşu mənsəli daşıyıcı və göstərilən daşıyıcıya 0,05-dən 5% kütlə intervalda dəyişən miqdarda çəkilən periodik sistemin 8, 9 və 10-cu qrupundan bir və ya bir neçə nəcis metal daxil olan katalizatorun iştirakı ilə həyata keçirirlər.

2. 1-ci bənd üzrə üsul, əsasən xətti karbohidrogenlərin qarışığı 10-80% kütləsi kerosin və qazoy fraksiyalarına ayrılan orta distillyatlardan ibarət olmaqla onunla fərqlənir ki, $R_{K/G}$ 0,9 - 1,3 intervalında aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

$$R_{K/G} = K_F/G_F \cdot K_O/G_O$$

harada ki, K_O/G_O qidalandırıcı qarışıqda kerosin fraksiyası ilə qazoyl fraksiyası arasında kütlə nisbətidir, K_F/G_F isə hidrokrekinq əməliyyatının sonunda alınan qarışığın həmin fraksiyaları arasındakı kütlə nisbətidir.

3. 1 və ya 2-ci bəndlərdən istəniləni üzrə üsul, əsasən xətti karbohidrogenlərdən ibarət göstərilən qarışığa spirt də daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, bu spirti qismən də olsa əlavə ilkin qovma və ya seçimli hidrogenləşmə əməliyyatı ilə kənar edirlər.

4. 3-cü bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, spirt əsasən xətti karbohidrogenlərdən ibarət göstərilən qarışığın 5-10% kütləsini təşkil edir.

5. 1-4-cü bəndlərdən istəniləni üzrə üsula göstərilən hidrokrekinq əməliyyatına əlavə ondan sonra həyata keçirilən əməliyyat, eləcə də qovma vasitəsilə fraksiyalaşdırma əməliyyatı daxildir ki, onun da nəticəsində 150°C-dən aşağı temperaturda alçaqqaynayan poqon, 150-370°C interval temperaturda orta distilyat və 370°C-dən yüksək qovma temperaturu olan qalıq alırlar.

6. 4-cü bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, qalığı qidalandırıcı kimi yenidən göstərilən hidrokrekinq əməliyyatına verirlər.

7. 5 və ya 6-cı bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, kerosin və qazoyl fraksiyalarına ayrılan orta fraksiya alırlar.

8. 1-7-ci bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, xətti karbohidrogenlərin göstərilən qarışığını Fişer-Tropsş tipli proses əsasında alırlar.

9. 1-8-ci bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, göstərilən yüksəkqaynayan fraksiyanın 60 - 95%-ni >370°C qaynama temperaturu olan karbohidrogenlər qarışığına çevirirlər.

10. 1-9-cü bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, göstərilən katalizatorun məsaməliyi 0,3-0,6 ml/q, xüsusi BET səthi 600-850m²/q intervalda, $\text{SiO}_2/\text{Al}_2\text{O}_3$ mol nisbəti 40/1-150/1 intervaldadır.

11. 1-10-cü bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, katalizatorun nəcis metalı platin və ya palladium, əsasən platindir.

12. 1-11-ci bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, göstərilən katalizator dənəvər ekstruzə edilmiş məhsul şəklindədir və 30 -70% kütlə xüsusən bemitlər və psevdobemitlər qrupundan seçilmiş təsirsiz liqanddan ibarətdir.

13. 11-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlidir ki, katalizatoru közərmə əməliyyatından əvvəl amorf alümosilikatın və liqandın qarışdırılması ilə alırlar.

14. 1-13-cü bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, katalizatoru hidrogen və yp hidrogenlərkibli qaz qarışığından ibarət bərpəedicilə atmosferdə ilkin aktivləşməyə məruz edirlər.

15. 1-14-cü bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, həcmi sürət (katalizatorun vahid kütləsinə 1 saatda düşən neft məhsulunun miqdarı) 0,4-6,0 saat¹ intervalda, reaktora verilən hidrogenlə karbohidrogen qarışığı arasında Rh/c nisbəti 0,03-0,2 intervaldadır.

16. 1-15-ci bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlənir ki, hidrogenin və qidalandırıcı karbohidrogenlər qarışığının RH/C kütlə nisbəti ən azı 0,03, amma 0,10-dan kiçikdir, katalizatorun nəcis metalı miqdarı daşıyıcısına nisbətən 0,2-1,0% kütlə intervalda palladium və ya platindir, göstərilən qidalandırıcı yüksəkqaynayan fraksiyanın 370°C konversiya dərəcəsi a 0,60-dan 0,90 intervaldadır.

17. 16-cı bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, onu, fiq.1-də qiyməti ABCD nöqtələri arasında ştrixlənmiş sahədə yerləşən nöqtə ilə müəyyən olunan α konversiya dərəcəsinə və RH/C nisbətində həyata keçirirlər.

18. 1-17-ci bəndlərdən istəniləni üzrə üsul onunla fərqlidir ki, katalizatora miqdarı daşıyıcının kütləsinə nisbətən 0,4-0,8% kütlə intervalda yerləşən palladium, platin və ya bu iki metalın qarışığı daxildir.

C 25

(11) **i2003 0199**

(21) **98/001145**

(22) **19.05.1998**

(51) ⁷C 25D 3/26, 3/54, 3/10; H 01F 41/24, 41/14

(43) **28.06.2002**

(71)(73) **Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Qeyri-Üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu (AZ)**

(72) **Abbasov Mehman Teyyar oğlu, Məmmədov Mehman Nəsim oğlu (AZ)**

(54) **Kadmiumun tellurla ərintisinin nazik təbəqələrinin alınması üçün elektrolit.**

(57) Sulu məhluldan kadmiumun tellurla ərintisinin nazik təbəqələrinin alınması üçün elektrolit H₂SO₄ mühitində, tərkibində tellur olan maddədən - TeO₂, tərkibində kadmium olan maddədən - 3CdSO₄·8H₂O ibarət olub, onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq tərkibində komponentlərin növbəti nisbəti ilə kompleks əmələgətirici kimi C₄H₆O₆ və səthi aktiv maddə kimi ağac yapışqanı saxlayır, mol/l:

3CdSO ₄ ·8H ₂ O	0,25÷1,0
TeO ₂	0,002÷0,01
C ₄ H ₆ O ₆	0,5÷2
H ₂ SO ₄	0,25÷0,5
Ağac yapışqanı	1÷2

BÖLMƏ E

TİKİNTİ, MƏDƏN İŞLƏRİ

E 21

(11) **i2003 0160**

(21) **99/001545**

(22) **23.12.1999**

(51) ⁷E 21B 23/00

(43) **28.02.2003**

(71)(72)(73) **Həsənov Ramiz Əliş oğlu, Məmmədov Ələddin Aşot oğlu, Müzəffərov Bayram Niyaz oğlu (AZ)**

(54) **Quyuda boruları açmaq üçün qurğu.**

(57) 1. Quyuda boruları açmaq üçün qurğu gövdə, içiboş aparıcı val, satelitlər, daxili dişləri olan tac və gəzdircidən ibarət planetar reduktor, plaşkalı tormoz qovşağı keçiriciləri özündə birləşdirib, onunla fərqlənir ki, planetar reduktor giriş və çıxış planetar pillələrindən ibarət iki pilləli şəkildə yerinə yetirilmişdir, belə ki, pillələr tormoz qovşağının hər iki tərəfində yerləşdirilmişdir, giriş pilləsinin tacı tormoz qovşağının tangensial yerləşdirilmiş plaşkalı ilə hərəkətli əlaqədədir, aşağı hissəsi isə gəzdirci olmaqla çıxış pilləsinin tacı və aparıcı valı arasında ilişməyə daxil olur, axırını isə gəzdirci olmaqla giriş pilləsinin tacı və aparıcı valı ilə ilişməyə daxil olur, çıxış pilləsinin tacının aşağı yan səthi isə giriş pilləsinin içiboş aparıcı valının aşağı hissəsi ilə axırınıcının üzərində yerləşdirilmiş spiral tutma qovşağı vasitəsi ilə hərəkətli əlaqədədir.

2. 1-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, tormoz qovşağı radial sektorlar şəkildə icra olunmuş, örtüyün yuvalarında yerləşdirilmiş, xarici səthi üzrə uzununa dişçiklər açılmış, ox boyu radial və çevrəvi istiqamətdə hərəkət edə bilən plaşkalardan ibarətdir, həm də, ox boyu istiqamətdə hərəkəti gövdənin çıxıntısına söykənmiş silindrik yaylar sistemi vasitəsilə məhdudlaşdırılmışdır, həmçinin, örtüyün xarici səthi üzrə örtüyün qoruyucu kəməre nəzərən fırlanmasını məhdudlaşdıran aşağıdan vintlər vasitəsi ilə sərt bərkidilmiş, yuxarı hissədə isə qurğunun oxu boyu müəyyənləşdirilmiş hərəkətə malik dayandırıcı yastı yaylar yerləşdirilmiş, belə ki, plaşkalar gövdənin yumrucaqlarının çiyinlərinə söykənməklə yaylı tutucularla dayandırılmışdır, axırınalar bir ucundan örtüyün yanına oturdularaq iki vint vasitəsilə bərkidilmiş, digər ucu isə plaşkaların yan səthindəki deşiklərdə hərəkət etmək imkanı ilə yerləşdirilmişdir.

(11) **i2003 0149**

(21) **99/001518**

(22) **20.08.1998**

(51)⁷E 21B 33/038, 43/013

(43) 28.06.2002

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) İnqebriqsen, Atle B.; Eyde, Yorqen (NO)

(74) Məmmədova X.N. (AZ)

(54) Sualtı quyu üçün qurğu.

(57) 1. Sualtı quyu üçün qurğu açıq dənizdə neft və qazçıxarma üçün olaraq, quyu ağzından , quyu ağzında qurulmuş fontan armaturundan, dəniz üzərindəki hasilat gəmisi ilə birləşən ən azı bir dayaq borusundan ibarət olub, həm də fontan armaturunun yuxarı hissəsində fontan armaturu ilə əlaqəli və dayaq borusu və ya qollar üçün və ya əsas kabel və ya idarəedicilə kabel üçün əsasən yana yönələn birləşdirici elementlərlə təchiz olunan dönmə qurğu quraşdırılmaqla, onunla fərqlənir ki, dönmə qurğu səviyyəsində və ya ondan aşağı səviyyədə, xarici ucunu hasilat gəmisinin heç olmazsa burazı ibirləşdirmək üçün üfqü ox ətrafında hər hansı bucaq altında dönmə imkanı ilə quraşdırılmış çəngəllər üçün bərkidici elementlər yerləşir, bu halda göstərilən bərkidici elementlər dönmə qurğusunun oxu ilə üst-üstə düşən mərkəzi şaquli ox ətrafında dönmə imkanı ilə quraşdırılmış korpusda, bağlama zamanı yaranan qüvvələrin, fontan armaturunun və ya dönmə qurğusunun böyük təsiri olmadan bərkidici elementlərdən özülə ötürülməsi üçün dəniz dibində özülü olan əsasda bərkidilir.

2. 1-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, quyu ağzına əsasla bərk bağlanan və beləliklə də göstərilən özülü əmələ gətirən yönəldici boru daxildir.

3. 1-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, əsas dənizin dibində lövbər elementi şəklində, məsələn, sorucu lövbər şəklində, müstəqil özülə malikdir.

4. 1-3-cü bəndlərdən hər hansı biri üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusunun korpusla birlikdə dönməsi üçün onların arasında mexaniki birləşmə nəzərdə tutulmuşdur.

5. 1-4-cü bəndlərdən hər hansı biri üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, axan mühit üçün mərkəzi kanallar dönmə qurğusunun özəyində ox istiqamətində yuxarıya kimi bütün uzunluq boyunca keçirlər və onlar üçün çıxarılan qapayıcı element nəzərdə tutulur.

6. 1-5-ci bəndlərdən hər hansı biri üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, dayaq borularının alt ucları dönmə qurğusuna onun mərkəzi hissəsində birləşir və dönmə qurğusundan daha yaxşısı çəngəlin pəncələri arasında ortada ayrılır.

7. 6-cı bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, dayaq boruları deymək olar ki bütün bağlama hallarında dönmə qurğusundan çəngəlin pənjəbrinin bucaq vəziyyətinə nisbətən daha üfqü bucaq vəziyyətində ayrılır.

8. 6 və ya 7-ci bəndlər üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, əsas kabel üçün birləşdirici element dönmə qurğusunun yuxarı hissəsində yerləşir, həmin səviyyədə kabel birləşmələri üçün nəzərdə tutulan elektrik/hidravlik əlaqələr üçün kontakt halqaları yerləşir.

9. 1-8-ci bəndlər üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, fontan armaturu aşağı və daha yaxşısı yuxarı hissəsində quyu ağzı ilə və ola bilər ki, fontan armaturunun və dönmə qurğusunun birlikdə və ya ayrı-ayrılıqda çıxarılması üçün birləşdirici vəsaitlərlə qarşılıqlı əlaqə üçün açıla bilən birləşdirici elementlərə malikdir.

10. 1-9-cu bəndlərdən hər hansı biri üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, fontan armaturu standart konstruksiyaya nisbətən bir qədər sadələşdirilmişdir və yalnız istismar fontan siyirtməsindən və istismar həlqəvi siyirtmədən ibarətdir.

11. 10-cu bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, birləşdirici elementlər ötürmə xəttində siyirtmə rolu oynayan klapanlardan ibarətdir.

(11) i2003 0184

(21) 99/001519

(22) 25.02.1999

(51)⁷E 21B 33/038, 43/013

(31) 963587

(32) 27.08.1996

(33) NO

(86) PCT/NO 97/00220 21.08.1997

(43) 30.10.2002

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) İnqebriqtsen Atle B., Eyde Yorqen (NO)

(74) Məmmədova X.N. (AZ)

(54) Dönmə qurğusu.

(57) 1. Dönmə qurğusu, sualtı neft və qaz hasilatı quyularında quraşdırılan və dəniz səthində (2) istehsalat gəmisi (3) ilə birləşmək üçün yararlı, əsas dönmə elementi və ya axan mayenin keçməsi üçün dönmə elementinin yuxarı hissəsindən quyuya qədər elementin mərkəzi özəyindən (25) əvvəldən axıra kimi vertikal keçən, heç olmazsa, iki kanalı (21,22) olan dönmə elementindən və siqnalların və enerjinin ötürülməsini təmin edən elektrik hidravlik birləşmələr üçün

köməkçi dönmə elementindən (28) ibarət olub, onunla fərqlənir ki, axan mayenin keçməsi üçün dönmə elementi tərənəmzə fontan armaturunun (50) yuxarı hissəsində dönmə imkanı ilə quraşdırılan korpusla (24) təchiz olunmuşdur, fontan armaturunun aşağı hissəsində dənizin dibindəki (1) özüllü əsasa (49) pəncəsi ilə ümumi vertikal ox (20X) ətrafında dönmə imkanı ilə dirənən, qüvvələri ötürmək üçün korpus vardır, buraz çəngəli (63) iki barmağa malikdir, onların azad ucları dönmə imkanı ilə korpusun (60) hər iki tərəfindəki bərkidici elementlərə (61) birləşib, qarşı ucları isə burazın (69) ucu ilə birləşmək üçün düzəldilib, xan mayenin keçməsi üçün dönmə elementinin (24) korpusu ilə (60) korpusu arasında mexaniki istiqamətləndirici və ya dartım (71-75) var ki, axan mayenin keçməsi üçün dönmə elementinin korpusu çəngəlin təsiri ilə (60) korpusu kimi dönmə hərəkəti etsin.

2. 1-ci bənd üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, özəkdən keçən kanallar (21,22) fontan armaturu (50) içərisindəki uyğun kanallarla bir xətt üzrə onların bilavasitə ardı kimi yerləşirlər.

3. 1-ci bənd üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, (60) korpusu ilə axan maye üçün dönmə elementinin korpusu (24) arasında mexaniki dartım fontan armaturu və axan mayenin keçdiyi dönmə elementi korpusundan (24) yanda ümumi vertikal oxa (20X) paralel keçən milə (72) malikdir.

4. 3-cü bənd üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, göstərilən milin (72) aşağı ucu korpusa (60) bərkidilmişdir və daxili ucu (71) axan mayenin keçdiyi dönmə elementinin korpusuna (60) bərkidilən çiyinin (73) xarici tərəfindəki vtulka (73A) ilə bağlanmışdır, bu halda quyu ağzında (48) fontan armaturu (50) və axan mayenin keçdiyi dönmə elementinin quraşdırılması zamanı milin yuxarı ucu ilə bağlanmaq üçün vtulka aşağıya doğru genişlənən konusa (73B) malikdir.

5. 1-4-cü bəndlərdən hər biri üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlidir ki, o, göstərilən köməkçi dönmə elementindən (28) ibarət və öz aşağı hissəsində, axan mayenin keçdiyi dönmə elementi korpusunun yuxarı tərəfində həmin elementin bir qədər nabağa çıxan özəyi (25) ilə bağlanan birləşdirici (20B) ilə təchiz olunmuş açıla bilən yuxarı elementə (77) malikdir.

6. 4 və ya 5-ci bənd üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, yuxarı element (77) dabanı ilə dönmə imkanı ilə göstərilən birləşdiricidə (20B) quraşdırılır və həmin milə bağlanmaq üçün konusu olan vtulkaya malik çiyinlə təchiz olunur.

7. 6-cı bənd üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, yuxarı element (77) fontan armaturu (50) üçün idarəedici modula (29) malikdir, bu halda yuxarı elementdən (77) xaricə aşağıya, axan mayenin keçdiyi dönmə elementi korpusunda (24) əsas və idarəedici kabel (33) üçün yana çıxan birləşdirici elementin (33A) uyğun hissəsi ilə bağlanmaq üçün aşağı ucunda birləşdirici plastina (78) ilə təchiz olunmuş birləşdirici bağlantı (77B) çıxır.

8. 5, 6, və ya 7-ci bəndlər üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, yuxarı element (77) axan mayenin keçdiyi dönmə elementi (24) və fontan armaturu (50) ilə birlikdə və ya ayn qurulma və sökülmə üçün manipulyasiya başlığı (77A) ilə təchiz olunur.

9. 1-8- ci bəndlər üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, axan mayenin keçdiyi dönmə elementinin korpusu, əsas kabel (33) üçün birləşdirici elementlə bir müstəvidə, birləşdirici elementin altında yerləşən ən azı, iki dayaq borusu (31, 32) üçün yana yönəlmiş birləşdirici elementlə (31A, 32A) təchiz olunur, bu halda həmin birləşdirici elementlər əsasən xaricə istiqamətlənir və çəngəlin barmaqları (63) arasında yerləşirlər.

10. 9-cü bənd üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, dayaq boruları üçün birləşdirici elementlər (31A, 32A) və axan mayenin keçdiyi dönmə elementinin korpusu (24) arasında ayrılan xətlərdə siyirtmə rolu oynayan qapayıcı klapınlar (31B, 32B) qoyulur.

11. 1-10-cü bəndlərdən hər hansı biri üzrə dönmə qurğusu onunla fərqlənir ki, quyu ağzına yönəldici boru (47) daxildir, göstərilən korpus (60) isə həmin boru ilə əlaqəli əsasda (49), burazlama zamanı yaranan qüvvələri, fontan armaturuna (50) və ya axan mayenin keçdiyi dönmə elementinə (24,27) gərginlik salmadan çəngəlin bərkidici elementlərindən (61) bilavasitə yönəldici boruya ötürmək üçün dönmə imkanı ilə quraşdırılmışdır.

(11) i2003 0187

(21) 99/001516

(22) 25.02.1999

(51)⁷E 21B 33/038, 43/013

(31) 963586

(32) 27.08.1996

(33) NO

(43) 30.10.2002

(86) PCT/NO 97/00219 21.08.1997

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) İnqebriqsen, Atle B.; Eyde, Yörqen (NO)

(74) Məmmədova X.N. (AZ)

(54) Sualtı modul.

(57) 1. Sualtı modul, açıq dənizdə neft və qaz hasilatı üçün ən azı bir quyuağzına və ona aid fontan quyuağzı avadanlığına, dayaq lövhəsində quraşdırılmaq üçün yararlı və fontan quyuağzı avadanlığını yerləşdirmək üçün bir neçə yer və ya mövqeyə malik olub, onunla fərqlənir ki, dayaq lövhəsində fontan quyuağzı avadanlığın yerləşdiyi yerlərdən birində dənizin səthində hasilat gəmisindən gələn yuxarı qalxan borular və əsas və ya idarəedici kabel üçün, ən yaxşısı yana yönəlmiş birləşdirici elementlərlə təchiz olunmuş və fontan armaturu və ya fontan quyuağzı avadanlığı ilə əlaqəli dönmə qurğusu quraşdırılmışdır, dönmə qurğusunun yerləşdiyi səviyyədən aşağıda isə, bir ucu üfqü ox ətrafında dönə bilən, digər xarici ucu hasilat gəmisinin ən azı bir burazı ib birləşmək üçün nəzərdə tutulan çəngəl üçün bərkidici elementlər yerləşir, belə ki, bərkidici elementlər dönmə qurğusunun oxu ilə uyğunlaşan mərkəzi şaquli ox ətrafında dönmə imkanı ilə quraşdırılmış gövdəyə bərkidilir.

2. 1-ci bənd üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, dayaq lövhəsinin mərkəzi hissəsində dönmə qurğusu üçün dayaq olan manifold yerləşir.

3. 1-ci bənd üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusu dayaq lövhəsinin mərkəzi hissəsində yerləşir.

4. 1-3-cü bəndlərdən hər hansı biri üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusunun özünə heç bir nəzərə cərpacaq gərqinlik düşmədən, bərkidici elementlərdən bağlama zamanı yaranan qüvvələri bilavasitə qəbul etmək üçün, gövdə dayaq çərçivəsində yerləşən əsas üzərində dönmə imkanı ilə quraşdırılmışdır.

5. 1-3-cü bəndlərdən hər hansı biri üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, bağlama zamanı yaranan qüvvələri, dönmə qurğusuna və dayaq lövhəsinə böyük gərginlik düşmədən, bilavasitə bərkidici elementlərdən lövbər qurğusuna ötürmək üçün gövdə dönmə imkanı ilə dənizin dibində lövbər qurğusu ilə, məsələn, sovurucu lövbərlə əmələ gətirilən müstəqil özülü olan dayaq çərçivəsində yerləşən əsas üzərində quraşdırılmışdır.

6. 1-5-ci bəndlərdən hər hansı biri üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, dönmə qurğusu və gövdə birlikdə dönmək üçün bir-birilə mexaniki bağlıdır.

7. 1-6-cı bəndlərdən hər hansı biri üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, yuxarı qalxan borunun aşağı hissəsi mərkəzi hissədə dönmə qurğusu ilə birləşib və ondan, əsasən çəngəlin barmaqları arasının ortasında ayrılır.

8. 7-ci bənd üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, yuxarı qalxan borular mahiyyətə bütün bağlama şəraitində dönmə qurğusundan çəngəlin barmaqlarının bucaq vəziyyətinə nisbətən daha şaquli bucaq vəziyyətində ayrılırlar.

9. 7 və ya 8-ci bəndlər üzrə sualtı modul onunla fərqlənir ki, əsas kabel üçün birləşdirici element dönmə qurğusunun yuxarı hissəsində yerləşir həm də dönmə qurğusunun elektrik/hidravlik birləşmələr üçün kontakt həlqələri olan qurğu kimi kabel və boru birləşmələri üçün həmin səviyyədə yerləşən xüsusi hissəsi var.

(11) i2003 0163

(21) 99/001491

(22) 14.09.1999

(51)⁷E 21B 36/04

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Paşayev Arif Mir Cəlal oğlu, Mehdiyev Arif Şəfaət oğlu, Nizamov Telman İnayət oğlu, Qurbanov Rəhman Əliskəndər oğlu, Hübətov Həsən Həşim oğlu, Orucov Böyükağa Zərbəli oğlu, Vəliyev Mahir Yolçu oğlu, Əyyubov Elçin Elvir oğlu (AZ)

(54) Elektrik qızdırıcı aparatın avtomatik idarə qurğusu.

(57) Elektrik qızdırıcı aparatın avtomatik idarə qurğusu elektrik qızdırıcısı, qızdırıcı elektrik şəbəkəsinə qoşan komutasiya bloku və onun ibarə dövrəsi, mühafizə bloku, qızdırma cərəyanını tənzimləyən blok, qəza signal blokundan ibarət olmaqla, onunla fərqlənir ki, qurğu idarə və indikasiya paneli, fəzardıcılığı və faz itkisindən mühafizə bloku, elektrik qızdırıcısında yerləşdirilmiş istiliyin cari qiymətini ölçən və işçi təzyiqin yuxarı və aşağı həddini məhdudlaşdıran datçiklərlə təchiz edilmişdir belə ki, qurğuda yerləşdirilmiş əsas temperatur datçikbri qoyulan hədlərinə görə ikipilləli mühafizə blokrovkasma təşkil edir, komutasiya bloku idarə olunan düzəndiricidən hazırlanıb, onun idarə dövrəsi isə ardıcıl birləşdirilmiş sinxronlaşdırıcıdan, impuls formalaşdırıcısı və gücbndiricisindən ibarət olmaqla formalaşdırıcının birinci, ikinci və üçüncü girişbri uyğun olaraq qızdırma cərəyanını tənzimləyən blokun, idarə və indikasiya panelinin və mühafizə blokunun, birinci çıxışlarma birləşdirilib, sonuncunun birinci, ikinci, dördüncü, beşinci və altıncı girişbri uyğun olaraq fəzardıcılığı və faz itkisindən mühafizə blokunun ikinci - qızdırma cərəyanını tənzimləyən blokun ikinci - idarə və indikasiya panelinin üçüncü - istiliyin ikipilləli mühafizə blokrovka datçikbri - təzyiqin yuxarı və aşağı həddini məhdudlaşdıran datçikin çıxışları ib əlaqəndirilib, onun ikinci çıxışı isə idarə və indikasiya panelinin ikinci girişinə üçüncü - qəza signalı blokunun girişinə birləşib, həm də idarə və indikasiya panelinin birinci girişini fəzardıcılığı və faz itkisindən mühafizə blokunun üçüncü çıxışı ib ikinci çıxışı isə istiliyin cari qiymətini ölçən datçikin çıxışma birləşib, idarə olunan düzəndiricinin, sinxronlaşdırıcının və fəzardıcılığı və faz itkisindən mühafizə blokunun girişbri ümumi şəbəkəyə goşulub.

(11) i2003 0165

(21) 99/001512

(22) 14.10.1999

(51)⁷E 21B 36/04, 43/00

(43) 30.10.2002

(71)(72)(73) Paşayev Arif Mircalal oğlu, Mehdiyev Arif Şəfayət oğlu, Nizamov Telnian İnayət oğlu, Orucov Böyükağa Zərbəli oğlu, Lapin Feliks Aleksandroviç, Həsənov Kamil Ağababa oğlu (AZ)

(54)

(57) 1. Elektroqızdırılan istilikdəyişdirici korpus üzərində qoy tangensial giriş və düzaxınlı çıxış, borucuqlarından, içərisindəki boşlu yerləşdirilmiş elektroqızdırıcıdan ibarət olmaqla, onunla fərqlənir ki, korpus tərəfləri hermetik bağlanaraq üç konsentrik boşluq əmələ gətirən üç içi boş koa silindrdən hazırlanmışdır, xarici silindrin yan səthi üzərində baş tərəflərindən bir yaxın yerdə giriş borucuğu, daxili silindrin həmin yan tərəfində isə düzaxınlı borucuğu quraşdırılmış, orta boşluqda yerləşən yay şəkilli elektroqızdırıcı yerləşdirilmiş, həm də xarici boşluq daxili boşluqla bir ucu xarici silindrin səthində, digər ucu isə daxili silindrin çıxış boşluğunun qarşısındakı baş tərəfi yerləşən baypas vasitəsilə birləşir.

2. 1-ci bənd üzrə elektroqızdırılan istilikdəyişdirici onunla fərqlənir ki, orta silindrin yan səthində bir ucu bu silindrin səthi ilə effektiv istilik kontaktı yaradan, ikinci ucu isə iti olan, giriş borucuğundan baypasa doğru vint profilli istilikayıran lövhə ilə təchiz olunmuşdur.

3. 1-ci bənd üzrə elektroqızdırılan istilikdəyişdirici onunla fərqlənir ki, daxili silindrdə gövdənin oxunda baypasdan düzaxınlı çıxış borucuğuna doğru şnek bərkidilmişdir.

(11) i2003 0147

(21) 99/001214

(22) 11.06.1999

(51)⁷E 21B 43/20

(43) 01.10.2001

(71)(73) Poladov Əlisahib Rza oğlu, Səfərov Natiq Muxtar oğlu (AZ)

(72) Poladov Əlisahib Rza oğlu, Səfərov Natiq Muxtar oğlu, Nərimanov Akif Əli oğlu, Əkbərov Nazim Əkbəroğlu, Əliyev Yunus Xasayov oğlu (AZ)

(54) Kollektor süxurlarının işlənməsi üsulu.

(57) Tərkibində gil fraksiyası olan kollektor süxurlarının işlənməsi üsulu, laya kimyəvi işlənmiş su vurulmasından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, pH=8-12 olan elektro-kimyəvi işlənmiş su-katolit istifadə edirlər.

(11) i2003 0171

(21) a2000 0055

(22) 23.03.2000

(51)⁷E 21B 43/22

(43) 01.04.2003

(71)(73) Əliyev Qədir Paşa oğlu (AZ)

(72) Hübətov Həsən Həşim oğlu, Həsənov Aydın İnşalla oğlu, Əliyev Qədir Paşa oğlu, Kərimov Kərim Seyidra oğlu (AZ)

(54) Lay və quyu dibi zonasına təsir üsulu.

(57) Lay və quyudibi zonasına təsir üsulu müxtəlif səthi aktiv maddələrin (SAM) su dispersiyasının nefr laylarına vurulması yolu ilə olub, onunla fərqlənir ki, SAM kimi yüksəkmolekullu poliefir qətranları və oksanollardan ibarət mürəkkəb kompozisiya olan «PROQRESS-2000» reagenti məhlulunu vururlar, həm də filtrin effektiv qalınlığından asılı olaraq «PROQRESS-2000» reagentinin quyular üçün lazımı miqdarı

$$V=(\pi D^2/4) \cdot MH$$

formulu ilə hesablanır, harada ki:

V-məhlulun həcmi, M³

π -sabit ($\pi=3,14$)

D-quyudibi zonasının diametri ($D=2\div 2,5M$)

m-0,2÷0,35-məsəməlilik sabiti

H-filtr zonasının effektiv qalınlığı, M

BÖLMƏ F.

MEXANİKA, İŞIQLAMA, İSİTMƏ, MÜHƏRRİK VƏ NASOSLAR, SİLAH VƏ SÜRSAT, PARTLAMA İŞLƏRİ.

F 04

(11) **i2003 0192**

(21) **99/001637**

(22) **21.10.2003**

(51)⁷ **F 04B 47/00; F 04F 1/08, 1/20**

(43) **30.03.2001**

(71)(72)(73) **Qurbanov Ramiz Seyfulla oğlu, Qurbanov Söhbət Vəli oğlu, Vəliyev Qara Ah oğlu, Süleymanov Tahir Süleyman oğlu (AZ)**

(54) **Ştanqlı quyu nasosu.**

(57) Ştanqlı quyu nasosu sorucu klapanlı silindrdən və vurucu klapanlı plunjerdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, plunjerin boşluğu, keçid tərtibatında düzəldilmiş bütöv arakəsmə ilə, silindrin boşluğu ilə arakəsmənin yuxarısında və aşağısında yerləşmiş keçid kəsiyinin sahəsi vurucu klapanın keçid kəsiyinin sahəsindən böyük olan kanallar vasitəsilə əlaqələndən yuxarı və aşağı bölmələrə bölünmüşdür, həmçinin keçid tərtibatının və plunjerin diametrləri fərqiindən həlqəvi qanov yaranmışdır.

F 16

(11) **i2003 0196**

(21) **a2001 0203**

(22) **07.12.2001**

(51)⁷ **F 16C 19/02, 19/34**

(43) **28.02.2003**

(71)(72)(73) **Həbibov İbrahim Əbülfəz oğlu, Şahbazov Eldar Həsən oğlu, Mustafayev Səfa Dadaş oğlu, Səlimxanov Orxan Qüdrət oğlu, Pənahov Rəfael Nurəddinoviç, Allahverdiyev Kamil İsmayıl oğlu, Mustafayev Nəriman Səfa oğlu (AZ)**

(54) **Radial-dayaq kürəcikliyastıq qovşağı.**

(57) Radial-dayaq kürəcikliyastıq qovşağı oxları üst-üstə düşən silindrik gövdə və separatorsuz çoxcərgəli yastıqdan, kiçik diametrlə nazik həlqələrlə val üzərində növbə ilə sıx oturdulmuş əsas həlqələr cərgəsindən rotorlardan, böyük diametrlə nazik həlqələrlə gövdə daxilində növbə ilə sıx oturdulmuş əsas həlqələrdən statorlardan və onlar arasındakı qaçış yolları üzrə diyirlənən kürəciklər cərgələrindən ibarət olmaqla, onunla fərqlənir ki, yastığın rotorları və statorları bir-birinin üstündə yerləşərək, qaçış yoluna yarım tərəkəşinin həndəsi formasını verirlər.

(11) **i2003 0172**

(21) **a2001 0193**

(22) **22.11.2001**

(51)⁷ **F 16D 69/00, 65/02 ; B 61H 7/ 04**

(43) **28.02.2003**

(71)(73) **Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)**

(72) **Məmmədov Nəriman Mövla oğlu, Allahyarov Saleh Hacırahim oğlu (AZ)**

(54) **Dəmiryol vaqonlarının tormoz kalodkalarının bərpa üsulu.**

(57) Dəmiryol vaqonlarının tormoz kalodkalarının bərpa üsulu, tormoz kalodkalarının kompozit materialdan hazırlanması ilə, yeyilmiş səthdə əvvəlcə təmizləmə və sonra həmin səthin üzərinə yeni friksion materialı qoymamışdan yapışqan çəkməkdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, vulkanizasiya prosesinə qədər yeyilmiş səthin üzərində əvvəlcədən eninə qanovlar açılır, onun üzərinə bərpa üçün tələb olunan friksion materialın miqdarını işlənmiş və etalon tormoz kalodkalarının kütblərinin fərqi kimi təyin edirlər.

F 17

(11) i2003 0145

(21) a2001 0208

(22) 14.12.2001

(51)⁷ F 17 D 5/02

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının «Neftin, qazın geotexnoloji problemləri və kimya» Elmi-Tədqiqat İnstitutu (AZ)

(72) Əliyev Rüstəm Talib oğlu Rzayev Telman Baqaturoviç (AZ)

(54) Magistral yerüstü və sualtı kəmərlərdə neft, neftməhsulları və qazın sızma yerini müəyyənləşdirmək üçün mikroprosessor sistemi.

(57) Magistral yerüstü və sualtı kəmərlərdə neft, neft məhsulları və qazın sızma yerini müəyyənləşdirmək üçün mikroprosessor sistemi, tərkibinə iki təzyiqli vericisi, radioötürücü, radioqəbuledici, displey, səs siqnalizasiyası və kontroller mikroprosessoru daxil olmaqla, bu zaman mikroprosessorun birinci çıxışı displey ilə və ikinci çıxışı səs siqnalizasiya qurğusu ilə birləşdirilmişdir, onunla fərqlənir ki, onun strukturuna iki faydalı siqnalları ayıran qurğu, iki impuls formalaşdırıcısı, müddət intervallarının formalaşdırıcısı, müddət intervallarının koda çeviricisi, idarəetmə bloku, interfeys və printer daxil edilir, həm də birinci nasos stansiyasında olan birinci verici, faydalı siqnalları ayıran birinci qurğu ilə birləşmişdir, hansının ki, çıxışı impuls formalaşdırıcısının birinci girişi ilə birləşdirilmişdir, axırının çıxışı müddət intervalları formalaşdırıcısının birinci girişi ilə birləşmişdir, onun birinci çıxışı müddət intervallarının koda çeviricisi vasitəsilə interfeys ilə birləşmişdir, onun çıxışı kontrollerin birinci girişi ilə birləşmişdir, hansının ki, üçüncü çıxışı printerə birləşmişdir, müddət intervalları formalaşdırıcısının ikinci çıxışı idarəetmə blok vasitəsilə kontrollerin ikinci girişinə birləşmişdir, radioqəbuledicinin çıxışı müddət intervalları formalaşdırıcısının ikinci girişi ilə birləşmişdir, ikinci nasos stansiyasında olan ikinci təzyiqli vericisi ikinci faydalı siqnalları ayıran qurğu ilə birləşmişdir, hansının çıxışı ikinci impuls formalaşdırıcısı vasitəsilə radioötürücünün girişi ilə birləşmişdir.

F 23

(11) i2003 0161

(21) a2001 0159

(22) 28.08.2001

(51)⁷ F 23R 3/08, F 23L 1/00, C 10L 3/00

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Bağırov Rüstəm Əbülfəz oğlu, Ağayev Şamil Mirzə oğlu (AZ)

(54) Sənaye Sahələri və kommunal-məişət təyinatı üçün optimal yanma istilikli hava ilə yanar qaz qarışığının alınması üsulu və onun herinə yetirilməsi üçün qurğu.

(57) 1. Sənaye Sahələri və kommunal-məişət təyinatı üçün optimal yanma istilikli hava ilə yanar-qaz qarışığının alınması üsulu yanar qazın təmizlənməsi, qurudulması, stexiometrikdən fərqli artıq hava əmsalında qaz və hava qarışması daxil olaraq, onunla fərqlənir ki, qaz ilə hava qarışmasını tənzimləyən ejetor qaz qarışdırıcısında həyata keçirirlər, harada ki, havanın qaz qarışdırıcısına verilməsi yüksək və alçaq qüvvətli təzyiqli ejetorları ilə yerinə yetirilir, hava sıxılması isə aşağı səmərəli yüksək təzyiqli kompressorları və yüksək səmərəli alçaq təzyiqli mərkəzdənqaçma ventilyatorları ilə yerinə yetirirlər, hava miqdarını yanacaqın tələb olunan istilik yanmasından asılı olaraq tənzimləyirlər, belə ki, hava ilə qarışmazdan əvvəl yanar qazı üfqi separatorlarda əlavə qurumaya məruz edirlər.

2. Bənd 1 üzrə üsul onunla fərqlənir ki, havanın qalıq əmsalını 1,05-2,0 həddində götürürlər.

3. Bənd 1 üzrə üsul onunla fərqlənir ki, havanın qalıq əmsalını üstün olaraq 2,0 götürürlər.

4. Bənd 1 üzrə üsul onunla fərqlənir ki, optimal yanma istiliyi 7600 kkal/nm³ təşkil edilir.

5. Sənaye sahələri və kommunal-məişət təyinatı üçün optimal yanma istilikli hava ilə yanar-qaz qarışığının alınması üsulunu həyata keçirilən qurğu, şaquli separator, qaz qarışdırıcısı, kompressor və ejetordan ibarət olub onunla fərqlənir ki, tərkibində əlavə olaraq üfqi separatorlar, mərkəzdənqaçma ventilyatorları və ucluqlu borucuq şəklində yerinə yetirilmiş tənzimləyici ejetor qarışdırıcısı olur, belə ki, bir ucunda konfizor olan ucluqlu borucuq kamera daxilində yerləşir, kamera isə hava çıxardıcı ilə birləşir.

BÖLMƏ G

FİZİKA

G 01

(11) i2003 0144

(21) 99/001460

(22) 07.06.1999

(51)⁷G 01B 7/08

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Qulu-zade Rafiq Kərim oğlu, Rzayev Telman Bahadur oğlu (AZ)

(54) Yerdəyişmənin tutumlu ölçəni.

(57) Yerdəyişmənin tutumlu ölçəninə tərkibinə daxildir, iki dəyişən gərginlik generatoru, idarəolunan açar, iki "gərginlik-kod" çevirici, ölçmə və etalon kondensatorlar, etalon müqavimət, idarəetmə və hesablama blokları, birinci və ikinci dəyişən gərginlik generatorların sıxışları idarə olunan açarın tərpənməz kontaktları ilə birləşdirilmişdir, idarəolunan açarın dəyişən kontaktı birinci "gərginlik-kod" çeviricinin girişi ilə birləşdirilmişdir, etalon müqavimətinin bir kontaktı ikinci "gərginlik-kod" girişi ilə birləşdirilmişdir, birinci və ikinci "gərginlik-kod" çeviricilərinin birinci və ikinci çıxışları müvafiq olaraq hesablama blokunun birinci, ikinci, üçüncü və dördüncü girişləri ilə birləşdirilmişdirlər, hesablama blokunun çıxış idarəetmə blokunun girişi ilə birləşdirilmişdir, idarəetmə blokunun birinci, ikinci və üçüncü çıxışları müvafiq olaraq idarə olunan açarın idarəedici girişi və iki "gərginlik-kod" çeviricilərinin idarəedici girişləri ilə birləşdirilmişdirlər, onunla fərqlidir ki, onun tərkibinə üçüncü "gərginlik-kod" çevirici, iki eyni əməliyyat gücləndiricisi, ikinci etalon müqavimət, bu da birinci etalon müqavimətinə bərabərdir və dörd eyni müqavimət daxil olunmuşdurlar, idarə olunan açarın dəyişən kontaktı ölçmə və etalon kondensatorlarının bir kontaktı ilə birləşdirilmişdir, ölçmə kondensatorunun digər kontaktı birinci etalon müqavimətinin ikinci kontaktı və birinci əməliyyat gücləndiricisinin inversiya girişi ilə birləşdirilmişdir, birinci əməliyyat gücləndiricisinin çıxışı birinci etalon müqavimətinin birinci kontaktı, ikinci "gərginlik-kod" girişi ilə iki eyni üçüncü və dördüncü ardıcıl qoşulmuş müqavimət vasitəsilə ümumi şini ilə birləşdirilmişdir, üçüncü və dördüncü müqavimətlərin arasında olan orta nöqtə birinci əməliyyat gücləndiricisinin qeyriinversiya girişinə qoşulmuşdur, etalon kondensatorun ikinci kontaktı ikinci əməliyyat gücləndiricisinin inversiya girişi, ikinci etalon müqaviməti vasitəsilə həmin əməliyyat gücləndiricisinin çıxışı və üçüncü "gərginlik-kod" çeviricisinin girişi ilə birləşdirilmişdir, üçüncü "gərginlik-kod" çeviricisinin giriş iki eyni beşinci və altıncı ardıcıl qoşulmuş müqavimətləri vasitəsilə ümumi şini ilə birləşdirilmişdir, beşinci və altıncı müqavimətlərin arasında olan orta nöqtə ikinci əməliyyat gücləndiricisinin qeyri-inversiya girişi ilə birləşdirilmişdir, üçüncü "gərginlik-kod" çeviricinin birinci və ikinci çıxışları hesablama blokunun beşinci və altıncı girişləri ilə birləşdirilmişdirlər, idarəetmə blokunun dördüncü çıxış, üçüncü "gərginlik-kod" idarəedici girişi ilə birləşdirilmişdir

(11) i2003 0168

(21) a2001 0035

(22) 13.02.2001

(51)⁷G 01B 13/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Fərzanə Nadir Həsən Ağa oğlu, Məmmədov Qəhrəman Məşdi oğlu, Sultanov Rafiq Feridoviç, Abbasova

Səkinə Məmməd qızı (AZ)

(54) Ozonator.

(57) Ozonator axımlı dielektrik kameranın oxu üzrə yerləşmiş daxili elektrodan və axımlı dielektrik kameranı əhatə edən xarici elektrodan ibarət olub onunla fərqlənir ki, onun tərkibinə əlavə olaraq ətrafdakı havadan oksigen ilə zənginləşdirilmiş gidalandırıcı qarışıqın alınması imkanı verən, qütblərinin müstəvi daxili və xarici elektrodlara tərəf çəp duran elektromaqnit və axımlı dielektrik kameranın oxu üzrə elektromaqnit qütbləri arasında yerləşən qızdırıcı daxil edilmişdir.

(11) i2003 0139

(21) a2001 0156

(22) 08.08.2001

(51)⁷G 01N 25/20

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)

(72) Bəşirov Mahir Məcnun oğlu, Naziyev Yaşar Mövlud oğlu (AZ)

(54) Mayələrin istilikkeçirməsinə istilik şüalanmasının təsirini təyin etmə üsulu.

(57) Mayelərin istilikkeçirməsinə istilik şüalanmasının təsirini təyin etmə üsuluna ölçüsü səthlərin arasında aralığın dəyişməsi və bu aralıqda tədqiq olunan mayenin yerləşdirilməsi daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, bir-birinin içərisində yerləşdirilmiş kürələrdən daxili kürəni xarici kürəyə nisbətən yuxarı temperatura qədər qızdırırlar, bu kürəni nazik məftildən asırlar və onu şaquli istiqamətdə yuxarı və ya aşağı hərəkət etdirərək, ölçücü kürələrin səthlərinin eksentrikliyini dəyişirlər, bununla istilik şüalanması və konvektiv istilik mübadiləsi hissələrinin nisbətini dəyişirlər, göstərilən səthlər arasındakı temperaturlar fərqi sabit saxlayırlar, istilikkeçirmənin ölçülməsini isə eksentrikliyin müxtəlif qiymətlərində «0»-dan « a_{max} »-a və «0»-dan « $-a_{max}$ »-a qədər aparırlar və infraqırmızı şüalanma ilə istilik selinin payını təyin edirlər, burada a_{max} -eksentrikliyin maksimum qiymətidir.

(11) i2003 0143

(21) 99/001458

(22) 01. 07.1999

(51)⁷G 01R 17/02, 27/04

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Qulu-zadə Rafiq Kərim oğlu, Rzayev Telman Bahadır oğlu (AZ)

(54) Radiotezlikli kabellərdə damarların elektrik tutumunu ölçmək üçün qurğu.

(57) Radiotezlikli kabellərdə damarların elektrik tutumunu ölçmək üçün qurğunun tərkibinə daxildir, iki eyni silindrik keçirici elektrodu, bunların içərisindən radiotezlikli kabelin damarı keçir, iki dəyişən gərginlik generatoru, iki idarəolunan açar, nümunəvi kondensator, dayaq rezistoru, iki "gərginlik-kod" çeviricisi, idarəetmə və hesablama bloklar, birinci və ikinci dəyişən gərginlik generatorun çıxışları birinci idarəolunan açarın birinci və ikinci tərpnəmz kontaktları ilə birləşdirilmişdir, birinci idarə olunan açarın dəyişən kontaktı birinci "gərginlik-kod" çeviricinin birinci girişi ilə birləşdirilmişdir, birinci "gərginlik-kod" çeviridnin kod çıxışları hesablama blokun verilənlərin birinci şini ilə birləşdirilmişdir, birinci "gərginlik-kod" çeviridnin ikinci çıxışı hesablama blokun yaddaşa yazmağa icazə vermə birinci girişi ilə birləşdirilmişdir, birinci idarə olunan açarın dəyişən kontaktı həm də ikinci idarə olunan açarın dəyişən kontaktı ilə birləşdirilmişdir, ikinci idarəolunan açarın birinci tərpnəmz kontaktı birinci silindrik ölçmə elektrodu, ikinci isə tərpnəmz kontaktı nümunəvi kondensatorun birinci kontaktı ilə birləşdirilmişdir, nümunəvi kondensatorun ikinci kontaktı ikind silindrik ölçmə elektrodu və dayaq rezistorunun birinci kontaktı ilə birləşdirilmişdir, ikinci "gərginlik-kod" çeviricisinin kod çıxışları hesablama blokun verilənlərin ikinci şini ilə birləşdirilmişdir, ikinci "gərginlik-kod" çeviricinin ikinci çıxışı hesablama blokun yaddaşa yazmağa icazə vermə ikinci girişi ilə birləşdirilmişdir, hesablama blokun yazılışın axırından məlumat verən çıxışı idarəetmə blokun girişi ilə birləşdirilmişdir, idarə etmə blokun birinci, ikinci, üçüncü və dördüncü çıxışları müvafiq olaraq birinci və ikinci idarəolunan açarların idarəedən girişləri, birinci və ikinci "gərginlik-kod" çeviricilərin ikinci girişləri ilə birləşdirilmişdir, onunla fərqlidir ki, onun tərkibinə əməliyyat gücləndirici və iki eyni müqaviməti daxil olunmuşdurlar, ikinci silindrik elektrodun nümunəvi kondensatorun ikinci kontaktının və dayaq rezistorunun birinci kontaktının arasında olan orta nöqtə əməliyyat gücləndiricinin inversiya girişi ilə birləşdirilmişdir, əməliyyat gücləndiricinin çıxışı ikinci "gərginlik-kod" birinci girişi, dayaq rezistorun ikind kontaktı və iki eyni ardıcıl qoşulmuş müqavimət keçərək ümumi şini ilə birləşdirilmişdir, iki eyni müqavimət arasında olan orta nöqtə əməliyyat gücləndiricinin qeyri-inversiya girişi ilə birləşdirilmişdir.

(11) i2003 0142

(21) 99/001474

(22) 27.04.1999

(51)⁷G 01R 27/26

(43) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Rzayev Telman Bahadır oğlu, Qulu-zadə Rafiq Kərim oğlu (AZ)

(54) Ardıcıl rəqs konturunun rezonanslı tezliyini ölçmək üçün qurğu.

(57) Ardıcıl rəqs konturunun rezonanslı tezliyini ölçmək üçün qurğu tərkibində üç dəyişən gərginlik mənbə, idarəolunan açar, müqavimət, "tezlik-kod" çevirici, iki "gərginlik-kod" çevirici, hesablama və idarəedən bloklar mövcuddur, üç dəyişən qərginlik mənbəyinin çıxışları idarəolunan açarının üç tərpnəmz qiriş kontaktları ilə birləşdirilmişdir, idarəolunan açarının dəyişən kontaktı eyni zamanda "tezlik-kod" çeviricinin birinci girişi, birinci "gərginlik-kod" çeviricinin girişi və ardıcıl rəqs konturundan keçərək müqavimətinin bir kontaktı ilə birləşdirilmişdir, birinci "gərginlik-kod" çeviricisinin birinci və ikinci çıxışları müvafiq olaraq hesablama blokunun birinci və ikinci

girişləri ilə birləşdirilmişdir, ikinci "gərginlik-kod" çeviricisinin birinci və ikinci çıxışları müvafiq olaraq hesablaşma blokunun üçüncü və dördüncü girişləri ilə birləşdirilmişdir, "tezlik-kod" çeviricisinin birinci və ikinci çıxışları müvafiq olaraq hesablaşma blokunun beşinci və altıncı girişləri ilə birləşdirilmişdir, hesablaşma blokunun çıxışı idarəedən blokunun girişi ilə birləşdirilmişdir, idarəedən blokunun birinci, ikinci, üçüncü və dördüncü çıxışları müvafiq olaraq, idarəolunan açarının idarəedici qirişi, birinci və ikinci "gərginlik-kod" çeviricilərinin ikinci girişləri və "tezlik-kod" çeviricisinin ikinci girişi ilə birləşdirilmişdir, onunla fərqlənir ki, tərkibinə əməliyyat gücləndiricisi və iki eyni müqavimət daxil olunmuş, əməliyyat gücləndiricisinin inversiya girişi rəqs konturunun və birinci müqavimətin birinci kontaktı arasında olan orta nöqtəsi ilə birləşdirilmişdir, əməliyyat gücləndiricisinin çıxışı ikinci "gərginlik-kod" çeviricisinin birinci girişi, birinci müqavimətin ikinci kontaktı və ardıcıl qoşulmuş ikinci və üçüncü eyni müqavimətlərdən keçərək ümumi şini ilə birləşdirilmişdir, ikinci və üçüncü müqavimətlərin arasında olan orta nöqtəsi əməliyyat gücləndiricisinin qeyri-inversiya girişi ilə birləşdirilmişdir.

(11) i2003 0173

(21) a2000 0120

(22) 28.04.2000

(51)⁷G 01V 1/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Geofizika və Mühəndis Geologiyası İstehsalat Birliyi, Kərimov Kərim Məmmədşan oğlu, Əliyev Mərdan Bayram oğlu, Əliyev Telman Xurşud oğlu (AZ)

(72) Kərimov Kərim Məmmədşan oğlu, Əliyev Mərdan Bayram oğlu, Əliyev Telman Xurşud oğlu (AZ)

(54) Zəlzələnin baş verəcəyini əvvəlcədən və uzaq məsafəyə xəbər verən qurğu.

(57) Zəlzələnin baş verəcəyini əvvəlcədən və uzaq məsafəyə xəbər verən qurğunun tərkibinə ardıcıl birləşmiş qəbuledici, gücləndirici, tezlik spektrləri analizatoru və əlaqələndirici çevirici daxil olmaqla onunla fərqlənir ki, qurğuya əlavə olaraq mobil rabitə sistemi, saat-xronometr və maqniyazıçı başlıq daxil edilir, əlaqələndirici çeviricinin birinci çıxışı mobil rabitə sisteminə, ikinci çıxışı isə müvafiq olaraq saat xronometrinə və maqnit yazıçı başlığın giriş kontaktlarına birləşdirilib.

(11) i2003 0186

(21) a2000 0091

(22) 19.04.2000

(51)⁷G 01V 1/28

(31) M 199A 000814

(32) 20.04.1999

(33) İT

(43) 30.10.2002

(71)(73) Eni S.p.A., Istituto Nazionale di Oceanografia e di Geofisica Sperimentale (İT)

(72) Miranda Francesco, Poletto Flavio, Abramo Ferdinando, Comelli Paolo (İT)

(74) Məmmədova X.N. (AZ)

(54) Vertikal seysmik profillərin hazırlanması üsulu.

(57) 1. Vertikal seysmik profillərin hazırlanması üsulu, seysmik mənbə olan qazma baltasının əmələ gətirdiyi titrəyişlərin istifadəsilə qazılan yeraltı formasionalar haqqında informasiya verən profillərdə yuxarıda göstərilən siqnalın (pilot siqnalı) daha reprezentativ ölçülməsi və yerə göndərilən və laylardan əks olunan (seysmik siqnallar) siqnalların ölçülməsi, seysmik xətt əmələ gətirən bir sıra qəbuledicilər vasitəsilə həyata keçirir, yuxarıda göstərilən üsul praktiki olaraq, bir-birilə qarşılıqlı müqayisə olunan və seçimlə açılmaqla siqnalın küylə təhrif olunduğu seysmik xətlər alınan seysmik və pilot siqnallarının (A) və (A) siqnalları ilə bağlı qazma parametrlərinin (B) eyni zamanda daxil olmasından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, dərinlik diapazonu üçün təkrar ölçülər hesabına alınan (A) siqnalları bir və ya bir sıra qazma parametrləri (B) əsasında çəki üzrə və ya yuxarıda göstərilən parametrlərin nisbi kombinasiyalarında qismən və ya bütünlükdə cəmləyirlər.

2. 1-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, (A) siqnallarını qismən və ya bütünlükdə cəmləmədən qabaq bir daha nizamlayıb, bir və ya bir neçə qazma parametrlərinin (B) və ya onların kombinasiyalarına uyğun olaraq analiz edirlər.

3. 1-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, qazma parametrləri (B) qazmanın dinamik vəziyyətini və onların kombinasiyalarını təsvir edir.

4. 3-cü bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, qazma parametrlərini (B) fırlanma momentindən, baltaya təsir edən çəkiddən, qazma sürətindən, fırlanma sürətindən, qazma məhlulu axınından və bu parametrlərin kombinasiyalarından seçirlər.

5. 1-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, ona aşağıdakılar daxildir:

- 1) Bir dərinlik diapazonu üçün təkrar ölçülər hesabına yığılmış seysmik siqnalların və pilot siqnalının (A) qarşılıqlı müqayisəsi və seysmik xətlər (1) alınmaqla onların mümkün açılışı;
- 2) Daha reprezentativ xətlər (2) almaq üçün seysmik xətlərin müxtəlif kanallarından sintez olunan reprezentativ kanalın istifadəsilə və ya seysmik xəttin bir və bir neçə xəttini (1) seçmək yolu ilə xətlərdə düz dalğanın baltadan gəlmə vaxtının eyniləşdirilməsi;
- 3) Bu qazma diapazonuna aid xətlərin (2) bir və ya bir neçəqazma parametrlərinin və ya bəzi qazma diapazonu üçün onların kombinasiyalarının uyğun qiymətlərinə uyğun olaraq nizamlanması və mümkün əks olunması və beləliklə də nizamlanmış xətlərin (3) alınması;
- 4) Cəmlənmiş xətlər (4) alınmaqla nizamlanmış xətlərin (3) uyğun yarımçoxluqlarına nisbətən kanalların ardıcıl cəmlənməsi;
- 5) Cəmlənmiş xətlər (4) üçün siqnal/küy nisbətinin ölçülməsi və göstərilən yarımçoxluqlar arasında maksimal siqnal/küy nisbəti verən yarımçoxluğun və ya yarımçoxluqların eyniləşdirilməsi;
- 6) (2) əməliyyatının yerinə yetirilməsi zamanı (5) əməliyyatının yerinə yetirildiyi zaman eyniləşdirilmiş yarımçoxluqlara uyğun olaraq, (1) əməliyyatına ekvivalent alınan seysmoqram xətlərinin eyni dərinlik diapazonu üçün kanallarla cəmlənməsi və beləliklə optimallaşmış cəmin alınması;
- 7) tamamlayıcı diapazon üçün hesablanan tam və qismə cəmin köməyi ilə küy diapazonunun mümkün hesablanması və uyğun işçi rejimlərin eyniləşdirilməsi, tamamlayıcı diapazonda eyniləşdirilmiş gərəksiz küyün optimallaşmış cəmin köməyi ilə ayrılan siqnaldan sonrakı mümkün çıxılması və beləliklə ləhə küyün maksimal azalması.

6. 5-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, (2) əməliyyatının yerinə yetirildiyi zaman (2) xətlərini eyniləşdirilmiş vaxt momentlərinə uyğun olaraq hamarlaşdırırlar, bu cür hamarlanmış xətləri növbəti (3) əməliyyatın yerinə yetirilməsi zaman istifadə edirlər.

7. 5-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, 1-6 və ya 1-7 əməliyyatlarını müxtəlif qazma dərinliyi üçün yerinə yetirirlər.

BÖLMƏ H

ELEKTRİK

H 01

(11) **i2003 0154**

(21) **a2001 0176**

(22) **19.10.2001**

(51)⁷**H 01L 31/0296**

(43) **28.02.2003**

(71)(73) **Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (AZ)**

(72) **Əliyev Özbək Misirxan oğlu, Qurbanov Hüseyn Ramazan oğlu (AZ)**

(54) **Fotohəssas material.**

(57) Fotohəssas material, əsasında Nd₂S₃ olmaqla, onunla fərqlənir ki, o əlavə olaraq germanium monosulfidi komponentlərin aşağıdakı nisbətində saxlayır, mol. %:

Nd₂S₃ 49-51

Ges 49-51

(11) **i2003 0194**

(21) **a2001 0204**

(22) **07.12.2001**

(51)⁷**H 01R 41/02; B 60L 5/00**

(43) **01.04.2003**

(71)(73) **Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)**

(72) **Abdullayeva İradə Qurban qızı, Naibova Tamilla Muxtar qızı, Əhmədov Paşa Mədət oğlu (AZ)**

(54) **Cərəyanqəbuledici üçün kompozisiya.**

(57) Cərəyanqəbuledici üçün kompozisiya əlaqələndiricidən və qrafitdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində komponentlərin növbəti miqdarında əlaqələndirici kimi o-aminfenilenmonomaleinamid-fenolformaldehid oliqomeri və əlavə olaraq mis tozu saxlayır, kütlə %:

O-aminfenilenmonomaleinamid-fenolformaldehid oliqomeri	25-40
Mis	25-40
Qrafit	qalanı

H 04

(11) i2003 0156

(21) a2000 0187

(22) 22.08.2000

(51)⁷H 04J 3/06

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Hacıyev Kərəm Əbdüləli oğlu, Əhmədov Elxan Əbdül oğlu (AZ)

(54) İkitərəfli staffinqə malik sistemdə takt tezliyinin bərpa qurğusu.

(57) İkitərəfli staffinqə malik sistemdə takt tezliyinin bərpa qurğusu, elastik yaddaş blokuna, çıxışı yaddaşın yazılma şinası ilə, girişi takt tezliyinin transformasiya impulslarının şinası ilə, idarəedici girişi isə staffinq impulslarının ötürülmə şinası ilə birləşən yazılmanın idarəedilməsi blokuna, həmçinin çıxışı yaddaşın sayılması şinası ilə əlaqələndirilən tezliyin fazaca avtoköklənməsi blokuna malik olub, onunla fərqlənir ki, ona əlavə olaraq, girişləri uyğun olaraq staffinq impulslarının veriliş şinası, həmçinin köməkçi impulsların verilişinin artırılmış şinası ilə birləşən idarəedici signal formalaşdırıcısı bloku və çıxışı tezliyin fazaca avtoköklənməsinin girişi, bir girişi takt tezliyinin transformasiya impulslarının şinası ilə, idarəedici girişləri isə idarəedici signalın formalaşdırma blokunun çıxışı ilə birləşən tezliyin fazaca avtoköklənməsinin girişinin idarə olunması bloku daxil edilmişdir.

(11) i2003 0157

(21) a2000 0222

(22) 19.12.2000

(51)⁷H 04J 3/06

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Əhmədov Elxan Əbdül oğlu, Hacıyev Kərəm Əbdüləli oğlu, Bayramov Ramiz Məhəmməd oğlu (AZ)

(54) Rəqəmli axının takt tezliyinin bərpa qurğusu.

(57) Rəqəmli axının takt tezliyinin bərpa qurğusu bufer yaddaş blokuna, çıxışı yaddaşın yazılma şinası ilə birləşən yazılmanın idarəetmə blokuna və çıxışı yaddaşın sayılma şinası ilə birləşən gərginliklə idarəolunan generatora malik olub, onunla fərqlənir ki ona əlavə olaraq, çıxışı və girişlərindən biri uyğun olaraq gərginliklə idarəolunan generatorun giriş və çıxışı ilə, digər girişi isə yazılmanın idarəetmə blokunun çıxışı ilə birləşən tezliyin rəqəmli avtoköklənməsi bloku daxil edilmişdir ki, o da ardıcıl qoşulmuş xəta impulsları formalaşdırıcısından, reversiv hesablayıcıdan və ədədin gərginliyə çeviricisindən ibarətdir.

(11) i2003 0159

(21) a2001 0123

(22) 13.06.2001

(51)⁷H 04M

(43) 28.06.2002

(71)(72)(73) Məcidov İlqar Emin oğlu (AZ)

(54) Domofon.

(57) Domofon, səsucaldan qurğu daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, çevirici açarlar paneli əlavə olunur, həm də çevirici açarlar panelinə iki təsbitedici pozisiyaya-telefon-domofon-malik çevirici düymə və domofonu telefon xəttinə qoşan sevirici düymə daxildir.

İXTİRA PATENTLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

SAY GÖSTƏRİCİSİ

Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)
i2003 0138		A 24B 3/10				i2003 0155	
		A 24B 3/18				i2003 0156	
		A 24B 15/00				i2003 0157	
i2003 0139		G 01N 25/20				i2003 0158	
i2003 0140		C 01F 7/50					
i2003 0141		C 09J 111/00				i2003 0159	
		C 09J 161/10				i2003 0160	
i2003 0142		G 01R 27/26				i2003 0161	
i2003 0143		G 01R 17/02					
		G 01R 27/04					
i2003 0144		G 01B 7/08				i2003 0162	
i2003 0145		F 17D 5/02				i2003 0163	
i2003 0146		C 07C 37/16				i2003 0164	
i2003 0147		E 21B 43/20					
i2003 0148		B 63B 21/50					
i2003 0149		E 21B 33/038				i2003 0165	
		E 21B 43/013					
i2003 0150		B 63B 21/50				i2003 0166	
		E 21B 43/01					
i2003 0151		A 61K 37/66					
i2003 0152		B 01D 15/08				i2003 0167	
		B 01D 53/14				i2003 0168	
i2003 0153		C 09D 4/00				i2003 0170	
		C 09D 5/08				i2003 0171	
i2003 0154		H 01L 31/0296				i2003 0172	
i2003 0155		A 61B 17/00					

A 23L 1/015

A 23L 1/211

A 23L 1/212

i2003 0138		A 24B 3/10				i2003 0155	
		A 24B 3/18				i2003 0156	
		A 24B 15/00				i2003 0157	
i2003 0139		G 01N 25/20				i2003 0158	
i2003 0140		C 01F 7/50					
i2003 0141		C 09J 111/00				i2003 0159	
		C 09J 161/10				i2003 0160	
i2003 0142		G 01R 27/26				i2003 0161	
i2003 0143		G 01R 17/02					
		G 01R 27/04					
i2003 0144		G 01B 7/08				i2003 0162	
i2003 0145		F 17D 5/02				i2003 0163	
i2003 0146		C 07C 37/16				i2003 0164	
i2003 0147		E 21B 43/20					
i2003 0148		B 63B 21/50					
i2003 0149		E 21B 33/038				i2003 0165	
		E 21B 43/013					
i2003 0150		B 63B 21/50				i2003 0166	
		E 21B 43/01					
i2003 0151		A 61K 37/66					
i2003 0152		B 01D 15/08				i2003 0167	
		B 01D 53/14				i2003 0168	
i2003 0153		C 09D 4/00				i2003 0170	
		C 09D 5/08				i2003 0171	
i2003 0154		H 01L 31/0296				i2003 0172	
i2003 0155		A 61B 17/00					

A 01C 1/00

A 01C 1/06	i2003 0190	C 08L 23/06
C 07C 21/22	i2003 0191	A 23L 1/27
A 61K 35/08	i2003 0192	F 04B 47/00
B 01D 53/18		F 04F 1/08
C 07C 37/16		F 04F 1/20
A 62C 5/00	i2003 0193	C 09D 109/00
C 09D 5/08		C 09D 161/10
C 23F 11/02		C 09D 163/00
E 21B 33/038	i2003 0194	H 01R 41/02
E 21B 43/013	i2003 0194	B 60L 5/00
C 10G 47/14	i2003 0195	B 03C 9/00
C 10G 69/02		C 02F 1/46
G 01V 1/28	i2003 0196	F 16C 19/02
E 21B 33/038		F 16C 19/34
E 21B 43/013	i2003 0197	C 07C 335/02
C 06C 31/02	i2003 0198	C 01B 19/00
A 23L 1/29	i2003 0199	C 25D 3/26
A 21D 2/36		C 25D 3/54
		C 25D 3/10
		H 01F 41/24
		H 01F 41/14
		C 01G 47/00
	i2003 0200	C 25B 1/00

SİSTEMATİK GÖSTƏRİCİSİ

BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi
A 01C 1/00	i2003 0177	B 01D 53/14	i2003 0152	C 10G 69/02	i2003 0185	F 16C 19/34	i2003 0196
A 01C 1/06	i2003 0176	B 01D 53/18	i2003 0180	C 10G 9/00	i2003 0174	F 16D 65/02	i2003 0172
A 01C 1/06	i2003 0177	B 03C 9/00	i2003 0195	C 10G 9/36	i2003 0174	F 16D 69/00	i2003 0172
C 07C 21/22	i2003 0178	B 60L 5/00	i2003 0194	C 10L 3/00	i2003 0161	F 17D 5/02	i2003 0145
A 01H 1/02	i2003 0175	B 61H 7/04	i2003 0172	C 23F 11/02	i2003 0183	F 23 L 1/00	i2003 0161
A 21D 2/36	i2003 0189	B 63B 21/50	i2003 0148	C 25B 1/00	i2003 0200	F 23R 3/08	i2003 0161
A 23L 1/015	i2003 0164	B 63B 21/50	i2003 0150	C 25D 3/10	i2003 0199	F 28D 7/10	i2003 0174
A 23L 1/015	i2003 0166	C 01B 19/00	i2003 0198	C 25D 3/26	i2003 0199	G 01B 13/00	i2003 0168
A 23L 1/211	i2003 0164	C 01F 7/50	i2003 0140	C 25D 3/54	i2003 0199	G 01B 7/08	i2003 0144
A 23L 1/211	i2003 0166	C 01G 47/00	i2003 0200	C 25D 3/54	i2003 0199	G 01N 25/20	i2003 0139
A 23L 1/212	i2003 0164	C 02F 1/46	i2003 0195	E 21B 33/038	i2003 0149	G 01R 17/02	i2003 0143
A 23L 1/212	i2003 0166	C 06C 31/02	i2003 0188	E 21B 33/038	i2003 0184	G 01R 27/04	i2003 0143
A 23L 1/27	i2003 0191	C 07C 335/02	i2003 0197	E 21B 33/038	i2003 0187	G 01R 27/26	i2003 0142
A 23L 1/29	i2003 0189	C 07C 37/16	i2003 0146	E 21B 36/04	i2003 0163	G 01V 1/00	i2003 0173
A 24B 15/00	i2003 0138	C 07C 37/16	i2003 0181	E 21B 36/04	i2003 0165	G 01V 1/28	i2003 0186
A 24B 3/10	i2003 0138	C 08L 23/06	i2003 0190	E 21B 36/04	i2003 0165	G 10C 3/02	i2003 0158
A 24B 3/18	i2003 0138	C 08L 95/00	i2003 0158	E 21B 43/00	i2003 0165	H 01F 41/14	i2003 0199
A 61B 17/00	i2003 0155	C 09D 109/00	i2003 0193	E 21B 43/01	i2003 0150	H 01F 41/14	i2003 0199
A 61B 17/00	i2003 0162	C 09D 161/10	i2003 0193	E 21B 43/013	i2003 0149	H 01F 41/24	i2003 0199
A 61B 17/00	i2003 0167	C 09D 163/00	i2003 0193	E 21B 43/013	i2003 0184	H 01L 31/0296	i2003 0154
A 61B 17/122	i2003 0155	C 09D 4/00	i2003 0153	E 21B 43/013	i2003 0187	H 01R 41/02	i2003 0194
A 61B 17/60	i2003 0170	C 09D 5/08	i2003 0153	E 21B 43/20	i2003 0147	H 04J 3/06	i2003 0156
A 61K 35/08	i2003 0179	C 09D 5/08	i2003 0183	E 21B 43/22	i2003 0171	H 04J 3/06	i2003 0157
A 61K 37/66	i2003 0151	C 09D 5/08	i2003 0183	F 04B 47/00	i2003 0192	H 04M	i2003 0159
A 62C 5/00	i2003 0182	C 09J 111/00	i2003 0141	F 04B 47/00	i2003 0192		
B 01D 15/08	i2003 0152	C 09J 161/10	i2003 0141	F 04F 1/08	i2003 0192		
		C 10G 47/14	i2003 0185	F 04F 1/20	i2003 0192		
				F 16C 19/02	i2003 0196		

PATENT VERİLƏN İDDİA SƏNƏDLƏRİN
SAY GÖSTƏRİCİSİ

İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi
--------------------------	---------------------	--------------------------	---------------------	--------------------------	---------------------	--------------------------	---------------------

98/001171	i2003 0151	99/001545	i2003 0160	a2001 0063	i2003 0146	a2001 0193	i2003 0172
98/001176	i2003 0175	99/001637	i2003 0192	a2001 0081	i2003 0164	a2001 0200	i2003 0140
98/001307	i2003 0152	a2000 0022	i2003 0191	a2001 0081	i2003 0166	a2001 0202	i2003 0178
99/001145	i2003 0199	a2000 0055	i2003 0171	a2001 0090	i2003 0153	a2001 0203	i2003 0196
99/001214	i2003 0147	a2000 0091	i2003 0186	a2001 0108	i2003 0179	a2001 0204	i2003 0194
99/001304	i2003 0150	a2000 0097	i2003 0181	a2001 0116	i2003 0162	a2001 0208	i2003 0145
99/001398	i2003 0148	a2000 0120	i2003 0173	a2001 0123	i2003 0159	a2002 0002	i2003 0193
99/001458	i2003 0143	a2000 0149	i2003 0197	a2001 0125	i2003 0155	a2002 0003	i2003 0138
99/001460	i2003 0144	a2000 0186	i2003 0174	a2001 0126	i2003 0180	a2002 0006	i2003 0158
99/001474	i2003 0142	a2000 0187	i2003 0156	a2001 0136	i2003 0170	a2002 0009	i2003 0141
99/001491	i2003 0163	a2000 0204	i2003 0185	a2001 0141	i2003 0195	a2002 0011	i2003 0183
99/001495	i2003 0198	a2000 0205	i2003 0177	a2001 0152	i2003 0167	a2002 0014	i2003 0190
99/001512	i2003 0165	a2000 0219	i2003 0200	a2001 0156	i2003 0139	a2002 0025	i2003 0189
99/001516	i2003 0187	a2000 0222	i2003 0157	a2001 0159	i2003 0161	a2002 0027	i2003 0182
99/001518	i2003 0149	a2001 0035	i2003 0168	a2001 0175	i2003 0188		
99/001519	i2003 0184	a2001 0054	i2003 0176	a2001 0176	i2003 0154		

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ЗАЯВКАХ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

РАЗДЕЛ А

УДОВЛЕТВОРЕНИЕ ЖИЗНЕННЫХ ПОТРЕБНОСТЕЙ ЧЕЛОВЕКА

А 01

(21) a2002 0202

(22) 29.10.2002

(51)⁷A 01B 19/02, 35/02

(71)(72) Гасанов Рахиль Курбан оглы, Кулиев Гасан Юсиф оглы, Новрузов Хасай Юсиф оглы

(AZ)

(54) Почвообрабатывающее орудие.

(57) Изобретение относится к сельскохозяйственному машиностроению, в частности к орудиям для предпосевной обработки почвы. Задача изобретения - улучшение качества предпосевной обработки почвы, путем подрезания сорных растений, разрыхления почвы и выравнивания ее верхнего слоя. Задача решена тем, что почвообрабатывающее орудие, выполненное в виде тяжелой бороны включающей раму, присоединительный элемент и шахматно-расположенные зубья на горизонтальных брусках, согласно изобретения, на передних несущих поперечно-горизонтальных брусках установлены кронштейны, на которых смонтированы культиваторные стойки с лапами, причем на заднем брусе орудия установлены легкие бороны. При этом соотношение ширины рамы к ее длине находится в интервале 1,5-2,3, а соотношение высоты зуба к высоте культиваторной стойки с лапой от носка последней до рамы находится в интервале 1,9-2,5.

(21) a2002 0154

(22) 14.08.2002

(51)⁷A 01B 35/20

(71)(72) Кулиев Гасан Юсиф оглы, Алиев Курбан Иса оглы, Гасанов Рахил Курбан оглы, Аллахьяров Фарид Салман оглы, Кузнецов Юрий Акимович, Аллахвердиев Элхан Раджаб оглы, Искендеров Эльчин Барат оглы, Алиев Рахман Мамед оглы (AZ)

(54) Почвообрабатывающий рабочий орган.

(57) Почвообрабатывающий рабочий орган относится к области сельскохозяйственного машиностроения. Задача изобретения - повышение эксплуатационной характеристики рабочего органа для обработки почвы. Сущность изобретения заключается в том, что рабочий орган включает стойку, имеющую пазы на боковых гранях для соединения с лапой и фиксатор, при этом ножи обоих лап выполнены с вставными

фигурными - зигзагообразными концами; под пазы башмака стойки, причем пазы выполнены сквозными и поперечно-перпендикулярными друг к другу с возможностью крепления как справа, так слева по ходу движения и содержит дополнительно стойку глубокорыхлителя нижнего яруса. С применением предложенного рабочего органа возможно увеличить межстоечное расстояние орудия, осуществлять двухслойную обработку почвы. Создается возможность работать в режиме плоскорезной обработки как глубокорыхлитель в послыйной обработке, т.е. предложенный рабочий орган имеет повышенную характеристику (универсальность).

(21) a2002 0189

(22) 14.10.2002

(51)⁷A 01B 73/00

(71)(72) Мамедов Рамиз Муса оглы, Кулиев Гасан Юсиф оглы, Новрузов Хасай Юсиф оглы, Кузнецов Юрий Акимович (AZ)

(54) Сцепка для агрегатирования навесных культиваторно-посевных машин.

(57) Изобретение относится к сельскохозяйственному машиностроению. Сущность изобретения в том, что в сцепке для агрегатирования навесных культиваторно-посевных машин, включающей двухколесный ход с навеской, спицу, согласно изобретения на оси колесного хода установлена вертикальная полая стойка с размещенным внутри гидроцилиндром со штоком, а на стойку надето кольцо, на котором смонтированы рычаги навески, при этом в полости спицы размещен трос, закрепленный одним концом с пальцем штока гидроцилиндра, другим с дышлом спицы, причем трос проходит через ось колесного хода и ролик, установленный на оси стойки, имеющей через поворотный шарнирное кольцо силовую связь с гидроцилиндром. При этом согласно изобретения, на штоке гидроцилиндра размещенного внутри стойки имеется палец, связанный с кольцом и пазовой дорожкой, причем последняя снизу стойки выполнена прямолинейной, далее спиралевидной. С использованием предложенной сцепки, осуществляется ускоренный перевод сельскохозяйственной машины из рабочего в транспортное и обратное положение, сокращаются транспортные габариты и материалоемкость.

(21) a2002 0112

(22) 18.06.2002

(51)⁷A 01C 7/00; A 01B 79/02

(71)(72) Алиев Шикар Аббас оглы, Казиев Ариф Тофик оглы, Кулиев Гасан Юсиф оглы, Искендеров Эльчин Барат оглы (AZ)

(54) Способ создания кулис при посевах овощных культур.

(57) Способ создания кулис при посевах овощных культур относится к сельскохозяйственному производству. Использование: создание кулис при посевах овощных культур. Сущность изобретения: при посевах овощных культур в качестве кулисной культуры применяют фенхель обыкновенный, посев семян которого осуществляют осенью или весной на 30 дней раньше посева или посадки рассады основной культуры.

(21) a2001 0120

(22) 07.06.2001

(51)⁷A 01C 15/16

(71) Азербайджанский Технический Университет (AZ)

(72) Бабаев Шахлар Махмуд оглы, Меликов Тельман Гулу оглы, Меликов Ахмед Гулу оглы, Сулейманов Ибрагим Гара оглы (AZ)

(54) Дозатор.

(57) Изобретение относится к машиностроению пищевой промышленности и может быть использовано также и при разработке устройств для дозирования сыпучих материалов. Задача изобретения - увеличение технологических возможностей дозатора. Поставленная задача достигается тем, что в дозаторе сыпучих материалов, содержащем бункер с подвижной подпружиненной стенкой, установленной с возможностью перемещения ее относительно смежных стенок, ведущий барабан ленточного транспортера посредством цепного привода кинематически связан с кулачковым диском под которым установлена с зазором относительно его поверхности и кулачков П-образная часть рычага, представляющего собой продолжение подвижной стенки бункера, причем П-образная часть оснащена резиновым пальцем.

(21) a2002 0155

(22) 14.08.2002

(51)⁷A 01G 3/04, 17/02

(71)(72) Велиев Гейдар Иса оглы, Алиев Курбан Иса оглы, Мамедов Наби Али оглы, Кулиев Гасан Юсиф оглы, Исмаилов Магеррам Муса оглы, Искендеров Эльчин Барат оглы, Алиев Рахман Мамед оглы (AZ)

(54) Рабочий орган устройства для подрезки сельскохозяйственных растений.

(57) Рабочий орган устройства для подрезки сельскохозяйственных растений относится к механизации сельскохозяйственного производства, в частности к механизации работ на

виноградниках, а именно к подрезке побегов виноградной лозы. Задача изобретения - повышение качества подрезки. Задача решена тем, что рабочий орган устройства для подрезки сельскохозяйственных растений, содержащий установленные на несущем диске рабочие элементы роторного типа, выполненные в виде ножей, и размещенные под ними противорезающие элементы, нож каждого рабочего элемента имеет двустороннюю заточку режущей кромки, выполненную по синусоидальной кривой, причем синусоида режущей кромки одной стороны смещена относительно синусоиды режущей кромки другой стороны на полупериод, согласно изобретения, в передней и задней частях каждого синусоидального ножа выполнены диагонально расположенные относительно друг-друга прямоугольные продольные вырезы, а заточка синусоидальных режущих кромок выполнена только на впадинах синусоид.

(21) a2003 0139

(22) 25.06.2003

(51)⁷A 01H 1/04; A 61K 35/78

(71)(72) Агабейли Рена Агахан кызы, Касимова Тубуханым Эльман кызы (AZ)

(54) Композиционный препарат, обладающий генозащитными свойствами.

(57) Изобретение относится к сельскому хозяйству и фармакологии, а именно к биологически активным препаратам растительного происхождения, обладающим антимутагенной активностью и может быть использовано для предотвращения мутагенного эффекта ионизирующего облучения, ксенобиотиков и старения. Задача изобретения состоит в расширении арсенала средств, обладающих генозащитными свойствами в широком интервале концентраций действующих веществ, путем создания нового композиционного препарата на основе растительного сырья. Поставленная задача решается тем, что в композиционном препарате, обладающем генозащитными свойствами, содержащем смесь растительных экстрактов, смесь состоит из экстрактов корня хрена, ветвей инжира и проростков кукурузы в концентрации 0,001 мг/мл.

(21) a2003 0026

(22) 10.02.2003

(51)⁷A 01J 9/04

(71) Азербайджанский Технический Университет (AZ)

(72) Халилов Рамиз Талыб оглы, Гасанова Назиля Рамиз кызы (AZ)

(54) Охладитель молока.

(57) Изобретение относится к технологическому оборудованию для охлаждения сельскохозяйственных продуктов, в частности для охлаждения молока и может быть использовано на молочных предприятиях и фермах для первичного охлаждения молока. Задачей изобретения является повышение эффективности охлаждения молока. Поставленная задача достигается тем, что охладитель молока, содержащий фляги с молоком, установленные в ванне, емкость холодной воды над ванной и распылители, согласно изобретению, устройство дополнительно снабжено воздухопроводителями и палаткой сквозняка, а ванна снабжена поворотным механизмом на стойке, собранным из редуктора, вала и рукоятки.

(21) а2001 0143

(22) 16.07.2001

(51)⁷А 01М 7/00

(71) Азербайджанский Технический Университет (AZ)

(72) Бабаев Шахлар Махмуд оглы, Меликов Тельман Кулу оглы, Меликов Ахмед Кулу оглы, Садыхов Руслан Назим оглы (AZ)

(54) Ручной опрыскиватель.

(57) Изобретение относится к сельскохозяйственному машиностроению и используется при применении жидких химических препаратов против вредителей и сорняков. Задачей изобретения является увеличение технологической возможности ручного опрыскивателя. Задача решена тем что ручной опрыскиватель, содержащий бак жидких химикатов, насос, опрыскивающую штангу обеспеченную наконечником и манометром, шланг связывающий бак жидких химикатов с опрыскивающей штангой посредством трехходового крана, согласно изобретению, опрыскивающая штанга снабжена горизонтальной трубой с возможностью поворота и перемещения и имеющей жесткую связь с втулкой штанги, рукояткой, втулкой регулирования положения верхнего опрыскивающего наконечника, а также второй втулкой регулирования нижнего опрыскивающего наконечника. Согласно изобретения, втулка регулирования нижнего опрыскивающего наконечника расположена под втулкой опрыскивающей штанги, имеющей жесткую связь с горизонтальной трубой и связана с вращающим распределителем жидкости, при этом связанный посредством шланга с насосом, баком, рукояткой штанги, нижним и верхним опрыскивающими наконечниками вращающийся распределитель жидкости, с остоящий из корпуса и пробки имеет четыре радиальных канала на пробке, с углом α в точке соприкосновения с корпусом, диаметром

$$d = 2R \sin \alpha / 2,$$

где R - радиус пробки, $\alpha \leq 12^\circ$;

и центральным углом 90° двух близких каналов, четыре радиальных канала на корпусе, два из них с углом α а в точке соприкосновения с пробкой, диаметром $d_1 = 2R \sin 6\alpha / 2$, и центральным углом 90° двух близких каналов, два других радиальных канала с углом α в точке соприкосновения с пробкой диаметром $d = 2R \sin \alpha / 2$ и центральным углом $90^\circ + \alpha$ двух близких каналов.

А 21

(21) а2003 0044

(22) 27.02.2003

(51)⁷А 21С 1/06

(71)(72) Мамедов Рамиз Муса оглы, Байрамов Эльдениз Энвер оглы, Кулиев Гасан Юсиф оглы, Искендеров Эльчин Барат оглы (AZ)

(54) Тестомесильная машина непрерывного действия.

(57) Изобретение относится к машинам хлебопекарной, макаронной и кондитерской промышленности и может быть применено для замеса хлебопекарного и бисквитного теста. Задачей изобретения является улучшение качества теста и снижение энергозатрат. В тестомесильной машине непрерывного действия, содержащей горизонтальный цилиндрический корпус с приемным и выходным патрубками, разделенный перегородкой на камеры смешивания и пластификации, смесительный и пластифицирующий рабочие органы, центральный вал с лопастями с продольным и поперечными каналами, закрепленный по оси корпуса, по обе стороны которого на перегородке в диаметральной плоскости смонтированы вал с шнеком и вал с лопастями, выполненными в виде рамок, пластифицирующий рабочий орган имеет направляющий конус, эксцентрики, установленные по винтовой линии и диски-пластификаторы, посаженные на эксцентрики, согласно изобретения, диски-пластификаторы, посаженные на эксцентрики через подшипники снабжены эластичной антиадгезионной рубашкой, связанной с одной стороны с плитой с фигурными отверстиями, жестко закрепленной в корпусе и крышкой камеры пластификации, с другой стороны. Диски-пластификаторы смонтированы с возможностью обкатывания внутри рубашки в диаметральной плоскости в перпендикулярном направлении к оси центрального вала с лопастями.

(21) а2003 0001

(22) 03.01.2003

(51)⁷А 21D 8/02, 13/08

(71) Азербайджанский Государственный Экономический Университет, Курбанов Нусрат

Гейдар оглы, Гаджиев Фаиг Искендер оглы, Аскерова Джейран Аскер кызы, Гурбанова Афиля Алы кызы (AZ)

(72) Курбанов Нусрат Гейдар оглы, Гаджиев Фаиг Искендер оглы, Аскерова Джейран Аскер кызы, Гурбанова Афиля Алы кызы (AZ)

(54) Способ производства дрожжевого теста для мучных булочных и кулинарных изделий.

(57) Изобретение относится к пищевой промышленности и касается способов приготовления отделочных полуфабрикатов для мучных булочных и кулинарных изделий. Задачей изобретения является создание способа производства дрожжевого теста для мучных булочных и кулинарных изделий с упрощенной технологией, улучшенной рецептурой и длительным сроком хранения, за счет внесения добавок при изготовлении полуфабриката. Поставленная задача достигается тем, что в способе производства дрожжевого теста для мучных булочных и кулинарных, изделий, предусматривающем приготовление опары, включающее смешивание воды, дрожжей и муки до однородной массы. выдерживание опары для брожения, последующее введение в с пару раствора соли с сахаром и муки, замешивание теста и выдерживание полученного дрожжевого теста, при приготовлении опары в нее вводят эмульсию-полуфабрикат на основе растительного масла, вода и свекловичного пектина, выдерживание опары и замешенного дрожжевого теста проводят в течение 1 часа.

A 23

(21) a2002 0176

(22) 27.09.2002

(51)⁷A 23B 7/10

(71) Азербайджанский Государственный Экономический Университет, Курбанов Нусрат Гейдар оглы, Аскерова Джейран Аскер кызы, Гаджиев Фаик Искендер оглы (AZ)

(72) Курбанов Нусрат Гейдар оглы, Аскерова Джейран Аскер кызы, Гаджиев Фаик Искендер оглы (AZ)

(54) Способ консервирования портулака.

(57) Изобретение относится к пищевой промышленности и касается способов консервирования овощей. Сущность изобретения в том, в способе консервирования портулака, предусматривающем бланширование в воде предварительно очищенных, промытых и нарезанных побегов портулака, откидывание на решето для стекания воды, укладку в банки с добавлением пряностей, заливку уксусом с солью, в качестве пряностей используют начинку из чеснока, зелени петрушки, сладкого и горького

перца, а отделенный от воды портулак солят и оставляют на холоде в течение 2-х суток, после чего подготовленный портулак обваливают в начинке, и укладывают в стерилизованные банки, при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Портулак	65
Перец сладкий	8,0
Чеснок	2,0
Зелень петрушки	4,0
Перец горький	2,0
Уксус 5%-ный	18,5
Соль	6,0

Причем промытые и измельченные компоненты начинки предварительно заливают уксусом с солью. Предлагаемый способ позволит получить консервированный портулак с улучшенными вкусоароматическими свойствами, хорошим внешним видом при сохранении его стабильности в процессе хранения и может найти широкое применение в промышленности и в домашнем консервировании.

(21) a2003 0002

(22) 03.01.2003

(51)⁷A 23L 1/04

(71) Азербайджанский Государственный Экономический Университет, Курбанов Нусрат Гейдар оглы, Амирасланов Таир Идрис оглы, Аскерова Джейран Аскер кызы, Мусаев Низами Хыдыр оглы (AZ)

(72) Курбанов Нусрат Гейдар оглы, Амирасланов Таир Идрис оглы, Аскерова Джейран Аскер кызы, Мусаев Низами Хыдыр оглы (AZ)

(54) Способ производства кремообразной кондитерской массы для получения сбивного печенья.

(57) Изобретение относится к пищевой промышленности, в частности к способу производства кремообразных кондитерских масс, например кремов, начинок, зефира, пастилы, и может быть использовано для получения сбивного печенья. Задачей изобретения является упрощение способа производства кремообразных кондитерских масс и улучшение качества изделий. Поставленная задача достигается тем, что в способе производства кремообразной кондитерской массы для получения сбивного печенья, путем растворения желирующего компонента в воде и растительном масле, смешивания его со сбитым белком, введения вкусовых и ароматических добавок и окончательного сбивания полученной массы, растворение желирующего компонента осуществляют в смеси воды и сахарного песка, который смешивают и сбивают со смесью растительного масла, лимонной кислоты и лактата кальция, после чего полученную смесь смешивают со смесью соевого белка и уваренного фруктового

юре, проводят формование и сушку сбивного печенья при температуре 90-105°C в течении 2-2,5 часа при этом соеденение сбивного белка с уваренным фруктовым пюре осуществляют при температуре 80-90°C.

(21) a2002 0066

(22) 10.04.2002

(51)⁷A 23L 1/22; G 01G 19/22

(71) Азербайджанский Технический
Университет (AZ)

(72) Бабаев Шахлар Махмуд оглы, Меликов
Тельман Кули оглы, Асадов Адиль Мехти
оглы, Оруджев Джалаладдин Джамиль оглы
(AZ)

(54) Устройство для определения солёности
пищевых продуктов.

(57) Изобретение относится к устройствам, используемым в пищевой промышленности, в частности для определения солёности тестовых заготовок и других пищевых продуктов. Задачей изобретения является увеличение технологических возможностей устройства. Поставленная задача решена тем, что в устройстве для определения солёности пищевых продуктов, содержащем панель с двумя электродами, подключенными к источнику питания соединительными проедами, согласно изобретения панель обеспечена расположенными по вертикали тремя зеленоокрашенными диодами, соответствующими сигналам оптимальной солёности продукта в центре, 3% ниже и 3% выше оптимальной, над и под которыми расположены желто- и красноокрашенные диоды, соответствующие сигналам запредельных значений солёности. Один из электродов установлен на конце стержня из диэлектрического материала, а другой выполнен с возможностью перемещения посредством винтовой пары для фиксации положения.

(21) a2002 0175

(22) 27.09.2002

(51)⁷A 23L 1/24

(71) Азербайджанский Государственный
Экономический Университет, Курбанов
Нусрат Гейдар оглы, Аскерова Джейран
Аскер кызы, Тагиев Мардан Магомед оглы
(AZ)

(72) Курбанов Нусрат Гейдар оглы, Аскерова
Джейран Аскер кызы, Тагиев Мардан Магомед
оглы (AZ)

(54) Майонез.

(57) Изобретение относится к пищевой промышленности, в частности к производству майонезов. Сущность изобретения в том, что

майонез, включающий растительное масло, эмульгатор, сухое обезжиренное молоко, крахмал, соль, сахар и воду, в качестве эмульгатора содержит порошок огородного портулака при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Растительное масло	48-52
Порошок огородного портулака	2-3
Сухое обезжиренное молоко	3-4
Крахмал	2-3
Сахар	2-3
Соль	2-2,5
Вода	остальное

Предлагаемый способ позволяет улучшить качества готового майонеза, повысить пищевую и биологическую ценность, расширить ассортимент выпускаемых майонезов, предназначенных для детского и диетического питания.

(21) a2003 0040

(22) 27.02.2003

(51)⁷A 23L 1/300

(71) Компания «ЙЕНИ ТЕХ» (AZ)

(72) Халилов Эльчин Нусрат оглы, Гувалов
Аббас Абдурахман оглы (AZ)

(54) Биологически активная добавка.

(57) Изобретение относится к пищевой промышленности, а именно к пищевым добавкам, стимулирующим поднятие общего тонуса организма. Биологически активная добавка содержит в качестве минерального адсорбента активированный цеолит - клиноптилолит, Айдагского месторождения и очищенный доломит с размером частиц 2-5 мкм, в качестве биостимулирующих средств витамины, или мультивитамины, или растительное сырье и дополнительно полиметилсилоксановую жидкость марки ПМС-100, при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Доломит	1-10
Полиметилсилоксановая жидкость марки ПМС-100	3-5
Биостимулирующие средства	1-10
Цеолит	остальное

где в качестве витаминов содержит витамины А, или В, или С, или Э, или Е, в качестве растительного сырья содержит экстракты лекарственных растений из ряда мята, или чабрец, или облепиха, а для таблетирования она дополнительно содержит связующее вещество, например натуральный мед.

A 24

(21) a2003 0049

(22) 10.03.2003

(51)⁷A 24B 15/18

(71) Институт Радиационных Проблем
Национальной Академии Наук
Азербайджанской Республики (AZ)

(72) Рустамов Васиф Рустам оглы, Керимов
Валех Керим оглы, Гарибов Адиль Абдулхалыг
оглы, Насирова Халида Ядулла кызы, Алиев
Селимхан Мехрали оглы, Аббасова Ирада
Бахдул кызы (AZ)

(54) Способ снижения содержания никотина и
смола в табачном дыме.

(57) Изобретение относится к табачной
промышленности, и может быть использовано при
изготовлении сигарет без токсичных компонентов
(никотина и смола) в табачном дыме. Задачей
настоящего изобретения является уменьшение
содержания смол и никотина в табачном дыме.
Поставленная задача решается тем, что в способе
снижения содержания никотина и смол в табачном
дыме, предусматривающем обработку табачного
сырья оксидантами, в качестве оксиданта
используют водный экстракт плодов шиповника
(*Rosa majalis* Heerm), взятый из расчета 1 кг
шиповника на 15-30 кг табачного сырья.

A 61

(21) a2003 0099

(22) 20.05.2003

(51)⁷A 61B 17/04

(71)(72) Бабаев Этибар Юнис оглы (AZ)

(54) Шов для ликвидации фиброзной полости
после эхинококкоэктомии.

(57) Изобретение относится к хирургии и может
быть использовано для ликвидации фиброзной
полости после эхинококкоэктомии печени. Задачей
изобретения является создание эффективного
хирургического шва для ликвидации фиброзной
полости после эхинококкоэктомии. Поставленная
задача решается тем, что шов для ликвидации
фиброзной полости после эхинококкоэктомии
выполнен многорядным гофрированным, причем 1-
й ряд расположен по центру, а последующие на
расстоянии 2-3 см друг от друга по окружности,
длина которой для каждого шва определен в
зависимости от размера полости, каждый
последующий шов соединен с предыдущим из
точки смыкания, а общее количество стежков,
накладываемых в фиброзной полости определяется
по формуле:

$$F = 2\pi nR_{\sigma},$$

где, F-общее количество стежков, накладываемых в
фиброзной полости;

n-количество стежков в одном ряду;

σ -коэффициент поверхностного натяжения вокруг
гофрированных швов.

(21) a2003 0012

(22) 17.01.2003

(51)⁷A 61C 8/00; G 03C 5/16

(71)(72) Алиев Азиз Джамиль оглы (AZ)

(54) Способ выявления рентгенологическим
путем микропромежутков между
стоматологическим имплантантом и
абатментом.

(57) Изобретение относится к области медицины, а
именно к стоматологии, и предназначено для
зубного протезирования. Задача изобретения -
предотвращение механических проблем,
возникающих при неправильном моделировании
протеза и образования бактериальной инфекции
мягких тканей вокруг имплантанта. Поставленная
задача достигается тем, что в способе выявления
рентгенологическим путем микропромежутков
между стоматологическим имплантантом и
абатментом, включающем интераоральную
периапикальную рентгенографию с ортогональной
проекцией установленного абатмента с помощью
радиографического стента обеспечивают
параллельность между поверхностью имплантант-
абатмент и конусом рентгеновской трубки,
получают рентгенограммы под углами в 0, 5, 10, 15
и 20 градусов к поверхности имплантант-абатмент
с различными интервалами микропромежутка 0,100
и 200 мкм и производят оценку поверхности
имплантант-абатмент. Параллельность между
поверхностью имплантант-абатмент обеспечивают
тем, что срезают верхнюю часть пленкодержателя
радиографического стента.

(21) a2002 0182

(22) 01.10.2002

(51)⁷A 61F 2/06; A 61L 33/10

(71)(72) Гаджиев Назим Али оглы (AZ)

(54) Устройство для временного
кровоснабжения органов при повреждении
магистральных сосудов.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к
сосудистой хирургии. Задачей изобретения
является создание оптимальных возможностей для
многократной дробной или постоянной капельной
регионарной антикоагулянтной терапии.
Устройство для временного кровоснабжения
органов при повреждении магистральных сосудов
состоит из эндопротеза, который представляет
собой тройник, выполненный из двухпросветной
силиконовой трубки с большим и малым
просветами, согнутой под прямым углом толстой и
притупленной иглы, расположенной в центр
эндопротеза в малом его просвете герметично и
прочно соединенного с ней микроиригатора,
герметично и прочно соединенного с
микроиригатором шприца. Предложенное
устройство позволяет предотвратить тяжёлые

последствия ранений сосудов и выиграть время для последующей реконструктивно-восстановительной операции.

(21) а2003 0041

(22) 27.02.2003

(51)⁷А 61К 7/02, 7/035

(71) Компания «ЙЕНИ ТЕХ» (AZ)

(72) Халилов Эльчин Нусрат оглы, Халилова Тамилла Ширин кызы, Гувалов Аббас Абдурахман оглы, Халилов Ясин Халаф оглы, Джафаров Ашраф Алаббас оглы (AZ)

(54) Косметический состав.

(57) Изобретение относится к косметическим средствам, а именно к антисептическим присыпкам и косметическим пудрам. Задача предлагаемого изобретения расширени сырьевой базы для создания новых косметических средств, таких как присыпка и косметическая пудра с высокими сорбционными и ионообменными свойствами. Поставленная задача решается тем, что косметический состав, содержащий минеральную основу, наполнители, косметические добавки, в качестве минеральной основы содержит цеолитсодержащую породу с содержанием цеолита - клиноптилолита до 75% при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Цеолит-клиноптилолит	30-75
Косметические добавки	1-2
Наполнители	остальное

Полученные косметические средства мелкодисперсны, хорошо ложатся на кожу лица в случае пудры, придают коже лица свежесть и бархатистость, защищают кожу от ультрафиолетового излучения, устраняют блеск кожи лица, особенно в области носа, а в случае присыпки обладает высокими гигиеническими свойствами, а именно помогают устранить неприятный запах, снижают чрезмерную потливость ступней, обладают бактерицидными свойствами, ускоряют заживление небольших ранок на ногах, предотвращают попадание в раны болезнетворных бактерий.

(21) а2003 0039

(22) 27.02.2003

(51)⁷А 61К 7/16

(71) Компания «ЙЕНИ ТЕХ» (AZ)

(72) Халилов Эльчин Нусрат оглы, Гувалов Аббас Абдурахман оглы, Джафаров Ашраф Алаббас оглы, Халилов Ясин Халаф оглы (AZ)

(54) Композиция для чистки зубов.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к косметологии. Задачей предлагаемого изобретения является создание мягкого недорогого

зубного порошка с высоким чистящим коэффициентом и низкой абразивностью. Поставленная задача решается тем, что композиция для чистки зубов, содержащая алюмосиликаты, связующие агенты, содержит в качестве алюмосиликата цеолитсодержащую породу с содержанием цеолита-клиноптилолита до 75%, в качестве связующего агента полиметилсилоксан ПМС-100, и дополнительно отдушку, экстракты ромашки аптечной и листьев грецкого ореха, окись магния, тальк и мел, взятых в соотношении, мас. %:

Тальк	15-20
Мел	25-40
Полиметилсилоксан ПМС-100	1-2
Отдушка	1-2
Окись магния	3-5
Экстракт аптечной ромашки	1-2
Экстракт листьев грецкого ореха	1-2
Цеолит	остальное

(21) а2003 0030

(22) 18.02.2003

(51)⁷А 61К 7/48

(71) Компания «ЙЕНИ ТЕХ» (AZ)

(72) Халилов Эльчин Нусрат оглы, Гувалов Аббас Абдурахман оглы, Халилов Ясин Халаф оглы, Джафаров Ашраф Алаббас оглы (AZ)

(54) Косметическая маска для ухода за кожей лица и шеи.

(57) Изобретение относится к косметическим средствам, а именно к косметическим маскам. Задачей предполагаемого изобретения является разработка состава, отвечающего всем требованиям, предъявляемые к косметическим средствам. Поставленная задача решается тем, что косметическая маска для ухода за кожей лица и шеи на основе тонкодисперсного сорбента и отдушки, содержит в качестве тонко дисперсного сорбента цеолит и каолин, и дополнительно тальк, окись цинка, стеарат цинка и полиметилсилоксан, взятых в соотношении, мас. %:

Тальк	20-25
Окись цинка	10-25
Каолин	10-15
Стеарат цинка	5-10
Полиметилсилоксан	0-2
Отдушка	1-2
Цеолит	остальное

(21) а2003 0098

(22) 20.05.2003

(51)⁷А 61М 27/00

(71)(72) Бабаев Этибар Юнис оглы (AZ)

(54) Применение фолея катетера-баллона в качестве дренажа при палиативном хирургическом лечении эхинококкоза печени.

(57) Изобретение относится к хирургии и может быть использовано для дренирования фиброзной полости при палиативном хирургическом лечении эхинококкоза печени. Задача изобретения - предотвращение после, операционных осложнений повышением эффективности дренирования остаточной полости при палиативном хирургическом лечении эхинококкоза печени. Поставленная задача решается применением Фолея катетера-баллона в качестве дренажа при палиативном хирургическом лечении эхинококкоза печени.

(21) a2003 0034

(22) 20.02.2003

(51)⁷A 61N 2/04

(71)(72) Агаев Беоюккиши Ага оглы, Рагимов Рагим Магомед оглы, Мамедов Алинияз Али оглы, Султанзаде Захид Музаффар оглы (AZ)

(54) Аппарат для низкочастотной магнитотерапии.

(57) Изобретение относится к медицинским приборам для лечения различных терапевтических и хирургических воспалительных заболеваний низкочастотным магнитным полем. Задачей изобретения является упрощение схемных решений и уменьшение габаритов аппарата. Задача решена тем, что в аппарате для низкочастотной магнитотерапии, содержащем блок питания, управляющий генератор синусоидальных колебаний, формирователь управляющего импульса, в виде амплитудного дискриминатора, регулятор интенсивности магнитного поля, узел согласования и индуктор, согласно изобретения, первый вход амплитудного дискриминатора подключен к первому выходу блока питания, второй выход которого через управляющий генератор синусоидальных колебаний подключен к второму входу амплитудного дискриминатора, выход которого соединен к первому входу узла согласования, имеющего разъемы для индуктора, второй вход узла согласования соединен с регулятором интенсивности магнитного поля, подключенным к блоку питания.

(21) a2003 0075

(22) 18.04.2003

(51)⁷A 61N 2/04

(71)(72) Агаев Беоюккиши Ага оглы, Рагимов Рагим Магомед оглы, Мамедов Алинияз

Али оглы, Султанзаде Захид Музаффар оглы (AZ)

(54) Аппарат для низкочастотной магнитотерапии.

(57) Изобретение относится к медицинским приборам для лечения различных терапевтических и хирургических воспалительных заболеваний низкочастотным магнитным полем. Задачей изобретения является упрощение схемных решений и уменьшение габаритов аппарата. Задача решена тем, что в аппарате для низкочастотной магнитотерапии, содержащем блок питания, управляющий генератор синусоидальных колебаний, формирователь управляющего импульса, в виде амплитудного дискриминатора, регулятор интенсивности магнитного поля, узел согласования и индуктор, согласно изобретения, первый вход амплитудного дискриминатора подключен к первому выходу блока питания, второй выход которого через управляющий генератор синусоидальных колебаний подключен к второму входу амплитудного дискриминатора, выход которого соединен к первому входу узла согласования, имеющего разъемы для индуктора, второй вход узла согласования соединен с регулятором интенсивности магнитного поля, подключенным к блоку питания.

РАЗДЕЛ В.

РАЗЛИЧНЫЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ.

В 22

(21) a2002 0086

(22) 30.04.2002

(51)⁷B 22D 27/02

(71) Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт «Гипроморнефтегаз»(AZ)

(72) Керимов Меджид Захид оглы, Сулейманов Багир Алекпер оглы, Салманов Видади Амирхан оглы (AZ)

(54) Способ отливки протекторов.

(57) Изобретение относится к области металлургии сплавов и может быть использовано при отливке алюминиевых протекторов, применяемых при электрохимической защите от коррозии стальных сооружений. Задачей изобретения является облегчение регулирования процессом кристаллизации при получении протекторного сплава, исключающего появление первичных кристаллов интерметаллидных соединений и обеспечение однородной зернистой структуры слитка. Сущность изобретения заключается в том, что в способе отливки протектора, включающем

процесс получения отливок в охлаждаемом кристаллизаторе, наложение через его стенки магнитного поля на расплав и вытягивание слитка из кристаллизатора. Однородный протекторный сплав получают из первичного алюминия, при этом в коллектор состыкованный с кристаллизатором подают со скоростью 1,5-3,8 м/сек охлаждающую воду, прошедшую предварительно магнитную обработку при напряженности магнитного поля 18-38 кА/м магнитным устройством, установленном на водопроводной линии у входа в коллектор, а охлаждение слитка осуществляют с градиентом температуры 130-350 град/мин. Благодаря изобретению упрощается конструкция кристаллизатора и облегчается управляемость регулирования получения протекторного слитка с необходимыми физико-механическими и коррозионными характеристиками.

В 60

(21) а2001 0130

(22) 02.07.2001

(51)⁷ В 60L 5/42; H01R 41/02

(71) Научно-исследовательский институт «Геологических проблем нефти, газа и химии»(AZ)

(72) Бабаев Сабир Габиб оглы, Ахмедов Паша Мадат оглы, Казиев Рауф Абдулла оглы (AZ)

(54) Композиция для изготовления токосъемника.

(57) Предполагаемое изобретение относится к транспортному машиностроению, в частности, к определению оптимального состава токосъемников, предназначенных для городских электротранспортных средств. Токосъемник осуществляет съем тока с контактных проводов и передает его в силовую и вспомогательную цепи троллейбуса. Задачей изобретения является создание композиции для изготовления токосъемника, предназначенного для городских электротранспортных средств (троллейбусов), качественно прочных, с малым коэффициентом трения, высокой износостойкостью и электропроводностью. Поставленная задача решается предлагаемой композицией, включающей в себя в качестве связующего элемента фенолформальдегидную смолу, а в качестве наполнителя - смесь порошков меди и графита при следующем содержании масс в %: фенолформальдегидной смолы 30 - 35, меди 35-40 и остальное графит. Изделие зарекомендовало себя как надежный элемент, отличающийся высокой электропроводностью и износостойкостью, при полном контакте с токоприемником.

В 63

(21) а2003 0090

(22) 02.05.2003

(51)⁷ В 63В 35/44; Е 21В 7 /12

(71) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Керимов Захид Гаджи-Бала оглы, Мамедрв Назим Фархад оглы, Гурбанов Гамид Ярмamed оглы (AZ)

(54) Шаровой компенсатор водоотделяющей колонны.

(57) Изобретение относится к шаровому компенсатору водоотделяющей колонны, изолирующей бурильный инструмент от морской воды при бурении нефтяных и газовых скважин с [полупогружной плавучей установки. Задачей изобретения является обеспечение долговечности шарового компенсатора понижением коэффициента трения между рабочими поверхностями шаровых элементов. Для решения поставленной задачи, шаровой компенсатор водоотделяющей колонны, содержащий верхний и нижний фланцы, корпус, герметизирующие кольца, болты крепления и рымболты, согласно изобретению, в гнездах на рабочей поверхности нижнего фланца установлены медные или бронзовые пластины.

РАЗДЕЛ С

ХИМИЯ И МЕТАЛЛУРГИЯ

С 01

(21) а2003 0004

(22) 08.01.2003

(51)⁷С 01В 13/10

(71)(72) Пашаев Ариф Мир Джалал оглы, Мехтиев Ариф Шафаят оглы, Кулиев Ариф Зульфугар оглы, Низамов Тельман Инаят оглы, Самедов Азбар Садик оглы, Нуриев Микаил Азиз оглы, Гусейнов Зейнал Бала оглы, Исаев Энвер Иса оглы, Муршудов Ильгар Гейджа оглы, Низамов Анар Тельман оглы (AZ)

(54) Портативный озонатор.

(57) Изобретение относится к устройствам получения озона из воздуха электрическим синтезом для проведения дезинфекционных мероприятий в медицине, пищевой промышленности, в коммунальном хозяйстве и т.п. Задачей предлагаемого портативного озонатора является возможность регулирования производительности получения «озоно-воздушной смеси» путем изменения величины напряжения и тем самым мощности, подаваемой на вход генератора озона. Это обеспечивается тем, что к

одному из диодов моста устройства подключен введенный переключающий контакт, нормально замкнутым и нормально разомкнутым положениями, позволяющий вести работу диодного выпрямительного моста в режимах двух- и однополупериодного выпрямления, а сопротивление в активно-емкостной времязадающей цепи выполнено с плавным регулированием.

C 02

(21) a2003 0065

(22) 11.04.2003

(51)⁷C 02 F 1/28; B 01 J 20/02, 20/12

(71) Институт Химических проблем Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Ягубов Али Ибрагим оглы, Ширалиева Эльмира Мурсал кызы, Нуриев Али Наджафгулу оглы, Мурадова Нишабур Мамедали кызы (AZ)

(54) Сорбент для очистки сточных вод.

(57) Изобретение относится к области очистки промышленных и бытовых сточных вод, в частности от органических загрязнений, катионных красителей и может быть использовано для очистки сточных вод с высокой концентрацией органических загрязнений, в том числе цехов крашения волокна на текстильных, целлюлозно-бумажных предприятиях. Сорбент для очистки сточных вод содержит глинистый минерал - Fe(III) форму бентонита и флококоагулянт "Гянджа" при соотношении компонентов, г/л:

Fe(III) форма бентонита	0,5 - 0,9
Флококоагулянт	3,14-5,2

Заявляемый сорбент содержит бентонитовую глину Даш-Салахлинского месторождения. Модификация тонкодисперсного Даш-Салахлинского бентонита ионами трехвалентного железа способствует созданию оптимальной пористой структуры бентонита, улучшает вхождение в поры минерала катионов, ассоциатов красителя, увеличивает сорбционную емкость сорбента. Использование изобретения позволяет эффективно очистить сточные воды с высокой концентрацией катионных красителей.

C 05

(21) a2003 0051

(22) 11.03.2003

(51)⁷C 05D 5/00; C 05B 1/02

(71) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Рамазанова Зумруд Рамазан кызы, Ибрагимова Синдуз Маммед оглы, Мустафаева Гюльнура Мустафа кызы, Маммедов Вагиф

Джавад оглы, Алоسمанов Мирали Сейфадин оглы (AZ)

(54) Способ получения суперфосфата.

(57) Изобретение относится к технологии неорганических веществ, а именно, к способам получения удобрений. Задача изобретения - расширение ассортимента сырья за счет местных ресурсов, сокращение продолжительности складского дозревания продукта и улучшение качества суперфосфата за счет обогащения его дополнительным питательным элементом - магнием. Сущность изобретения заключается в том, что в предлагаемом способе, включающем разложение сырья серной кислотой, камерное и складское вызревание продукта, в качестве сырья используют апатитовый концентрат и доломит в соотношении (80-70):(20-30), при этом 59,4-71,48% серной кислоты подают на разложение апатитового концентрата, а остальное на разложение доломита, после чего пульпы смешивают.

C 07

(21) a2001 0069

(22) 10.04.2001

(51)⁷C 07C 5/48

(31) 9819645.4

(32) 10.09.1998

(33) GB

(86) PCT/GB 99/02955 07.09.1999

(87) WO 00/15587 23.03.2000

(71) БП Кемикэлс Лимитед (GB)

(72) Дэвид Чарльз Гриффитс, Барри Мартин Маундерс, Вильям Теренс Вудфин (GB)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Способ получения моно-олефинов.

(57) Изобретение относится к получению моно-олефинов путем окислительного дегидрирования газообразных парафиновых углеводородов, имеющих два или более атомов углерода и, в частности, получению моно-олефинов посредством автотермического крекинга, в особенности этана, пропана и бутанов. Задачей изобретения является создание способа, по которому выделяют синтез-газ и преобразуют его в более полезные продукты, снижая тем самым экономические убытки и повышая экономическую эффективность процесса. Способ получения моно-олефина из газообразного углеводородсодержащего исходного сырья, имеющего, по меньшей мере, два атома углерода, которые подают вместе с молекулярным кислородсодержащим газом в автотермическую крекинг-установку, где они вступают в реакцию в присутствии или отсутствии катализатора посредством окислительного дегидрирования с образованием продукта, содержащего один или более моно-олефина(ов) и синтез-газ, разделяют полученный продукт на синтез-газ и один или

более моно-олефин(ов) и выделяют один или более моно-олефин(ов). Затем выделенный синтез-газ, возможно с дополнительным синтез-газом, подают в ФТ-реактор с ФТ-катализатором, где синтез-газ подвергают реакции в ФТ-условиях для получения ФТ-продукта, состоящего из нефти и углеводородов, кипящих в дизельном диапазоне. Полученный ФТ-продукт разделяют на фракцию нефти и углеводородную фракцию дизельного диапазона с последующим выделением указанной углеводородной фракции и возвратом фракции в качестве сырья в автотермическую установку.

(21) а2003 0013

(22) 21.01.2003

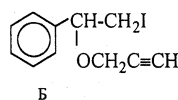
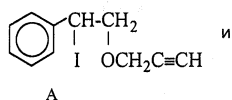
(51)⁷С 07С 43/166; С 23F 11/04

(71) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Караев Сиявуш Фархад оглы, Талыбов Гюльяхмед Мирахмед оглы, Мехтиева Венера Заман гызы, Агаев Назим Мохсун оглы (AZ)

(54) Смесь простых пропаргиловых эфиров фенилиодэтанолов в качестве кислотного ингибитора коррозии.

(57) Изобретение относится к смеси простых пропаргиловых эфиров фенилиодэтанолов в качестве кислотного ингибитора коррозии. Синтезирована смесь простых пропаргиловых эфиров фенилиодэтанолов-2-фенил-2-иод-(А) и 2-фенил-1-иодэтанолов-(Б) формулы

обладающих высокой степенью защиты при кислотной коррозии стали.

(21) а2003 0091

(22) 02.05.2003

(51)⁷С 07D 277/04; С 10M 133/58, 135/36

(71) Институт Химии Присадок имени акад. А.М.Кулиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Фарзалиев Вагиф Меджид оглы, Аллахвердиев Мирза Алекбер оглы, Мамедова Тамилла Гюндуз кызы, Алиев Али Биннет оглы, Исмиев Ариф Идрис оглы, Гаджиева Мушеферим Адил кызы (AZ)

(54) 2-изопропил-3-(N-фенил)-5-бутоксиметил-1,3-тиазолидина в качестве антимикробной присадки к смазочным маслам.

(57) Изобретение относится к области органической химии, в частности классу гетероциклических соединений, используемых в качестве антимикробных присадок к смазочным маслам. Задачей данного изобретения является эффективное улучшение антимикробных свойств смазочных масел сравнительно малыми концентрациями присадок. Поставленная задача достигается синтезом нового органического соединения - 2-изопропил-3-(N-фенил)-5-бутоксиметил-1,3-тиазолидина, обладающего высокой антимикробной эффективностью.

(21) а2003 0056

(22) 03.04.2003

(51)⁷С 07 D 309/30

(71) Институт Нефтехимических Процессов им. Ю.Г.Мамедалиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Керимов Меджид Заид оглы, Гусейнов Фазиль Ашраф оглы, Гусейнов Мехди Аскер оглы (AZ)

(54) Способ эксплуатации газлифтных скважин.

(57) Изобретение относится к нефтегазодобывающей промышленности, конкретно к газлифтному способу эксплуатации нефтяных скважин. Задачей изобретения является обеспечение рационального использования потенциальных добывных возможностей газлифтных скважин и предотвращение потери углеводородных газов в процессе их эксплуатации.

Поставленная задача решается тем, что при эксплуатации сравнительно неглубоких двухрядных газлифтных скважин максимально допустимая депрессия на пласт и устьевое давление выше давления системы сбора продукции устанавливаются путем подачи газа в затрубное пространство с регулированием рабочего давления. При использовании предложенного способа создаются благоприятные условия для использования потенциальных возможностей газлифтных скважин по увеличению дебита нефти и газа.

(21) а2002 0089

(22) 02.05.2002

(51)⁷С 07D 333/02, 333/10, 333/48

(71) Бакинский Государственный Университет (AZ)

(72) Магеррамов Абель Мамедали оглы,
Нагиева Инара Тофик кызы, Аллахвердиев
Мирза Алекпер оглы (AZ)

(54) Способ получения 3,4-дибром-2,5-
диметилтиофен 1-монооксида.

(57) Изобретение относится к области органического синтеза. Предлагается способ получения 3,4-дибром-2,5-диметилтиофен 1-монооксида путем окисления 3,4-дибром-2,5-диметилтиофена при нагревании, используя в качестве окислителя пероксид водорода (пергидроль), где с целью снижения температуры процесса и повышения выхода целевого продукта (30%), процесс проводят при температуре 50-55°C, в присутствии катализатора иона трехвалентного железа, координированного этилендиамин-тетрауксусной кислотой и нанесенной на Al₂O₃ при мольном отношении 3,4-дибром-2,5-диметилтиофена к пероксиду водорода 1:15 в среде растворителя метилового спирта.

C 08

(21) a2003 0067

(22) 14.04.2003

(51)⁷C 08J 5/20

(71) Азербайджанская Государственная
Нефтяная Академия (AZ)

(72) Билалов Яшар Махмуд оглы, Алиева
Гюльнара Ариф кызы, Шахмалиев Алиага
Мустафа оглы, Ибрагимова Синдуз Мамед
кызы, Исмаилова Ругия Алескер кызы (AZ)

(54) Способ получения ионообменной смолы.

(57) Изобретение относится к способам получения синтетических ионообменных смол, используемых в качестве сорбентов, комплексообразователей и для других целей. Задачей изобретения является упрощение технологии и интенсификация процесса получения ионообменной смолы с сохранением их физико-химических показателей. Поставленная задача достигается тем что в предлагаемом способе получения ионообменной смолы включающем получение полимерного каркаса и введение ионогенных групп путем сульфирования, полимерный каркас получают механо-химической модификацией полистирола бутилкаучуком при температуре 180-190°C в течении 3-5 минут.

(21) a2003 0036

(22) 24.02.2003

(51)⁷C 08L 23/16, 61/14, 63/10; C 08J 7/04

(71) Азербайджанская Государственная
Нефтяная Академия (AZ)

(72) Билалов Яшар Махмуд оглы, Наибова
Тамилла Мухтар кызы, Абдуллаева Ирада

Курбан кызы, Амиров Фариз Али оглы,
Мамедов Иса Сейфулла оглы (AZ)

(54) Композиция для водоземulsionных
защитных антикоррозионных покрытий.

(57) Изобретение относится к области защиты от коррозии металлических конструкций, эксплуатирующихся в агрессивных средах, при помощи водоземulsionных защитных покрытий. В состав композиции, заявленной в изобретении, входят следующие компоненты, мас.ч.:

Этилен-пропиленовый тройной сополимер
(СКЭПТ-60) 4,62-5,49

Технический углерод
0,26-0,31

Эпоксидная смола (ЭД-20)
0,37-0,44

Сульфанол
0,025-0,027

Модифицированная фенолформальдегидная
смола 2,10-1,60

Полиэтиленполиамин
0,14-0,16

Смесь бензин-вода (в соотношении 1:1)
остальное

Изобретение позволяет уменьшить подпоеночную скорость коррозии на 60% и повысить адгезию покрытия к металлу в 3-4 раза.

C 09

(21) a2002 0170

(22) 18.09.2002

(51)⁷C 09D 109/06, 201/08; C 08L 101/08

(71) Азербайджанский Научно-
Исследовательский и Проектный Институт
Газа (AZ)

(72) Алиев Эльдар Юнис оглы, Насиров Рафик
Али оглы, Мухтарова Шура Агабала кызы,
Саттарова Валида Расим кызы, Мухтаров
Мухтар Явер оглы (AZ)

(54) Полимерная композиция.

(57) Изобретение относится к составам для нанесения покрытий на основе высокомолекулярных соединений и может быть использовано в качестве защитных покрытий и для изготовления лакокрасочных материалов. Предлагается полимерная композиция, включающая органическое связующее - тяжелую пиролизную смолу с пределами выкипания 120-200°C, пластификатор - бутадиев-стирольный каучук марки СКС-30 АРКП и пигменты-наполнители при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Тяжелая пиролизная смола
70 - 80

Бутадиев-стирольный каучук СКС-30 АРКП
5-10

Пигменты-наполнители

15-20

Полимерная композиция обладает эластичностью, высокими адгезионными и морозостойкими свойствами.

(21) а2003 0023

(22) 31.01.2003

(51)⁷С 09К 3/00; Е 21В 37/06

(71) Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт «Гипроморнефтегаз» (AZ)

(72) Керимов Меджид Заид оглы, Велиев Музаффар Алекпер оглы, Алиева Афаг Ильхам кызы (AZ)

(54) Состав для очистки асфальто-смоло-парафиновых отложений.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности и может быть использовано для удаления асфальто-смоло-парафиновых отложений (АСПО). Сущность изобретения заключается в том, что состав для очистки асфальто-смоло-парафиновых отложений содержит водорастворимый деэмульгатор, низкомолекулярные спирты и щелочные отходы от производства дизельного топлива, а в качестве водорастворимого деэмульгатора содержит полимер оксида пропилена с молекулярной массой 3000-3600 при следующем соотношении компонентов, % масс:

Полимер оксида пропилена с мол.массой 3000-3600	1,5-3,0
---	---------

Низкомолекулярные спирты (этиловый и изопропиловый)	2,5-7,0
---	---------

Щелочные отходы от производства дизельного топлива	остальное
--	-----------

Благодаря изобретению повышается эффективность предотвращения образования АСПО.

(21) а2003 0024

(22) 04.02.2003

(51)⁷С 09К 3/18; В 64D 15/00, 15/10

(71) Институт Нефтехимических Процессов им. Ю.Г.Мамедалиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Ариф Гасан оглы Гасанов, Муса Исмаил оглы Рустамов, Азизов Акиф Гамид оглы, Рагим Саттар оглы Алимарданов, Анатолий Александрович Кудинов (AZ)

(54) Антиобледенитель, способ его получения и способ защиты поверхности от обледенения.

(57) Изобретение относится к области создания и использования антиобледенителей. Предложено изобретение, включающее состав

антиобледенителя, способ его получения и способ защиты поверхностей воздушных судов и других объектов от обледенения. Антиобледенитель представляет собой гликоль водную смесь, содержащую антикоррозионную и антипенную присадки - бензотриазол и полиметилсилоксан, а также изопропиловый спирт и моноэтаноламин, при следующем содержании компонентов в % масс:

Пропилен гликоль	45-60
------------------	-------

Изопропиловый спирт	5-15
---------------------	------

Бензотриазол	не менее 0,015
--------------	----------------

Моноэтаноламин	0,4-0,5
----------------	---------

Полиметилсилоксан	не менее 0,015
-------------------	----------------

Вода	остальное
------	-----------

Способ получения антиобледенителя включает растворение и смешение расчётного количества компонентов при нагреве до 50-60°C, перемешивании до полного их растворения, охлаждения и добавления изопропилового спирта и воды. Защита металлических поверхностей от обледенения осуществляется обработкой их антиобледенителем, распылением под давлением до образования защитной пленки. Способ получения антиобледенителя прост и экономичен, и в целом, изобретение Обеспечивает защиту металлических поверхностей, образуя тонкую прочную плёнку.

С 10

(21) а2002 0213

(22) 08.11.2002

(51)⁷С 10М 101/02, 135/18, 137/04

(71) Институт Химии Присадок Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Абдуллаев Бегляр Ибрагим оглы, Мустафаев Назим Пирмамед оглы, Фарзалиев Вагиф Меджид оглы, Мусаева Белла Искендер кызы, Кахраманов Халид Тофик оглы (AZ)

(54) Масло для редукторов станков качалок нефтепромыслового оборудования.

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, конкретно к маслам, применяемым в механических приводах и агрегатах, в частности в редуляторах станков качалок нефтепромыслового оборудования. Задачей изобретения является обеспечение всесезонного применения как в летнее, так и в осенне-зимнее время масла в редуляторах станков качалок нефтепромыслового оборудования, улучшение эксплуатационных свойств масла. Поставленная задача достигается тем, что масло для редукторов станков качалок нефте-промыслового оборудования, на основе минерального масла, в качестве основы минерального масла содержит смесь индустриального И-40А и осевого «С» масел в соотношении 40:60 и дополнительно содержит

пакет присадок: противозадирную - метиллиловый эфир N,N-диэтилдитиокарбаминовой кислоты (ИХП-14М), противоизносную-цинковую соль дитиофосфорной кислоты (ДФ-11), вязкостную - Вископлекс-2-670, депрессорную - Вископлекс 5-309, антипенную - полиметилсилоксан ПМС-200А, при следующем соотношении компонентов, масс. %:

Метиллиловый эфир N,N-диэтилдитиокарбаминовой кислоты	(ИХП-14М)
1-2,5	
Цинковую соль дитиофосфорной кислоты (ДФ-11)	
0,5-1,2	
Вископлекс-2-670	
1,0 - 2,0	
Вископлекс	5-309
0,5 - 0,8	
Полиметилсилоксан	ПМС-200А
0,001 - 0,003	
Минеральное масло (смесь индустриального И-40А	
и осевого «С» масел	40:60)
до 100	

С 11

(21) а2002 0024

(22) 13.03.2002

(51)⁷С 11В 3/06

(71) Зейналов Сардар Багадур оглы (AZ)

(72) Зейналов Сардар Багадур оглы, Рушиназ Ирада Рагим кызы, Солтанов Айдын Акрам оглы, Манафов Низами Ахмедия оглы, Шугубов Октай Энвер оглы (AZ)

(54) Способ очистки технических рыбьих жиров.

(57) Изобретение относится к области очистки жиров химическими реакциями, а именно очистки рыбьего жира. Рыбий жир используют в кожевенной, мыловаренной, лакокрасочной, фармацевтической и в других областях народного хозяйства. Способ очистки технических рыбьих жиров осуществляют обработкой их рассчитанным количеством моноэтаноламина при комнатной температуре в течение 50-60 минут или при температуре 40-50°С в течение 15-20 минут и последующим отделением осадка центрифугированием. Предлагаемый способ является технологически простым экономически выгодным (моноэтаноламин - товарный продукт), и весьма перспективным для его осуществления в промышленном масштабе.

С 22

(21) а2003 0031

(22) 18.02.2003

(51)⁷С 22С 21/10

(71) Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт «Гипроморнефтегаз»(AZ)

(72) Керимов Меджид Захид оглы, Сулейманов Багир Алекпер оглы, Салманлы Видади Амирхан оглы (AZ)

(54) Сплав на основе алюминия.

(57) Изобретение относится к области металлургии сплавов на основе алюминия, в частности, к изысканию высокоэффективных алюминиевых сплавов, обладающих высокими электрохимическими свойствами в морской воде. Задачей изобретения является разработка анодного сплава на основе первичного алюминия А8, обладающего высокими электрохимическими и защитными (протекторными) свойствами. Сущность изобретения заключается в том, что анодный сплав на основе алюминия, содержит цинк, индий, марганец, железо, медь, кремний и дополнительно цирконий, а в качестве основы используют первичный алюминий марки А8 при следующем соотношении компонентов мас. (%):

Цинк	4-5
Индий	0,01-0,02
Марганец	0,08-0,10
Цирконий	0,01-0,02
Железо	не более 0,12
Медь	не более 0,01
Кремний	не более 0,10
Алюминий марки А8	остальное

Анод, отлитый из сплава с предложенным составом обладает высокими электрохимическими и защитными характеристиками. Благодаря изобретению будет обеспечена надежная защита морских подводных гидротехнических сооружений от коррозии, коррозионного охрупчивания и растрескивания.

РАЗДЕЛ D

ТЕКСТИЛЬ И БУМАГА

D 03

(21) а2003 0037

(22) 26.02.2003

(51)⁷D 03D 47/26

(71)(72) Фарзалиев Мазахир Гамза оглы, Джафаров Эльмам Новруз оглы, Фарзалиев Асиман Мазахир оглы (AZ)

(54) Трансформирующее устройство для ткацкого станка с волнообразно подвижным зевом.

(57) Изобретение относится к текстильному машиностроению. Задачей изобретения является увеличение производительности тканеформирующего устройства, увеличением

числа заходов вала, способствующим уменьшению механических воздействий на уточную нить у опушки ткани. Поставленная задача решена тем, что в тканеформирующем устройстве для ткацкого станка с волнообразно подвижным зевом, содержащем установленные на валу прибойные пластины и зубья, расположенные по окружности пластин и возрастающие по высоте в противоположном направлении вращения пластины, согласно изобретения, каждая прибойная пластина снабжена двумя, охватывающими 90° окружности и расположенными под вертикальным углом комплектами одноименных зубьев одинаковой высоты, установленными так, что при нахождении начала вершины последнего прибойного зуба первого комплекта у опушки ткани, начало вершины первого зуба второго комплекта находится в начале зева основы.

РАЗДЕЛ E

СТРОИТЕЛЬСТВО, ГОРНОЕ ДЕЛО

E 21

(21) a2002 0044

(22) 02.04.2002

(51)⁷E 21B 3/13

(71) Азербайджанский Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности (AZ)

(72) Багиров Михаил Казым оглы, Джамалов Ибрагим Мурадхан оглы, Касумов Азер Мирза оглы, Салимов Тофик Имамверди оглы, Рагимов Алы Шамистан оглы, Рзаев Акрем Халил оглы, Ахмедов Сабир Мустафа оглы (AZ)

(54) Способ воздействия на нефтяной пласт.

(57) Изобретение относится к нефтеперерабатывающей промышленности, в частности, к способам воздействия на нефтяной пласт. Задачей изобретения является увеличение коэффициента охвата пласта при вытеснении нефти путем частичной изоляции более проницаемых пропластков и полного исключения изоляции менее проницаемых. Поставленная задача решается тем, что в способе воздействия на нефтяной пласт путем закачки композиции из силиката натрия, химического реагента и воды, в качестве химического реагента используют дизельно-щелочной отход, а в качестве воды морскую, причем перед закачкой композиции более проницаемый пропласток призабойной зоны подогревают до температуры не менее 363 К. Положительный эффект от использования этого изобретения заключается в увеличении коэффициента охвата при вытеснении нефти

рабочим агентом, что в конечном итоге способствует увеличению нефтеотдачи.

(21) a2002 0203

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 7/21

(71)(72) Меджидов Гасан Нурали оглы (AZ)

(54) Лопастной расширитель.

(57) Изобретение относится к области бурения скважин, именно к оборудованию для расширения ствола бурящейся скважины. Задачей изобретения является повышение эффективности бурения путем регулирования крутящего момента лопастей расширителя в процессе их выдвижения изменением избыточного давления в колонне с устья скважины. Поставленная задача достигается тем, что в лопастном расширителе, содержащем корпус, лопасти и поршень, выдвигающийся под действием избыточного давления для открытия лопастей, на поверхности поршня и на боковых поверхностях лопастей выполнены зубья в виде трехзаходной спиральной резьбы, а внутри поршня установлено седло при помощи винта, рассчитанного на указанное избыточное давление. В зависимости от места сцепления каждого зуба лопасти со спиральной резьбой в цилиндрической части свободного поршня определяется степень выдвижения лопастей. Постоянный контакт зубьев лопасти с зубьями свободного поршня, возможность регулирования крутящего момента в процессе выдвижения лопастей изменением избыточного давления с устья скважины, независимость степени выдвижения лопастей друг от друга и др. являются преимуществами предложенного изобретения.

(21) a2002 0208

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 10/26; E 21B 10/60

(71)(72) Меджидов Гасан Нурали оглы (AZ)

(54) Коронка бурильная.

(57) Изобретение относится к бурильным инструментам, именно к оборудованию используемым для отбора керны из образцов пород в процессе бурения. Задачей изобретения является улучшение эксплуатационных показателей и повышение работоспособности бурильной коронки. Поставленная задача решена тем, что коронка бурильная, содержащая корпус с лопастями, имеющими рабочие и профилирующие боковые поверхности, армированные твердым сплавом, согласно изобретения, центральный проход корпуса ограничен экраном, каждая лопасть выполнена с каналом, причем верхняя часть канала соединена с отверстием в корпусе выше экрана, а

нижняя часть посредством гидромониторного штуцера с отверстием в нижней части корпуса.

(21) а2002 0207

(22) 30.10.2002

(51)⁷Е 21В 10/42

(71)(72) Меджидов Гасан Нурали оглы, Амиров Рагим Гюльяхмед оглы (AZ)

(54) Лопастное долото.

(57) Изобретение относится к области бурения нефтегазовых скважин, именно к оборудованию для бурения скважин. Задача изобретения - повышение эффективности процесса бурения лопастными долотами, исключение процесса сварки лопастей к корпусу для безопасности его работы. Задача решена тем, что лопастное долото, содержащее корпус, лопасти, режущие кромки которых армированы твердосплавными пластинками, а периферийные поверхности армированы твердосплавными штырями, гидромониторный узел согласно изобретения, лопасти изготовлены симметрично-спаренно, режущая кромка их имеет параболическую форму на ней размещены гнезда на разных уровнях, причем твердосплавные пластинки закреплены в гнездах первого уровня в среднем уровне в два ряда, на верхнем уровне в три ряда и имеют ступенчатую обратную пирамидообразную форму относительно общей оси долота, а также согласно изобретения, лопастное долото изготовлено в виде отлитой цельной монолитной конструкции.

(21) 99/001614

(22) 13.08.1999

(51)⁷Е 21В 33/02; С 10М 169/04

(71) Азербайджанский Институт Нефтяного Машиностроения (АЗИНМАШ) (AZ)

(72) Кахраманов Халид Тофик оглы (AZ)

(54) Уплотнитель.

(57) Изобретение относится к области получения уплотнителей для сальников, используемых в частности для сальниковых узлов станков качалок глубинно-насосного способа добычи нефти. Одним из наиболее быстро изнашивающихся узлов этого вида оборудования является устьевой сальник предотвращающей утечку нефти между лифтовой трубой и штоком. Для повышения износостойкости и долговечности сальникового узла уплотнитель на основе композиционной смеси, содержит следующий состав, соотношение компонентов и размеров стружки: стружки фторопласта-4 после механической обработки с шириной 2-4 мм, толщиной 0,3-0,6 мм (65-80 мас.%), уплотнительная серо-водородостойкая смазка Арматол-238 (20-25 мас.%) и древесную стружку

размером не более 3 мм (5-10 мас.%) для впитывания в себя запасов масла из состава смазки, чтобы иметь возможность при необходимости выдавливании ее для восстановления консистенции смазки. Предлагаемый уплотнитель имеет повышенное вязко-упругие и сероводородостойкие свойства, которые позволяют повысить в несколько раз срок службы, надежность работы сальникового узла и расширить область применения, особенно при поперечном смещении штока до 2-3 мм.

(21) 99/001298

(22) 07.12.1998

(51)⁷Е 21В 33/13

(71) Исмаилов Айдын Джангирович (AZ)

(72) Мамедов Назим Гасан оглы, Исмаилов Айдын Джангирович, Юсифов Рауф Али Юсиф оглы, Байрамов Мусениф Мустеджиб оглы, Абдуллаев Теймур Ибрагим оглы, Багиров Али Али Саттар оглы (AZ)

(54) Способ изоляции пласта.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, в частности к селективной изоляции притока пластовых вод. Задачей изобретения является изоляция высокопроницаемых обводненных интервалов пласта без снижения проницаемости по нефти. Поставленная задача решается тем, что в известном способе изоляции пласта, включающем закачку изолирующего состава с целью повышения эффективности селективной изоляции пласта при наличии в нем неоднородных по проницаемости интервалов за счет предотвращения попадания изолирующего состава в низкопроницаемые нефтегазонасыщенные интервалы, сначала закачивают в пласт буферную жидкость при давлении, большем давления начала фильтрации ее в низкопроницаемые нефтегазонасыщенные интервалы, затем сбрасывают давление на устье скважины, а изолирующий состав закачивают и продавливают при давлении, меньшем давления закачивания буферной жидкости в пласт, но большем давления начала фильтрации буферной жидкости в высокопроницаемые обводненные интервалы пласта. Техничко-экономическая эффективность способа следует из изоляции высокопроницаемых обводненных интервалов пласта при сохранении проницаемости по нефти.

(21) а2002 0171

(22) 26.09.2002

(51)⁷Е 21В 33/16

(71) Азербайджанский Научно-исследовательский и Проектный Институт

**Нефтяной Промышленности
(АзНИПИНефть) (AZ)**

**(72) Сулейманов Эльдар Мамед оглы, Мамедов
Самир Масуд оглы (AZ)**

**(54) Способ установки цементного моста в
скважине.**

(57) Изобретение относится к бурению нефтяных и газовых скважин, в частности к способам установки цементных мостов. Задачей изобретения является безаварийное получение герметичного и выдерживающего механические нагрузки цементного моста. Поставленная задача решается тем, что в известном способе включающем в себя закачивание цементного раствора через бурильные или насосно-компрессорные трубы между двух цементированных пробок под контролем через устройство типа УКЗЦ необходимо на нижний конец цементного моста закрепить плашечно-резиновую пробку, а выше закачать цементный раствор транспортируемый через трубы, отцентрированные в интервале установки цементного моста, с использованием цельнорезиновых цементировочных пробок с внутренним гидродинамическим отверстием.

(21) a2002 0040

(22) 02.04.2002

(51)⁷E 21B 33/138

(71) Азербайджанский Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности (AZ)

(72) Калымов Шукюралли Паша оглы, Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы, Нагиев Ариф Черкез оглы, Новрузов Ильгар Валех оглы, Эфендиев Теймур Ибрагим оглы (AZ)

(54) Способ предупреждения пескопроявления в нефтяных скважинах.

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности, в частности к способам предупреждения пескопроявления при эксплуатации нефтяных месторождений приуроченных к слабосцементированным коллекторам. Поставленная задача решается тем, что в известном способе предупреждения пескопроявления в нефтяных скважинах закачкой тампонажного раствора в призабойную зону скважины, включающего портландцемент, нефть, растворитель соляную кислоту и воду, в тампонажный раствор дополнительно добавляют гранулированный карбонат кальция и хлорид кальция, при следующем содержании компонентов, мас. %:

Портландцемент	58-61
Гранулированный карбонат кальция	4-7
Нефть	2-3
Соляная кислота	6,3-8
Хлорид-кальций	0,7-1

Вода

24-26

(21) a2003 0087

(22) 29.04.2003

(51)⁷E 21B 33/138

(71) Нефте- и Газодобывающее Управление «Гум адасы»(AZ)

(72) Гусейнов Вагиф Гулу оглы, Усейнов Аламдар Усейн оглы, Мамедов Камил Кудрат оглы, Бабаев Раван Джафар оглы, Ибрагимов Абдулла Джаббар оглы, Кафарова Гюльетар Микаил кызы, Агазде Огтай Дадаш оглы (AZ)

(54) Состав для изоляции пластовых вод, поступающих в скважину.

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности, а именно к эксплуатации нефте- и газодобывающих скважин и может быть использовано при изоляции пластовых вод, поступающих в скважину. Состав для изоляции пластовых вод, поступающих в скважину, включающий глину, полимер и воду, в качестве полимера содержит 5%-ный водный раствор акрил-нитрил бутадиен стирольного сополимера и дополнительно цемент при следующем соотношении компонентов, масса %:

Глина 35-40

Полимер 0,5-1,0

Цемент 5-7

Вода остальное

Предлагаемый состав позволяет повысить эффективность изоляции пластовых вод до 90-99%.

(21) a2003 0111

(22) 30.05.2003

(51)⁷E 21B 33/138

(71) Нефте- и газодобывающее Управление «Абшероннефть» (AZ)

(72) Сеидов Мирджафар Мирали оглы, Сафиев Иман Гамбар оглы, Мамедов Камил Кудрат оглы, Сеидов Мирмежди Мирджафар оглы, Ибрагимов Абдулла Джаббар оглы, Кафарова Гюльетар Микаил кызы, Зейналова Рена Али кызы (AZ)

(54) Состав для предотвращения пескопроявлений в слабосцементированных пластах.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности и используется для предотвращения пескопроявлений в слабосцементированных пластах. Состав для предотвращения пескопроявлений в слабосцементированных пластах, включающий цементный раствор, дополнительно содержит

производственный отход на основе оксида кремния(IV), полученный при обработке алунитовой руды, при следующем соотношении компонентов, масс. %:

Цемент	
35 - 40	
Производственный отход, полученный при обработке алунитовой руды	
20 - 25	
Вода	
остальное	

(21) a2003 0112

(22) 30.05.2003

(51)⁷E 21B 33/138

(71) Нефте- и газодобывающее Управление «Абшероннефть» (AZ)

(72) Сеидов Мирджафар Мирали оглы, Сафиев Иман Гамбар оглы, Мамедов Камил Кудрат оглы, Кафарова Гюльетар Микаил кызы, Гасанова Этери Гасан кызы, Абдуллаев Гашим Ахмедага оглы, Сеидов Мирмехти Мирджафар оглы (AZ)

(54) Состав для предотвращения разрушения призабойной зоны скважины.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности и может быть использовано непосредственно для предотвращения разрушения призабойной зоны эксплуатируемых скважин. Состав для предотвращения разрушения призабойной зоны скважины, включающий цемент, полимер и воду, в качестве полимера содержит 5%-ный водный раствор продукта гидролиза акрил-нитрил бутадиен стирольного сополимера щелочью, при следующем соотношении компонентов, масс. %:

Цемент	50-55
Сополимер	11,66-16,66
Вода	остальное

(21) a2002 0056

(22) 04.04.2002

(51)⁷E 21B 43/00

(71) Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт «Гипроморнефтегаз»(AZ)

(72) Керимов Меджид Заид оглы, Гусейнов Фазиль Ашраф оглы, Гусейнов Мехди Аскер оглы (AZ)

(54) Способ эксплуатации газлифтных скважин.

(57) Изобретение относится к нефтегазодобывающей промышленности, конкретно к газлифтному способу эксплуатации нефтяных скважин. Задачей изобретения является обеспечение рационального использования

потенциальных добывных возможностей газлифтных скважин и предотвращение потери углеводородных газов в процессе их эксплуатации. Поставленная задача решается тем, что при эксплуатации сравнительно неглубоких двухрядных газлифтных скважин максимально допустимая депрессия на пласт и устьевое давление выше давления системы сбора продукции устанавливаются путем подачи газа в затрубное пространство с регулированием рабочего давления. При использовании предложенного способа создаются благоприятные условия для использования потенциальных возможностей газлифтных скважин по увеличению дебита нефти и газа.

(21) a2002 0195

(22) 17.10.2002

(51)⁷E 21B 43/00

(71)(72) Мамедов Самир Масуд оглы (AZ)

(54) Способ ликвидации флюидопроявления в скважине.

(57) Изобретение относится к бурению нефтяных и газовых скважин, в частности, к способам ликвидации флюидопроявлений в скважинах. Задачей изобретения является повышение технико-экономической эффективности и уменьшения продолжительности работ по самоизоляции флюидопроявляющего пласта. Поставленная задача решается тем, что в известном способе включающем герметизацию устья и самоизоляцию пласта в скважине, создают геомеханический резонанс во флюидопроявляющем пласте, возбуждая пульсации давления через гидравлический канал путем попеременной герметизации и разгерметизации устья скважины с частотой, равной частоте собственных колебаний массива горных пород флюидопроявляющего пласта, при чем эту частоту определяют по уравнению:

$$E = \frac{1}{\sqrt{h \cdot \beta \cdot \rho \cdot H}}$$

где: h-высота флюидопроявляющего пласта, м;
β - сжимаемость породы флюидопроявляющего пласта, с²м/кг;
ρ - средняя плотность вышележащих пород, кг/м³;
H - глубина залегания флюидопроявляющего пласта, м.

Положительный эффект достигается за счет предотвращения бурения дополнительной наклонной скважины стоимостью, в зависимости от глубины, в несколько миллиардов манат.

(21) a2002 0204
(22) 30.10.2002
(51)⁷E 21B 43/00

(71)(72) Меджидов Гасан Нурали оглы, Гасанов Рамиз Алиш оглы, Багиров Октай Эльман оглы, Амиров Рагим Гюльяхмед оглы, Гасанов Алиш Рампз оглы (AZ)

(54) Клапан с саморегулирующимся уплотняющим шариком.

(57) Изобретение относится к насосным установкам для цементации скважин, а именно к клапанным узлам насосных установок для нагнетания вязкостных (неньютоновских) жидкостей. Задача изобретения - обеспечение уплотняющей способности клапанных узлов в течение продолжительного времени путем уменьшения трения в шариковом клапанном узле. Поставленная задача достигается тем, что в шариковом клапане, содержащем корпус со втулкой, седло и шарик, согласно изобретения, шарик клапана заполнен композиционным материалом с гранулированным наполнителем в виде хаотически расположенных крупных зерен, внутри втулки, установленной в корпусе, выполнены сходящиеся направляющие канавки с закругленным основанием

(21) a2002 0206
(22) 30.10.2002
(51)⁷E 21B 43/00

(71)(72) Меджидов Гасан Нурали оглы, Гасанов Рамиз Алиш оглы, Багиров Октай Эльман оглы, Амиров Рагим Гюльяхмед оглы (AZ)

(54) Компонка для проводки кривого участка горизонтальной скважины.

(57) Изобретение относится к области бурения скважин, а именно к компоновкам для проводки кривого участка горизонтальной скважин. Задача изобретения - повышение эффективности проводки кривого участка горизонтальных скважин за счет использования гидромониторного эффекта бурового раствора в забойной компоновке и регулирование радиуса кривизны ствола из устья скважин. Для решения поставленной задачи компоновка для проводки кривого участка горизонтальных скважин, содержащая бурильные трубы, долото, кривой переходник, по изобретению на обоих концах коленообразного переходника установлены кулачки, на одной стороне которых имеется эксцентрично расположенный относительно центральной оси и перемещающийся вертикально свободный набор шариков, в центральном проходе труб имеется гидромониторная вставка, наружная поверхность которой взаимосвязана со свободными шариками и на пружине, концентричной пружине вставки, установлен игольчатый штуцер.

(21) a2002 0057
(22) 04.04.2002
(51)⁷E 21B 43/12

(71) Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт «Гипроморнефтегаз»(AZ)

(72) Керимов Меджид Заид оглы, Гусейнов Фазиль Ашраф оглы, Гусейнов Мехди Аскер оглы (AZ)

(54) Способ определения забойного давления в газоконденсатных скважинах.

(57) Изобретение относится к нефтегазодобывающей промышленности конкретно к способу определения забойного давления в газоконденсатных скважинах. Задачей изобретения является повышение точности определения значения: забойного давления при эксплуатации газоконденсатных скважин в условия наличия пластового давления ниже гидростатического и создание на этой основе благоприятных условий по рациональному использованию и потенциальных добывных возможностей. Сущность изобретения заключается в том, что значение забойного давления в газоконденсатных скважинах в условиях пластового давления ниже гидростатического определяют с использованием режимных параметров эксплуатации и с учетом расчетной высоты накопленной жидкости в нижней части ствола.

(21) a2002 0221
(22) 28.11.2002
(51)⁷E 21B 43/16, 43/22

(71) Азербайджанский Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности (АЗНИПИНефть) (AZ)

(72) Алиев Елчу Мисир оглы, Кязимов Шукуралли Паша оглы, Рагимов Джавид Абдуллагиф оглы, Мехтиева Лала Васиф кызы, Аллахвердиев Гадир Музаффар оглы (AZ)

(54) Способ воздействия на призабойную зону пласта.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, в частности, к способам интенсификации добычи нефти. Задачей изобретения является повышение эффективности воздействия на ПЗП за счет одновременного разрушения водонефтяной эмульсии в пласте. Поставленная задача решается тем, что в известном способе воздействия на ПЗП путем закачки масляно-щелочного отхода дополнительно с масляно-щелочным отходом в скважину закачивают изоамиловый спирт в количестве 0,8-5-

1,2% от объема МЩО. Экономический эффект от использования предлагаемого способа достигается за счет дополнительной добычи нефти, полученной в результате улучшения фильтруемости водонефтяной смеси вследствие разрушения эмульсии в призабойной зоне скважин.

(21) 99/001302

(22) 29.10.1998

(51)⁷E 21B 43/20

(71) Исмаилов Айдын Джангирович (AZ)

(72) Мамедов Назим Гасан оглы, Исмаилов Айдын Джангирович, Юсифов Рауф Али Юсиф оглы, Алиев Юнус Хасаевич, Бабаев Мусейиб Баба оглы (AZ)

(54) Способ заводнения неоднородного пласта

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, в частности, к методам поддержания пластового давления. Задачей изобретения является увеличение нефтеотдачи неоднородного пласта. Поставленная задача решается тем, что в известном способе заводнения неоднородного пласта, включающем закачку воды в законтурную зону, закачку воды производят периодически, чередуя высокий и низкий темп закачки воды в объеме 5-25% от объема пор зоны возмущения. Техничко-экономическая эффективность способа следует из увеличения нефтеотдачи неоднородного пласта.

(21) a2002 0205

(22) 30.10.2002

(51)⁷E 21B 43/29

(71)(72) Меджидов Гасан Нурали оглы (AZ)

(54) Промывочный узел бурового долота.

(57) Изобретение относится к породоразрушающим инструментам, а именно к промывочным узлам буровых долот. Задача изобретения заключается в обеспечении эффективности бурения за счет улучшения качества очистки забоя скважины от выбуренных пород. Поставленная задача достигается тем, что в промывочном узле бурового долота, содержащем корпус с промывочными каналами и исполнительные лопастные органы, согласно изобретения дополнительно выполнены ступенчатые промывочные каналы от центрального канала до боковой поверхности лопастей с выходами на перекрещенных плоскостях.

(21) a2002 0042

(22) 02.04.2002

(51)⁷E 21B 43/22

(71) Азербайджанский Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности (АзНИПИНефть) (AZ)

(72) Багиров Микаил Казым оглы, Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы, Казымов Шукюрли Паша оглы, Нагиев Ариф Черкез оглы, Эфендиев Теймур Ибрагим оглы, Ахмедов Гюльоглан Ханоглан оглы (AZ)

(54) Способ изоляции пластовых вод в нефтяных скважинах.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, в частности к способам изоляции пластовых и подошвенных вод в нефтяных скважинах. Задачей изобретения является повышение качества и надежности создаваемого непроницаемого барьера в водонасыщенной части пласта. Сущность изобретения заключается в том, что добавление 2%-ного раствора полиакриламида (ПАА) 1,0-1,5% в ШО и закачка поэтапно по 65%-35% от начального объема массообразующего вещества повышает адгезионные свойства, полученная эластичная масса обеспечивает равномерное и полное закупоривание водо-насыщенных пор пласта, закачка цементного раствора в конце процесса предотвращает обратный вынос массы из пор пласта в скважину. Экономический эффект от внедрения изобретения складывается от дополнительной добычи нефти и сокращения расхода на добычу воды.

РАЗДЕЛ F

МЕХАНИКА, ОСВЕЩЕНИЕ, ОТОПЛЕНИЕ, ДВИГАТЕЛИ И НАСОСЫ, ОРУЖИЕ И БОЕПРИПАСЫ, ВЗРЫВНЫЕ РАБОТЫ

F 16

(21) a2003 0218

(22) 29.10.2003

(51)⁷F 16K 3/24

(31) 2001115576

(32) 08.06.2001

(33) RU

(86) PCT/RU 02/00280 06.06.2002

(87) WO 02/101270 19.12.2002

(71) Малина Петр Васильевич (RU)

(72) Малина Петр Васильевич (RU), Курлов Александр Викторович (UA)

(74) Оруджев Р.К. (AZ)

(54) Клапан.

(57) Изобретение относится к трубопроводной арматуре и предназначено для управления потоком рабочей среды в трубопроводных магистралях, преимущественно высокого давления при больших расходах рабочей среды. Технический результат

достигается за счет того, что клапан содержит корпус с входным и выходным отверстиями, седло клапана, запорный элемент, соединенный с приводом и уплотнительные узлы, причем в корпусе установлен жестко связанный с седлом цилиндрический вкладыш с перепускным отверстием, а запорный элемент выполнен в виде полой втулки, состоящей из двух сопряженных цилиндрических частей, одна из которых имеет внешний диаметр приблизительно равный внутреннему диаметру второй его части и выполнена с возможностью возвратно-поступательного движения вдоль внешней поверхности цилиндрического вкладыша. Реализация изобретения позволяет снизить усилия, необходимые для перемещения запорного элемента и повысить устойчивость работы клапана. В связи с этим клапан обеспечивает стабильность рабочих характеристик при любом давлении среды, что является важным преимуществом заявленного клапана перед клапанами известных конструкций.

(21) 99/001535

(22) 11.05.1999

(51)⁷F 16L 3/10

(71) Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт «Гипроморнефтегаз»(AZ)

(72) Эфендиев Тофиг Халид оглы, Мамедов Фазил Алиага оглы, Гулиев Мубариз Машаллах оглы (AZ)

(54) Устройство для крепления стояка к платформе.

(57) Изобретение относится к строительству и может применяться для крепления стояка к морской платформе при прокладке магистрального подводного трубопровода. Задачей изобретения является устранение недостатков прототипа, тем самым существенно повышая надёжность крепления стояка к платформе, и улучшить другие его технические показатели. Новизна предполагаемого изобретения заключается в том, что патрубок выполнен в виде телескопического соединения труб, при этом свободный конец наружной трубы снабжен зажимным приспособлением, состоящим из корпуса, внутри которого размещена соединенная с ним крышка, позволяющая прохождение внутренней трубы и имеющая внутреннюю коническую поверхность, контактирующую с коническими плашками, зажимающими внутреннюю трубу телескопического соединения.

РАЗДЕЛ G

ФИЗИКА

G 01

(21) a2002 0106

(22) 06.06.2002

(51)⁷G 01N 21/25, 33/48

(71) Топчиева Шафига Аниваровна (AZ)

(72) Топчиева Шафига Аниваровна, Алиев Фармиз Шамиль оглы, Абиев Гусейн Азизулла оглы (AZ)

(54) Способ определения змеиного яда.

(57) Изобретение относится к области биологии и медицины, в частности к способам определения змеиного яда для анализа концентрации токсинов яда при укусах ядовитыми змеями. Сущность настоящего изобретения - в том, что в способе определения змеиного яда путем регистрации спектра ЭПР белков с выяснением электронного состояния парамагнитных частиц и их участия в сложных химических процессах, высушенный яд закавказской гюрзы *Vipera lebetina obtusa* помещают в ампулу из молибденового стекла диаметром - 4мм и устанавливают в резонатор ЭПР радиоспектрометра РЭ-1306 при длине волны - 3 см, при величине мощности СВЧ поля 1.58 мВт и напряженности магнитного поля в интервале 330-340 мТл, дающие характерный симметричный сигнал ЭПР с симметричным сигналом ЭПР, охватывающий область 330-340 мТл с фактором спектроскопического расщепления $g \approx 2.00548$ и шириной линии $\Delta H \approx 0.87$ мТл, определяющих эффективность биологически активных центров компонентов яда.

(21) i2003 0066

(22) 14.04.2003

(51)⁷A 23L 1/22; G 01G 19/22

(71) Бакинский Государственный Университет (AZ)

(72) Аскеров Бахрам Мехрали оглы (AZ)

(54) Способ определения электрического дипольного момента двухатомных молекул в газовой среде.

(57) Изобретение относится к области молекулярной физики, а именно, к экспериментальному определению собственного электрического дипольного момента двухатомных молекул. Задачей изобретения является повышение точности определения дипольного момента двухатомных молекул в газовой среде. Сущность изобретения заключается в измерении теплоемкости полярного газа без внешнего электрического поля и в электрическом поле при комнатной температуре. Дипольный момент определяют, учитывая аналитическую связь относительной разности теплоемкости, электрического поля и температуры.

(21) a2003 0084

(22) 25.04.2003

(51)⁷G 01N 33/70, 33/573, 33/49

(71) Азизов Васадат Али оглы, Эфендиев Исмаил Намик оглы, Азербайджанский Медицинский Университет (AZ)

(72) Азизов Васадат Али оглы, Эфендиев Исмаил Намик оглы (AZ)

(54) Способ определения индекса интоксикации при острых отравлениях.

(57) Изобретение относится к медицине, в частности к токсикологии и может быть использовано для объективной оценки уровня эндогенной интоксикации организма. Задачей изобретения является повышение точности определения уровня эндогенной интоксикации и показаний к проведению дезинтоксикационной терапии у больных с острыми экзогенными отравлениями. Задача решена тем, что в способе определения индекса интоксикации (СИИ) при острых отравлениях, заключающемся в определении в сыворотке крови показателей средних молекул (СМ), лейкоцитарного индекса интоксикации (ЛИИ) и уровня креатинина (К), согласно изобретению дополнительно предварительно определив показатели печеночных ферментов - аланинаминотрансферазы (АлАТ) и аспартатаминотрансферазы (АсАТ), определяют суммарный индекс интоксикации по формуле:

$$СИИ = \sqrt{\left(\frac{СМ_n - СМ_p}{\sigma_1}\right)^2 + \left(\frac{К_n - К_p}{\sigma_2}\right)^2 + \left(\frac{ЛИИ_n - ЛИИ_p}{\sigma_3}\right)^2 + \left(\frac{АлАТ_n - АлАТ_p}{\sigma_4}\right)^2 + \left(\frac{АсАТ_n - АсАТ_p}{\sigma_5}\right)^2}$$

СИИ - суммарный индекс интоксикации;

СМ_n; К_n; ЛИИ_n; АлАТ_n; АсАТ_n - средние величины нормальных показателей СМ, креатинина, ЛИИ, АлАТ и АсАТ;

СМ_p; К_p; ЛИИ_p; АлАТ_p; АсАТ_p - реальное значение данных показателей;

σ₁, σ₂, σ₅ - дисперсия величины среднего нормального показателя каждого признака, которую получают по результатам клинических анализов у доноров.

(21) a2002 0139

(22) 18.07.2002

(51)⁷G 01R 17/20

(71)(72) Исаев Гидаят Биалал оглы, Рагимов Рагим Магомед оглы, Мамедов Назим Ильяс оглы (AZ)

(54) Биопотенциометр.

(57) Изобретение относится к измерительной технике, в частности к медицинским приборам,

определяющим жизнеспособность биологической ткани и может быть использовано в хирургии для измерения потенциалов тканей в процессе операций. Задачей изобретения является создание компактного малогабаритного прибора с повышенной точностью измерения. Поставленная задача решена тем, что в биопотенциометре, содержащий датчик с токовыми и потенциальными клеммами, генератор синусоидальных колебаний, источник питания и измерительный прибор, согласно изобретения, дополнительно введен быстродействующий аналого-цифровой преобразователь соединенной с первым входом к источнику питания, вторыми входами к потенциальным клеммам датчика, а выходами соединенный с измерительным прибором, при этом источник питания выполнен двухполярным.

(21) a2003 0022

(22) 31.01.2003

(51)⁷G 01V 5/10

(71) Научно-Исследовательский Институт «АзербГеофизика» ПО Геофизики и Инженерной Геологии (AZ)

(72) Рахманов Рагиб Рахман оглы, Багиров Микаил Кязим оглы, Алескерев Алескер Кязим оглы, Сулейманов Гахраман Сулейман оглы, Гамидова Гюльнара Аскер кызы (AZ)

(54) Способ определения текущей нефтенасыщенности пластов.

(57) Изобретение относится к геофизике, а именно к геофизическим способам исследования скважин, в частности к определению текущей нефтенасыщенности пластов, находящихся на последней стадии разработки с применением импульсного нейтрон-нейтронного каротажа (ИННК). Задача изобретения является повышение эффективности проведения работ ИННК для выделения пластов с высоким нефтенасыщением. Поставленная задача достигается тем, что в способе определения текущей нефтенасыщенности пластов, путем проведения импульсного нейтрон-нейтронного каротажа в разрезах скважин месторождений, находящихся на последнем этапе разработки, способами термического или термохимического воздействия очищают прискважинную зону пласта от асфальто-смолистых компонентов и воды высокой степени минерализации, после чего проводят импульсный нейтрон-нейтронный каротаж.

(21) a2003 0055

(22) 25.03.2003

(51)⁷G 01V 11/00

(71) Научно-Исследовательский Институт «Азербайджанская Геофизика» ПО Геофизики и Инженерной Геологии (AZ)

(72) Керимов Керим Маммедхан оглы, Меликов Тейфур Гийас оглы, Гамидов Энвер Магомед оглы, Сулейманов Гахраман Сулейман оглы (AZ)

(54) Способ поиска и разведки месторождений полезных ископаемых.

(57) Изобретение относится к геологии, а именно к способам поиска и разведки месторождений полезных ископаемых. Задачей изобретения является повышение эффективности поисково-разведочных работ и выбор оптимального варианта способа поиска и разведки месторождений полезных ископаемых. Поставленная задача достигается тем, что в способе поиска и разведки месторождений полезных ископаемых, путем определения промышленных скоплений заданного типа ископаемого, используют принцип нечетких систем - Fuzzy system, рассматривая изучаемую геологическую среду и месторождения в этой среде как нечеткую систему, а ее параметры составляющими элементами этой системы, где на основе найденных нечетких значений функции принадлежности совокупностей этих параметров, устанавливают критерии, позволяющие сделать вышеуказанный выбор среди нескольких альтернатив.

G 06

(21) 93/000129

(22) 26.05.1993

(51)⁷G06F; G 09B; H 04B; G 08C

(71)(72) Мягков Юрий Григорьевич (AZ)

(54) Система для шифрации команд с возможностью биоадаптивирования.

(57) Изобретение относится к вычислительной технике, нейробионике и информационной технологии, основанной на третьей сигнальной системе и координатно-моторном /КМ/ квазиречевом рефлексе. Система предназначена для дистанционного ввода универсальной информации КМ символами, формируемыми движениями пальцев рук без привлечения зрения. Задача изобретения заключается в расширении области применения системы прототипа за счет мультисимвольной шифрации КМ символов и передачи импульсами знаков европейских и восточных алфавитов в различные устройства автоматики, ЭВМ, ПК и приборы устехники. Поставленная задача достигается тем, что в систему для шифрации команд, состоящую из формирователя команд, выполненного в виде биотехнического контроллера и соединенного последовательно блока шифрации посылки,

установлены переключатель страницы матриц и блок уставки шифра страницы, соединенные последовательно между выходами биотехнического контроллера и входами блока шифрации посылки. Переключатель страницы матриц имеет ячейку памяти сигналов пред-настройки, элемент обобщения, узел запуска программы переключений, шифратор зоны и элемент НЕ. Блок уставки шифра страницы имеет регистр, коммутатор, два элемента И-НЕ, два элемента НЕ и счетный триггер. Шифратор зоны имеет три элемента НЕ и три элемента, исключающие ИЛИ. Биотехнический контроллер содержит первый и второй дешифраторы /ДШ/ КМ активности пальцев, расположенные контрлатерально, каждый из которых имеет первый и второй блоки активности пальцев руки со второго по пятый и формирователь кода символа, соединенный с выходами блока активности. Выходы второго блока активности являются вторыми выходами ДШ-ров и вторыми входами формирователя кода КМ символа контрлатерального ДШ, а также содержит третий блок датчиков преднастройки, соединенный выходами с третьими выходами ДШ

(21) a2002 0111

(22) 17.06.2002

(51)⁷G 06F 3/02; G 08C 19/18; G 09B 21/00; H 03K 17/945

(71)(72) Мягков Юрий Григорьевич (AZ)

(54) Система для шифрации команд с возможностью биотехнического адаптивирования и переключатель страницы матриц.

(57) Система для шифрации команд с возможностью биотехнического адаптивирования предназначена для дистанционного бесклавишного ввода универсальной информации без привлечения зрения и двухбайтного кодирования координатно-речевых и моторных символов, формируемых осязательными движениями пальцев руки сенсоров универсальной панели. Задача изобретения - повышение точности формирования команд и упрощение системы достигается тем, что в системе, содержащей формирователь команд, выполненный в виде биотехнического контроллера, содержащий дешифратор, блок сканирования, блок датчиков зоны, переключатель страницы матриц, блок уставки страницы, блок шифрации посылки, соединенные последовательно, дешифратор выполнен с координатно-речевой активностью, содержащим блок осязания-ввода, который состоит из универсальных тактильных панелей ввода гласных и звонких - глухих согласных, блоков датчиков строки, первого и второго формирователей кода строки. Переключатель страницы матриц, содержащий блок памяти и шифратор зоны имеет таймер на элементе

обобщения, сдвиге в регистре и делителе, а также тональный каскад с источником звука.

устройства, а это позволяет осуществить постоянную оценку качества питающего напряжения распределительной сети.

РАЗДЕЛ Н

ЭЛЕКТРИЧЕСТВО

Н 02

(21) a2002 0161

(22) 04.09.2002

(51)⁷Н 02Н 3/32; Н 02J 3/12

(71) Азербайджанский Научно-Исследовательский Институт Энергетики и Энергетического Проектирования (AZ)

(72) Мамедяров Орхан Самед оглы, Гасымов Аскер Гусейн оглы, Алекперли Азер Фаик оглы, Зарбиева Нурида Фейзулла кызы (AZ)

(54) Устройство для оценки качества напряжения в распределительной сети.

(57) Изобретение относится к области электротехники и предназначено для непрерывного контроля за режимом изменения уровня напряжения и оценки его качества, в частности может быть использовано в распределительных электрических сетях для осуществления контроля питающего напряжения электроприемников и оценки его качества в соответствии с действующими нормами. Предложено устройство для оценки качества напряжения в распределительной сети, содержащем автоматический регулятор уровня напряжения, включающий в себя электронные блоки, в которое дополнительно введены второй датчик напряжения контролируемого узла нагрузки, первый, второй и третий сумматоры времени, а также элементы формирования уставок контролируемого напряжения, соединенных между собой таким образом, что вход второго датчика напряжения контролируемого узла нагрузки подключен к выходу элемента формирования и изменения зоны нечувствительности автоматического регулятора напряжения, а выход к параллельно соединенным между собой элементам формирования уставок контролируемого не менее четырех уровней напряжения - предельно допустимого минимального, недопустимого минимального, предельно допустимого максимального и недопустимого максимального, к выходам которых в той же последовательности соединены соответственно, элементы времени одноименных уровней напряжений, а первый, второй и третий сумматоры времени соединены к выходам элементов времени уровней напряжений. Выполнение электронной схемы управления, обеспечивающий непрерывный контроль за режимом изменения уровня напряжения, расширяет функциональные возможности

(21) a2002 0110

(22) 17.06.2002

(51) Н 02J 3/12

(71)(72) Абдуллаев Ибрагим Гусейн оглы, Алекперли Азер Фаик оглы (AZ)

(54) Устройство автоматического регулирования напряжения сети под нагрузкой.

(57) Изобретение относится к области электроснабжения потребителей электроэнергией и, в частности, может быть использовано в качестве устройства автоматического регулирования напряжения под нагрузкой непосредственно у потребителя. Задачей изобретения является повышение качества электроэнергии путем автоматического регулирования напряжения сети под нагрузкой. Задача решена тем, что устройство автоматической регуляции напряжения сети под нагрузкой, содержащее трансформатор с обмотками низкого и высокого напряжений с ответвлениями, соединенными к электрическим контактам переключателя, а также указатель положения переключателя, согласно изобретения, дополнительно снабжено двигателем, трехступенчатым редуктором с цепной передачей, шаговым механизмом, счетчиком, блоком автоматического управления, выход которого через двигатель, ведущий и ведомый валы трехступенчатого редуктора соединен с шаговым механизмом связанным с переключателем, при этом электрические контакты переключателя соединены к управляющему входу трансформатора, выход которого подключен к первому входу блока автоматического управления, ко второму входу которого подключен счетчик и ведущий вал трехступенчатого редуктора.

(21) a2002 0215

(22) 13.11.2002

(51)⁷Н 02М 7/515

(71)(72) Пашаев Ариф Мир Джалал оглы, Мехтиева Ариф Шафаят оглы, Низамов Тельман Инаят оглы, Нуриев Михаил Азиз оглы, Исаев Энвер Иса оглы, Муршудов Ильгар Гейджа оглы, Низамов Анар Тельман оглы (AZ)

(54) Высокочастотный инвертор.

(57) Изобретение относится к области техники и физики и предназначено для использования в измерительной технике, в технологических устройствах, использующих ультразвук, в

частности, в системах возбуждения гидроакустических устройств, а также для питания реактора электросинтеза озона. Задачей предлагаемого высокочастотного инвертора является устранение возможности ложного включения неработающего тиристора соответствующего работающего канала и устранение возможности появления на нагрузке энергии, обусловленной незатухающим колебанием и накопленной в колебательных контурах, при выключении тиристорov всех п-пар. Это обеспечивается тем, что в высокочастотном инверторе, содержащем п-тиристорov, связанных с одним входным выводом и включенных каждый последовательно с соответствующей парой тиристорov, связанных с другим входным выводом, общая точка каждой пары подключена к одному концу соответствующей последовательной резонансной цепочки, шунтированной вспомогательным конденсатором и состоящей из конденсатора и одной из п-первичных обмоток трансформатора, другие концы резонансных цепочек соединены с общей точкой цепочки, образованной подключенными параллельно входным выводам двумя конденсаторами, вторичная обмотка трансформатора подключена к выходным выводам, между каждой из п-пар последовательных тиристорov включены введенные обмотки дросселя со средней точкой, параллельно этим обмоткам включаются дополнительно введенные конденсаторы, а параллельно одной из п-первичных обмоток трансформатора подключена последовательная цепочка из введенных семистора и гасящего сопротивления.

Н 04

(21) 2001 0146

(22) 19.07.2001

(51)⁷Н 04В 9/00

(71) Азербайджанский Технический
Университет (AZ)

(72) Ибрагимова Байрам Ганимат оглы (AZ)

(54) Интегральное оптическое абонентское устройство связи.

(57) Изобретение относится к технике оптической связи к области преобразовательной и импульсной техники и может быть использовано в волоконно оптических системах передачи информации и цифровой аппаратуры связи. В предложенной интегральном оптическом абонентском устройстве связи повышение быстродействия обеспечивается тем, что вход компаратора первой цепью обратной связи через первый согласующий блок непосредственно соединен к управляющему входу электрооптического преобразователя. Указанная взаимосвязь блоков исключает наличие дополнительных блоков имеющих место в

известном, которыми являются расширитель импульсов, первый и второй накопители, генератор возбуждающих импульсов, вычитающий блок смещения и сумматор. Опорный сигнал компаратора соответствует чувствительности согласующего усилителя таким образом, что в среднем количество шумовых сигналов не превышает уровень входного информационного сигнала, что обеспечивает передачу и прием цифровых оптических сигналов цифровых оптоволоконных сетей связи путем эффективного использования компаратора с первой и второй цепью обратной связи за счет компенсации потерь энергии излучающего диода и включения фотодиода во вторую цепь обратной связи сокращения общего количества преобразовательных блоков позволяет решить задачу изобретения заключающуюся в повышении быстродействия интегрального оптического абонентского устройства связи.

(21) a2003 0085

(22) 28.04.2003

(51)⁷Н 04J 1/05

(71) Азербайджанский Технический
Университет (AZ)

(72) Алигулиев Эльшан Ага оглы (AZ)

(54) Устройство для распределения каналов связи исходящих направлений.

(57) Изобретение относится к области электрической связи и в частности может быть использовано в качестве устройства для распределения каналов связи телекоммуникационных систем информации. Задачей изобретения является увеличение пропускной способности каналов связи исходящих направлений. Предложено устройство распределения каналов связи исходящих направлений, содержащее соединенные между собой счетный блок канала, блок кодирования, первый запоминающий блок, 12-ти разрядный процессор, мультиплексор и регистр сдвига, которое дополнительно снабжено анализатором с соединенными друг с другом блоком сравнения, сумматором, логическим элементом «И», счетчиком импульсов, вторым запоминающим блоком, при этом выхода мультиплексора по каждому каналу связи соединены с входами блока сравнения, выход которого подключен через сумматор и логический элемент «И» к входу регистра сдвига, выход которого первой цепью обратной связи подключен к управляющему входу мультиплексора, обеспечивая поступление информации с выхода первого запоминающего блока к регистру сдвига, с выхода регистра сдвига информация под ется на вход мультиплексора, который производит выбор и подготовку 4-х

битной линии из нескольких отличных друг от друга синхронизируемых импульсных сигналов.

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)
93/000129	C 06F G 09B H 04B G 08C	a2002 0111	G 08C 19/18 G 09B 21/00 H 03K 17/945	a2002 0213	C 10M 135/18 C 10M 137/04	a2003 0041	A 61K 7/035
99/001298	E 21B 33/13	a2002 0112	A 01C 7/00	a2002 0215	H 02M 7/515	a2003 0044	A 21C 1/06
99/001302	E 21B 43/20	a2002 0139	A 01B 79/02	a2002 0221	E 21B 43/16	a2003 0049	A 24B 15/18
99/001535	F 16L 3/10	a2002 0154	A 01B 35/20	a2002 0221	E 21B 43/22	a2003 0051	C 05D 5/00
99/001614	E 21B 33/02 C 10M 169/04	a2002 0155	A 01G 3/04 A 01G 17/02	a2003 0001	A 21D 8/02 A 21D 13/08	a2003 0055	C 05B 1/02
a2001 0069	C 07C 5/48	a2002 0161	H 02H 3/32 H 02J 3/12	a2003 0002	A 23L 1/04	a2003 0056	G 01V 11/00
a2001 0120	A 01C 15/16	a2002 0170	C 09D 109/06 C 09D 201/08 C 08L 101/08	a2003 0004	C 01B 13/10	a2003 0065	C 07D 309/30
a2001 0130	B 60L 5/42 H 01R 41/02	a2002 0171	E 21B 33/16	a2003 0012	A 61C 8/00 G 03C 5/16	a2003 0066	C 02F 1/28 B 01J 20/02 B 01J 20/12
a2001 0143	A 01M 7/00	a2002 0175	A 23L 1/24	a2003 0013	C 07C 43/166 C 23F 11/04	a2003 0067	G 01N 25/20 G 01N 9/00
a2001 0146	H 04B 9/00	a2002 0176	A 23B 7/10	a2003 0022	G 01V 5/10	a2003 0075	C 08J 5/20
a2002 0024	C 11B 3/06	a2002 0182	A 61F 2/06 A 61L 33/10	a2003 0023	C 09K 3/00 E 21B 37/06	a2003 0084	A 61N 2/04 G 01N 33/70 G 01N 33/573 G 01N 33/49
a2002 0040	E 21B 33/138	a2002 0189	A 01B 73/00	a2003 0024	C 09K 3/18 B 64D 15/00 B 64D 15/10	a2003 0085	H 04J 1/05
a2002 0042	E 21B 43/32	a2002 0195	E 21B 43/00	a2003 0026	A 01J 9/04	a2003 0087	E 21B 33/138
a2002 0044	E 21B 3/13	a2002 0202	A 01B 19/02 A 01B 35/02	a2003 0030	A 61K 7/48	a2003 0090	B 63B 35/44 E 21B 7/12
a2002 0056	E 21B 43/00	a2002 0203	E 21B 7/21	a2003 0031	C 22C 21/10	a2003 0091	C 07D 277/04 C 10M 133/58 C 10M 135/36
a2002 0057	E 21B 43/12	a2002 0204	E 21B 43/00	a2003 0034	A 61N 2/04	a2003 0098	A 61M 27/00
a2002 0066	A 23L 1/22 G 01G 19/22	a2002 0205	E 21B 43/29	a2003 0036	C 08L 23/16 C 08L 61/14 C 08L 63/10 C 08J 7/04	a2003 0099	A 61B 17/04
a2002 0086	B 22D 27/02	a2002 0206	E 21B 43/00	a2003 0037	D 03D 47/26	a2003 0111	E 21B 33/138
a2002 0089	C 07D 333/02 C 07D 333/10 C 07D 333/48	a2002 0207	E 21B 10/42	a2003 0039	A 61K 7/16	a2003 0112	E 21B 33/138
a2002 0106	G 01N 21/25 G 01N 33/48	a2002 0208	E 21B 10/26 E 21B 10/60	a2003 0040	A 23L 1/300	a2003 0139	A 01H 1/04 A 61K 35/78
a2002 0110	H 02J 3/12	a2002 0213	C 10M 101/02	a2003 0041	A 61K 7/02	a2003 0218	F 16K 3/24
a2002 0111	G 06F 3/02						

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

Индекс МПК (7редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки
A 01B 19/02	a2002 0202	A 61N 2/04	a2003 0034	C 10M 133/58	a2003 0091	E 21B 43/32	a2002 0042
A 01B 35/02	a2002 0202	A 61N 2/04	a2003 0075	C 10M 135/18	a2002 0213	E 21B 7/12	a2003 0090
A 01B 35/20	a2002 0154	B 01J 20/02	a2003 0065	C 10M 135/36	a2003 0091	E 21B 7/21	a2002 0203
A 01B 73/00	a2002 0189	B 01J 20/12	a2003 0065	C 10M 137/04	a2002 0213	F 16K 3/24	a2003 0218
A 01B 79/02	a2002 0112	B 22D 27/02	a2002 0086	C 10M 169/04	99/001614	F 16L 3/10	99/001535
A 01C 15/16	a2001 0120	B 60L 5/42	a2001 0130	C 11B 3/06	a2002 0024	G 01G 19/22	a2002 0066
A 01C 7/00	a2002 0112	B 63B 35/44	a2003 0090	C 22C 21/10	a2003 0031	G 01N 9/00	a2003 0066
A 01G 17/02	a2002 0155	B 64 D 15/00	a2003 0024	C 23F 11/04	a2003 0013	G 01N 21/25	a2002 0106
A 01G 3/04	a2002 0155	B 64D 15/10	a2003 0024	C07C 43/166	a2003 0013	G 01N 25/20	a2003 0066
A 01H 1/04	a2003 0139	C 01B 13/10	a2003 0004	D 03D 47/26	a2003 0037	G 01N 33/48	a2002 0106
A 01J 9/04	a2003 0026	C 02F 1/28	a2003 0065	E 21B 10/26	a2002 0208	G 01N 33/49	a2003 0084
A 01M 7/00	a2001 0143	C 05 D 5/00	a2003 0051	E 21B 10/42	a2002 0207	G 01N 33/573	a2003 0084
A 21C 1/06	a2003 0044	C 05B 1/02	a2003 0051	E 21B 10/60	a2002 0208	G 01N 33/70	a2003 0084
A 21D 13/08	a2003 0001	C 06F	93/000129	E 21B 3/13	a2002 0044	G 01R 17/20	a2002 0139
A 21D 8/02	a2003 0001	C 07 D 309/30	a2003 0056	E 21B 33/02	99/001614	G 01V 11/00	a2003 0055
A 23B 7/10	a2002 0176	C 07C 5/48	a2001 0069	E 21B 33/13	99/001298	G 01V 5/10	a2003 0022
A 23L 1/04	a2003 0002	C 07D 277/04	a2003 0091	E 21B 33/16	a2002 0171	G 03C 5/16	a2003 0012
A 23L 1/22	a2002 0066	C 07D 333/02	a2002 0089	E 21B 33/138	a2002 0040	G 06F 3/02	a2002 0111
A 23L 1/24	a2002 0175	C 07D 333/10	a2002 0089	E 21B 33/138	a2003 0087	G 08C	93/000129
A 23L 1/300	a2003 0040	C 07D 333/48	a2002 0089	E 21B 33/138	a2003 0111	G 08C 19/18	a2002 0111
A 24B 15/18	a2003 0049	C 08J 5/20	a2003 0067	E 21B 33/138	a2003 0112	G 09B	93/000129
A 61B 17/04	a2003 0099	C 08J 7/04	a2003 0036	E 21B 37/06	a2003 0023	G 09B 21/00	a2002 0111
A 61C 8/00	a2003 0012	C 08L 101/08	a2002 0170	E 21B 43/00	a2002 0056	H 01R 41/02	a2001 0130
A 61F 2/06	a2002 0182	C 08L 23/16	a2003 0036	E 21B 43/00	a2002 0195	H 02H 3/32	a2002 0161
A 61K 35/78	a2003 0139	C 08L 61/14	a2003 0036	E 21B 43/00	a2002 0204	H 02J 3/12	a2002 0110
A 61K 7/02	a2003 0041	C 08L 63/10	a2003 0036	E 21B 43/00	a2002 0206	H 02J 3/12	a2002 0161
A 61K 7/035	a2003 0041	C 09D 109/06	a2002 0170	E 21B 43/12	a2002 0057	H 02M 7/515	a2002 0215
A 61K 7/16	a2003 0039	C 09D 201/08	a2002 0170	E 21B 43/16	a2002 0221	H 03K 17/945	a2002 0111
A 61K 7/48	a2003 0030	C 09K 3/00	a2003 0023	E 21B 43/20	99/001302	H 04B	93/000129
A 61L 33/10	a2002 0182	C 09K 3/18	a2003 0024	E 21B 43/22	a2002 0221	H 04B 9/00	a2001 0146
A 61M 27/00	a2003 0098	C 10M 101/02	a2002 0213	E 21B 43/29	a2002 0205	H 04J 1/05	a2003 0085

РАЗДЕЛ А

УДОВЛЕТВОРЕНИЕ ЖИЗНЕННЫХ ПОТРЕБНОСТЕЙ ЧЕЛОВЕКА

А 01

(11) i2003 0177

(21) a2000 0205

(22) 21.11.2000

(51)⁷A 01C 1/00, 1/06

(43) 01.04.2003

(71)(72)(73) Мамедова Сиддига Рза кызы, Алиев Гамбиз Алы оглы, Гурбанов Рустам Али оглы, Иманов Нариман Мамед оглы (AZ)

(54) Устройство для сортирования опушенных семян хлопчатника.

(57) Устройство для сортирования опушенных семян хлопчатника, включающее вращающийся барабан, расположенный на валу, приводимом во вращение посредством привода электродвигателя, емкость для сбора отсортированных фракций, отличающееся тем, что вращающийся барабан установлен в неподвижном коаксиальном цилиндре, закрытом с торцов, с верхней частью, выполненной в сечении в форме трапеции, с углом 30° вертикальной плоскости барабана, выполняющей функцию загрузочного окна, покрытом изнутри эластичным материалом, а также снабженном форсункой для подачи жидкости выгрузным окном, кроме этого поверхность барабана покрыта гофрированной резиной, часть которой под загрузочное окно имеет винтовую наливку.

(11) i2003 0176

(21) a2001 0054

(22) 15.03.2001

(51)⁷A 01C 1/06

(43) 01.04.2003

(71)(73) Азербайджанский Научно-Исследовательский Институт Защиты Растений (AZ)

(72) Мамедова Сиддига Рза кызы, Алиев Гамбиз Алы оглы, Гусейнов Джабраил Гаджибаба оглы (AZ)

(54)

(57) 1. Устройство протравливания семян культур, содержащее бункеры семян и ядохимикатов, дозаторы компонентов, шнек для перемешивания смеси, кожух которого снабжен загрузным и выгрузным окнами, отличающийся тем, что, шнек выполнен в виде двухзаходного ленточного винта с кожухом, лента и внутренняя поверхность которого покрыты эластичным материалом, например резиной.

2. Устройство протравливания семян культур по п.1, отличающийся тем, что винт шнека заполнен в виде лопастей, образованных пучками эластичных, например, капроновых кенсольных стержней диаметром до 3 мм, установленных в один ряд, концы которых закреплены на валу винта.

(11) i2003 0175

(21) 98/001176

(22) 24.01.1994

(51)⁷A 01H 1/02

(43) 01.04.2003

(71)(72)(73) Сафаров Мугдат Гидаят оглы (AZ)

(54) Способ гибридизации огурцов.

(57) Способ гибридизации огурцов, заключающийся во взаимном переносе, соединении, совмещении и герметичном закреплении поперечных срезов плодов разных родительских сортов, отличающийся тем, что срезание плодов скрещиваемых сортов осуществляют на расстоянии 1-2 см от цветка сразу после его увядания.

A 23

(11) i2003 0191

(21) a2000 0022

(22) 16.02.2000

(51)⁷A 23L 1/27

(43) 28.02.2003

(71)(73) Научно-Исследовательский Институт «Пищевой промышленности» (AZ)

(72) Исмаилов Рауф Джамал оглы, Касумов Фахраддин Юнис оглы, Аскерова Алла Шахлар кызы, Азимов Азим Мустафа оглы (AZ)

(54) Натуральный краситель для окрашивания сливочного масла.

(57) Применение пигментов сафлора или шафрана в качестве натурального красителя для окрашивания сливочного масла на основе буйволиного молока.

(11) i2003 0189

(21) a2002 0025

(22) 13.13.2002

(51)⁷ A 23L 1/29; A 21D 2/36

(43) 01.04.2003

(71)(72)(73) Мусаев Назим Исмаил оглы, Тагиев Сархан Абульфаз оглы (AZ)

(54) Композиция фитодобавки (её варианты) для производства диетических мучных изделий.

(57) Композиция фитодобавки (её варианты) для производства диетических мучных изделий, состоящая из смеси пряно-ароматических и лекарственных растений, отличающаяся тем, что она содержит (г) на 1кг муки либо:

Корень айра	10-15
Корень девясила	10-15
Семена фенхеля	10-12
Листья крапивы	10-12
Семена кумина	10-12

либо

Листья мяты перечной	5-7,5
Семена фенхеля	10-12
Семена камина	10-12
Семена тмина	10-12

либо

Семена чернушки	10-15
Семена фенхеля	10-12
Семена кумина	10-12
Семена тмина	10-12
Корень имбиря	5-7
Листья мяты перечной	10-12

либо

Листья мяты перечной	5-7,5
Семена чернушки	18-20
Семена кумина	10-12
Семена тмина	10-12
Семена фенхеля	10-12

(11) i2003 0164

(21) a2001 0082

(22) 26.04.2001

(51)⁷A 23L 1/015; A 23I 1/211, 1/212

(43) 30.10.2002

(71)(72)(73) Пашаев Ариф Мир Джалал оглы, Мехтиев Ариф Шафаят оглы, Низамов Тельман Инаят оглы, Лапин Феликс Александрович, Нуриев Микаил Азиз оглы, Низамов Анар Тельман оглы, Исаев Энвер Иса оглы (AZ)

(54) Устройство для обработки маслин.

(57) Устройство для обработки маслин, содержащее электролитическую ванну с входными и выходными штуцерами, положительным и отрицательным электродами, электрически соединенными с источником постоянного тока, ионнонепроницаемой перегородкой, разделяющей ванну на анодную и катодную зоны, отличающееся тем, что катодная зона снабжена контейнером для размещения обрабатываемых плодов, свободно перемещающимся вертикально, имеющим перфорированные боковые стенки и дно с коническими отверстиями вершиной вверх.

(11) i2003 0166

(21) a2001 0081

(22) 26.04.2001

(51)⁷A 23L 1/015; A 23I 1/211, 1/212

(43) 30.10.2002

(71)(72)(73) Пашаев Ариф Мир Джалал оглы, Мехтиев Ариф Шафаят оглы, Низамов Тельман Инаят оглы, Велиев Махир Елчу оглы, Лапин Феликс Александрович, Нуриев Микаил Азиз оглы, Низамов Анар Тельман оглы (AZ)

(54) Устройство для обработки маслин.

(57) Устройство для обработки маслин, содержащее электролитическую ванну с входными и выходными штуцерами, положительным и отрицательным электродами, электрически соединенными с источником постоянного тока, ионнонепроницаемой перегородкой, разделяющей ванну на анодную и катодную зоны, отличающееся тем, что источник постоянного тока выполнен в виде управляемого выпрямителя, в цепь управления которого последовательно включены синхронизатор, формирователь и усилитель импульсов, причем первый вход формирователя связан с первым выходом панели управления и индикации, а второй вход связан с датчиком текущего значения температуры через первые вход и выход блока регулирования тока, второй выход которого подключен к первому входу панели управления и индикации, второй и третий выходы последнего подключены соответственно ко второму входу блока регулирования тока и блоку аварийной сигнализации, а силовой вход управляемого выпрямителя и сигнальный вход синхронизатора подключены к общему сетевому входу.

A 24

(11) i2003 0138

(21) a2002 0003

(22) 07.01.2002

(51)⁷A 24B 3/10, 3/18, 15/00

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Сарыев Эльдар Бахрам оглы (AZ)

(54) Способ обработки табака и табачных изделий для снижения содержания вредных организму веществ.

(57) Способ обработки табака и табачных изделий для снижения содержания вредных организму веществ, отличающийся тем, что обработку проводят углеродным сорбентом, пропуская вентилируемый воздушный поток, содержащий продукты испарения из табака, через углеродный сорбент, причем воздушный поток циркулирует в замкнутой системе, а обработку проводят на стадии сушки и/или хранения табака и табачных изделий.

A 61

(11) i2003 0155

(21) a2001 0125

(22) 19.06.2001

(51)⁷A 61B 17/00, 17/122

(43) 28.06.2002

(71)(72)(73) Юсубов Юнис Амираслан оглы, Биаллов Сахиб Ягуб оглы (AZ)

(54) Гемостатический зажим.

(57) Гемостатический зажим, состоящий из сдавливающей и сжимающе-фиксирующей частей, отличающийся тем, что сдавливающая часть выполнена в нижней части в виде усеченного круглого полого конуса на поверхности которого расположены овальные манипуляционные окна, в верхней части в виде цилиндра, внутренняя поверхность которого имеет полусферическую форму и с резьбой по наружной поверхности для навинчивания гайки с двумя эллипсовидными ушками для проведения ремней, закрепляющихся вокруг головы, а сжимающе-фиксирующая часть состоит из винта с полусферической головкой на одном конце, переходной гайки с двумя эллипсовидными отверстиями для ремней и рукоятки.

(11) i2003 0162

(21) a2001 0116

(22) 05.06.2001

(51)⁷A 61B 17/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанский Медицинский Университет (AZ)

(72) Байрамов Нуру Юсиф оглы, Султанов Гасан Аббас оглы, Рустамов Адалат Магомедали оглы, Демирчи Салим, Джумшудов Джумшуд Гасан оглы, Рзаев Тарверди Мирзали оглы (AZ)

(54) Способ прогнозирования печеночной недостаточности после резекции печени.

(57) Способ прогнозирования печеночной недостаточности после резекции печени, включающий в себя предоперационное определение степени очищения из крови индоцианинового зеленого, отличающийся тем, что до проведения резекции печени интраоперационно накладывают зажимы на приводящие сосуды удаляемой доли печени, одновременно повторяют определение степени очищения из крови индоцианинового зеленого и вычисляют соотношение интра- и предоперационной степени очищения красителя из крови, при этом соотношение больше 3 прогнозирует высокий риск печеночной недостаточности после резекции печени.

(11) i2003 0167

(21) a2001 0152

(22) 03.08.2001

(51)⁷A 61B 17/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Алиева Эльмира Агали кызы (AZ)

(72) Алиева Эльмира Агали кызы, Азизов Акиф Гамид оглы, Гусейнов Аскер Бююк оглы, Исаев Гидаят Биалл оглы (AZ)

(54) Приспособление для санации брюшной полости при перитоните.

(57) Приспособление для санации брюшной полости при перитоните, содержащее входящие и выходящие дренажи, отличающееся тем, что оно дополнительно снабжено мешком с отверстиями, выполненным из двух листов полупроницаемой мембраны, причем одни дренажи входят в мешок другие выходят из отверстий мешка, а листы полупроницаемой мембраны выполнены из поливинилпирролидона.

(11) i2003 0170

(21) a2001 0136

(22) 09.07.2001

(51)⁷A 61B 17/60

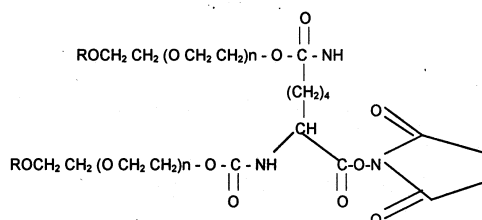
(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанский Научно-Исследовательский Институт Травматологии и Ортопедии (AZ)

(72) Джалилов Яшар Рафгар оглы (AZ)

(54) Устройство для оперативного лечения деформаций позвоночника.

3. Конъюгат по п.2, отличающийся тем, что молекулярная масса звеньев полиэтиленгликоля составляет приблизительно 40000 Да.
4. Конъюгат по п.1, отличающийся тем, что R и R' обозначают метил.
5. Конъюгат по п.1, отличающийся тем, что X обозначает NH.
6. Конъюгат по п.1, отличающийся тем, что α -IFN представляет собой α 2a-IFN.
7. Конъюгат по п.1, отличающийся тем, что средняя сумма n и n' составляет от 850 до 1000.
8. Конъюгат по п.1, отличающийся тем, что R и R' обозначают метил; X обозначает NH; α -IFN представляет собой α 2a-IFN; и один или оба n и n' равны 420.
9. Конъюгат по п.1, отличающийся тем, что R и R' обозначают метил; X обозначает NH; α -IFN представляет собой α 2a-IFN; и один или оба n и n' равны 520.
10. Конъюгат по п.1, который обладает более высокой антипролиферативной активностью по сравнению с α -IFN и меньшей антивирусной активностью по сравнению с α -IFN.
11. Способ получения конъюгата ПЭГ- α -IFN по п.1-10, включающий ковалентное связывание α -IFN с ПЭГ, отличающийся тем, что в качестве ПЭГ используют реагент формулы

12. Фармацевтические композиции для лечения или профилактики иммуномодуляторных нарушений, таких, как заболевания, относящиеся к опухоли, и инфекционных болезней, содержащие конъюгат ПЭГ- α -IFN по любому из пп.1-10 и терапевтически инертный носитель.

A 62

(11) i2003 0182

(21) a2002 0027

(22) 18.03.2002

(51)⁷A 62C 5/00

(43) 01.04.2003

(71)(73) Компания «ЙЕНИ-ТЕХ» (AZ)

(72) Керимов Фаиг Гафар оглы, Пашаев Мамед Расул оглы, Ахмедов Валияддин Нусрат оглы (AZ)

(54) Порошковый огнетушитель.

- (57) Порошковый огнетушитель, содержащий резервуар для огнетушащего порошка с сифонной трубкой, соплом и запорно-пусковым механизмом, отличающийся тем, что сопло запорно-пускового механизма выполнено в виде цилиндра с разгонным участком между коническим входом и выходом.

РАЗДЕЛ В.

РАЗЛИЧНЫЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ.

В 01

(11) i2003 0152

(21) 99/001307

(22) 06.11.1998

(51)⁷B 01D 15/08, 53/14

(31) 08/633.270

(32) 16.04.1996

(33) US

(43) 29.12.2000

(86) PCT/US 97/05824

(71)(73) Мобил Оил Корпорейшн (US)

(72) Гельсингер Джеймс Оуен (US)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Способ определения абсорбционной эффективности угольных фильтров в удалении углеводородов из растворителя.

(57) 1. Способ определения абсорбционной эффективности угольных фильтров в удалении углеводородов из растворителя, отличающийся тем, что производят отбор пробы растворителя после его пропускания через угольный фильтр для получения отфильтрованного растворителя, затем пропускают пробы через газовый хроматограф для получения относительных данных подсчета площадей как для углеводородов, так и для растворителя в отфильтрованном растворителе и преобразовывают полученные при помощи газового хроматографа относительные данные подсчета площадей в соответствующие количества углеводородов и растворителя за счет использования соответствующих эталонных значений для углеводородов и растворителя для получения полного содержания углеводородов в регенерированном растворителе после его пропускания через угольный фильтр в момент отбора пробы.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что эталонными значениями являются коэффициенты ослабления (RF) для соответствующих углеводородов и растворителя, вычисленные в соответствии со следующим соотношением

$$RF = [(12 \times C) + H] / [12 \times C \times 1,33467],$$

где C-число атомов углеводородов,

H-число атомов водорода.

3. Способ по пп.1 или 2, отличающийся тем, что его используют для определения абсорбционной эффективности угольного фильтра при удалении углеводородов из растворителя, когда производят удаление кислотных газов из кислого углеводородного газового потока, причем растворитель регенерируют путём удаления кислотных газов, после чего его пропускают через угольный фильтр для удаления углеводородов, которые были абсорбированы из кислого газового потока, совместно с кислотными газами, при этом регенерированный отфильтрованный растворитель повторно используют для дополнительного удаления кислотных газов из кислого газового потока; причем абсорбционную эффективность угольного фильтра в удалении углеводородов из регенерированного растворителя определяют путем периодического отбора проб регенерированного растворителя после его пропускания через угольный фильтр; при этом фильтр заменяют после приближения к недопустимому уровню количества углеводородов остающихся в регенерированном отфильтрованном, растворителе после его пропускания через УГОЛЬНЫЙ фильтр.

4. Способ по п.3, отличающийся тем, что кислотными газами является сульфид водорода и/или диоксид углерода, а растворитель содержит органический амин.

5. Способ по п.4, отличающийся тем, что растворитель содержит органический амин и сульфолан (цикло-тетраметилен сульфолан).

6. Способ по одному из пп.3-5, отличающийся тем, что соответствующие количества углеводородов и растворителя находят путем преобразования относительных данных подсчета площадей углеводородов и растворителя в отфильтрованном, регенерированном растворителе, полученных при помощи газового хроматографа в соответствующие количества углеводородов и растворителя, с использованием соответствующих эталонных значений для углеводородов и растворителя.

(11) i2003 0180

(21) a2001 0126

(22) 20.06.2001

(51)⁷B 01D 53/18

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Алигулиев Рамазан Исмаил оглы, Алигулиев Шыхали Рамазан оглы, Алигулиев Аббас Рамазан оглы, Абдуллаев Надир Мамед оглы (AZ)

(54) Газоразделитель.

(57) Газоразделитель, состоящий из корпуса колонки, входной трубы, водо- и газовых выходных труб, оросителя и распределителя, отличающийся тем, что корпус колонки газораспределителя выполнен эллипсоидной формы, оросительная пластинка имеет воронкообразную форму, распределительные решетки расположены в шахматном порядке с упором на боковые стенки корпуса, причем нечетные пластинки электрически изолированы от корпуса и оснащены электрическими контактами для поддержания напряжения 1,3-2 вольта.

В 03

(11) i2003 0195

(21) a2001 0141

(22) 16.07.2001

(51)⁷В 03С 9/00; С 02F 1/46

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанский Технологический Университет (AZ)

(72) Мамедов Эльшад Аршад оглы (AZ)

(54) Поточная линия для очистки сточных вод электрокаталитическим способом.

(57) Поточная линия для очистки сточных вод электрокаталитическим способом, состоящая из емкости для чистой воды, солерастворителя, выпрямителя энергии, вентиляционного устройства, насосных установок, ротаметра, средств коммуникации, мешалки, электролизера, отличающаяся тем, что электролизер состоит из горизонтального футляра, имеющего входное, выходное и радиальное окна, и жестко установленного в нем без соприкосновения шнека, подсоединенных соответственно к катоду и аноду.

В 63

(11) i2003 0148

(21) 99/001398

(22) 20.08.1998

(51)⁷В 63В 21/50

(43) 28.06.2002

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) Брейвик, Коре; Смедаль, Арне; Сьювертсен, Коре (NO)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Система для постановки судов на мертвый якорь и якорь для установки на морском дне.

(57) 1. Система для постановки судов на мертвый якорь, в частности, для операций, связанных с добычей нефти и газа, в которой судно, предпочтительно в носовой части, оборудовано средством постановки на мертвый якорь, в которой имеется якорное средство, выполненное в виде стационарного якорного средства, предпочтительно в виде всасывающего якоря, гравитационного якоря или забиваемого якоря, расположенное на морском дне и снабженное поворотным устройством для якорного троса, по меньшей мере, один якорный трос для соединения якорного средства со средством постановки на мертвый якорь, установленным на судне, и плавучее тело, прикрепленное к средней части якорного троса, отличающаяся тем, что плавучее тело выполнено так, что при постановке на якорь оно, как правило, находится под водой, а система дополнительно содержит анапуть, выполненную в нижней части якорного троса и прикрепленную к поворотному устройству, имеющему два консольных плеча, к наружным концам которых прикреплены тросы указанной анапути и которые предпочтительно установлены с возможностью поворота вокруг оси плеч.

2. Якорь для установки на морском дне, в основном для стационарной постановки судов или других плавучих средств на мертвый якорь, в частности, в связи с добычей нефти и газа в море, предпочтительно закрепляемый на морском дне за счет всасывания, силы тяжести или посредством забивания, включающий поворотное устройство, отличающийся тем, что поворотное устройство снабжено крепежными элементами, по меньшей мере, для двух якорных тросов, идущих от судна, причем когда якорь находится на морском дне, ось поворота поворотного устройства расположена приблизительно вертикально, при этом указанные крепежные элементы имеют два консольных плеча, наружные концы которых служат для прикрепления к ним указанных якорных тросов, таких как тросы анапути, а указанные тросы предпочтительно установлены с возможностью поворота вокруг горизонтальной оси плеч.

(11) i2003 0150

(21) 99/001304

(22) 20.08.1998

(51)⁷В 63В 21/50; Е 21В 43/01

(43) 28.06.2002

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) Еллефсен, Олан; Сьювертсен, Коре (NO)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Система для добычи углеводородов в море и якорь для установки на морском дне.

(57) 1. Система для добычи углеводородов в море с использованием стоящего на мертвом якоре добывающего плавучего средства или судна, в которой судно оборудовано, предпочтительно в носовой части, средством постановки на мертвый якорь, содержащая расположенное на морском дне стационарное якорное средство, предпочтительно, в виде всасывающего, гравитационного или забиваемого якоря, снабженного поворотным устройством для якорного троса, с прикрепленным к нему плавучим телом, восходящей трубы для добываемого продукта, выполненной в виде, по меньшей мере, одного гибкого рукава, нижний конец которого соединен с поворотным устройством, имеющим, по меньшей мере, два канала для углеводородов и, возможно, других текучих сред, отличающаяся тем, что плавучее тело, которое, как правило, во время стоянки на якоре погружено ниже поверхности моря, прикреплено к средней части якорного троса, а нижняя часть якорного троса соединена с вилкой, входящей в состав поворотного устройства, при этом вилка имеет две, предпочтительно параллельные лапки, наружные концы которых шарнирно закреплены на каждой стороне устройства и противоположные концы которых соединены с якорным тросом.

2. Система по п.1, отличающаяся тем, что в якорный трос вблизи плавучего тела вставлен жесткий стержнеобразный соединительный элемент, причем плавучее тело соединено с этим соединительным элементом.

3. Система по п.1 или 2, отличающаяся тем, что рукав, предпочтительно в своей нижней части, снабжен плавучими элементами.

4. Система по п.1 или 2, отличающаяся тем, что рукав, предпочтительно в своей средней части, подвешен к плавучему телу, прикрепленному к якорному тросу.

5. Система по любому из пп.2-4, отличающаяся тем, что нижний конец рукава соединен с центральной частью поворотного устройства и отходит от поворотного устройства предпочтительно посередине между лапками вилки.

6. Система по п.5, отличающаяся тем, что рукав, практически при всех условиях стоянки на якоре, отходит от поворотного устройства под меньшим углом к горизонтали, чем нижняя часть якорного троса или лапки вилки.

7. Система по любому из пп.1-6, отличающаяся тем, что рукав имеет такую длину и плавучесть, что может проходить под водой ниже якорного троса.

8. Якорь для установки на морском дне для использования при добыче углеводородов в море посредством стоящего на мертвом якоре добывающего плавучего средства или судна, предпочтительно закрепляемый на морском дне за счет всасывания, силы тяжести или посредством забивания в морское дно, содержащий поворотное устройство, включающее крепежные элементы для, по меньшей мере, одного якорного троса, идущего от судна и соединительный элемент для рукава для текучей среды и, по меньшей мере, два сквозных прохода или канала для текучей среды, приспособленных для соединения с установкой на морском дне, отличающийся тем, что у морского дна ось поворота поворотного устройства расположена приблизительно вертикально, а поворотное устройство снабжено вилкой, содержащей указанные крепежные элементы, предпочтительно в виде двух параллельных лапок, наружные концы которых шарнирно закреплены на каждой стороне поворотного устройства и противоположные концы которых предназначены для соединения с указанным, по меньшей мере, одним якорным тросом.

9. Якорь по п.8, отличающийся тем, что крепежные элементы на поворотном устройстве расположены на более низком уровне, чем соединительный элемент.

10. Якорь по п.8 или п.9, отличающийся тем, что фактический якорь, с одной стороны, и практически все другие части якоря, с другой стороны, в частности, поворотное устройство, могут быть отделены друг от друга с помощью разъемных соединяющих элементов так, что указанные другие части могут быть подняты на поверхность для ремонта, обслуживания или замены.

11. Якорь по пп.8, 9 или 10, отличающийся тем, что содержит основание в виде пластины или рамы, опирающееся сверху на фактический якорь, предпочтительно с возможностью отделения от него, при этом основание снабжено опорным элементом для поворотного устройства, а на основании установлены соединители для трубопроводов, кабелей и т.п., идущих от добывающей установки на морском дне.

12. Якорь по п.11, отличающийся тем, что указанные соединители выполнены с возможностью присоединения и отсоединения указанных трубопроводов, кабелей и т.п.

13. Якорь по любому из пп.8-12, отличающийся тем, что предпочтительно цилиндрический наружный корпус поворотного устройства установлен с возможностью поворота относительно фактического якоря и содержит указанные соединительные элементы, причем пята для указанного корпуса поворотного устройства выполнена с возможностью передачи изгибающих сил, обусловленных присоединенным рукавом или восходящей трубой для текучей среды и, возможно, якорным тросом, на фактический якорь, возможно, через указанные опорный элемент и основание, по существу, без нагружения внутренних элементов поворотного устройства.

14. Якорь по п.13, отличающийся тем, что центральная неподвижная сердцевина в поворотном устройстве, содержащая указанные внутренние элементы, установлена до некоторой степени упруго относительно фактического якоря.

15. Якорь по любому из пп.8-14, отличающийся тем, что соединительная деталь для управляющего кабеля расположена в верхней части поворотного устройства, а поворотное устройство имеет кожух для электрических соединений, например, для электрического устройства с контактным кольцом.

РАЗДЕЛ С

ХИМИЯ И МЕТАЛЛУРГИЯ

С 01

(11) i2003 0198

(21) 99/001495

(22) 30.11.1999

(51)⁷C 01B 19/00

(43) 28.06.2002

(71)(73) Институт Неорганической и физической химии Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Алиджанов Алекпер Мадага оглы, Мамедов Фаик Мамедага оглы, Алиев Озбек Мисирхан оглы (AZ)

(54) Термоэлектрический материал на основе теллурида-свинца.

(57) Термоэлектрический материал на основе теллурида-свинца (PbTe) для отрицательной и положительной ветви термоэлектрических генераторов, отличающийся тем, что он дополнительно содержит диселенид никеля (NiSe₂) при следующих соотношениях ингредиентов, моль %

PbTe 96,0-99,4

NiSe₂ 0,6-4,0

(11) i2003 0140

(21) a2001 0200

(22) 05.12.2001

(51)⁷C 01F 7/50

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Бафадарова Окума Бафадар кызы, Ибрагимова Синдуз Мамед кызы, Алосманов Мирали Сейфадин оглы, Бафадарова Земфира Малик кызы, Ходжаев Гасан Ходжа оглы (AZ)

(54) Способ получения фторида алюминия.

(57) Способ получения фторида алюминия, включающий обработку алюмосодержащего сырья кремнефтористоводородной кислотой, отделение раствора от осадка диоксида кремния, кристаллизацию из раствора тригидрата фторида алюминия, фильтрацию и сушку продукта, отличающийся тем, что в качестве алюмосодержащего сырья используют смесь гидроксида алюминия и красного шлама в соотношении (70:30)÷(65:35), которую смешивают с кремнефтористоводородной кислотой, взятой в количестве 50% от нормы, и полученную пульпу нагревают до 80-85°C с последующим добавлением остальной части кислоты.

(11) i2003 0200

(21) a2000 0219

(22) 13.12.2000

(51)⁷C 01G 47/00; C 25B 1/00

(43) 30.10.2002

(71)(73) Институт Неорганической и Физической Химии Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Мамедова Севяр Вагиф кызы, Мамедов Мехман Насиб оглы (AZ)

(54) Способ получения дисульфида рения.

(57) Способ получения дисульфида рения из кислого раствора, отличающийся тем, что дисульфид рения получают электролизом в виде пленки, осажденной на катоде из раствора электролита, содержащего $1 \cdot 10^{-3}$ - $4 \cdot 10^{-3}$ моль/л NH_4ReO_4 , 0,1-0,2 моль/л $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$, 1,05-1,2 моль/л H_2SO_4 с pH 2-2,5, при температуре электролита 30-40 С, плотности тока 3,5-7 А/дм², времени электролиза 0,5-1 час и перемешивании.

С 06

(11) i2003 0188

(21) a2001 0175

(22) 16.10.2001

(51)⁷С 06В 31/02

(43) 01.04.2003

(71)(73) «АЗЕРЦЕОЛИТ» Межотраслевое Научно-Производственное Объединение (AZ)

(72) Халилов Элчин Нусрат оглы, Кахраманова Халида Тофик кызы, Ахмедов Валиаддин Нусрат оглы, Пашаев Мамед Расул оглы, Юзбашева Лала Назим кызы, Кулиев Шохрат Вели оглы (AZ)

(54) Способ получения окислителя для взрывчатых веществ и зажигательных смесей.

(57) 1. Способ получения окислителя для взрывчатых веществ и зажигательных смесей, включающий взаимодействие азотной кислоты с аммиаком и алюмосиликатами щелочных и щелочноземельных металлов, с последующим взаимодействием образовавшегося азотнокислого алюминия и свободной азотной кислоты с аммиаком, полным или частичным отделением выделившегося гидроксида алюминия и получением раствора, содержащего аммиачную селитру и селитры щелочных и щелочноземельных металлов, в котором соотношение между аммиачной селитрой и селитрами щелочных или щелочноземельных металлов регулируют расходом азотной кислоты, подаваемой на обработку, отличающийся тем, что в качестве алюмосиликатов щелочных или щелочноземельных металлов используют природный цеолит-клиноптилолит Ай-Дагского месторождения, который обрабатывают 68%-ным раствором азотной кислоты, образовавшийся солевой раствор упаривают до полного удаления влаги.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что используют, как необогащенный природный клиноптилолит с содержанием цеолита 10-40% мас., так и обогащенный клиноптилолит с содержанием цеолита 50-70% мас.

С 07

(11) i2003 0178

(21) a2001 0202

(22) 07.12.2001

(51)⁷С 07С 21/22

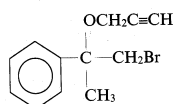
(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Караев Сиявуш Фархад оглы, Талыбов Гюльяхмед Мирахмед оглы, Нуриева Ульвия Гафар кызы, Мамедова Первин Шамхал кызы, Кулиева Диляра Мамед кызы (AZ)

(54) 6-Бром-5-метил-5-фенил-4-окса-1-гексин в качестве антимикробной присадки к смазочным маслам.

(57) 6-Бром-5-метил-5-фенил-4-окса-1-гексин формулы:

в качестве антимикробной присадки к смазочным маслам.

(11) i2003 0146

(21) a2001 0063

(22) 27.03.2001

(51)⁷C 07C 37/16

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Агаев Акбар Али оглы, Шахтагтинская Пари Турабхан кызы, Тагиев Дилгам Бабир оглы (AZ)

(54) Способ получения смеси орто- и пара-этилфенолов.

(57) Способ получения смеси о- и п-акилфенолов путем алкилирования фенолов низшими спиртами при повышенной температуре атмосферном давлении присутствии модифицированного Н морденитного катализатора, отличающийся тем, что алкилирование фенола и 2-метилфенола этанолом осуществляют в присутствии фенола или 2-метил-фенола и катализатора следующего состава (мас %):

Никель или палладий	0,1-3,0
Сульфат железа (III)	0,1-1,0
Н-морденит (SiO ₂ /AlO ₃ =25÷45:1)	71,0-78,8
Al ₂ O ₃	остальное до 100

(11) i2003 0181

(21) a2000 0097

(22) 20.04.2000

(51)⁷C 07C 37/16

(43) 28.02.2003

(71) Агаев Акпер Али оглы (AZ)

(72) Агаев Акпер Али оглы, Караева Ирада Эйваз кызы, Кулиев Тельман Дадаш оглы (AZ)

(54) Способ получения винилфенолов.

(57) Способ получения винилфенолов дегидрированием алкилфенолов при повышенной температуре, атмосферном давлении в присутствии растворителя и катализатора, содержащего оксиды хрома и железа, отличающийся тем, что дегидрированию подвергают этилфенол и его метильные гомологи в присутствии катализатора следующего состава (мас. %):

CoO	6,7-30,3
Fe ₂ O ₃	15,3-68,6
Al ₂ O ₃	0,1-78,0
Cr ₂ O ₃	0,1-1,0

(11) i2003 0197

(21) a2000 0149

(22) 30.05.2000

(51)⁷C 07C 335/02

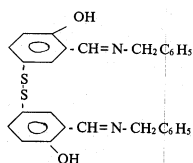
(43) 28.02.2003

(71)(73) Институт Химии Присадок Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Фарзалиев Вагиф Меджид оглы, Алиев Шахмардан Рамазан оглы, Бабаи Рена Мирзали кызы, Аллахвердиев Мирза Алекпер оглы, Гасанова Сара Али кызы, Алиев Фуад Юсиф оглы (AZ)

(54) Бис(3-бензилазаметин-4-гидроксифенил)дисульфид в качестве защитной присадки к смазочным маслам.

(57) Бис(3-бензилазаметин-4-гидроксифенил)дисульфид формулы:

в качестве защитной присадки к смазочным маслам.

С 08

(11) i2003 0190

(21) a2002 0014

(22) 18.02.2002

(51)⁷С 08L 23/06

(43) 28.02.2003

(71) (73) Азербайджанский Технический Университет (AZ)

(72) Аббасов Тайяр Фарзулла оглы, Салманов Мухтар Арзулла оглы, Кулиев Мусафир Мазахир оглы (AZ)

(54) Полимерная композиция.

(57) Полимерная композиция, содержащая полиэтилен высокого давления и обезвоженную нефть нафталановую, отличающаяся тем, что дополнительно содержит фталимид при следующем соотношении компонентов мас. %:

Полиэтилен высокого давления	99,6
Обезвоженная нефть нафталановая	0,3
Фталимид	0,1

(11) i2003 0158

(21) a2002 0006

(22) 18.01.2002

(51)⁷С 08L 95/00, G 10C 3/02

(43) 28.02.03

(71)(73)(72) Рустамов Муса Исмаил оглы, Садыхов Фикрет Мамед оглы, Новрузов Юсиф Йсмихан оглы, Карансаев Низами Меджид оглы, Фархадова Гюлара Таги кызы, Бабаев Абульфаз Исмаил оглы, Аллахвердиев Алипаша Алимурад оглы, Кязимов Сабир Мамедали оглы, Ибрагимов Хикмет Джамал оглы (AZ)

(54) Связующее, асфальтобетон, содержащий в своем составе связующее, способ получения асфальтобетона.

(57) 1. Связующее на основе битума, отличающееся тем, дополнительно содержит твердый олигомер пироконденсата при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Твердый олигомер пироконденсата	10-20
Битум БН 60/70	до 100

2. Асфальтобетон, содержащий связующее и минеральный наполнитель, отличающийся тем, что связующим является смесь битума марки БН-60/70 и твердого олигомера пироконденсата взятые в соотношении 1:/10:5/ при следующем содержании компонентов, мас. %:

Связующее	6-12
Минеральный наполнитель	до 100

3. Способ получения асфальтобетона, включающий предварительное смешение расчетного количества компонентов связующего при повышенной температуре и перемешивании смеси до гомогенизации, последующее добавление в гомогенизованную смесь минерального наполнителя, отличающийся тем, что минеральный наполнитель добавляют в смесь битума марки БН 60/70 и твердого олигомера пироконденсата, взятые в соотношении 1:/10:5/ и перемешивание проводят при температуре 90-100°С.

С 09

(11) i2003 0153

(21) a2001 0090

(22) 03.05.2001

(51)⁷С 09D 4/00, 5/08

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Наибова Томилла Мухтар кызы, Мусаева Адиля Юсиф кызы (AZ)

(54)

(57) Композиция для покрытий включающая связующее, наполнитель и органический растворитель, отличающаяся тем, что она содержит в качестве связующего-терефталдиамид-фенолоформальдегидный, (ТФФО) и эпокси-диановый олигомеры (ЭДО), в качестве наполнителя - шлам боксита в качестве растворителя - ацетон при следующем соотношении компонентов, масс.%.:

Терефталдиамид-фенолоформальдегидный олигомер	25-35
Эпокси-диановый олигомер	5-15
Шлам боксита	5-10
Ацетон	остальное

(11) i2003 0183

(21) a2002 0011

(22) 12.02.2002

(51)⁷C 09D 5/08; C 23F 11/02

(43) 01.04.2003

(71)(73) (71) Международный Научно-Технический Комплекс «ИНТЕРГЕО- ТЕТИС» (AZ)

(72) (72) Мустафаев Сурхай Таха оглы, Халилов Эльчин Нусрат оглы (AZ)

(54) Антикоррозионное покрытие.

(57) Антикоррозионное покрытие, включающее битум марки БН-60/90 и растворитель, отличающееся тем, что содержит в составе в качестве растворителя смесь фракций углеводородов C₇-C₉ и дополнительно полиэфируретановую смолу с мол. весом 1002, полиизоционат марки К, взятых в следующем соотношении, % масс:

Полиэфируретановая смола (М.в. 1002)	20-30
Поизоционат марки К	20-30
Битум БН 60/90	23-25
Растворитель	остальное

(11) i2003 0193

(21) a2002 0002

(22) 04.01.2002

(51)⁷C 09D 109/00, 161/10, 163/00

(43) 01.04.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Наибова Тамилла Мухтар кызы, Мусаева Адиля Юсиф кызы, Исмаилова Ругия Алескер кызы (AZ)

(54)

(57) Композиция для защитного покрытия, включающая связующее, наполнитель, органический растворитель-ацетон, отличающаяся тем, что она содержит в качестве связующего ацетамид-фенолоформальдегидную, эпоксидно-диановую олигомеры ЭД-20, в качестве наполнителя-технический уголь и дополнительно бутадием нитрильный каучук СКН-26 при следующем соотношении компонентов, масс.% :

Ацетамид-фенолоформальдегидный олигомер	25-35
Эпоксидно-диановый олигомер	5-15
Бутадием нитрильный каучук	1-3
Технический уголь	5-10
Ацетон	остальное

(11) i2003 0141

(21) a2002 0009

(22) 28.01.2002

(51)⁷C 09J 111/00, 161/10

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Наибова Тамилла Мухтар кызы, Абдуллаева Ирада Курбан кызы (AZ)

(54) Клеевая композиция.

(57) Клеевая композиция, на основе бутадиен-нитрильного каучука, включающая модифицированный фенолоформальдегидный олигомер, оксид цинка, оксид магния, растворитель и этилацетат, **Отличающаяся** тем, что в качестве олигомера содержит о-аминофениленмоноамид-фенолоформальдегидный олигомер, в качестве растворителя ацетон при следующем соотношением компонентов, мас.ч.:

Бутадиен-нитрильный каучук	100
О-аминофениленмоноамид- фенолоформальдегидный олигомер	50-150
Оксид цинка	1-5
Оксид магния	4-12
Этилацетат	150-350
Ацетон	150-350

С 10

(11) **i2003 0174**

(21) **a2000 0186**

(22) **22.08.2000**

(51)⁷**C 10G 9/00, 9/36; F 28D 7/10**

(43) **28.02.2003**

(31) **98.104821**

(32) **27.02.1998**

(33) **RU**

(86) **PCT/RU 99/00038 11.02.1999**

(71)(73) **КУЛБРУК ЛИМИТЕД (VG)**

(72) **Бушуев Владимир Андреевич (RU)**

(74) **Мамедова Б.А. (AZ)**

(54)

(57) 1. Способ получения низших олефинов пиролизом углеводородов, включающий подогрев и испарение исходного сырья, его смешение с паром-разбавителем, нагрев смеси до температуры пиролиза в лопаточном реакторе, охлаждение газов пиролиза и последующее разделение их, отличающийся тем, что нагрев смеси до температуры пиролиза производят путем смешивания с горячими газами пиролиза, циркулирующими в рабочей полости лопаточного реактора, за время, пренебрежимо малое по сравнению с продолжительностью реакции пиролиза.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что подогрев сырья и пара-разбавителя производят в два этапа, при этом на втором этапе подогрев производят в теплообменнике за счет утилизации теплоты, содержащейся в газах пиролиза, выходящих из лопаточного реактора.

3. Реактор для пиролиза углеводородов, содержащий корпус с направляющими лопатками и патрубками для подвода сырья и отвода газов пиролиза и рабочее колесо с лопаточным венцом, отличающийся тем, что в корпусе выполнена кольцевая полость для циркуляции горячих газов пиролиза, содержащая направляющие лопатки и охватывающая по периферии лопаточный венец рабочего колеса, а патрубки для подвода сырья и отвода газов пиролиза сообщаются с указанной полостью.

4. Реактор по п.3, отличающийся тем, что корпус состоит из кожуха и скрепленной с ним внутренней жаропрочной оболочки, при этом кожух изнутри покрыт теплоизоляцией.

5. Аппарат для закалки газов пиролиза, содержащий теплообменник, имеющий разделенные стенкой объемы охлаждаемой и нагреваемой сред, отличающийся тем, что он снабжен тройником и струйным эжектором, состоящим из сопла, приемной камеры и камеры смешения, причем камера смешения эжектора и один из патрубков тройника сообщены с объемом охлаждаемой среды, а приемная камера эжектора соединена с другим патрубком тройника.

(11) **i2003 0185**

(21) **a2000 0204**

(22) **20.11.2000**

(51)⁷**C 10G 47/14; C 10G 69/02**

(31) **M199A002; M12000 A001819**

(32) **19.11.1999; 04.08.2000**

(33) **IT**

(43) 30.10.2002

(71)(73) Агир Петроли С.п.а.; Ени Текнолоджи С.п.а. (IT)

(72) Калемма Винченцо, Перего Карло, Гуанцироли Сильвия, Перателло Стефано, Павони Сильвия (IT)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Способ получения средних дистиллятов из смеси линейных парафинов.

(57) 1. Способ получения средних дистиллятов из смеси линейных углеводородов, состоящей, по меньшей мере, на 20% из высококипящей фракции с температурой перегонки свыше 370°C, включающий операцию гидрокрекинга, на которой указанную смесь линейных углеводородов нагревают в присутствии водорода при повышенной температуре и давлении в течение времени, достаточного для конверсии по меньшей мере 40% указанной высококипящей фракции во фракцию углеводородов, которую можно перегнать при температуре ниже 370°C, отличающийся тем, что указанную операцию гидрокрекинга проводят в присутствии нанесенного на подложку катализатора, включающего носитель кислой природы, состоящий из прокаленного рентгеноаморфного геля алюмосиликата с мольным отношением $\text{SiO}_2/\text{Al}_2\text{O}_3$ между оксидом кремния и оксидом алюминия в интервале от 30 до 500, площадью поверхности в интервале от 500 до 1000 м²/г, пористостью в интервале от 0,2 до 0,8 мл/г при среднем диаметре пор в интервале от 10 до 40×10¹⁰ м (от 10 до 40 А), и один или более благородный металл из 8, 9 или 10 групп периодической системы, нанесенный на указанный носитель в количестве, находящемся в интервале от 0,05.

2. Способ по п.1, где указанная смесь по существу линейных углеводородов включает от 10 до 80% масс.среднего дистиллята, подразделяющегося на фракции керосина и газойля, отличающийся тем, что отношение $R_{K/G}$ имеет значение в интервале от 0,9 до 1,3, причем указанное отношение определяют следующим образом:

$$R_{K/G} = K_F/G_F : K_O/G_O$$

где K_O/G_O представляет собой массовое соотношение между фракцией «керосина» и фракции «газойля» в питающей смеси, а K_F/G_F представляет собой соотношение между теми же самыми фракциями в смеси, получаемой в конце указанной операции гидрокрекинга.

3. Способ по любому из пп.1 или 2, где указанная смесь по существу линейных углеводородов включает долю спиртов, отличающийся тем, что эту долю спиртов, по меньшей мере, частично удаляют посредством дополнительной предварительной перегонки или операции селективной гидрогенизации.

4. Способ по п.3, отличающийся тем, что указанная доля спиртов составляет от 5 до 10% масс, указанной смеси в основном линейных углеводородов.

5. Способ по любому из пп.1-4, отличающийся тем, что включает в дополнение к указанной операции гидрокрекинга и осуществляемую после нее, также операцию фракционирования посредством перегонки в результате которой получают погон низкокипящего дистиллята при температуре ниже 150°C погон среднего дистиллята при температуре в интервале от 150 до 370°C и остаток с температурой перегонки выше 370°C.

6. Способ по п.4, отличающийся тем, что указанный остаток снова подают в качестве питания на указанную операцию гидрокрекинга.

7. Способ по любому из пп.5 или 6, отличающийся тем, что получают указанную среднюю фракцию, подразделяемую на фракции керосина и газойля.

8. Способ по любому из пп.1-7, отличающийся тем, что указанную смесь линейных углеводородов получают посредством процесса типа Фишера-Тропша.

9. Способ по любому из пп.1-8, отличающийся тем, что от 60 до 95% указанной высококипящей фракции превращают в смесь углеводородов с температурой кипения равной или ниже 370°C.

10. Способ по любому из пп.1-9, отличающийся тем, что носитель указанного катализатора имеет пористость в интервале от 0,3 до 0,6 мл/г, удельную поверхность БЭТ в интервале 600-850 м²/г мольное соотношение $\text{SiO}_2/\text{Al}_2\text{O}_3$ в интервале от 40/1 до 150/1.

11. Способ по любому из пп.1-10, отличающийся тем, что благородным металлом указанного катализатора является платина или палладий, предпочтительно платина.

12. Способ по любому из пп.1-11, отличающийся тем, что указанный катализатор находится в виде гранулированного экструдированного продукта и включает от 30 до 70% масс, инертного лиганда, предпочтительно выбранного из группы, состоящей из бемитов и псевдобемитов.

13. Способ по п.11, отличающийся тем, что указанный катализатор получают посредством способа, включающего смешивание аморфного алюмосиликата и лиганда перед операцией прокаливания.

14. Способ по любому из пп.1-13, отличающийся тем, что указанный катализатор подвергают операции предварительной активации в восстановительной атмосфере, состоящей предпочтительно из водорода или из смеси газов, содержащей водород.

15. Способ по любому из пп.1-14, отличающийся тем, что объемная скорость (количество нефтепродуктов на единицу массы катализатора в час) находится в интервале от 0,4 до 6,0 час⁻¹, в то время как отношение $R_{H/C}$ между водородом и смесью углеводородов, подаваемыми в реактор, находится в интервале от 0,03 до 0,2.

16. Способ по любому из пп.1-15, отличающийся тем, что массовое отношение $R_{H/C}$ водорода и питающей смеси углеводородов составляет по меньшей мере 0,03, но не менее 0,10; указанным благородным металлом в

катализаторе является палладий или платина в количестве, находящемся в интервале от 0,2 до 1,0% масс, по отношению к носителю; а степень конверсии а указанной питающей высококипящей фракции 370°C находится в интервале от 0,60 до 0,90.

17. Способ по п.16, отличающийся тем, что его осуществляют со степенью конверсии а и при отношении $R_{н/с}$, значения которых определяют по прилагаемой диаграмме фиг.1 точку, лежащую в пределах заштрихованной области, ограниченной точками ABCD.

18. Способ по любому из пп.1-17, отличающийся тем, что указанный катализатор включает платину, палладий или смесь этих двух металлов в количестве находящемся в интервале от 0,4 до 0,8% масс, по отношению к массе носителя.

С 25

(11) i2003 0199

(21) 98/001145

(22) 19.05.1998

(51)⁷C 25D 3/26, 3/54, 3/10; H 01F 41/24, 41/14

(43) 28.06.2002

(71)(73) Институт Неорганической и Физической Химии Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Аббасов Мехман Тайяр оглы, Мамедов Мехман Насиб оглы (AZ)

(54) Электролит для получения тонких пленок сплава кадмия с теллуром.

(57) Электролит для получения тонких плёнок сплава кадмия с теллуром из водного раствора включающий теллуродержащее вещество TeO_2 кадмийсодержащее вещество - $3 CdSO_4 \cdot 8H_2O$ в среде H_2SO_4 отличающийся тем, что состав дополнительно содержит в качестве комплексообразователя $C_4H_6O_6$ и столярный клей в качестве поверхностно-активного вещества при следующих соотношениях компонентов моль/л:

$3CdSO_4 \cdot 8H_2O$	0,25÷1,0
TeO_2	0,002÷0,01
H_2SO_4	0,5÷2
$C_4H_6O_6$	0,25÷0,5
столярный клей	1÷2

РАЗДЕЛ E

СТРОИТЕЛЬСТВО, ГОРНОЕ ДЕЛО

E 21

(11) i2003 0160

(21) 99/001545

(22) 23.12.1999

(51)⁷E 21B 23/00

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Гасанов Рамиз Алиш оглы, Мамедов Аладдин Ашот оглы, Музаффаров Байрам Нияз оглы (AZ)

(54) Устройство для отворачивания труб в скважине.

(57) 1. Устройство для отворачивания труб в скважине, включающее корпус, полый, ведущий вал, планетарный редуктор с сателитами, венцом, водилом, тормозной узел с плашками, переводники, отличающееся тем, что планетарный редуктор выполнен двухступенчатым, имеющий входную и выходную планетарные ступени, причем ступени расположены с обеих сторон тормозного узла, венец входной ступени подвижно связан с тангенциально расположенными плашками тормозного узла, а нижним концом, являясь водилом, входит в зацепление между венцом и ведущим валом выходной ступени, последний, являясь водилом, входит в зацепление с венцом и ведущим валом входной ступени, а нижний торец венца выходной ступени подвижно

связан с нижним концом полого ведущего вала входной ступени посредством узла спирального захвата, установленного на последнем.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что тормозной узел содержит плашки, выполненные в виде радиальных секторов, расположенных в кожухе по наружной поверхности с продольными насечками с возможностью движения в осевом, радиальном и окружном направлениях, причем в осевом направлении движение ограничено системой цилиндрических пружин, упирающихся в выступы корпуса, а также по наружной поверхности кожуха установлены фиксаторные плоские пружины служащие для воспрепятствования вращению кожуха относительно обсадной колонны, снизу жестко закреплены с помощью винтов, а сверху имеют гарантированный ход вдоль оси устройства, причем плашки упираясь в плечи кулачка корпуса фиксируются пружинными держателями, последние одним концом посажены и двумя винтами закреплены в паз кожуха, а другими концами вставлены с возможностью движения в отверстия, имеющиеся в торце плашек.

(11) i2003 0149

(21) 99/001518

(22) 20.08.1998

(51)⁷E 21B 33/038, 43/013

(43) 28.06.2002

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) Интербригстен, Атле Б.; Эйде, Йорген (NO)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Устройство для подводной скважины.

(57) 1. Устройство для подводной скважины для добычи нефти или газа в открытом море, содержащее устье скважины, фонтанную арматуру, установленную на устье скважины, и по меньшей мере, одну восходящую трубу для соединения с добывающим судном на поверхности моря, при этом на верхней части фонтанной арматуры установлено поворотное устройство, сообщаемое с фонтанной арматурой и снабженное направленными, предпочтительно вбок, соединительными элементами для восходящих труб или рукавов и для главного кабеля или кабеля управления, отличающееся тем, что на уровне, ниже уровня, на котором находится поворотное устройство, расположены крепежные элементы для вилки, установленной с возможностью поворота в пределах некоторого угла вокруг горизонтальной оси, для соединения своим наружным концом, по меньшей мере, с одним швартовым добывающего судна, при этом указанные крепежные элементы закреплены на корпусе, установленном с возможностью поворота вокруг центральной вертикальной оси, совпадающей с осью поворотного устройства, на основании, имеющем фундамент на морском дне, для передачи сил, возникающих при швартовке, непосредственно от крепежных элементов на фундамент без заметного нагружения собственно фонтанной арматуры или поворотного устройства.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что устье скважины содержит направляющую трубу, с которой жестко соединено основание и которая образует, таким образом, указанный фундамент.

3. Устройство по п.1, отличающееся тем, что основание имеет независимый фундамент на морском дне в виде якорного элемента, например, всасывающего якоря.

4. Устройство по любому из пп.1-3, отличающееся тем, что для совместного поворота поворотного устройства и корпуса между ними предусмотрена механическая стяжка.

5. Устройство по любому из пп.1-4, отличающееся тем, что центральные каналы для текучей среды проходят в осевом направлении в сердцевине поворотного устройства по всей его длине до верхней части, где для них предусмотрен съемный закрывающий элемент.

6. Устройство по любому из пп.1-5, отличающееся тем, что восходящие трубы соединены нижними концами с поворотным устройством в его центральной части и отходят от поворотного устройства, предпочтительно посередине между лапками вилки.

7. Устройство по п.6, отличающееся тем, что восходящие трубы почти при всех условиях швартовки отходят от поворотного устройства в более горизонтальном угловом положении, чем угловое положение лапок вилки.

8. Устройство по пп.6 или 7, отличающееся тем, что соединительный элемент для главного кабеля расположен на верхней части поворотного устройства, которое имеет расположенную на том же уровне часть для кабельных соединений, таких как устройство с контактными кольцами для электрической/гидравлической связи.

9. Устройство по любому из пп.1-8, отличающееся тем, что фонтанная арматура в нижней и, предпочтительно, в верхней части имеет съемные соединительные элементы для взаимодействия с устьем скважины, и возможно, с соединительными средствами для снятия фонтанной арматуры и поворотного устройства вместе или раздельно.

10. Устройство по любому из пп.1-9, отличающееся тем, что фонтанная арматура упрощена по сравнению со стандартной конструкцией и по существу, содержит лишь эксплуатационную фонтанную задвижку и эксплуатационную кольцевую задвижку.

11. Устройство по п.10, отличающееся тем, что соединительные элементы содержат клапаны, которые могут играть роль задвижек на отводящей линии.

(11) i2003 0184

(21) 99/001519

(22) 25.02.1999

(51)⁷E 21B 33/038, 43/013

(31) 963587

(32) 27.08.1996

(33) NO

(86) PCT/NO 97/00220 21.08.1997

(43) 30.10.2002

(71)(73) Ден Норске Статс Олжеселскап А.С (NO)

(72) Ингебригтсен Атле Б., Эйде Йорген (NO)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Поворотное устройство.

(57) 1. Поворотное устройство для установки на скважине для подводной добычи нефти или газа, приспособленное для соединения с добывающим судном на поверхности моря, содержащее главный поворотный элемент или поворотный элемент для прохождения текучей среды, имеющий, по меньшей мере, два канала, проходящие вертикально насквозь через центральную сердцевину этого элемента, обеспечивая доступ в скважину с верхней стороны поворотного элемента для прохождения текучей среды, и вспомогательный поворотный элемент для электрических гидравлических соединений, предназначенный для передачи сигналов и энергии, отличающееся тем, что поворотный элемент для прохождения текучей среды снабжен корпусом, установленным с возможностью поворота на верхней части неподвижной фонтанной арматуры, в нижней части фонтанной арматуры имеется корпус для передачи сил, который опирается пятой на основание с фундаментом на морском дне с возможностью поворота вокруг общей вертикальной оси, швартовная вилка имеет две лапки, свободные концы которых с возможностью поворота соединены с крепежными элементами на обеих сторонах этого корпуса, а противоположные концы приспособлены для соединения с концом швартова, а между корпусом для передачи сил и корпусом поворотного элемента для прохождения текучей среды имеется механическая направляющая или стяжка, чтобы корпус поворотного элемента для прохождения текучей среды совершал такое же поворотное движение, что и корпус для передачи сил под воздействием вилки.

2. Поворотное устройство по п.1, отличающееся тем, что каналы в сердцевине расположены по одной линии с соответствующими каналами внутри фонтанной арматуры так, что являются непосредственным продолжением этих каналов.

3. Поворотное устройство по п.1, отличающееся тем, что механическая стяжка между корпусом для передачи сил и корпусом поворотного элемента для прохождения текучей среды содержит стержень, проходящий параллельно общей вертикальной оси сбоку от фонтанной арматуры и корпуса поворотного элемента для прохождения текучей среды.

4. Поворотное устройство по п.3, отличающееся тем, что указанный стержень прикреплен нижним концом к корпусу для передачи сил и взаимодействует со втулкой на наружном конце плеча, внутренний конец которого прикреплен к корпусу поворотного элемента для прохождения текучей среды, при этом втулка имеет расширяющийся вниз конус для взаимодействия с верхним концом стержня при установке поворотного элемента для прохождения текучей среды и, возможно, фонтанной арматуры на устье скважины.

5. Поворотное устройство по любому из пп.1-4, отличающееся тем, что оно содержит съемный верхний элемент, включающий в себя указанный вспомогательный поворотный элемент и снабженный в своей нижней части соединителем, который взаимодействует с сердцевиной поворотного элемента для прохождения текучей среды, предпочтительно несколько выступающей вверх от верхней стороны корпуса поворотного элемента для прохождения текучей среды.

6. Поворотное устройство по п.4 или 5, отличающееся тем, что верхний элемент установлен пятой с возможностью поворота на указанном соединителе и снабжен плечом со втулкой, имеющей конус для взаимодействия с указанным стержнем.

7. Поворотное устройство по п.6, отличающееся тем, что верхний элемент содержит управляющий модуль для фонтанной арматуры, причем от верхнего элемента отходит наружу и вниз соединительная перемычка, снабженная на нижнем конце соединительной пластиной для взаимодействия с ответной частью выступающего

вбок соединительного элемента для главного или управляющего кабеля на корпусе поворотного элемента для прохождения текучей среды.

8. Поворотное устройство по пп.5, 6 или 7, отличающееся тем, что верхний элемент снабжен манипуляционной головкой для его установки или снятия, отдельно или вместе с поворотным элементом для прохождения текучей среды и фонтанной арматурой.

9. Поворотное устройство по любому из пп.1-8, отличающееся тем, что корпус поворотного элемента для прохождения текучей среды снабжен направленными вбок соединительными элементами для, по меньшей мере, двух восходящих труб, предпочтительно расположенными в одной плоскости с соединительным элементом, при этом указанные соединительные элементы направлены по существу наружу и расположены посередине между лапками вилки.

10. Поворотное устройство по п.9, отличающееся тем, что между соединительными элементами для восходящих труб и корпусом поворотного элемента для прохождения текучей среды имеются запорные клапаны, которые могут играть роль задвижек на отводящих линиях.

11. Поворотное устройство по любому из пп.1-10, отличающееся тем, что устье скважины включает направляющую трубу, а указанный корпус установлен с возможностью поворота на основании, соединенном с направляющей трубой для передачи сил, возникающих при швартовке, непосредственно от крепежных элементов вилки к направляющей трубе без нагружения фонтанной арматуры или поворотного элемента для прохождения текучей среды.

(11) i2003 0187

(21) 99/001516

(22) 25.02.1999

(51)⁷E 21B 33/038, 43/013

(31) 963586

(32) 27.08.1996

(33) NO

(43) 30.10.2002

(86) PCT/NO 97/00219 21.08.1997

(71)(73) DEN NORSKE STATS OLJESELSKAP A.S. (NO)

(72) Интербригстен, Атле Б.; Эйде, Йорген (NO)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Подводный модуль.

(57) 1. Подводный модуль для добычи нефти или газа в открытом море, содержащий, по меньшей мере, одно устье скважины с относящимся к нему фонтанным устьевым оборудованием, приспособленный для установки на опорной плите и имеющий несколько мест или позиций для размещения фонтанного устьевого оборудования, отличающийся тем, что на опорной плите на одном из мест расположения фонтанного устьевого оборудования, установлено поворотное устройство, сообщаемое с фонтанной арматурой или устьевым фонтанным оборудованием и снабженное направленными предпочтительно вбок соединительными элементами для восходящих труб и главного или управляющего кабеля, идущими с добывающего судна на поверхности моря, а ниже уровня, на котором находится поворотное устройство, расположены крепежные элементы для вилки, один конец которой может поворачиваться вокруг горизонтальной оси, а другой, наружный конец служит для соединения, по меньшей мере, с одним швартовым добывающего судна, причем крепежные элементы закреплены на корпусе, установленном с возможностью поворота вокруг центральной вертикальной оси, совпадающей с осью поворотного устройства.

2. Подводный модуль по п.1, отличающийся тем, что в центральной части опорной плиты расположен манифольд, который является опорой для поворотного устройства.

3. Подводный модуль по п.1, отличающийся тем, что поворотное устройство расположено в центральной части опорной плиты.

4. Подводный модуль по любому из пп.1-3, отличающийся тем, корпус установлен с возможностью поворота на основании, расположенном на опорной раме для восприятия сил, возникающих при швартовке, непосредственно от крепежных элементов без какого-либо заметного нагружения собственно поворотного устройства.

5. Подводный модуль по любому из пп.1-3, отличающийся тем, корпус установлен с возможностью поворота на основании, расположенном на опорной раме, имеющей на морском дне независимый фундамент, образованный якорным устройством, например, всасывающим якорем, для передачи сил, возникающих при швартовке непосредственно от крепежных элементов на якорное устройство без какого-либо заметного нагружения поворотного устройства и опорной плиты.

6. Подводный модуль по любому из пп.1-5, отличающийся тем, что поворотное устройство и корпус механически связаны друг с другом для их совместного поворота.

7. Подводный модуль по любому из пп.1-6, отличающийся тем, что нижняя часть восходящей трубы соединена с поворотным устройством в центральной части и отходит от него предпочтительно посередине между лапками вилки.

8. Подводный модуль по п.7, отличающийся тем, что восходящие трубы по существу при всех условиях швартовки отходят от поворотного устройства в более горизонтальном угловом положении, чем угловое положение лапок вилки.

9. Подводный модуль по пп.7 или 8, отличающийся тем, что соединительный элемент для главного кабеля расположен в верхней части поворотного устройства, причем поворотное устройство имеет часть, расположенную на том же уровне для кабельных и трубных соединений, таких как устройство с контактными кольцами для электрической гидравлической связи.

(11) i2003 0163

(21) 99/001491

(22) 14.09.1999

(51)⁷E 21B 36/04

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Пашаев Ариф Мир Джалал оглы, Мехтиев Ариф Шифаят оглы, Низамов Тельман Инаят оглы, Курбанов Рахман Алискендер оглы, Гумбатов Гасан Гашим оглы, Оруджев Беюкага Зарбали оглы, Велиев Махир Юлчу оглы, Эйюбов Эльчин Эльвир оглы (AZ)

(54) Устройство автоматического управления электронагревательной установкой.

(57) Устройство автоматического управления электронагревательной установкой, содержащее электронагреватель, узел коммутации с цепью управления для подключения электронагревателя к электрической сети, блок защиты, узел регулировки тока нагрева и блок аварийной сигнализации, отличающееся тем, что оно снабжено панелью управления и индикации, блоком фазировки и защиты от обрыва фаз, датчиком текущего значения температуры и датчиком давления, выполненным в виде схемы ограничения рабочего давления по верхнему и нижнему пределам и размещенным на электронагревательной установке, при этом блок защиты включает двухуровневую термоблокировку с первичными элементами, размещенными на корпусе электронагревателя, узел коммутации выполнен в виде управляемого выпрямителя, а цепь управления им состоит из последовательно соединенных соответственно синхронизатора, формирователя импульсов и усилителя импульсов, причем первый и второй входы формирователя импульсов связаны с первыми выходами панели управления и индикации и блока защиты, а панель управления и индикации и блок защиты электрически связаны с выходами блока фазировки и защиты от обрыва фаз, третий вход формирователя импульсов связан с первым выходом узла регулировки тока нагрева, первый вход которого соединен с выходом датчика текущего значения температуры, второй вход - со вторым выходом панели управления и индикации, второй выход - со вторым входом блока защиты, третий вход последнего соединен с третьим выходом панели управления и индикации, четвертый и пятый входы блока защиты соединены соответственно с первичными элементами двухуровневой термоблокировки, шестой вход блока защиты соединен с выходом датчика давления, второй выход блока защиты соединен со вторым входом панели управления и индикации, а третий выход блока защиты - со входом блока аварийной сигнализации, причем входы блока фазировки и защиты от обрыва фаз, синхронизатора и узла коммутации подключены к общему сетевому вводу электрической сети.

(11) i2003 0165

(21) 99/001512

(22) 14.10.1999

(51)⁷E 21B 36/04, 43/00

(43) 30.10.2002

(71)(72)(73) Пашаев Ариф Мир Джалал оглы, Мехтиев Ариф Шафаят оглы, Низамов Тельман Инаят оглы, Оруджев Беюкага Зарбали оглы, Лапин Феликс Александрович, Гасанов Кямилль Агабаба оглы (AZ)

(54)

(57) 1. Электронагреваемый теплообменник, содержащий корпус с тангенциальным входным и прямооточным выходным патрубками, электронагреватель, размещенный во внутренней свободной полости теплообменника, отличающийся тем, что теплообменник выполнен из трех пустотелых соосных коаксиальных цилиндров,

закрытых с торцевых сторон и образующих три герметичные свободные концентрические внутренние полости, входной патрубков установлен на боковой поверхности наружного цилиндра около одной из торцевых сторон, а выходной - на той же торцевой стороне внутреннего цилиндра, нагреватель в виде спирали размещен в средней полости, наружная полость сообщается с внутренней через байпас, установленный одним концом на боковой поверхности наружного цилиндра, а другим - на противоположащей выходному патрубку торцевой стороне внутреннего.

2. Электронагреваемый теплообменник по п.1, отличающийся тем, что боковая поверхность среднего цилиндра снабжена теплоотводящей пластинкой винтового профиля в направлении от входного патрубка к байпасу, одна сторона которой имеет эффективный тепловой контакт с поверхностью этого цилиндра, а вторая - заострена.

3. Электронагреваемый теплообменник по п.1, отличающийся тем, что во внутреннем цилиндре, на оси теплообменника, жестко закреплен шнек в направлении от байпаса к выходному патрубку.

(11) i2003 0147

(21) 99/001214

(22) 11.06.1999

(51)⁷E 21B 43/20

(43) 01.10.2001

(71)(73) Поладов Алисахиб Рза оглы, Сафаров Натик Мухтар оглы (AZ)

(72) Поладов Алисахиб Рза оглы, Сафаров Натик Мухтар оглы, Нариманов Акиф Али оглы, Акперов Назим Акпер оглы, Алиев Юнус Хасай оглы (AZ)

(54) Способ обработки пород коллекторов.

(57) Способ обработки пород коллекторов, содержащих глинистый материал, путем закачки в пласт химически обработанной воды, отличающийся тем, что используют электрохимически обработанную воду - катодит с рН, равным 8-12.

(11) i2003 0171

(21) a2000 0055

(22) 23.03.2000

(51)⁷E 21B 43/22

(43) 01.04.2003

(71)(73) Алиев Гадир Паша оглы (AZ)

(72) Гумбатов Гасан Гашиим оглы, Гасанов Айдын Иншалла оглы, Алиев Гадир Паша оглы, Керимов Керим Сеидрза оглы (AZ)

(54) Способ воздействия на пласт и призабойную зону.

(57) Способ воздействия на пласт и призабойную зону путем закачки в нефтеносный пласт водных дисперсий различных поверхностно-активных веществ (ПАВ), отличающийся тем, что в качестве водной дисперсия ПАВ закачивают раствор реагента «ПРОГРЕСС-2000», представляющий собой сложную композицию высокомолекулярных полиэфирных смол и оксанолов, причем в зависимости от эффективности толщины фильтра, необходимый объем раствора реагента «ПРОГРЕСС-2000» для скважин определяется по формуле:

$$V=(\pi D^2/4) \cdot mH,$$

где V-объем раствора, м³;

π -коэффициент ($\pi=3,14$);

D-дааметр призабойной зоны ($D=2\div 2,5$);

m-0,2 \div 0,35- коэффициент пористости;

H-эффективная толщина фильтровой зоны, м

РАЗДЕЛ F

МЕХАНИКА, ОСВЕЩЕНИЕ, ОТОПЛЕНИЕ, ДВИГАТЕЛИ И НАСОСЫ, ОРУЖИЕ И БОЕПРИПАСЫ, ВЗРЫВНЫЕ РАБОТЫ

F 04

(11) i2003 0192

(21) 99/001637

(22) 21.10.2003

(51)⁷ F 04B 47/00; F 04F 1/08, 1/20

(43) 30.03.2001

(71)(72)(73) Гурбанов Рамиз Сейфулла оглы, Гурбанов Сохбат Вели оглы, Велиев Гара Алы оглы, Сулейманов Тахир Сулейман оглы (AZ)

(54) Скважинный штанговый насос.

(57) Скважинный штанговый насос, содержащий цилиндр с всасывающим клапаном и плунжер с нагнетательным клапаном, отличающийся тем, что полость плунжера разделена глухой перегородкой, выполненной в переходном приспособлении, на верхний и нижний отсеки, которые сообщены с полостью цилиндра посредством расположенных выше и ниже перегородки каналов, площадь проходного сечения которых превосходит площадь проходного сечения нагнетательного клапана, причем разницей диаметров переходного приспособления и плунжера создана кольцевая канавка.

F 16

(11) i2003 0196

(21) a2001 0203

(22) 07.12.2001

(51)⁷F 16C 19/02, 19/34

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Габиев Ибрагим Абульфаз оглы, Шахбазов Эльдар Гасан оглы, Мустафаев Сафа Дадаш оглы, Салимханов Орхан Кудрат оглы, Панахов Рафаель Нураддинович, Аллахвердиев Кямил Исмил оглы, Мустафаев Нариман Сафа оглы (AZ)

(54) Радиально-упорный шарикоподшипниковый узел.

(57) Радиально-упорный шарикоподшипниковый узел, состоящий из цилиндрического корпуса и вала с совмещенными осями и радиально-упорного шарикового бесшарикового многорядного подшипника, установленного в кольцевом пространстве между корпусом и валом, имеющего ряды вращающихся колец - роторов, поочередно и плотно посаженных на валу тонкими кольцами малого диаметра и ряды не вращающихся основных колец - статоров, поочередно и плотно посаженных внутри корпуса тонкими кольцами большего диаметра и между ними ряды шариков, качающихся по беговым дорожкам, отличающийся тем, что роторы и статоры подшипника расположены один под другим, придавая беговой дорожке геометрическую форму полуторовой поверхности.

(11) i2003 0172

(21) a2001 0193

(22) 22.11.2001

(51)⁷ F 16D 69/00, 65/02 ; B 61H 7/ 04

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанский Технический Университет (AZ)

(72) Мамедов Нариман Мовла оглы, Аллахяров Салех Гаджирогим оглы (AZ)

(54) Способ восстановления тормозных колодок железнодорожных вагонов.

(57) Способ восстановления тормозных колодок железнодорожных вагонов из композиционного материала, включающая предварительную зачистку, нанесение клея на изношенный участок с последующим наложением на него нового фрикционного материала, отличающийся тем что до процесса вулканизации на изношенной поверхности выполняют поперечные канавки и необходимую массу фрикционного материала для восстановления колодок определяют из разности изношенной и эталонной масс тормозной колодки.

F 17

(11) i2003 0145

(21) а2001 0208

(22) 14.12.2001

(51)⁷ F 17 D 5/02

(43) 28.02.2003

(71)(73) Научно-Исследовательский Институт «Геотехнологических проблем нефти, газа и химии» Азербайджанской Государственной Нефтяной Академии (AZ)

(72) Алиев Рустам Талыб оглы, Рзаев Тельман Багатурович (AZ)

(54) Микропроцессорная система для определения места утечки нефти, нефтепродуктов и газа в магистральных наземных и подводных трубопроводах.

(57) Микропроцессорная система для определения места утечки нефти, нефтепродуктов и газа в магистральных наземных и подводных трубопроводах, содержащая два датчика давления, радиопередатчик, радиоприемник, дисплей, звуковую сигнализацию и контроллер, в составе которого микропроцессор, первый выход которого соединен с дисплеем, а второй выход со звуковой сигнализацией, отличающаяся тем, что в ее состав введены два устройства для выделения полезных сигналов, два формирователя импульсов, формирователь временных интервалов, преобразователь временных интервалов в код, блок управления, интерфейс и принтер, причем датчик установленный на первой насосной станции, соединен с первым устройством выделения полезных сигналов, выход которого соединен с входом первого формирователя импульсов, который соединен с первым входом формирователя временных интервалов, первый выход которого через преобразователь временных интервалов в код соединен с интерфейсом, выход которого соединен с первым входом контроллера, третий выход которого соединен с принтером, второй выход формирователя временных интервалов через блок управления соединен со вторым входом контроллера, выход радиоприемника соединен со вторым входом формирователя временных интервалов, второй датчик размещенный на второй насосной станции, соединен со вторым устройством выделения полезных сигналов, выход которого через второй формирователь импульсов соединен с входом радиопередатчика.

F 23

(11) i2003 0161

(21) а2001 0159

(22) 28.08.2001

(51)⁷F 23R 3/08, F 23L 1/00, C 10L 3/00

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Багиров Рустам Абульфаз оглы, Агаев Шамиль Мирза оглы (AZ)

(54) Способ получения смеси горючего газа с воздухом теплоты сгорания для отраслей промышленности и коммунально-бытового назначения и установка для его осуществления.

(57) 1. Способ получения смеси горючего газа с воздухом оптимальной теплоты сгорания для промышленности и коммунально-бытового назначения, включающий очистку, осушку горючего газа, смешивание газа и воздуха при коэффициенте избытка воздуха отличного от стехиометрического, отличающийся тем что смешивание газа с воздухом осуществляют на регулируемом эжекторном газосмесителе, где подача воздуха в газосмеситель производится эжекторами высоконапорного и низконапорного давления, а компримирование воздуха осуществляют компрессорами высокого давления низкой производительности и центробежными вентиляторами низкого давления повышенной производительности, количество воздуха регулируют в зависимости от потребной теплоты сгорания топлива, причем горючий газ перед смешиванием с воздухом подвергают дополнительной осушке в горизонтальных сепараторах,

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что коэффициент избытка воздуха берут в пределах 1,05-2,0.

3. Способ по п.1, отличающийся тем, что коэффициент избытка воздуха предпочтительно берут 2,0.

4. Способ по п.1, отличающийся тем, что оптимальная теплота сгорания составляет 7600 Ккал/нм³.

5. Установка для осуществления способа получения смеси горючего газа с воздухом оптимальной теплоты сгорания для промышленности и коммунально-бытового назначения, содержащая вертикальные сепараторы, газосмеситель, компрессор и эжектор, отличающаяся тем, что дополнительно содержит горизонтальные сепараторы, центробежные вентиляторы и регулирующий эжекторный смеситель, выполненный в виде патрубка с соплом, находящимся внутри камеры на одном конце которого имеется конфизор, а камера соединена с воздухопроводом.

РАЗДЕЛ G

ФИЗИКА

G 01

(11) i2003 0144

(21) 99/001460

(22) 07.06.1999

(51)⁷G 01B 7/08

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Гулу-заде Рафиг Кязим оглы, Рзаев Тельман Бахадур оглы (AZ)

(54) Емкостный измеритель перемещения.

(57) Емкостный измеритель перемещения, содержащий два источника переменного напряжения, управляемый ключ, измеряемый и эталонный конденсаторы.одни выводы которых соединены, эталонное сопротивление, два преобразователя "напряжение-код", блок управления и вычислительный блок, причем первый и второй источники переменного напряжения соединены с двумя постоянными контактами управляемого ключа,переключающийся контакт которого соединен с выходом первого преобразователя "напряжение-код", первый и второй выходы которого соединены,соответственно,с первым и вторым входом вычислительного блока.один конец эталонного сопротивления соединен с входом второго преобразователя"напряжение-код", первый и второй выходы которого соединены, соответственно с третьим и четвертым входами вычислительного блока, выход которого соединен с входом блока управления первый выход которого соединен с управляющим входом управляемого ключа, второй и третий выходы с управляющими входами первого и второго преобразователей "напряжение-код", соответственно, отличающийся тем, что в него введены третий преобразователь "напряжение-код",два одинаковых операционных усилителя и пять сопротивлений,из которых одно эталонное равное первому эталонному сопротивлению,а четыре одинаковых операционных усилителя и пять сопротивлений,из которых одно эталонное равное первому талонному сопротивлению, а четыре одинаковых,причем переключающийся контакт управляемого ключа соединен с общим выводом измерительного и эталонного конденсаторов, второй вывод измерительного конденсатора соединен с вторым выводом первого эталонного сопротивления и инвентирующим входом первого операционного усилителя,выход которого соединен с выводом первого эталонного сопротивления,входом второго преобразователя "напряжение-код" и через два последовательно соединенные третье и четвертое одинаковые сопротивления с общей шиной, общий вывод третьего и четвертого сопротивлений соединен с неинвертирующим входом первого операционного усилителя, второй вывод эталонного конденсатора соединен с инвертирующим входом второго операционного усилителя и через второе эталонное сопротивление с выходом второго операционного усилителя, который через последовательно соединенные одинаковые пятое и шестое сопротивления соединен с общей шиной, общий вывод пятого и шестого сопротивлений соединен с неинвертирующим входом второго операционного усилителя,выход которого также соединен с входом третьего преобразователя "напряжение-код", первый и второй, выходы которого соединены с пятым и шестым входами вычислительного блока, четвертый выход блока управления соединен с управляющим входом третьего преобразователя "напряжение-код".

(11) i2003 0168

(21) a2001 0035

(22) 13.02.2001

(51)⁷G 01B 13/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Фарзане Надир Гасан Ага оглы, Мамедов Гахраман Машди оглы, Султанов Рафик Феридович, Аббасова Сакина Мамед кызы (AZ)

(54) Озонатор.

(57) Озонатор состоящий из внутреннего электрода, расположенного по оси проточкой диэлектрической камеры и внешнего, охватывающего ее, электрода, отличающийся тем, что в его состав, с возможностью получения из окружающего воздуха питающей смеси, обогащенной кислородом, дополнительно введены нагреватель и электромагнит, причем нагреватель расположен между поливами электромагнита, по оси проточной диэлектрической камеры, а плоскости полюсов выполнены со скосом в сторону расположения внутреннего и внешнего электродов.

(11) i2003 0139
(21) a2001 0156
(22) 08.08.2001
(51)⁷G 01N 25/20
(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанский Технический Университет (AZ)

(72) Баширов Махир Меджнун оглы Назиев Яшар Мовлуд оглы (AZ)

(54) Способ определения влияния теплового излучения на теплопроводность жидкостей.

(57) Способ определения влияния теплового излучения на теплопроводность жидкостей, включающий измерение теплопроводности с изменяющимися величинами зазора между измерительными поверхностями размещение испытуемой жидкости между ними отличающийся тем, что испытуемую жидкость располагают в измерительном калориметре между двумя шарами одного помещенного в другом, при котором внутренний шар нагревают до температуры, которую устанавливают выше температуры внешнего шара, затем шар подвешивают на тонкой проволоке и перемещают вверх или вниз в вертикальном направлении изменяя эксцентricность измерительных шаровых поверхностей в долях теплового излучения и конвективного теплообмена, разность температур между указанными поверхностями поддерживают постоянной, а измерение теплопроводности осуществляют при различных значениях эксцентricности от 0 до $+a_{max}$ и от 0 до $-a_{max}$ по которым определяют долю теплового потока с инфракрасным излучением, где a_{max} -максимальная величина эксцентricности.

(11) i2003 0143
(21) 99/001458
(22) 01. 07.1999
(51)⁷G 01R 17/02, 27/04
(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Гулу-заде Рафиг Кязим оглы, Рзаев Тельман Бахадур оглы (AZ)

(54) Устройство для измерения электрической емкости жил радиочастотных кабелей.

(57) Устройство для измерения электрической емкости жил радиочастотных кабелей, содержащее два одинаковых цилиндрических проходных электрода, сквозь которые протянута жила радиочастотного кабеля, два генератора переменного напряжения, два управляемых ключа, эталонный конденсатор, опорный резистор, два преобразователя напряжение-код, блок управления и вычислительный блок, при этом первый и второй генераторы переменного напряжения соединены с первым и вторым постоянными контактами первого управляемого ключа, переключающийся контакт которого соединен с первым входом первого преобразователя, разрядные выходы которого соединены с первой шиной данных вычислительного блока, а второй выход готовности данных соединен с первым входом разрешения записи в память вычислительного блока, и с переключающимся контактом второго управляемого ключа, первый и второй постоянные контакты которого соединены, соответственно с первым измерительным цилиндрическим электродом и первым выводом эталонного конденсатора, второй вывод которого соединен с вторым измерительным цилиндрическим электродом и первым выводом опорного резистора, разрядные выходы кода второго преобразователя напряжение-код соединены с второй шиной данных вычислительного блока, а второй выход готовности данных соединен с вторым входом разрешения записи в память вычислительного блока, выход конец записи которого соединен с блоком управления, первый, второй, третий и четвертый выходы которого соединены соответственно с управляемыми входами первого и второго управляемых ключей и вторыми входами первого и второго преобразователя напряжение-код, отличающееся тем, что, в него введены операционный усилитель и два одинаковых резистора, причем средняя точка между вторым измерительным электродом, вторым выводом эталонного конденсатора и первым выводом опорного резистора соединена с инвертирующим входом операционного усилителя, выход которого соединен с вторым выводом опорного резистора, с первым входом второго преобразователя напряжение-код и последовательно через два одинаковых резистора с общей шиной.

(11) i2003 0142
(21) 99/001474

(22) 27.04.1999

(51)⁷G 01R 27/26

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Рзаев Тельман Бахадур оглы, Гулу-заде Рафиг Кязим оглы (AZ)

(54) Устройство для измерения резонансной частоты последовательного колебательного контура.

(57) Устройство для измерения резонансной частоты последовательного колебательного контура, содержащее три источника переменного напряжения, управляемый ключ, сопротивление, преобразователь частоты-код, два преобразователя напряжения-код, блок управления и вычислительный блок, причем выходы трех источников переменного напряжения соединены с тремя входными постоянными контактами управляемого ключа, переключающийся выходной контакт которого одновременно соединен с первым входом преобразователя частота-код, с первым входом первого преобразователя напряжение-код и через последовательный колебательный контур с одним концом сопротивления, первый и второй выходы первого преобразователя напряжение-код соединены, соответственно, с первым и вторым входами вычислительного блока, первый и второй выходы второго преобразователя напряжение-код соединены, соответственно, с третьим и с четвертым входами вычислительного блока, первый и второй выходы преобразователя частота-код соединены, соответственно с пятым и шестым входами вычислительного блока, выход которого соединен с входом блока, управления, первый, второй, третий и четвертый выходы которого соединены, соответственно, с управляющим входом управляемого ключа, с вторыми входами первого и второго преобразователей напряжение-код, преобразователя частота-код, отличающееся тем, что в него введены два одинаковых сопротивления и операционный усилитель, инвертирующий вход которого соединен со средней точкой между последовательным колебательным контуром и первым концом первого сопротивления, выход операционного усилителя соединен с первым входом второго преобразователя напряжение-код, вторым концом первого сопротивления и через последовательно соединенные равные второе и третьем сопротивления с общей шиной, средняя точка между вторым и третьим сопротивлениями соединена с неинвертирующим входом операционного усилителя.

(11) i2003 0173

(21) a2003 0173

(22) 28.04.2000

(51)⁷G 01V 1/00

(43) 28.02.2003

(71)(73) Промышленное Объединение Геофизики и Инженерной Геологии, Керимов Керим Мамедхан оглы, Алиев Мардан Байрам оглы, Алиев Тельман Хуршуд оглы (AZ)

(72) ПО Геофизики и Инженерной Геологии, Керимов Керим Мамедхан оглы, Алиев Мардан Байрам оглы, Алиев Тельман Хуршуд оглы (AZ)

(54) Устройство для оповещения и передачи сигналов на дальнее расстояние до начала землетрясения.

(57) Устройство для оповещения и передачи сигналов на дальнее расстояние до начала землетрясения, содержащее последовательно соединенные друг с другом приемник сигналов, усилитель, анализатор спектра частот и согласующий преобразователь, и отличающееся тем, что в устройство дополнительно введены блок мобильной системы связи, блок хронометрических часов и блок магнито-записывающей головки, при этом первый выход согласующего преобразователя подключен к блоку мобильной системы связи, а второй выход соединен соответственно к блоку хронометрических часов и к блоку магнито-записывающей головки.

(11) i2003 0186

(21) a2000 0091

(22) 19.04.2000

(51)⁷G 01V 1/28

(31) M 199A 000814

(32) 20.04.1999

(33) IT

(43) 30.10.2002

(71)(73) Ени С.п.А., Институту Назионале ди Оченографиа е ди Геофизика Спериментале (IT)

(72) Миранда Франческо, Полетто Флавио, Абрамо Фердинандо, Комелли Паоло (IT)

(74) Мамедова Х.Н. (AZ)

(54) Способ подготовки вертикальных сейсмических профилей.

(57) 1. Способ подготовки вертикальных сейсмических профилей, которые дают информацию о подпочвенных геологических формациях, подвергаемых бурению, с использованием в качестве сигнала колебаний, создаваемых буровым долотом являющимся сейсмическим источником, при этом наиболее репрезентативное измерение вышеупомянутого сигнала (пилот-сигнала) и измерения сигналов, переданных в грунт и отраженных от пластов (сейсмических сигналов), осуществляется с помощью ряда приемников, которые образуют сейсмическую линию, причём указанный способ включает фактически одновременное получение

- сейсмических сигналов и пилот-сигнала (А), взаимно коррелированных друг с другом и, возможно, обращенных из свертки с получением таким образом дорожек, сейсмограмм, на которых сигнал искажен шумом, и

- параметров (В) бурения, связанных с сигналами (А),

отличающийся тем, что сигналы (А), полученные многократными измерениями для одного и того же диапазона глубин, частично или полностью суммируют с весом на пг.нпнн одного или более параметров бурения (В) или комбинации параметров бурения.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что сигналы (А) перед частичным или полным суммированием переупорядочивают и «анализируют» с учетом одного или более параметров (В) бурения или их комбинаций.

3. Способ по п.1, отличающийся тем, что параметрами (В) бурения являются параметры, который описывают динамические условия бурения, и их комбинации.

4. Способ по п.3, отличающийся тем, что параметры (В) бурения выбирают из группы, включающей крутящий момент, вес, действующий на долото, скорость проходки, скорость вращения, поток бурового раствора и комбинации этих параметров.

5. Способ по п.1, отличающийся тем, что он включает

1) взаимную корреляцию сейсмических сигналов и пилот-сигнала (А), полученных путем многократных измерений для одного и того же диапазона глубин, и, возможно, обращение их свертки с получением таким образом дорожек (1) сейсмограмм;

2) идентификацию на дорожках (1) времени прихода прямой волны от долота путем выбора дорожек (1) одного или более каналов сейсмической линии или с использованием репрезентативного канала, синтезированного из различных каналов сейсмической линии (сфокусированный сигнал), для получения более репрезентативных дорожек (2),

3) упорядочение и, возможно, воспроизведение дорожек (2), относящихся к данному диапазону бурения, в соответствии со значениями одного или более соответствующих им параметров (В) бурения или комбинаций этих параметров для некоторого диапазона бурения с получением тем самым упорядоченных дорожек (3);

4) последовательное суммирование каналов в отношении подходящих подмножеств упорядоченных дорожек (3) с получением суммарных дорожек (4);

5) измерение отношения сигнал/шум для суммарных дорожек (4) и идентификацию среди указанных подмножеств такого подмножества или подмножеств, которые дают максимальное отношение сигнал/шум;

6) суммирование, канал за каналом для одного и того же диапазона глубин, дорожек сейсмограмм, полученных при выполнении операции (2), или, эквивалентно, операции (1) в соответствии с подмножествами, идентифицированными при выполнении операции (5), с получением таким образом оптимизированной суммы;

7) возможное вычисление шумового диапазона с помощью частичной или полной суммы, вычисляемой для дополняющего диапазона, и идентификацию соответствующих рабочих режимов; возможное последующее вычитание нежелательного шума, идентифицированного в дополняющем диапазоне, из сигнала, выделенного с помощью оптимизированной суммы (6), и тем самым максимальное уменьшение остаточного шума.

6. Способ по п.5, отличающийся тем, что дорожки (2) выравнивают в соответствии с моментами времени, идентифицированными при выполнении операции (2), причём выровненные таким образом дорожки используют при выполнении следующей операции (3).

7. Способ по п.5, отличающийся тем, что операции (1)-(6) или (1)-(7) выполняют для различных глубин бурения.

РАЗДЕЛ Н

ЭЛЕКТРИЧЕСТВО

Н 01

(11) i2003 0154

(21) a2001 0176

(22) 19.10.2001

(51)⁷H 01L 31/0296

(43) 28.02.2003

(71)(73) Азербайджанский Государственный Педагогический Университет (AZ)

(72) Алиев Озбек Мисирхан оглы, Гурбанов Гусейн Рамазан оглы (AZ)

(54) Фоточувствительный материал.

(57) Фоточувствительный материал на основе Nd₂S₃, отличающийся тем, что он дополнительно содержит моносulfид германия при следующем соотношении компонентов, мол. %:

Nd₂S₃ 49-51

Gez 49-51

(11) i2003 0194

(21) a2001 0204

(22) 07.12.2001

(51)⁷H 01R 41/02; B 60L 5/00

(43) 01.04.2003

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Абдуллаева Ирада Гурбан кызы, Наибова Тамилла Мухтар кызы, Ахмедов Паша Мадат оглы (AZ)

(54) Композиция для токосъемника.

(57) Композиция для токосъемника, включающая связующее и графит, отличающаяся тем, что она содержит в качестве связующего о-аминофениленмономалеинамид-фенолоформальдегидный олигомер и дополнительно порошок меди при следующем содержании компонентов в масс. %:

О-аминофениленмономалеинамид-фенолоформальдегидный олигомер 25-40

Медь 25-40

Графит остальное

Н 04

(11) i2003 0156

(21) a2000 0187

(22) 22.08.2000

(51)⁷H 04J 3/06

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Гаджиев Карам Абдулалли оглы, Ахмедов Эльхан Абдул оглы (AZ)

(54) Устройство для восстановления тактовой частоты в системе с двухсторонним стаффином.

(57) Устройство для восстановления тактовой частоты в системе с двусторонним стаффином, содержащее блок буферной памяти, блок управления записью, выход которого соединен с шиной записи памяти, вход с шиной подачи импульсов трансформированной тактовой частоты, а управляющие входы с шинами подачи импульсов стаффинга, и блок фазовой автоподстройки частоты, выход которого соединен с шиной считывания памяти отличающийся тем, что в него дополнительно введены блок формирования управляющего сигнала, входы которого соединены соответственно с шинами подачи импульсов стаффинга, а также с добавочной шиной подачи вспомогательных импульсов, и блок управления входом фазовой автоподстройки частоты выход которого соединен с входом блока фазовой автоподстройки частоты, вход с шиной подачи импульсов трансформированной тактовой частоты, а управляющие входы соединены соответствующими выходами блока формирования управляющего сигнала.

(11) i2003 0157

(21) a2000 0222

(22) 19.12.2000

(51)⁷H 04J 3/06

(43) 28.02.2003

(71)(72)(73) Ахмедов Эльхан Абдул оглы, Гаджиев Карам Абдулали оглы, Байрамов Рамиз Магомед оглы (AZ)

(54) Устройство для восстановления тактовой частоты цифрового потока.

(57) Устройство для восстановления тактовой частоты цифрового потока, содержащее блок буферной памяти, блок управления записью, выход которого соединен с шиной записи памяти, генератор управляемый напряжением считывания памяти отличающийся тем, что в него дополнительно введены блок цифровой автоподстройки частоты, выход и один из входов которого соответственно соединены с входом и выходом генератора управляемого напряжением, а другой вход с выходом блока управления записью, и включающий в себя последовательно соединенные формирователь импульсов ошибки, реверсивный счетчик и преобразователь числа в напряжения.

(11) i2003 0159

(21) a2001 0123

(22) 13.06.2001

(51)⁷H 04M

(43) 28.06.2002

(71)(72)(73) Меджидов Ильгар Эмин оглы (AZ)

(54) Домофон.

(57) Домофон, включающий громкоговорящее переговорное устройство, отличающийся тем, что в него дополнительно введена панель переключателей, связывающая громкоговорящее устройство с телефонным аппаратом, включающая кнопку переключения с двумя фиксируемыми позициями-домофон-телефон и кнопку подключения домофона к телефонной линии.

УКАЗАТЕЛИ ПАТЕНТОВ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)
i2003 0138		A 24B 3/10		i2003 0155		A 61B 17/11	
		A 24B 3/18		i2003 0156		H 04J 3/06	
		A 24B 15/00		i2003 0157		H 04J 3/06	
i2003 0139		G 01N 25/20		i2003 0158		C 08L 95/00	
i2003 0140		C 01F 7/50				G 10C 3/02	
i2003 0141		C 09J 111/00		i2003 0159		H 04M	
		C 09J 161/10		i2003 0160		E 21B 23/00	
i2003 0142		G 01R 27/26		i2003 0161		F 23R 3/08	
i2003 0143		G 01R 17/02				F 23 L 1/00	
		G 01R 27/04				C 10L 3/00	
i2003 0144		G 01B 7/08		i2003 0162		A 61B 17/00	
i2003 0145		F 17D 5/02		i2003 0163		E 21B 36/04	
i2003 0146		C 07C 37/16		i2003 0164		A 23L 1/015	
i2003 0147		E 21B 43/20				A 23L 1/211	
i2003 0148		B 63B 21/50				A 23L 1/212	
i2003 0149		E 21B 33/038		i2003 0165		E 21B 36/04	
		E 21B 43/013				E 21B 43/00	
i2003 0150		B 63B 21/50		i2003 0166		A 23L 1/015	
		E 21B 43/01				A 23L 1/211	
i2003 0151		A 61K 37/66				A 23L 1/212	
i2003 0152		B 01D 15/08		i2003 0167		A 61B 17/00	
		B 01D 53/14		i2003 0168		G 01B 13/00	
i2003 0153		C 09D 4/00		i2003 0170		A 61B 17/60	
		C 09D 5/08		i2003 0171		E 21B 43/22	
i2003 0154		H 01L 31/0296		i2003 0172		F 16D 69/00	
i2003 0155		A 61B 17/00				F 16D 65/02	

A 23L 1/015

A 23L 1/211

A 23L 1/212

i2003 0138		A 24B 3/10		i2003 0155		A 61B 17/11	
		A 24B 3/18		i2003 0156		H 04J 3/06	
		A 24B 15/00		i2003 0157		H 04J 3/06	
i2003 0139		G 01N 25/20		i2003 0158		C 08L 95/00	
i2003 0140		C 01F 7/50				G 10C 3/02	
i2003 0141		C 09J 111/00		i2003 0159		H 04M	
		C 09J 161/10		i2003 0160		E 21B 23/00	
i2003 0142		G 01R 27/26		i2003 0161		F 23R 3/08	
i2003 0143		G 01R 17/02				F 23 L 1/00	
		G 01R 27/04				C 10L 3/00	
i2003 0144		G 01B 7/08		i2003 0162		A 61B 17/00	
i2003 0145		F 17D 5/02		i2003 0163		E 21B 36/04	
i2003 0146		C 07C 37/16		i2003 0164		A 23L 1/015	
i2003 0147		E 21B 43/20				A 23L 1/211	
i2003 0148		B 63B 21/50				A 23L 1/212	
i2003 0149		E 21B 33/038		i2003 0165		E 21B 36/04	
		E 21B 43/013				E 21B 43/00	
i2003 0150		B 63B 21/50		i2003 0166		A 23L 1/015	
		E 21B 43/01				A 23L 1/211	
i2003 0151		A 61K 37/66				A 23L 1/212	
i2003 0152		B 01D 15/08		i2003 0167		A 61B 17/00	
		B 01D 53/14		i2003 0168		G 01B 13/00	
i2003 0153		C 09D 4/00		i2003 0170		A 61B 17/60	
		C 09D 5/08		i2003 0171		E 21B 43/22	
i2003 0154		H 01L 31/0296		i2003 0172		F 16D 69/00	
i2003 0155		A 61B 17/00				F 16D 65/02	

A 01C 1/00

A 01C 1/06	i2003 0190	C 08L 23/06
C 07C 21/22	i2003 0191	A 23L 1/27
A 61K 35/08	i2003 0192	F 04B 47/00
B 01D 53/18		F 04F 1/08
C 07C 37/16		F 04F 1/20
A 62C 5/00	i2003 0193	C 09D 109/00
C 09D 5/08		C 09D 161/10
C 23F 11/02		C 09D 163/00
E 21B 33/038	i2003 0194	H 01R 41/02
E 21B 43/013	i2003 0194	B 60L 5/00
C 10G 47/14	i2003 0195	B 03C 9/00
C 10G 69/02		C 02F 1/46
G 01V 1/28	i2003 0196	F 16C 19/02
E 21B 33/038		F 16C 19/34
E 21B 43/013	i2003 0197	C 07C 335/02
C 06C 31/02	i2003 0198	C 01B 19/00
A 23L 1/29	i2003 0199	C 25D 3/26
A 21D 2/36		C 25D 3/54
		C 25D 3/10
		H 01F 41/24
		H 01F 41/14
	i2003 0200	C 01G 47/00
		C 25B 1/00

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента
A 01C 1/00	i2003 0177	B 01D 53/14	i2003 0152	C 10G 69/02	i2003 0185	F 16C 19/34	i2003 0196
A 01C 1/06	i2003 0176	B 01D 53/18	i2003 0180	C 10G 9/00	i2003 0174	F 16D 65/02	i2003 0172
A 01C 1/06	i2003 0177	B 03C 9/00	i2003 0195	C 10G 9/36	i2003 0174	F 16D 69/00	i2003 0172
C 07C 21/22	i2003 0178	B 60L 5/00	i2003 0194	C 10L 3/00	i2003 0161	F 17D 5/02	i2003 0145
A 01H 1/02	i2003 0175	B 61H 7/04	i2003 0172	C 23F 11/02	i2003 0183	F 23 L 1/00	i2003 0161
A 21D 2/36	i2003 0189	B 63B 21/50	i2003 0148	C 25B 1/00	i2003 0200	F 23R 3/08	i2003 0161
A 23L 1/015	i2003 0164	B 63B 21/50	i2003 0150	C 25D 3/10	i2003 0199	F 28D 7/10	i2003 0174
A 23L 1/015	i2003 0166	C 01B 19/00	i2003 0198	C 25D 3/26	i2003 0199	G 01B 13/00	i2003 0168
A 23L 1/211	i2003 0164	C 01F 7/50	i2003 0140	C 25D 3/54	i2003 0199	G 01B 7/08	i2003 0144
A 23L 1/211	i2003 0166	C 01G 47/00	i2003 0200	E 21B 23/00	i2003 0160	G 01N 25/20	i2003 0139
A 23L 1/212	i2003 0164	C 02F 1/46	i2003 0195	E 21B 33/038	i2003 0149	G 01R 17/02	i2003 0143
A 23L 1/212	i2003 0166	C 06C 31/02	i2003 0188	E 21B 33/038	i2003 0184	G 01R 27/04	i2003 0143
A 23L 1/27	i2003 0191	C 07C 335/02	i2003 0197	E 21B 33/038	i2003 0187	G 01R 27/26	i2003 0142
A 23L 1/29	i2003 0189	C 07C 37/16	i2003 0146	E 21B 36/04	i2003 0163	G 01V 1/00	i2003 0173
A 24B 15/00	i2003 0138	C 07C 37/16	i2003 0181	E 21B 36/04	i2003 0165	G 01V 1/28	i2003 0186
A 24B 3/10	i2003 0138	C 08L 23/06	i2003 0190	E 21B 43/00	i2003 0165	G 10C 3/02	i2003 0158
A 24B 3/18	i2003 0138	C 08L 95/00	i2003 0158	E 21B 43/01	i2003 0150	H 01F 41/14	i2003 0199
A 61B 17/00	i2003 0155	C 09D 109/00	i2003 0193	E 21B 43/013	i2003 0149	H 01F 41/24	i2003 0199
A 61B 17/00	i2003 0162	C 09D 161/10	i2003 0193	E 21B 43/013	i2003 0184	H 01L 31/0296	i2003 0154
A 61B 17/00	i2003 0167	C 09D 163/00	i2003 0193	E 21B 43/013	i2003 0187	H 01R 41/02	i2003 0194
A 61B 17/122	i2003 0155	C 09D 4/00	i2003 0153	E 21B 43/20	i2003 0147	H 04J 3/06	i2003 0156
A 61B 17/60	i2003 0170	C 09D 5/08	i2003 0153	E 21B 43/22	i2003 0171	H 04J 3/06	i2003 0157
A 61K 35/08	i2003 0179	C 09D 5/08	i2003 0183	F 04B 47/00	i2003 0192	H 04M	i2003 0159
A 61K 37/66	i2003 0151	C 09J 111/00	i2003 0141	F 04F 1/08	i2003 0192		
A 62C 5/00	i2003 0182	C 09J 161/10	i2003 0141	F 04F 1/20	i2003 0192		
B 01D 15/08	i2003 0152	C 10G 47/14	i2003 0185	F 16C 19/02	i2003 0196		

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ЗАЯВОК, ПО КОТОРЫМ ВЫДАНЫ ПАТЕНТЫ

Номер заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента
98/001171	i2003 0151	99/001545	i2003 0160	a2001 0063	i2003 0146	a2001 0193	i2003 0172
98/001176	i2003 0175	99/001637	i2003 0192	a2001 0081	i2003 0164	a2001 0200	i2003 0140
98/001307	i2003 0152	a2000 0022	i2003 0191	a2001 0081	i2003 0166	a2001 0202	i2003 0178
99/001145	i2003 0199	a2000 0055	i2003 0171	a2001 0090	i2003 0153	a2001 0203	i2003 0196

Азербайджанская Республика
Указатели патентов на изобретения

Бюллетень №2 20.06.2004

99/001214	i2003 0147	a2000 0091	i2003 0186	a2001 0108	i2003 0179	a2001 0204	i2003 0194
99/001304	i2003 0150	a2000 0097	i2003 0181	a2001 0116	i2003 0162	a2001 0208	i2003 0145
99/001398	i2003 0148	a2000 0120	i2003 0173	a2001 0123	i2003 0159	a2002 0002	i2003 0193
99/001458	i2003 0143	a2000 0149	i2003 0197	a2001 0125	i2003 0155	a2002 0003	i2003 0138
99/001460	i2003 0144	a2000 0186	i2003 0174	a2001 0126	i2003 0180	a2002 0006	i2003 0158
99/001474	i2003 0142	a2000 0187	i2003 0156	a2001 0136	i2003 0170	a2002 0009	i2003 0141
99/001491	i2003 0163	a2000 0204	i2003 0185	a2001 0141	i2003 0195	a2002 0011	i2003 0183
99/001495	i2003 0198	a2000 0205	i2003 0177	a2001 0152	i2003 0167	a2002 0014	i2003 0190
99/001512	i2003 0165	a2000 0219	i2003 0200	a2001 0156	i2003 0139	a2002 0025	i2003 0189
99/001516	i2003 0187	a2000 0222	i2003 0157	a2001 0159	i2003 0161	a2002 0027	i2003 0182
99/001518	i2003 0149	a2001 0035	i2003 0168	a2001 0175	i2003 0188		
99/001519	i2003 0184	a2001 0054	i2003 0176	a2001 0176	i2003 0154		